

[redacted]

HISTORICKÝ ARCHIV
ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ V PRAZE.
ČÍSLO 12.

PROCESSUS IUDICIARIUS CONTRA JERONIMUM DE PRAGA

HABITUS VIENNAE A. 1410—1412.

K VYDÁNÍ UPRAVIL

DR. LADISLAV KLICMAN,
KONCIPISTA C. K. MÍSTODRŽITELSKÉHO ARCHIVU V PRAZE.

V PRAZE.
NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.
1898.

Publikace
od I. třídy České Akademie posud vydané:

V Rozpravách:

Ročník I.

Číslo 1. Dr. František Laurin. Pokrevenství a švakrovství jakožto překážky manželství rozlučující . . . . Cena 75 kr.
» 2. Ferdinand Tadra. Kanceláře a písaři v zemích českých za králů Jana, Karla IV. a Václava IV. z rodu Lucemburského . . . . Cena 2 zl. 30 kr.
» 3. Frant. Dvorský. Albrecht z Valdštejna až na konec r. 1621. Cena 1 zl. 70 kr.
» 4. JUDr. Karel Kadlec. Provozovací právo k dílům dramatickým a hudebním. Cena 90 kr.

Ročník II.

Číslo 1. František Mareš. České sklo. . . . . Cena 2 zl. 25 kr.
» 2. Josef Konstantin Jireček. Poselství republiky dubrovnické k císařovně Kateřině II. V l. 1771—1775. . . . . Cena 1 zl.
» 3. Dr. František Laurin. Nařízení papežské kongregace »Auctis admodum«, ze dne 4. listopadu 1892 . . . . Cena 20 kr.

Ročník III.

Číslo 1. Josef Kalousek. O staročeském právě dědickém a královském právě odúmrtném na statcích svobodných v Čechách i v Moravě. Cena 45 kr.
» 2. Dr. Čeněk Zíbrt. Seznam pověr a zvyklostí pohanských z VIII. věku. Cena 1 zl. 40 kr.
» 3. Josef Smolík. Pražské groše a jejich díly . . . . . . Cena 1 zl. 30 kr.
» 4. Ferdinand Menčík. Volba Papeže Innocence X. . . . . . Cena 50 kr.
» 5. František Čáda. Noetická záhada u Herbarta a Stuarta Milla. Cena 1 zl 40 kr.

Ročník IV.

Číslo 1. Frh. von Helfert. Gregor XVI. und Pius IX. Ausgang und Aufgang ihrer Regierung October 1845—November 1846. . . . . . . Cena 1 zl. 60 kr.
» 2. Dr. Frant. Storch. Vyručení obviněného z vazby vyšetřovací. Cena 1 zl. 10 kr.
» 3. Dr. Josef Pekař. Dějiny Valdštejnského spiknutí . . . Cena 3 zl. 90 kr.
» 4. František Krejčí. Element psychologický . . . . Cena 65 kr.

Ročník V.

Číslo 1. O. Hostinský. Jan Blahoslav a Jan Josquin . . . . . Cena 2 zl. 60 kr.
» 2. Josef Smolík. Denary údělných knížat na Moravě . . . . Cena 80 kr.
» 3. Cyrill Horáček. Počátky českého hnutí dělnického . . Cena 1 zl. 10 kr.

Ročník VI.

Číslo 1. Dr. Karel V. Adámek. Příspěvky k dějinám selského lidu z okolí Hlinska v XVIII. věku . . . . Cena 70 kr.
» 2. Dr. Frant. Krejčí. Zákon associační. (Pokus psychologický.) Cena 1 zl.
» 3. Josef Smolík. Nález denárů v Chrášťanech u Českého Brodu.

Pokračování viz na třetí straně obálky.

HISTORICKÝ ARCHIV

VYDÁVÁ

I. TŘÍDA ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA

PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ V PRAZE.

PÉČÍ

HISTORICKÉ KOMMISSÍ PŘI NÍ ZŘÍZENÉ.

ČÍSLO 12.

PROCESSUS IUDICIARIUS CONTRA JERONIMUM DE PRAGA, HABITUS VIENNAE A. 1410–1412.

V PRAZE.

NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.

1898

PROCESSUS IUDICIARIUS

CONTRA

JERONIMUM DE PRAGA

HABITUS VIENNAE A. 1410—1412.

K VYDÁNÍ UPRAVIL

DR. LADISLAV KLICMAN,

KONCIPISTA C. K. MÍSTODRŽITELSKÉHO ARCHIVU V PRAZE.

V PRAZE.

NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.

1898.

Tiskl Alois Wiesner v Praze.

ÚVOD.

V knihovně Vatikánské pod signaturou »Ottobonianus lat. 348« nalézá se rukopis velkého oktávu, obsahující na 305 listech celou řadu traktátů, jež se týkají hnutí Husitského a velkých koncilií XV. století. Mimo jiné jsou tu na fol. 260—280 akta »Processu proti Jeronymovi«, provedeného roku 1410—1412 ve Vídni. Na tento kodex ukázal již roku 1838 Palacký,[1]) ale neměl ho asi v rukou, poněvadž v popisu jeho nečiní o našem »Processu« ani zmínky.

Událost sama sebou je známa z akt koncilu Kostnického,[2]) zmínil se o ní již Palacký,[3]) a obšírněji Tomek.[4]) Avšak rukopis Ottobonianský podává mnohem více: máme tu před sebou ve formě notářského spisu podrobný protokoll o celém průběhu processu, s artikuly obžaloby, s výpověďmi svědků a nálezy soudními — pramen to úplně nový a neznámý.

Předkládaje jej tuto čtenáři, nemám v úmyslu, podati zároveň kritický rozbor jeho; neboť to předpokládá podrobné studium života a činnosti Jeronymovy — práce to dlouhá a obtížná, uvážíme-li, že o tomto vynikajícím spolupracovníku Husově dosud tak málo bylo psáno. Přestanu tudíž na stručném vylíčení processu a na rozboru akt po stránce formální, ponechávaje ostatní příštímu životopisci mistra Jeronyma Pražského.

* * *

Dne 29. srpna r. 1410 v prostranné jizbě domu officiala biskupa Pasovského ve Vídni sešla se celá téměř obec učení Vídeňského, mezi nimi zvláště mistři Lambert z Geldern, Mikuláš z Dinkelsbühelu, Michal Suchenschatz a Petr z Pulky, professoři, a Jindřich z Kitzbühelu, Kašpar z Maiselsteinu a Jan Sintramův, doktoři práva církevního. Ondřej z Grillenberga, kanovník Pasovský a officiál biskupa Pasovského ve Vídni, měl souditi mistra Jeronyma

[1]) viz stručnou zmínku v Italienische Reise, str. 60.

[2]) v. d. Hardt, Magnum oecumenicum concilium Constantiense IV, 682—683.

[3]) Dějiny národu Českého III/1[2] str. 169.

[4]) Dějepis města Prahy III[2] str. 492—493.

Pražského, z kacířství obviněného. Obžalovaný dostavil se osobně, veřejným žalobcem byl Jan Gwarleich, bakkalář in decretis.

Prokurator Gwarleich přednesl nejprve officialovi, že přítomný mistr Jeronym je nařknut, jako by se přidržoval učení Wiclifova. Jeronym odpověděl na to, že za lidské řeči nemůže: co je na nich pravdivého, přizná, co křivého, tomu chce odporovati; vždyť jen proto vážil dalekou cestu 24 mil do Vídně, poněvadž slyšel, že je tam na universitě očerňován. Obhajce nechtěl: svou při provede sám. Byl tudíž ihned zavázán přísahou, že na články obžaloby odpoví pouhou pravdu, a přečtena žaloba.

Tato sestávala ze dvou částí: »articuli *primo* a *secundo* loco positi«. První část obsahovala 45 artikulů, známých pode jménem »artikulů Wiclifových«, a nad to ještě dalších 12 článků, týkajících se specielně osoby a náhledů Jeronymových. V těchto posledních vytýká se mu, že vyhlašoval Wiclifa za doktora evangelického, který má život věčný, že je stoupencem realismu, exkommunikován a křivopřísežník. Říkal prý veřejně, že se chce Wiclifa zastávati až k smrti ohněm, a dával za vzor takové professory učení Pražského, kteří z kacířství silně byli podezřelí, jako Stanislav ze Znojma, Štěpán Paleč, Jan Hus, Marek ze Hradce a j. v. Většina článků těchto zabývá se však jeho vystoupením v Uhrách, kam se Jeronym v březnu r. 1410 byl odebral. V kázání, které měl na zelený čtvrtek (20. března 1410) před králem Sigmundem, horlil prý proti svobodám stavu kněžského tak, že král sám ho okřikl a řeč jeho velmi nemilostivě vyslechl. Bylo to asi při této příležitosti, když hlásal, že světským panovníkům přísluší dohled nad kněžstvem. Dále upíral prý tam evangeliím Lukášovu a Markovu všelikou hodnověrnost, pročež byl zatčen a v opatrování odevzdán arcibiskupu Ostřihomskému. K písemné žádosti arcibiskupa Pražského nařídil prý potom král Uherský, aby byl poslán do Prahy a odevzdán k tomu cíli jakémusi šlechtici Českému, pro něho poslanému.

Na to vyvstal k odpovědi Jeronym. Největší část artikulů jak Wiclifových tak své vlastní osoby se týkajících prostě popřel. Pouze na některé dal odpověď, většinou vyhýbavou. Zajímavá je zvláště odpověď na art. 45 (vlastně první z oněch 12): Mně nepřísluší někoho usuzovati zatraceným nebo spaseným; držím se církve, ať už ho (Wiclifa) zatracuje nebo blahoslaví; co se jeho učení týče, učil leccčemus dobrému, ale držím se zas ostatních doktorů, a co ti zavrhují, zavrhuji já také; evangelickým jsem jej nazval, poněvadž psal o evangeliích, a nikdy jsem jej nejmenoval svatým.

Nyní teprve přednesl prokurator Gwarleich další články obžaloby — *articuli secundo loco positi* — počtem deset, a žádal, aby byli vyslýcháni svědkové především o těchto, a v druhé řadě též o jiných článcích obžaloby, které Jeronym popřel. Také těchto 10 článků zabývá se osobou Jeronymovou. Byl prý v Praze veřejně exkommunikován; vyhlašoval prý Wiclifa za svatého, jeho učení za lepší než učení svatého Augustina, jakož prý by raději sdílel život věčný s ním, nežli se sv. Augustinem; v Heidelberce přihlásil prý se ostentativně k realismu. Hlavní trumf ponechal si však prokurator Gwarleich až na konec: Jeronym přísahal zachovati jednotu a svornost mezi národy učení Praž-

ského, místo toho však fedroval nesvornost, nepřátelství a rozdělení, až došlo téměř ke zpuštění téže university, čímž stal se vinným křivou přísahou.

Jeronym odpověděl zase na prvních 8 článků záporně, na poslední dva (křivá přísaha) — zůstal odpověď dlužen; aspoň v aktech není zaznamenána. Snad se to vysvětlí tím, že totéž obvinění již dříve popřel, odpovídaje na třetí ze dříve přednesených 12 artikulů.

K žádosti prokuratorově určen další termin soudního jednání na den 2. září 1410, kdy měli býti předvedeni svědkové a přísahu složiti v přítomnosti Jeronymově, jemuž pod trestem exkommunikace uloženo, aby se dostavil. Toho dne skutečně se také odbyla přísaha svědků v přítomnosti Jeronymově, jenž se musel svým slovem na místě přísahy zavázati, že se z Vídně nevzdálí; v opačném případě měl propadnouti exkommunikaci ipso facto.

Dne 5. září vzat ještě dodatečně pod přísahu jako svědek professor Berthold Ruchowoser z Řezna, člen řádu poustevníků sv. Augustina, a k výslechu svědků určena lhůta čtrnáctidenní. Zároveň však žádal prokurator Gwarleich, aby byl Jeronym vsazen do vězení, poněvadž prý se vyjádřil, že se mu ty odklady nelíbí a že je mu obtížno prodlévati tak dlouho ve Vídni a zanedbávati jinde své záležitosti. Mistr Jeronym však, boje prý se vězení, zavázal se dobrovolně, pod pokutou křivopřísežnictví a exkommunikace ipso facto, že se z Vídně nevzdálí, dokud jeho pře nebude rozhodnuta, což officiál za souhlasu ostatních přítomných uznal za dostatečné.

Vyslechnuto bylo celkem 15 svědků. Z jich výpovědí vidíme, že zřetel soudu obrácen byl k těmto momentům: vystoupení Jeronymovo v Heidelberce r. 1406, když proti tamnějším nominalistickým názorům pokusil se o propagandu realismu, účastenství jeho při quodlibetu mistra Matěje z Knína r. 1409, kde vystoupil jako přívrženec a obránce Wiclifův, a v první řadě účastenství při počeštění university a vyplývajícím z toho odchodu Němců z Prahy; episoda Uherská ustupuje do pozadí. Výpovědi ty poskytují mnoho zajímavých podrobností, o nichž nelze se zde šířiti: pro poznání života na universitě Pražské v té době jsou velmi cenné. Z většiny vysvítá, že svědkové nemohli Jeronymovi odpustiti, že pracoval k vydání dekretu Kutnohorského, ač jen jediný to otevřeně přiznal. Mikuláš Czungel, farář v Berndorfu, končí totiž takto své svědectví: »Interrogatus, utrum habeat eum exosum, dicit, quod non: sed tamen, quantum posset cum iusticia, libenter eum vellet persequi *propterea, quod laboraverit ad destruccionem studii Pragensis,* alias non.«

Ale výslech svědků nemohl býti dokončen, poněvadž — mistr Jeroným z Vídně uprchl. Příčinu vyložil officiálu Grillenbergovi v dopisu zaslaném dne 12. září 1410 z Bítova, na hranici Moravsko-Rakouské. Nechtělo prý se mu státi samotnému mezi tolika sty nepřátel; ať prý mu je pošle officiál do Prahy, tam že si to již s nimi vyřídí, anebo ještě lépe: ať se pře provede před kurií papežskou, kde známosti obou stran si drží rovnováhu. Na konec poškádlil ještě officiála, oznámiv mu, že on (NB. svým odchodem z Vídně ipso facto exkommunikovaný!) navštívil kostel v Lávě, jehož byl officiál farářem, a pozval tam k sobě tamního učitele a městského písaře.

Nicméně pokračovalo se formálně v processu dále. Jeronym byl citován, aby se omluvil, ale — rozumí se samo sebou — nepřišel. Na to dal officiál dne 20. září 1410 na dvéřc chrámu sv. Štěpána ve Vídni přibiti písemnou obsýlku, aby se do osmi dnů dostavil osobně neb aspoň poslal zástupce a ospravedlnil se z útěku. Když se ani tenkráte nedostavil, odsouzen k trestu za křivou přísahu a prohlášen za exkommunikovaného, dne 22. října 1410.

Akta toho processu zavřela se však na dobro teprve dne 31. srpna 1412. Toho dne žádal Jan Gwarleich jako veřejný žalobce, aby byl Jeroným prohlášen kacířem, poněvadž déle jednoho roku v exkommunikaci tvrdošíjně setrval. Vydal tedy officiál na Jeronyma novou obsýlku, aby své námitky proti žádosti prokurátorově přednesl, a současně dal sestaviti ve formě notářského spisu všechna akta, týkající se tohoto processu.

* * *

Po stránce formální akta processu Jeronymova sestávají ze dvou notářských spisů, z nichž první — asi ze dne 22. října r. 1410 — jest inserován do druhého, jenž složen kolem 31. srpna r. 1412. Ale inserován je zvláštním způsobem, tak totiž, že při skládání druhého spisu notářského byl první jednoduše opsán, tak jak byl, a k němu připojen jenom nový protokoll o stání ze dne 31. srpna r. 1412 s novou klausulí notářskou, tak že pořádek chronologický v ničem nebyl porušen.

Oba spisy notářské pocházejí od Jindřicha z Mühldorfa, klerika diecése Solnohradské. První obsahuje tyto části:

1. Protokoll prvního stání dne 29. srpna 1410,[1]) kde byla formulována žaloba proti Jeronymovi. Rozeznávají se *articuli primo loco positi* a *secundo loco positi.* První jsou zase složeny ze dvou skupin, z nichž každá má číslování samostatné, ovšem ne úplně provedené: *a)* 45 článků, známých pode jménem Wiclifových,[2]) *b)* 12 článků proti Jeronymovi samému.[3]) K tomu připojuje se odpověď Jeronymova,[4]) která však

[1]) Viz v našem vydání str. 1—10.

[2]) Viz v našem vydání str. 2—4. Mimochodem podotýkám, že pořad »artikulů Wiklifových« v obžalobě Jeronymově liší se značně od uspořádání v Palackého Documenta str. 327—331, a to takto:

Processus		*Documenta*	*Processus*		*Documenta*
1—3	=	1—3	18	=	18
4	=	5	schází		19
5	=	4	19—22	=	21-24
6—9	=	6—9	23	=	20
10+11	=	11	24—33	=	26—45
12—13	=	12—13	34—41	=	25—32
14	=	10	42+43	=	33
15—16	=	14—15	44—45	=	34—35
17	=	16+17			

[3]) Viz str. 5.

[4]) Viz str. 5—8.

obsahuje pouze 55 článků, a nikoli 57 (45 + 12), jak by to mělo býti. Ještě při 22. artikulu odpovědi lze konstatovati shodu s 22. artikulem obžaloby. U 35. artikulu odpovědi není jisto, zdali se vztahuje na 35. či 36. artikul žaloby, možná že na oba, čímž jedině lze vysvětliti, že 45. artikul odpovědi nerovná se 45. artikulu žaloby, nýbrž vztahuje se již na první z druhých 12 článků. Dále lze zjistiti, že 46., 47., 48. artikul odpovědi shoduje se s 2., 3., 4. článkem z oněch 12, a že k 51., 52. a 55. artikulu odpovědi patří 8., 9. a 12. článek žaloby. Z čehož vysvítá, že na artikul 5., 6., 7. obžaloby připadají pouze dva články odpovědi: 49. a 50. Nejspíše čl. 5. = 49., a 6. + 7. = 50. Tak obdržíme toto schema:

	Žaloba		*Odpověď*
Artikuly Wiclifovy	1—34	=	1—34
	35+36	=	35
	37—45	=	36—44
Prvních 12 článků proti Jeronymovi	1—4	=	45—48
	5	=	49
	6+7	=	50
	8—12	=	51—55

Articuli secundo loco positi [1]) jsou ty, které byly od prokuratora předneseny teprve, když Jeronym na první serii odpověděl. Jest jich deset, ale číslovány jsou od 13—22, jako pokračování oněch prvních 12. Tvoří totiž s nimi jedinou skupinu jakožto »*articuli, super quibus per ordinem testes sunt examinati*«. Skutečně také vidíme, že při výslechu svědků hleděno výhradně toliko k těmto 22 (12 + 10) artikulům obžaloby. Odpověď Jeronymova na těchto 10 článků [2]) obsahuje pouze 8 artikulů, a jen u 1. je viděti, že přísluší ke 13. z těchto 22 článků. Nejspíše odpadla odpověď na 21. a 22. artikul obžaloby, poněvadž dána byla již při odpovědi na artikul 3.

Obdržíme tudíž zase schéma:

	Žaloba		*Odpověď*
articuli secundo loco positi	13—20	=	1—8
	21+22	=	0

2. Následuje protokoll schůze ze dne 2. září 1410: přísaha svědků.[3])
3. Protokoll schůze ze dne 5. září 1410: dodatečná přísaha professora Bertholda Ruchowosera z Řezna.[4])
4. Protokolly o výslechu jednotlivých svědků, nedatované.

---

[1]) Viz str. 9—10.
[2]) Viz str. 10.
[3]) Viz str. 10—11.
[4]) Viz str. 11—12.

Protokollovány byly výpovědi těchto 15 svědků:

1. mistr Mikuláš Tell.[1])
2. » Konrád z Hildesheimu.[2])
3. » Jan Schwab z Butzbachu.[3])
4. » Konrad Kreuzer z Norimberga.[4])
5. » Jan z Vohburgu.[5])
6. » Berthold Ruchowoser z Řezna.[6])
7. » Petr Bergochsel.[7])
8. Mikuláš Czungel, farář v Berndorfu.[8])
9. Jan Tesser, bacc. in artibus, klerik Würzburské dioc.[9])
10. Achatius Chenzel(?) ze Solnohradu, student ve Vídni.[10])
11. Kašpar Weinstein z Ingolstadtu, klerik Eichstädtské dioc., student ve Vídni.[11])
12. Jan Stuckler z Pasova, bacc. Pragensis.[12])
13. Jan z Korutan.[13])
14. Berthold z Mnichova, bacc. Pragensis.[14])
15. Jindřich de Aura, klerik Würzburské dioc., bacc. Pragensis.[15])

Výpovědi svědků nevztahují se ku 45 artikulům Wiklifovým, nýbrž toliko k oněm »*articuli primo* (1—12) *et secundo loco* (13—22) *contra Jeronimum oblati.*« Pokud se zjistiti dá, korrespondují čísla artikulů ve výpovědích s čísly artikulů žalobních. Rozumí se ovšem samo sebou, že nevypovídal každý o všech článcích žaloby, nýbrž jen o těch, o nichž něco věděl. Při tom zdá se, že na artikuly 21. a 22. vůbec nebyla dávána žádná zvláštní odpověď; aspoň nejdelší dvě výpovědi, Kašpara Weinsteina z Ingolstadtu a Jindřicha de Aura, jdou pouze až k artikulu 20. obžaloby, kdežto ostatní přestávají při 18., ba většinou již při 15—16. artikulu. Vysvětlí se to nejspíše týmž způsobem, jako výše bylo řečeno o Jeronymově odpovědi: články 21. a 22. obsahem svým kryjí se se článkem 3., a proto nebylo třeba o nich svědky zvláště vyslýchati.

---

[1]) Viz str. 12—13.
[2]) Viz str. 14—15.
[3]) Viz str. 15—17.
[4]) Viz str. 17—19.
[5]) Viz str. 19—21.
[6]) Viz str. 21.
[7]) Viz str. 21—22.
[8]) Viz str 22—24.
[9]) Viz str. 24—26.
[10]) Viz str. 26 - 27.
[11]) Viz str. 27—29.
[12]) Viz str. 29—30.
[13]) Viz str. 31.
[14]) Viz str. 31—32.
[15]) Viz str. 32—34.

5. Pak je nedatovaný protokoll o stání, k němuž se Jeronym nedostavil, a kde čten jeho list dd. Bítov, 12. září 1410.[1])
6. Inserována veřejná citace na Jeronyma ze dne 20. září 1410.[2])
7. Protokoll o další schůzi (bez data), s inserovanou exkommunikací dd. 22. října 1410.[3])

   To vše jest obsaženo v notářském spisu Jindřicha z Mühldorfa, bez data, ale sepsaném buď 22. října 1410 nebo brzy potom.[4])
8. Následuje protokoll o stání ze dne 31. srpna 1412 a citace na Jeronyma pro ignorování exkommunikace.[5])

K tomuto protokollu, jenž byl jednoduše dodatečně připsán k opisu prvního spisu notářského z r. 1410, byla pak dána nová klausule notářská,[6]) a tak povstal druhý spis notářský z r. 1412. Pořádek chronologický všech jednotlivých částí byl při tom přesně zachován.

* * *

Codex Ottobonianus podává opis skoro současný. Nemoha se dopíditi nikde originálu, podávám čtení kodexu toho co možná věrně. Pozornému čtenáři neujde, že latina je tu hrozná, často barbarská. Výšiny z vazby (anakoluthy) jsou hlavní její známkou; při tom dlouhé periody, v nichž se podměty vět ustavičně mění, znesnadňují přehled. Snažil jsem se hojnou a rozmanitou interpunkcí usnadniti porozumění; ale jsou přece mnohé a dlouhé věty, kde nebylo lze užiti jiného dělidla než čárky.

Poněvadž již v původním rukopisu pořádek chronologický je zachován, držel jsem se ho věrně také při úpravě vydání. Rovněž tak podržel jsem zvláštnosti pravopisné, na př. reco*mm*endare, co*m*odus, o*p*idum atd., pokud v rukopisu důsledně jsou zachovávány.

---

[1]) Viz str. 34—35.
[2]) Viz str. 35—36.
[3]) Viz str. 36—39.
[4]) Viz str. 39—40.
[5]) Viz str. 40.
[6]) Viz str. 40.

Processus iudiciarius cum articulis contra Jeronimum de Praga, hereticum, habitus in Wyenna[a] coram officiali et doctoribus sacre theologie et iuris canonici universitatis Wyennensis.

[f. 260.] In nomine domini amen. Anno a nativitate eiusdem millesimo quadringentesimo de[cimo][b], die vero Saturni vicesima nona mensis Augusti, hora vesperorum vel quasi, indiccione[c] t[ercia], pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Johannis, divina provide[ncia] pape vicesimi tercii, anno primo, venerabili patre domino Andrea de Grillemberg, can[onico] ecclesie et officiali curie Pataviensis, in quodam comodo amplo domus habitacionis sue Wyennensis pro tribunali sedente, presentibus venerabilibus dominis et magistris Lamberto de Gelria,[1] Nicolao de Tinkelspuchel,[2] Michaele Schuechenschacz,[3] Petro de Pulka,[4] sacre pagine professoribus, magistro Henrico de Kiczpuchl,[5] Kasparo Mäuslstain[6] et Johanne Sinderami,[7] iuris canonici doctoribus, et ceteris magistris, baccalaureis et scolaribus alme universitatis Wiennensis, magister Jeronimus de Praga vocatus ad iudicium comparuit. Contra quem honorabilis vir dominus Johannes Gwerleich,[8] baccalaureus in decretis, procurator fiscalis ex officio ad hoc deputatus, publice proposuit, quod predictus magister Jeronimus super certis articulis fidei katholice contrariis ac aliis in

---

a) ‚Wyenno‘ rkp., opravil vydavatel.

b) při vazbě rukopisu byly fol. 260 a 261 přiříznuty tak, že i jednotlivá slova a řadová čísla některých artikulů odpadla; případné doplňky položil jsem do závorek [ ].

c) ‚indicione‘ rkp.

[1]) Lambert z Geldern, viz Aschbach, Geschichte der Wiener Universität I, 419—421.

[2]) Mikuláš z Dinkelsbühelu, viz Aschbach I, 430—440.

[3]) Michael Suchenschatz, viz Aschbach I, 416—418.

[4]) Petr Čech z Pulky, viz Aschbach I, 424—428.

[5]) Jindřich Flöckel z Kitzbühelu, viz Aschbach I, 604.

[6]) Kašpar z Maiselsteinu, viz Aschbach I, 474—475.

[7]) Jan Sintramův (Johannes Sintrami) viz Aschbach I, 612.

[8]) Jan Gwarleich, viz Aschbach I, 608.

sacris conciliis generalibus condempnatis esset infamatus, quibus Johannes appellatus Wikleph adhesit; propter quod super huiusmodi infamia inquiri peciit contra iamdictum Jeronimum. Ad quod predictus Jeronimus respondit, quod non dubitaret de illo, quin multi multa de ipso sint locuti et loquerentur, et non potuerit obstruere ora loquencium, et ergo, que sint vera, concedat, et que falsa, falsa dicat. Eciam fatetur, quod per viginti quatuor miliaria ad venerabiles dominos doctores et magistros predicte alme universitatis Wiennensis venerit, quia audiverit, quod apud illos fuerit diffamatus. Interrogatus, utrum predictus Jeronimus procuratorem vel advocatum habere voluerit, respondit, quod non, quia per se causam suam speraret expedire. Et ergo predictus venerabilis pater dominus Andreas officialis decrevit eundem Jeronimum personaliter medio suo iuramento respondere; ipse vero Jeronimus statim absque deliberacione se obtulit responsurum et ad sancta dei evangelia manibus corporaliter tactis articulis contra ipsum oblatis respondere et super eisdem iuravit dicere veritatem. Quorum tenor per omnia sequitur in hec verba:

Subsequntur articuli, super quibus magister Jeronimus de Praga est examinandus.

1. Primus namque articulus est: Substancia panis et vini manet post consecracionem in sacramento altaris

2. Accidencia panis non manent sine subiecto post consecracionem in eodem sacramento.

3. Christus non est in eodem sacramento idemptice et vere et realiter in propria persona corporali. [f. 260′]

[4.] [Non e]st fundatum in evangelio, quod Christus missam ordinavit.

[5.] [Episcopu]s vel sacerdos existens in mortali peccato non ordinat neque conficit nec baptisat.

[6.] [Si] homo fuerit debite contritus, oris confessio est sibi superflua et inutilis.

[7.] Deus debet obedire diabolo.

[8.] Si papa sit prescitus vel malus et per consequens membrum diaboli, non habet potestatem super fideles Christi ab aliquo sibi datam, nisi forte a cesare.

[9.] Post Urbanum sextum non est alius recipiendus in papam, sed vivendum est more Grecorum sub legibus propriis.

[10.] Nullus prelatus debet aliquem excommunicare, nisi prius sciat ipsum excommunicatum a deo.

[11.] Qui sic excommunicat, ex hoc fit hereticus vel excommunicatus.

12. Prelatus excommunicans clericum, qui appellat ad regem vel ad consilium regni, eo ipso proditor est et traditor dei, regni et regis.

13. Qui dimittunt predicacionem sive verbum dei propter excommunicacionem hominum, sunt excommunicati et in die iudicii traditores Christi habebuntur

14. Contra sacram scripturam est asserere, quod viri ecclesiastici habeant possessiones temporales; et vocat sacram scripturam apostolorum dicta.

[15.] Quod licet alicui clerico, a) diacono vel presbytero, predicare verbum dei absque auctoritate sedis vel episcopi seu alia, de qua sufficienter constat.

16. Asserendum est, quod nullus est dominus civilis, nullus est episcopus, nullus est prelatus, dum est in peccato mortali actualiter.

17. Domini temporales possunt ad arbitrium eorum auferre bona temporalia ab ecclesiasticis delinquentibus, et quod populares possunt ad eorum arbitrium dominos delinquentes corrigere.

18. Decime sunt pure elemosine, et quod parrochiani possunt propter peccata suorum curatorum eas detinere vel deponere et ad libitum eorum aliis, quibus volunt, conferre, cum sint pure elemosine.

19. Eo ipso, quo quis ingreditur religionem privatam quamcunque, tam possessionatorum quam mendicancium, fit inepcior vel inhabilior ad observanciam mandatorum dei. [f. 261]

20. Sancti instituentes religiones privatas quascunque, tam possessionatorum quam mendicancium, sic instituendo peccaverunt.

21. Religiosi viventes in religionibus privatis non sunt de religione christiana.

22. Religiosi, scilicet fratres, tenentur ad laborem manuum, et non per mendicacionem victum suum acquirere.

23. Conferens elemosinas fratribus vel fratri predicanti est excommunicatus, et recipiens similiter.

Sequitur secunda pars articulorum. b)

24. Papa cum omnibus clericis suis, possessiones habentibus, est hereticus, eo quod possessiones habet, et omnes eis consencientes, scilicet domini seculares et ceteri laici, et propter hoc papa neminem potest iudicare de heresi, eo quod sit hereticus.

25. Ecclesia Romana est sinagoga sathane, nec papa est immediatus et proximus vicarius Christi et apostolorum.

26. Decretales apostolorum epistole sunt apographe et seducunt a fide Christi, et clerici sunt stulti, eo quod eas student.

27. Imperator et domini seculares seducti sunt a diabolo, ut ecclesiam dei bonis dotarent temporalibus.

---

a) následuje ‚vel', ale přetrženo v rkp.
b) přidáno jinou rukou v rkp.

28. Eleccio pape a cardinalibus per diabolum introducta est, ideo suadet a papa et cardinalibus recedere et se simpliciter deo committere.

29. Non est de necessitate salutis credere, Romanam ecclesiam esse supremam inter [a] ecclesias.

30. Fatuum est credere indulgencias pape et episcoporum.

31. Juramenta illicita fiunt, que fiunt ad roborandum humanos contractus et commercia civilia.

32. Augustinus, Benedictus, Gregorius, Bernhardus dampnati sunt, nisi penituerint de hoc, quod habuerunt possessiones et instituerunt vel intraverunt religiones indifferenter introductas, et sic [b] a papa usque ad infimum religiosum habentem possessionem sunt heretici.

33. Item dicit omnes religiones indifferenter introductas a diabolo [f. 261′].

[34.] Item dicit omnes simoniacos, qui se obligant orare pro aliis eis in temporalibus subvenientibus.

[35.] Oracio presciti nulli valet.

[36] Omnia de necessitate eveniunt.

[37.] Confirmacio iuvenum, clericorum ordinacio, locorum consecracio reservantur pape et episcopis propter cupidinem lucri et honoris.

[38.] Universitates, studia et collegia, graduaciones vel ordinaciones magisterii in eisdem sunt vana gentilitas introducta et tantum prosunt ecclesie dei sicud diabolus.

[39.] Item dicit excommunicacionem pape vel cuiuscunque non esse curandam, quia est censura antichristi.

[40.] Peccant fundantes claustra, et ingredientes sunt viri diabolici.

[41.] Ditare clerum est contra regulam Christi.

[42.] Silvester papa et Constantinus imperator erraverunt dotando ecclesiam.

[43.] Inducit reges et principes seculares, ut bona clericorum sibi infiscent et spolient eos, et universos laicos incitat contra eos.

[44.] Dicit omnes de ordinibus mendicancium esse hereticos et dantes eis elemosinam esse excommunicatos.

[45.] Quod ingredientes ordinem aut aliquam religionem eo ipso inabiles sunt ad servandum divina precepta et per consequens perveniendi ad regnum celorum, nisi apostataverint, [c] et sic suadet apostasiam.

Et multa alia enormia inveniuntur.

---

a) následuje ‚omnes', ale přetrženo v rkp.

b) ‚et sic' dodáno jinou rukou nad řádkou v rkp.

c) opr. z ‚apostaverint' rkp.

[Incipiunt articuli, super quibus per ordinem testes sunt examinati]. a)

[1.] Item magister Jeronimus asserit, quod magister Johannes Wikleph, quem ecclesia dei heresiarcham nominat et ostendit, fuisse doctorem evangelicum et ad eternam vitam deputatum. b)

[2.] Idem Jeronimus asseruit, quod in mente divina plures essent formalitates formaliter et realiter distincte.

[3.] Idem Jeronimus asseritur excommunicatus et periurus.

[4.] Vox et fama est, quod asseruit in Ungaria, quod evangelia Luce et Marci nullius sint auctoritatis nec eisdem fides adhibenda [f. 262].

5. Item propter hoc ibi detentus fuit et manibus archiepiscopi Strigoniensis mandato regio presentatus.

6. Item recitavit quidam prelatus veridicus, quod propter litteras domini archiepiscopi Pragensis, quas misit — 7. — c) regi Ungarie propter notam magistri Jeronimi prefati, dominus rex ordinaverit ipsum Jeronimum mittendum archiepiscopo antedicto, et quod presentatus fuerit cuidam militi de Bohemia, qui eundem ad Pragam ducere debuisset.

8. Item in die Cene [1]) predicando coram rege Ungarie, deducendo thema hoc: »Mandatum novum do vobis«, multa dixit in diminucionem status clericalis et libertatis eiusdem, imo et contra emunitatem, quod tandem rex motus eum ad verba posuit et valde indignanter sermonem illum accepit.

9. Item asserit, quod rex et per consequens quilibet princeps secularis regere clerum habeat et gubernare et in statibus suis tenere.

10. Multa et varia ascribuntur sibi, que in preiudicium libertatum ecclesiasticarum dogmatisavit, docuit et autenticavit.

11. Item retulit viva voce, audientibus pluribus fide dignis, quod velit magistrum Johannem Wikleph, heresiarcham, defendere usque ad ignem.

12. Item approbat et commendat vitam, mores, conversacionem, doctrinam et scienciam illorum, qui vehementer de heresi suspecti sunt, quales sunt magistri Stanislaus,[2]) Stephanus Palicz, Johannes Huss, Marcus de Grêcz [3]) et alii quam plures in Praga existentes

Sequitur tenor responsionum magistri Jeronimi ad articulos.

[1.] Ad primum articulum, scilicet: »Substancia panis etc.«, interrogatus respondit plane: »Unam credo universalem ecclesiam, extra quam

a) dodáno vydavatelem.
b) toto vyšinutí vazby přichází v rkp.;
c) tak číslováno v rkp.
[1]) 20. Března 1410.
[2]) Stanislav ze Znojma.
[3]) Marek z Hradce.

nullus . . . . [a]) fides sic, quod illa hostia, que est simpliciter purus panis, prolatis verbis substancialibus panis transmutatur in verissimum corpus Christi, et sic, quod est vinum, transmutatur in purum sanguinem Christi;« et negat articulum tamquam hereticum et nunquam asseruisse articulum vel contenta hodie as[serit].[b])

[2.] Ad secundum articulum interrogatus respondit negando articulum

[3.] Ad tercium articulum interrogatus respondit negando articulum. [f. 262']

[4.] Ad quartum interrogatus respondit ut supra in proximo.

[5.] Ad quintum interrogatus respondit negando articulum et contrarium tenet, prout ecclesia tenet.

[6.] Ad sextum interrogatus respondendo dixit, quod confessio vocalis, ut est possibilis, confitenti est necessaria, sic ad obediendum ex institucione pro supplenda obediencia ecclesie oris confessio.

[7] Ad septimum interrogatus respondit negando articulum et nunquam se dixisse asserit.

[8.] Ad octavum interrogatus respondit negando articulum et contrarium verum esse.

[9.] Ad nonum interrogatus respondit negando articulum.

[10.] Ad decimum interrogatus respondit negando articulum.

[11.] Ad undecimum articulum interrogatus respondendo dixit, si prelatus ex malicia excommunicaret aliquem et nollet illud emendare requisitus super hoc, credat ipsum esse hereticum tamquam obstinatum et inobedientem et pertinacem.

[12.] Ad duodecimum interrogatus respondit negando articulum.

[13.] Ad tredecimum interrogatus respondit negando articulum.

[14.] Ad quartumdecimum interrogatus respondendo dixit negando articulum pro prima parte, pro secunda dicit se non dubitare de illo.

[15.] Ad quintumdecimum interrogatus respondendo dixit negando articulum.

[16.] Ad sextumdecimum interrogatus respondit ut supra in proximo.

[17.] Ad decimum septimum interrogatus respondit primam partem articuli negando et pro secunda dicit, quod communitas habens potestatem hoc faciendi ex licencia sibi tradita licite facere potest.

[18.] Ad decimum octavum interrogatus respondendo dixit, quod decima ex precepto dei sit danda et ergo non elemosina laicorum simpliciter; sic negat secundam partem articuli, et ex auctoritate episcopi et superioris possunt detinere, alias non.

[19.] Ad decimum nonum interrogatus respondit negando articulum.

---

a) v rukopise prázdné místo z délí asi 5 *cm*; má zde asi státi: ‚salvari potest; cuius est'.

b) ‚as' . . . rkp, doplněno vydavatelem; slova: ‚Christi et negat — as[serit]' připsána jinou rukou v rkp.

[20.] Ad vicesimum interrogatus respondit ut supra in proximo.

[21.] Ad vicesimum primum interrogatus respondit ut supra in proximo.

[22.] Ad vicesimum secundum interrogatus respondit, quod melius sit laborare quam mendicare, et maioris premii vitam religiosam ducere cum labore quam mendicacione, [f. 263] sub gradu proporcionis equalis.

[23.] Ad vicesimum tercium interrogatus respondit negando articulum.

[24.] Ad vicesimum quartum interrogatus respondit negando articulum.

[25.] Ad vicesimum quintum interrogatus respondit negando articulum.

[26.] Ad vicesimum sextum interrogatus respondit negando articulum.

[27.] Ad vicesimum septimum interrogatus respondit ut supra in proximo.

[28.] Ad vicesimum octavum interrogatus respondit ut supra in proximo.

[29.] Ad vicesimum nonum interrogatus respondit ut supra in proximo.

[30.] Ad tricesimum interrogatus respondit ut supra in proximo, videlicet negando articulum.

[31.] Ad tricesimum primum respondit negando articulum.

[32.] Ad tricesimum secundum respondit negando articulum.

[33.] Ad tricesimum tercium interrogatus respondit ut supra in proximo.

[34.] Ad tricesimum quartum interrogatus respondit ut supra in proximo, videlicet negando articulum.

[35 + 36?.] [1]) Ad tricesimum quintum interrogatus respondendo dicit, quod in forma ecclesie, videlicet in persona privata dubitet, quia deus solum sciat.

[37.] Ad tricesimum sextum interrogatus respondit negando articulum.

[38.] Ad tricesimum septimum interrogatus respondit ut supra in proximo.

[39.] Ad tricesimum octavum interrogatus respondit ut supra in proximo.

[40.] Ad tricesimum nonum interrogatus ut supra in proximo respondit.

[41.] Ad quadragesimum interrogatus respondit negando articulum.

[42.] Ad quadragesimum primum interrogatus respondit negando articulum et tenet illud, quod ecclesia tenet.

[43.] Ad quadragesimum secundum interrogatus respondit negando articulum.

[44.] Ad quadragesimum tercium interrogatus respondit negando articulum.

---

[1]) Odtud počínaje neshodují se čísla artikulů odpovědi s čísly příslušných (Wiklifových) artikulů obžaloby; dávám tudíž v závorkách čísla artikulů žaloby, k nimž se dotyčné odpovědi vztahují.

[45.] Ad quadragesimum quartum interrogatus respondit ut supra in proximo.

Responsio primi articuli, super quibus per ordinem testes sunt examinati.[a]

[1.] [1]) Ad quadragesimum quintum interrogatus respondit, quod sui non sit, aliquem iudicare dampnatum vel salvatum, et dicit sic: Si ecclesia dampnat Wikleph, sic et consenciat dampnari, vel si salvat, salvacioni, et in quibusdam bene dicat; et que alii doctores teneant pro non, similiter teneat, et que non vera, eciam pro non veris teneat cum ceteris doctoribus; et dixerit eum evangelicum, quia scripsisset super evangeliis, [f. 263'] et nunquam asseruit eum esse sanctum.

[2.] Ad quadragesimum sextum interrogatus respondit, quod non vult respondere ad presens; attamen respondit et posuit scolastice, quod idee ponende sunt in mente divina secundum distinccionem realem, non ut res dicit realitatem creacionis, sed ut dicit realitatem ex parte obiecti formalis distinccionis.

[3.] Ad quadragesimum septimum interrogatus respondit, quod non credat articulum.

[4.] Ad quadragesimum octavum interrogatus respondit, quod vocem et famam non negat, sed articulum negat.

[5.] Ad quadragesimum nonum interrogatus respondit negando articulum.

[6 + 7.] Ad quinquagesimum interrogatus respondit negando articulum.

[8.] Ad quinquagesimum primum interrogatus respondit se predicasse, sed articulum negat.

[9.] Ad quinquagesimum secundum interrogatus respondit, quod, habet regem ad defendendum, sed non [ad][b] offendendum.

[10.] Ad quinquagesimum tercium interrogatus respondit negando articulum.

[11.] Ad quinquagesimum quartum interrogatus respondit ut supra in proximo.

[12.] Ad quinquagesimum quintum interrogatus respondit, quod a magistro Huss nichil male sciat, nec suum sit iudicare illos, et pro aliis dicit, quod respondeant per se, nec aliquid mali sciat, quia[c] nichil mali[d] audiverit ab eis.

---

a) tento nadpis připsán po straně v rkp.

b) schází v rkp., dodal vyd.

c) dodáno jinou rukou v rkp.

d) dodáno jinou rukou v rkp.

[1]) k následujícím článkům odpovědi Jeronimovy připojuji čísla oněch 12 článků jeho jednání specielně se týkajících, k nimž se vztahují.

Item responsione per predictum magistrum Jeronimum sic ut premittitur facta ad articulos, procurator viscalis alios articulos contra eundem magistrum Jeronimum produxit in presencia predictorum magistrorum huiusmodi sub tenore:

Procurator et procuratorio nomine seu instigator officii vestri, venerabilis domine officialis, articulos infrascriptos dat, facit, exhibet et producit contra magistrum Jeronimum, petens testes super illis[a] precipue et super aliis alias per eum negatis recipi ac examinari, non astringens se ad aliquam superfluam probacionem, sed ad eam dumtaxat, que sufficit pro presenti negocio et ipsius veritate inquirenda.

[Sequuntur articuli secundo loco contra magistrum Jeronimum oblati.][b]

[13.] Inprimis ponit et, si negatum fuerit, probare intendit, quod dictus magister Jeronimus in civitate Pragensi in ecclesiis beate Virginis in Leta curia et sancti Nicolai in foro pullorum necnon ad sanctum Clementem auctoritate et de mandato domini archiepiscopi [f. 264] Pragensis publice et[c] nominatim denuncciatus est excommunicatus, palam, publice et notorie.

14. Item et de hoc in civitate Pragensi et alibi est publica vox et fama.

15. Item quod dictus magister Jeronimus publice asseruit et dixit Johannem Wikleph esse sanctum seu beatum, palam, publice et notorie.

16. Item et quod dictus magister Jeronimus asseruit et temerarie tenuit pocius et melius esse adherendum doctrine dicti Johannis Wicleph quam doctrine sancti Augustini, palam, publice et notorie.

17. Item et de hoc in civitate predicta Pragensi et alibi est publica vox et fama.

18. Item et quod pocius vellet et optaret animam suam esse in statu Wichleph et cum anima ipsius quam in statu et cum anima sancti Augustini, palam, publice et notorie.

19. Item et quod de premissis est publica vox et fama.

20. Item et quod publice asseruit et dixit in Haidelburga, in mente divina ponendas esse ideas seu formalitates realiter formaliter distinctas.

21. Item et quod ipse iuravit, quod inter naciones studii Pragensis servare et procurare vellet unionem et amiciciam et divisionem evitare, quo non obstante procuravit et fecit divisionem, discordiam et inimiciciam maximam inter naciones predictas, usque ad desolacionem universitatis

---

a) ‚illos' rkp., opr. vyd.
b) schází v rkp., dodal vyd.
c) ‚publicetur' rkp., opr. vyd.

eiusdem fere deductis; et sic reatum periurii incurrit palam, publice et notorie.

22. Item et quod de hoc est publica vox et fama.

Quibus respondit singulariter singulis per omnia in hec verba:

Sequitur tenor responsionum ad articulos secundo loco contra magistrum Jeronimum oblatos:

[13.][1]) Ad primum articulum respondit magister Jeronimus negando ipsum, et quod nunquam fuerit excommunicatus nec denuncciatus.

[14.] Ad secundum interrogatus respondit negando similiter articulum.

[15.] Ad tercium interrogatus respondit negando articulum.

[16.] Ad quartum interrogatus respondit negando articulum.

[17.] Ad quintum interrogatus respondit ut supra in proximo. [f. 264']

[18.] Ad sextum interrogatus respondit negando articulum.

[19.] Ad septimum interrogatus respondit ut supra in proximo.

[20.] Ad octavum interrogatus respondit similiter negando articulum.

Responsione huiusmodi ad articulos loco secundo productos facta procurator viscalis peciit a venerabili viro Andrea de Grillemberg, officiali curie Pataviensis predicto, terminos ad probandum articulos negatos ad proximam diem Martis mensis Septembris.[2]) Qui decrevit[a]) testes producendos ad probandum negata citari ad horam secundam post prandium, et ad audiendum magistrum Jeronimum, partem adversam, huiusmodi testes iurare eciam prefato magistro Jeronimo sub pena excommunicacionis in termino ut premittitur similiter comparere mandavit.

Item coram venerabili viro domino meo Andrea de Grillemberg, officiali predicto, anno domini millesimo quadringentesimo decimo, die vero Martis secunda mensis Septembris, loco et tempore prenotatis, pro tribunali sedente, dominus Johannes Gwerleich, procurator fiscalis predictus, comparuit [et][b]) honorabiles viros Nicolaum,[3]) Conradum de Hildeshaim, Johannem Swab de Půczpach, Conradum Kreůczer de Nurrenberga, Johannem de Voburck, Petrum Pergächsl, magistros in artibus, Henricum Stoll de Hamelburg,[4]) Johannem Tesserem, clericum Erbipolensis diocesis,

a) ‚decreui‘ rkp., opr. vyd.

b) schází v rkp., dodal vyd.

[1]) k následujícím článkům odpovědi připojuji v závorkách čísla oněch »articuli secundo loco oblati«, k nimž se vztahují.

[2]) 2. Září 1410.

[3]) Mikuláš Tell; bližší poznámky o tomto a dále uvedených svědcích viz při jejich výpovědích.

[4]) Výpověď tohoto svědka není protokollována. Jindřich Stoll z Hammelburgu stal se bacc. artium v Praze r. 1408 (Mon. Univ. Prag. I/402), byl mgr. artium actu regens ve Vídni (Aschbach I, 604).

Bertoldum de Monaco, Johannem Stuckler de Patavia, Henricum de Aura, baccalaureos in artibus, Nicolaum Czungl, Achacium Chenczl [a] de Salczburga, Danielem Hochenkircher [1]) et plures alios,[2]) quos causa brevitatis hic ponere pretermisi, citatos per Tomam cursorem, nunccium iuratum, ad perhibendum testimonium veritati produxit super articulis suprascriptis et ibi incipientibus: »Item magister Jeronimus asserit, quod magister Johannes Wichleph, quem ecclesia dei heresimarcham nominat et ostendit« etc. usque ad finem per ordinem, ac super articulis, secundo loco contra sepe dictum magistrum Jeronimum oblatis, admissos; qui iurarunt ad sancta dei evangelia super huiusmodi articulis in presencia iam dicti magistri Jeronimi, partis adverse, dicere veritatem. Eciam idem magister Jeronimus ad peticionem domini Johannis Gwerleich, predicti procuratoris fiscalis, fide data loco prestiti iuramenti ab opido Wiennensi non recedere velle [b]) promisit. Quod et dominus meus officialis predictus nichilominus hoc idem prefato magistro Jeronimo sub pena excommunicacionis late sentencie servare mandavit, presentibus omnibus doctoribus et magistris predictis et pluribus aliis fide dignis testibus etc. [f. 265].

Item die Veneris quinta mensis Septembris, anno ut supra,[3]) venerando viro domino meo Andrea de Grillemberg, officiali predicto, loco et tempore prenotatis pro tribunali sedente, venerabilis vir magister Bertoldus, sacre pagine professor, religiosus de ordine Heremitarum sancti Augustini,[4]) pro secunda dilacione producebatur in testem, citatus per Tomam,[c]) cursorem predictum, similiter ad perhibendum testimonium veritati; qui in presencia sepe dicti magistri Jeronimi, partis adverse, tactis sacrosanctis evangeliorum scripturis super predictis articulis iuravit dicere veritatem. Eciam tunc pro tercia dilacione ad probandum negata in presencia parcium ambarum statutus est terminus ad quindenam. Insuper predictus dominus Johannes Gwerleich, procurator fiscalis, petivit prefatum magistrum Jeronimum interim carceribus detineri mancipatum ex eo et pro eo, quod iam dictus magister Jeronimus in tot dilacionibus tedium habere dixerit et grave sit sibi standum in Wienna ac alibi facta sua negligantur; prefatoque magistro Jeronimo hoc audiente et carceris mancipacionem timente,[d]) sub penis periurii et excommunicacionis late sentencie sponte se obligavit ac fide data ab opido Wiennensi ante decisionem cause recedere non velle promisit. Quod et prefatus dominus meus officialis ad consilium dominorum

---

a) ‚Che'nczl‘ rkp.;

b) připsáno nad řádkou jinou rukou, rkp.

c) ‚Toma‘ rkp., opr. vyd.

d) v rkp. následuje ‚se‘, ale přetrženo;

[1]) Výpověď tohoto svědka není protokollována, osobnost jinak neznámá.

[2]) Mimo tuto jmenované svědčili ještě Kašpar Weinstein z Ingolstadtu, klerik Eichstättské diécese, student ve Vídni, a Jan z Korutan.

[3]) 5 Září 1410.

[4]) Berthold Ruchowoser z Řezna, viz Aschbach I, 441—442.

doctorum et magistrorum sub penis iam dictis magistro Jeronimo firmiter servare precepit et mandavit, presentibus omnibus testibus ut supra.

Sequitur tenor responsionum magistri Nicolai,[1]) primi testis contra magistrum Jeronimum de Praga producti et admissi, citati, iurati et interrogati, per omnia in hec verba:

[1.] Ad primum igitur articulum[2]) interrogatus respondit se nichil scire de illo; sed cum magister Jeronimus intravit lectorium Hadelberge, movebatur sibi questio de articulis Wickleph, sed non audiverit eum aliquid ad hec respondere.*a)*

[2.] Item ad secundum articulum interrogatus respondit, quod magister Jeronimus non posuit Haidelberge in posicione sua, sed demum ex articulis suis deductis et via, quam tenebat, per magistros argumentis fuerit convictus, quod tamquam consequens concesserit articulum presentem, et fuerit notabiliter notatus in illo, ita quod eciam quam plures magistri ibidem voluerunt, [f. 265′] quod revocasset in kathedra, et sic fuerit super quatuor articulis coram episcopo Wormaciensi[3]) accusatus, quorum articulorum presens articulus erat unus, ita quod impedimentis interrumpebatur, quod non revocaverit illos. Interrogatus, quo anno, dicit circa festum Nativitatis anno etc. VI°., de mense et die non recordatur, quia continuaverit actum suum per quatuor dies. Interrogatus, in quo loco, dicit, quod in novis scolis Haidelberge, presentibus communiter omnibus magistris arcium et aliis suppositis studii et presertim magistro Conrado de Susato,[4]) mamagistro Wilhelmo de Eppenbach,[5]) baccalaureo in teologia, magistro Johanne de Franckfordia[6]) et magistro Henrico de Hassia etc.[7])

---

a) ‚sed — respondere' připsáno jinou rukou v rkp.

[1]) Svědek tento vypovídá o Heidelberské episodě v životě Jeronýmově; z výpovědi následujícího svědka, Konrada z Hildesheimu, (str. 14) vidíme, že se jmenoval Mikuláš Tell. Pocházel z Tongern (v Belg. prov. Limburg, dioecése Lüttišské), stal se v Heidelberce bacc. artium v červenci r. 1400, viz Toepke, Die Matrikel der Universität Heidelberg (1884) I, 67. II, 366. 368.

[2]) Čísla článků v následujících výpovědích svědků shodují se, pokud zjistiti lze, s čísly příslušných článků obžaloby v articuli primo (1—12) a secundo loco (13—22) contra Jeronimum oblati.

[3]) Byl jím tenkráte Matouš z Krakova, kdysi professor university Pražské.

[4]) Conradus Koler, alias de Susato, v létech 1397, 1401 a 1410 rektor university Heidelberské, později biskup Řezenský. Viz Toepke o. c. I, 18. III, 98.

[5]) Wilém z Eppenbachu, al. de Heidelberg, v létech 1402, 1408 a 1417 rektor university Heidelberské. Viz Toepke o. c I, 87. III, 147.

[6]) Jan Lagenator z Diepurgu, jinak Jan z Frankfurtu, v létech 1406 a 1416 rektor v Heidelberce. Viz Toepke o. c. I, 82, 101. III, 177.

[7]) Jindřich z Hessenska (osoba rozdílná od Jindřicha z Langensteina, al. de Hassia) byl rektorem v Heidelberce v létech 1400 a 1411. Viz Toepke o. c. I, 75, 77. III. 245 a Aschbach I, 399.

[3.] Ad tercium articulum interrogatus respondendo dicit sibi non constare de illo.

[4.] Ad quartum articulum interrogatus respondit similiter sibi nichil constare de illo.

[5.] Ad quintum articulum interrogatus respondit ut supra in proximo, videlicet quarto articulo.

[6.] Ad sextum articulum interrogatus respondit ut in tercio.

[7.] Ad septimum interrogatus respondit ut supra in proximo.

[8.] Ad octavum interrogatus respondit similiter sibi non constare de illo.

[9.] Ad nonum articulum interrogatus respondit, quod non sciat nec audiverit.

[10.] Ad decimum interrogatus respondit, quod nichil sciat de illo.

[11.] Ad undecimum articulum interrogatus respondit ut supra in proximo.

[12.] Ad duodecimum articulum interrogatus respondit similiter ut supra in proximo.

[13.] Ad tredecimum articulum interrogatus respondit similiter, quod nichil sciat de illo.

[14.] Ad quartumdecimum interrogatus respondit similiter ut supra in proximo.

[15.] Ad quintumdecimum interrogatus respondit ut supra in proximo.

[16.] Ad sextumdecimum articulum interrogatus respondit, quod sic. Interrogatus, unde sciat: quia interfuerit actui suo in Haidelberga, et ista materia fuerit quodam modo materia principalis posicionis sue, et magister Jeronimus nisus fuerit deducere ex illo loicam realem, et quod universalia communia realia deberent subici et predicari in proposicionibus, et propter hoc intulerit magistros Okkan, Maulveld, Biridanum, Marsilium [1]) et eorum sequaces fuisse non dialeticos, sed diabolice hereticos; et hoc fuerit ultimum correlarium suum, ut appareat sibi. Et de loco, tempore et aliis interrogatus respondit ut supra in articulo primo.

Interrogatus, utrumne magister Jeronimus offenderit ipsum aliquo modo, respondit, quod non. [f. 266.]

Interrogatus, utrum vellet pocius, quod non dixit talia magister Jeronimus, quam quod dixit, dicit, quod mallet eum non dixisse, et cum hoc nec in mente talia tenere.

---

[1]) Vilém z Okkamu, Jan Maulfeld, Jan Buridan a Marsilius (vlastně Marcelius) z Inghen, hlavní sloupové nominalismu ve 14. století.

Sequitur tenor responsionum magistri Conradi de Hildeshaim,[1]) secundi testis contra magistrum Jeronimum producti ut supra, per omnia in hec verba:

[1.] Ad primum articulum interrogatus respondit se non scire de illo.

[2.] Ad secundum dicit et *a)* rogatus respondit, quod semel Haidelberge in actu, quem fecit, a certis magistris notatus fuerit super certis articulis, qui secundum dictamen magistrorum heresim sapiebant; et illorum articulorum unus fuerit in effectu, quod ultra distinccionem personarum in mente divina essent quedam formalitates realiter distincte.

Interrogatus, unde sciat, dicit, quia interfuerit et audiverit a magistro Jeronimo, et unus magistrorum, pro tunc baccalaureus in teologia, videlicet magister Conradus de Susato,[2]) iusserit specialiter illum articulum signari; et sic ipse signaverit ipsum articulum ad tabulam suam cum quibusdam aliis articulis, de quibus iam non habeat memoriam.

Interrogatus, utrum posuisset illum articulum in posicione vel alias, dicit, quod non recordetur, si in posicione vel vi argumentorum concesserit.

Interrogatus, quotto anno, dicit, quod citra quintum, ut appareat, non tamen recordetur de tempore determinate, nec de mense nec de die.

Interrogatus, in quo loco, dicit, quod in lectorio ordinariarum disputacionum in scolis artistarum ex opposito domus fratrum Augustinensium Heremitarum, et presente *b)* magistro Conrado.[3])

Interrogatus, quibus presentibus, dicit, quod communiter magistris universitatis et scolaribus et presertim magistro Conrado de Susato,[4]) magistro Johanne de Frankfordia,[5]) baccalaureo in teologia, et Nicolao Tell,[6]) pro nunc magistro arcium, teste supradicto, et aliis multis, ita quod scole fuerint replete.

[3—21.] Item ad tercium, quartum, quintum, sextum etc. et alios articulos sequentes usque ad ultimum articulum exclusive respondit, sibi non constare, nisi quantum hinc inde audiverit.

[22.] Ad ultimum articulum respondit ut supra ad secundum. [f. 266'.]

Interrogatus de fama, dicit, quod communiter a magistris Haidelberge tenebatur suspectus, ita quod eum eciam vitaverint propter dicta in disputacione sua proposita et concessa et propter opinionem universalium

---

a) připsáno nad řádkem v rkp.

b) ‚presertim' rkp., opr. vyd.; ‚presertim — Conrado' připsáno jinou rukou a podtrženo.

[1]) Také tento svědek obmezuje se na episodu Heidelberskou. Konrad Duvel, al. de Hildesheim, stal se bacc. artium v Praze r. 1401 (Mon. Univ. Prag. I/1, 361, 354), přijat na fac. artium v Heidelberce 23. května 1405 (Toepke I, 97).

[2]) Konrád Koler ze Soestu, viz výše str. 12 pozn 4.

[3]) Konrád Koler ze Soestu, viz výše str. 12 pozn. 4

[4]) viz str. 12 pozn. 4.

[5]) viz str. 12 pozn. 6.

[6]) viz str. 12 pozn. 1.

realium, quam tenuit in uno correlario suo, quod magistrum Marsilium *a)* et supradictos [dixit fuisse] *b)* hereticos in loica et philosophia ex eo, quia non tenerent universalia realia. *c)*

Interrogatus, utrum pocius vellet eum esse innocentem quam nocentem, dicit, quod pocius innocentem, et dicit, quod eciam non offenderit eum in aliquo.

Sequitur tenor responsionum magistri Johannis Johannis *d)* Swab de Puczpach,[1]) tercii testis contra magistrum Jeronimum producti etc. ut supra, per omnia in hec verba:

[1.] Ad primum articulum interrogatus respondit, quod Prage, in disputacione quodlibeti magistri Mathic Knin,[2]) magistro Jeronimo respondente, post posicionem suam extraxit unam litteram, asserens eam esse de studio Oxoniensi, volens probare hoc, quod prius dixit de Wikleph; et legerit litteram, cuius tenor erat in sentencia pro recommendacione Wikleph, ut legendo asseruit, videlicet quod Oxoniense studium non sciret aliud de Wikleph, nisi quod esset bonus et katholicus homo, et postea subiunxerit pro recommendacione Wichleph. Et demum finita disputacione et magistris exeuntibus audiverit a magistris pluribus, quod Jeronimus dixerit ante extraccionem littere, quod Wikleph esset katholicus doctor.

Interrogatus, quo anno fuerit, dicit, quod in proximo festo Nativitatis Christi[3]) erunt duo anni, in mense Januarii, diem ignorat, hora ut credit vesperorum, determinate tamen nesciat, presentibus quodam episcopo et comite uno ac scabinis civitatis, qui fuerunt vocati per nacionem Bohemorum, ut apparuit, et multis suppositis.

[2.] Ad secundum articulum interrogatus respondit sibi nichil constare.

[3.] Ad tercium articulum et primo de excommunicacione dicit, quod interfuerit, quod Wikleph et omnes adherentes sui et tenentes opiniones Wichleph nuncciabantur excommunicati ad beatam Virginem in Leta curia,

---

a) opr. z ‚Marsilius' rkp., je míněn Marsilius (vlastně Marcelius) z Inghen.

b) schází v rkp., dodal vyd.

c) ‚quod — realia' připsáno jinou rukou v rkp.

d) tak stojí v rkp.

[1]) Jan Schwab z Butzbachu, mgr. artium actu regens ve Vídni r. 1410; viz Aschbach I, 607. Vypovídá o událostech Pražských, kde byl již od r. 1378 (Mon. Univ. Prag. I/1, 182, 185, 196, 197).

[2]) Matěj z Knina, řečený Pater. O disputaci de quolibet, o níž zde řeč, mluví Tomek III[2], 480—481, ale klade ji omylem do r. 1410, kdežto dle svědectví tohoto — očitého — svědka spadá do ledna r 1409. Svědectví to podepřeno je současným rukopisem univ. knih. Pražské 10. E. 24, jenž obsahuje akta tohoto quodlibetu a výslovně jej klade do r. 1409 (Höfler, Mag. Johannes Hus und der Abzug der deutschen Professoren und Studenten aus Prag, S. 255 a násl.).

[3]) 25. Prosince 1410.

et communis fama sit et fuerit pro tunc in Praga, quod magister Jeronimus teneat et tenuerit opiniones Wikleph. [f. 267.]

Secundo interrogatus de periurio respondit, quod sic, quia de more universitatis studii Pragensis sit, quod quilibet iurat, cum primo intitulatur, quod velit servare concordiam inter naciones; et contra hoc venerit propria in persona, quia visitaverit dominum regem ad extrahendum litteras contra concordiam factam et [a] fuerit in convocacione dando vocem suam, ut nacio Bohemorum haberet tres voces et alie tres naciones solum unam. et ex hoc ortum sit scisma et discordia inter naciones Prage; per quod violaverit iuramentum.

Interrogatus, unde sciat, quod dederit talem vocem, dicit, quod interfuerit, quod expresserit ita in stuba facultatis in collegio Karoli, anno nono, mensem ignorat et diem, imo plures convocaciones fuerint facte, presentibus magistris de universitate omnibus, nisi aliqui contra iuramentum ipsorum se absentassent.

[4—9.] Ad quartum, quintum, sextum, septimum, octavum et nonum articulos dicit sibi non constare, nisi quantum audiverit hic Wienne ab aliquibus, quorum tamen nomina et personas non advertit.

[10.] Ad decimum interrogatus respondit ut ad predictos de auditu auditus.

[11.] Ad undecimum articulum interrogatus respondit, quod de illis hic expressis non sciat, sed [fuerit Prage] [b] magister Mathias Knyn, dictus Pater, nacione Boemus, valde suspectus de heresi, ita et in tantum, quod tractus fuerit ad archiepiscopum Pragensem super illo. Qui archiepiscopus, ut audiverit, quia fuerit tunc vox et fama Prage, Mathiam requisiverit et voluerit, ut abiuraret certos articulos, et ipse nolens facere propter confusionem nacionis et scandalum aliorum, sed tandem exeuntibus magistris ad abiuracionem videndam vocatis abiuraverit, ut dicebatur communiter. Demum, ipso ita habito pro suspecto de heresi, presentaverit se ad disputandum quodlibetum, et fuerit rumor, quod presentasset se sponte, cum hoc prius longis temporibus non fuerit factum, propterea ut in huiusmodi actu expurgaret se de suspicione tali modo; quia ex quo fuit diffamatus de heresi et tractus ad archiepiscopum ut supra ad faciendam aliis fidem de ipso, isto modo ecce talis, qui fuit suspectus omnibus, iam ascendit kathedram et est magister magistrorum. Et eo volente disputare multi magistri, videlicet Baltherus Harasser,[1] magister Petrus Storch,[2] magister Johannes Hofman [3] et alii noluerunt visitare actum suum, dicentes publice se volentes pocius a Praga recedere quam actum [f. 267'] talis suspecti de

---

a) připsáno nad řádkou rkp.

b) schází v rkp., dodal vyd.

[1]) Walther Harasser, rektor university Pražské r. 1403. Tomek V. 227.

[2]) Petr Storch ze Cvikavy, děkan fac. artium 1404—1405. Tomek V, 232.

[3]) Jan Hofmann ze Svídnice, děkan fac. artium r. 1408 (Tomek V, 232), potom biskup Míšenský.

heresi visitare, imo eciam rex mandavit tribus nacionibus per litteram suam, quam audiverit et viderit legere, ut visitarent magistrum Mathiam. In fine igitur disputacionis quodlibeti magister Jeronimus surrexerit ad kathedram recomnendando eum, dicens aprobando dicta sua, et dixerit eum esse iustum et sibi contrarios iniustos, et maledixerit contrariis sibi et benedixerit magistro Mathie variis verbis, que in specie non sciat, quia tradiderit oblivioni.

[12.] Ad duodecimum interrogatus respondit, quod audiverit ab aliis, qui dixerint se audivisse hoc.

[13.] Ad tredecimum interrogatus respondit ut supra in proximo.

[14.] Ad quartumdecimum interrogatus respondit similiter ut in proximo.

[15.] Ad quintumdecimum interrogatus respondit, quod a pluribus Prage audiverit hoc, et fuerit vox et fama communis; sed a quibus in specie audiverit, non scit

[16.] Ad sextumdecimum interrogatus respondit, quod audiverit ab aliis.

Item de fama dicit, quod Prage sit publica vox et fama apud clericos, doctores et magistros, quod sit suspectus de heresi.

Item dicit, quod pocius mallet eum talia nunquam dixisse, si eciam rebus suis propriis ordinare deberet hoc. *a*)

Sequitur tenor responsionum magistri Conradi Kreuczer de Neunburga,[1]) quarti testis contra magistrum Jeronimum producti etc. ut supra, per omnia in hec verba:

[1.] Ad primum articulum interrogatus respondit, quod audiverit magistrum Jeronimum in fine disputacionis quodlibeti asseruisse, Johannem Wiklef esse evangelicum doctorem, sed de salvacione non audiverit.

Interrogatus, quomodo venerit ad propositum, respondit, quod magister Mathias Knyn propter certos articulos heresim sapientes tractus fuerit ad arciepiscopum, ut abiuraret certos illos articulos: videlicet presertim unus, quod Wikleph esset evangelicus doctor, secundus articulus, quod post consecracionem manent panis et vinum. Et idem magister Mathias per archiepiscopum requisitus coram magistris ad hoc vocatis ad abiurandum illos articulos et alios quamplures, quos tenuit, tunc noluit abiurare in presencia multitudinis magistrorum, et sic vicarius in spiritualibus dixit: ‚Ecce, vos abiurabitis illos articulos, aut manebitis hic!' Et sic Boemi clamassent: ‚Nechci, magister [f. 268], tu bene dixisti, non confundaris ita!' Et tunc magister Mathias dixerit archiepiscopo: ‚Reverendissime

a) připsáno jinou rukou v rkp.

[1]) tak v rukopise; na str. 10 slove ‚de Nurrenberga'. ‚Conradus de Nornberga' stal se bacc. artium r. 1406 (Mon. Univ. Prag. I/1, 389), ‚Conradus de Neuburga' r. 1407 (ib. 396). Který z obou je tu míněn, těžko rozhodnouti.

pater, non faciatis vobis et regno ac michi talem confusionem, ut abiurem publice!' Et tunc dicebatur, quod facto prandio abiurasset in privato, qua revocacione non interfuerit, et volens se excusare presentaverit se ad disputandum quodlibetum. Quo disputato et finito surrexerit magister Jeronimus eum recomnendando in hec verba: ‚Maledicantur omnes, qui te confuderunt, et ecce, qualis honor tibi est', et plura alia.

Interrogatus, quo mense fuerit, cum fuerit tractus magister Mathias ad archiepiscopum, dicit, quod mensem nesciat, sed fuerit utique inter festivitates Pasce et Ascensionis in curia archiepiscopi et in palacio ante horam prandii, ut credit, quadam feria secunda. Quibus presentibus, dicit, quod archiepiscopo et capitulo suo et duobus rectoribus universitatis et quodam doctore nomine Ceyslmaister, qui loquebatur occulte sibi, ut deberet abiurare, et ipse nolens dixit, quod redderetur infamis. Et hec audiverit, quia magis propinque astiterit illis.

Interrogatus, quo mense fuerit quodlibetum finitum, dicit, quod determinate nesciat, sed post Epiphaniam domini tunc inmediate sequentem citra mensem, in lectorio ordinariarum disputacionum, et presentibus quodam episcopo de Barbarancia et comite de Nassa et aliis militibus, directis in ambasiata ducis Barbancie,[1]) et scabinis Civitatis Antique et suppositis universitatis communiter omnibus. Et dicit, quod tunc ibidem ad probandum predicta dicta de Wikleph [litteram] *a*) ostenderit, quam *b*) dixerit sibi esse directam a studio Oxoniensi, et legerit; sentenciam tamen et verba littere non sciat in forma, sed utique per illam voluit probare, Wikleph esse evangelicum doctorem.

[2,] Ad secundum articulum interrogatus dicit sibi non constare.

[3.] Ad tercium articulum interrogatus respondit primo de excommunicacione sibi non constare, presertim quoad Jeronimum, sed de periurio dicit, ut supra magister Johannes Puczpach [2]) respondit et dixit. Sed tamen dicit se non interfuisse tractatibus suis, quibus mediante laboravit ad discordiam, sed viderit eum currere cum aliis Boemis ad regem et alibi hincinde, et clareat luce, quod per hoc fecerit contra iuramentum suum; nec ipse neget per se, et audiverit noviter ab ipso magistro Jeronimo, quod, si non fecisset discordiam, adhuc vellet laborare cum Boemis, quia dignum et iustum esset incolas habere [f. 268'] prerogacionem.

Interrogatus, ubi dixerit, dicit, quod circa apothecam(?) *c*) domini prepositi hic Wienne, in presencia magistri Johannis Puczpach et aliorum, quia ex abrupto convenerint volentes ire pro spacio; et sic increpaverit magistrum Johannem Puczpach, quod digito eum in scolis monstrasset, et dixerit, quod caritative deberent vivere; et sic ipsi dixerint, quod ipse

---

a) schází v rkp., dod. vyd.

b) ‚quem' rkp., opr. vyd.

c) ‚apoca' rkp.:

[1]) viz Höfler, Mag. Johannes Hus S. 257

[2]) viz str. 15 pozn. 1.

non caritative vixisset, quia laborasset contra iuramentum suum. Tunc dixerit, quod fuisset minimus inter laboratores contra deuthunicos, subiungendo predicta, scilicet si non fecisset etc.

[4—11.] Item ad alios articulos sequentes usque ad xii exclusive interrogatus respondit sibi non constare.

[12.] Ad duodecimum interrogatus respondit, quod non sciat de illo, nisi quantum dixerit supra de patre Knyn.

[12.] Ad tredecimum articulum interrogatus respondit, quod audiverit hec a quodam Marquardo [1]) et Nicolao Czungl [2]) ita facta fuisse, alias non sciat.

[14.] Ad quartumdecimum interrogatus respondit sibi non constare.

[15—22.] Item de aliis articulis interrogatus respondit sibi non constare, et dicit, quod citatus ad hoc deposuerit et causa dei, quia appareat sibi, quod sit nocivus christianitati etc., et personam suam non habeat exosam, sed alias habeat eum suspectum tamquam hereticum.

Sequitur tenor responsionum magistri Johannis de Voburg,[3]) quinti testis contra magistrum Jeronimum producti etc. ut supra, per omnia in hec verba:

[1.] Ad primum articulum interrogatus respondit, quod audiverit a quam pluribus studentibus Prage, quod magister Jeronimus dixisset in disputacione quodlibeti tempore Knyn, Wik'eph non esse hereticum, sed salvatum.

Interrogatus, a quibus audiverit, dicit, quod non sciat nomina illorum nec adverterit, quia fuerit communis fama super magistro Jeronimo, quod recomnendaret Wikleph et staret in opinionibus suis.

Interrogatus, ubi audiverit illa, dicit, quod in quodam hospicio suo pro tunc prope scolas [f. 269] iuristarum.

Interrogatus, quo anno, dicit, quod post proximum festum Nativitatis [4]) erunt duo anni, mensem ignorat, die vero ultima disputacionis quodlibeti tempore Knyn.

[2.] Ad secundum articulum interrogatus respondit, quod legerit in posicione magistri Jeronimi in hec verba: Universalia in mente divina sunt ponenda. Item in eadem posicione dixerit et posuerit, quod qualitas inest racione forme ab extrinseco; quelibet enim qualitas determinatur a forma substanciali, quam sequatur, ut sit instrumentum eius ad agendum vel de-

[1]) Osoba neznámá.

[2]) byl farářem v Berndorfu (Dolní Rakousy, u Badenu); jinak jen tolik o něm lze říci, co z jeho svědectví vysvitá (viz str. 22–24).

[3]) Jan z Vohburgu, mgr. artium actu regens ve Vídni 1410, viz Aschbach I, 613, stal se bacc. artium v Praze r. 1407 (MUP. I, 1, 393).

[4]) 25. Prosince 1410.

corandum suum subiectum, et sic qualitas a forma substanciali essencialiter conservatur.

Interrogatus, unde sciat, quod illa posicio fuerit facta per magistrum Jeronimum, dicit ex eo, quia unus concesserit sibi illam posicionem et idem rescripserit Prage, et ille dicat, quod sit posicio magistri Jeronimi; imo utique credat hoc, quia titulus posicionis sit, utrum ad mundi sensibilis armaniam necessarium sit ponere universalia realia, et ille Jeronimus illum titulum posuerit in disputacione quodlibeti, cum magister Knyn arguebat contra.

Interrogatus, utrum tunc interfuerit, dicit, quod non; sed ex post magister Jeronimus voluit replicare contra magistrum Lupum,[1]) et sic reassumpserit secundario eandem posicionem, et illi[a] actui interfuerit cum magistro Leonhardo de Monaco[2]) et magistro Balthero Harasser[3]) et rectore universitatis et aliis.

Interrogatus, quo die, dicit, quod non adverterit tempus, sed fuerit post prandium in die celebri.

Interrogatus, utrum teneat hoc in posicione tamquam argumentum vel tamquam verum, dicit, quod tamquam verum, et nititur hoc ibidem multipliciter defendere.

[3.] Ad tercium articulum interrogatus respondit, quod nominatim non audiverit eum denuncciari excommunicatum; sed in Leta curia audiverit denuncciari excommunicatos omnes tenentes opiniones Wikleph et viam, et credat, quod de numero illorum sit magister Jeronimus. Annum, diem, mensem ignorat; dicit se eciam non advertisse, quis fuerit presens.

Item de periurio dicit, quod credat eum periurum, quia venerit contra statutum matricule universitatis Pragensis, ubi quilibet intitulatus iurat servare concordiam nacionum; contra quod ut credat laboraverit magister Jeronimus ex eo, quia viderit eum vehi cum Johanne Huss in quodam curru in via, que ducit de opido Petlern,[4]) ubi residet rex, et non credat eum pro illis ribus nacionibus laborasse, sed pro nacione Boemorum. [f. 269'.]

[4—11.] Item de aliis sequentibus articulis usque ad duodecimum exclusive interrogatus respondit sibi nichil constare.

[12.] Item ad duodecimum articulum dicit, quod notum sit, quod illis satis fuerit familiaris et socialis, et specialiter recomnendaverit in disputacione quodlibeti magistrum patrem Knyn, qui fuerit vehementer suspectus de heresi in universitate Pragensi; sed non interfuerit, fuerit autem communis fama de illo.

[13.] Item ad tredecimum interrogatus respondit ut supra ad tercium articulum.

---

a) ‚illo‘ rkp., opr. vyd.

1) Tomek, Gesch. der Prager Universität. S. 108.

2) Leonard z Mnichova, bacc. artium v Praze r. 1407 (MUP. I/1, 392).

3) viz str. 16 pozn. 1.

4) Žebrák.

[14.] Item ad quartumdecimum interrogatus respondit se non advertisse.

[15.] Item ad quintumdecimum interrogatus respondit ut supra ad primum.

[16.] Ad sextumdecimum interrogatus respondit se non scire de illo.

[17—22.] Item ad alios articulos interrogatus respondit sibi non constare.

Interrogatus de aliis circumstanciis dicit, quod vellet, quod esset in celis pocius, quam quod sit talis infidelis et suspectus de heresi etc.

Sequitur tenor responsionum magistri Bertoldi,[1]) sacre theologie professoris, religiosi ordinis Heremitarum sancti Augustini, sexti testis contra magistrum Jeronimum producti etc. ut supra, per omnia in hec verba:

[8.] Ad omnes articulos interrogatus respondit dumtaxat ad octavum dicens, quod magister Jeronimus nuper secum existens quadam die fatebatur, quod noluerit facere sermonem ad clerum coram rege Ungarie, sed bene fecerit collacionem coram ipso, in qua collacione dixerit de statibus clericalis et secularis potestatis id, quod sibi videbatur, et illud distincte sibi, magistro Bertoldo, non expresserit; alias nichil sciat de Jeronimo. Sed de Wikleph dicit, quod citra vicesimum secundum fuerit in Oxonia, et archiepiscopus Cantuariensis visitaverit provinciam suam, et tunc fuerit communis fama potissime inter studentes theologie et alios magnos viros in studio Oxoniensi, quod archiepiscopus sic visitando venerit ad ecclesiam parrochialem Wikleph et eiusdem corpus, [quod ibi] *a*) noverit sepultum, exhumaverit propter hereticam pravitatem; quo autem corpus illud pervenerit, nesciat, et dicit, quod exhumacioni non interfuerit, nisi alias in communi fama audiverit, sed archiepiscopum visitare viderit, quia universitas Oxoniensis illi oviam transierit, et sic ipse cum aliis interfuerit. [f. 270.]

Sequitur tenor responsionum magistri Petri Pergochsl[2]) etc., septimi*b*) testis contra magistrum Jeronimum producti etc. ut supra, per omnia in hec verba:

[1.] Ad primum articulum interrogatus respondit, quod nunquam audiverit ab ipso.

---

a) schází v rkp., doplněno vydavatelem.

b) ‚septini' rkp.

[1]) Berthold Ruchowoser z Řezna, viz Aschbach I, 441—442.

[2]) O svědku tomto, jenž dle výpovědi své studoval v Paříži a v Praze, nemohl jsem se bližších zpráv dopátrati.

[2.] Ad secundum articulum interrogatus respondit, quod audiverit magistrum Jeronimum Parisius respondere de materia illa, et ipse sic responderit scolastice, quod quilibet steterit contentus de ipso; verumtamen quod aliquot correlaria in posicione sua pro tunc posuerit, super quibus fuerit sibi impositum silencium, et ipse ulterius illa frivole non defenderit. Dixerunt enim magistri sibi, cum huiusmodi correlaria deduxit: ‚Magister, istud dimittite, quia forte duceremini ad inconveniencia maiora!' Et sic ipse responderit: ‚Libenter'.

[3—22.] Item de tercio et aliis omnibus articulis interrogatus dicit sibi nichil constare penitus.

Interrogatus, utrum sciatne magistrum Jeronimum habuisse seu habere libros Wiklephianos, dicit, quod Parisius habuerit loicam Wikleph, et audiverit ab ore suo. Et ipso magistro Petro redeunte de studio Parisiensi versus Pragam, magister Jeronimus tradiderit sibi litteras missiles magistro Stephano de Colonia et Stanislao; [1]) quid autem littere continebant, ignoret, constet sibi tamen ex relacione Jeronimi, quod notificaverit illis in eisdem, quod in brevi transmissurus esset ipsis libros, de quibus gauderent. Sed quales libri, vel de qua materia tractantes, ignoret, et alias non sciat aliquid de illo.

Sequitur tenor responsionum Nicolai Czungl, plebani in Perndorff,[2]) octavi testis contra magistrum Jeronimum producti etc. ut supra, per omnia in hec verba:

[1.] Ad primum dicit, quod communis fama fuerit Prage, quod Johannes Wikleph esset hereticus, et magister Jeronimus teneret in magna parte suas opiniones heresim sapientes. Et sic quadam die in lectorio ordinariarum disputacionum in kathedra dixerit inter cetera magister Jeronimus: ‚Aliqui dicunt Wikleph esse hereticum, et isti, qui dicunt, male dicunt in rei veritate, quia ipse est sanctus doctor, et volo probare cum una littera de Oxonia, quod eciam non sit conbustus', et extraxerit litteram et legerit; tenorem tamen ipsius littere non sciat.

Interrogatus, quo anno, dicit, quod iam sit in secundo anno ante festum Penthecostes per tres ebedomadas [a]) vel quatuor, determinate ignorat, sed fuerit post prandium, [f. 270'] ut appareat sibi. Interrogatus, quibus presentibus, dicit, quod magistris, doctoribus et laicis, scabinis civitatis et armigeris armatis quampluribus et tanta multitudine, quod nullus potuit intrare lectorium; sed nomina specifice non sciat iam nec advertit.

---

a) sic rkp.

[1]) Štěpán z Kolína a Stanislav ze Znojma.

[2]) Berndorf, vesnice v Dolních Rakousích u Badenu; bližších zpráv o osobě svědkově nemáme.

Interrogatus, quare ita specialiter consideraverit predicta verba, dicit, quod alia non adverterit nec intellexerit plane, sed prolatis illis verbis cogitaverit: hoc est contra communem famam, videlicet quod Wikleph sit sanctus, et apparet ex illis dictis, quod tu tenes opiniones suas; et ideo specialiter in mente conceperit et retinuerit illa.

[2.] Ad secundum articulum interrogatus respondit, quod nesciat de illo.

[3.] Ad tercium articulum respondit et primo de excommunicacione dicit, quod viderit mandatum archiepiscopi, ut omnes plebani in civitate Pragensi debent denuncciare excommunicatos fore omnes, qui libros errores Wikleph continentes infra tunc dominicam inmediate sequentem non presentarent archiepiscopo. Et tunc quadam[a] die dominica ipse visitaverit sermonem fratris Petri de ordine Predicatorum ad sanctum Clementem, qui frater Petrus dixerit: ‚Ecce, karissimi pueri, de mandato domini nostri archiepiscopi ego excommunico et denunccio excommunicatos omnes et singulos, qui non presentarunt libros ad Wikleph pertinentes et opiniones suas continentes, et vulgariter die keczrey, et omnes, qui ponunt unum communem virum et unum communem asinum, et eciam volo vobis illos in specie nominare, licet michi hoc sit inhibitum a consulibus!' Et nominavit, ut credit, vere tamen nesciat, quatuor specialiter, videlicet Huss, Jeronimum et Jesnicz[1]) ac Stanislaum.[2]) Et dicit, quod clare iam in mente non correspondeat sibi, utrum nominaverit predictos, sed tamen pocius vellet iurare, quod nominasset eos, quam contrarium iurare, quia post prandium, quando fuerit hoc Jeronimo revelatum, tunc communis fama fuerit in plateis eciam apud laicos, quod, si laici et artifices, presertim cultellifabri,[b] ibidem non fuissent, magister Jeronimus recepisset illum fratrem predictum de domo et conventu. Et audiverit isto tempore sepius a pluribus, quorum tamen nomina ignoret, quod magister Jeronimus specifice fuerit denuncciatus, dicentes laici: ‚Ecce, ecce, ille hodie iterum est denuncciatus et non curat, intrat tamen adhuc[c] omnes ecclesias cum sociis suis!' [f. 271.]

Item de periurio dicit, quod audiverit a magistro suo Georgio Meller,[3]) quod, veniente magistro Jeronimo de studio Parisiensi ad Pragense, nolebatur admitti, nisi prius faceret iuramentum solitum, in quo cavetur, quod non debet quis facere et seminare discordiam inter naciones. Et contra hoc venerit magister Jeronimus post prestitum iuramentum.

Interrogatus, quomodo sciat, quod violaverit iuramentum vel venerit contra, et per quem, dicit, quod sic, quia laboraverit ad hoc, ut nacio

---

a) ‚quedam' rkp., opraveno vydavatelem.

b) ‚cutellifabri' rkp., opr vydavatel.

c) ‚tamen adhuc' opr. z ‚donec' rkp.

1) Jan z Jesenic

2) Stanislav ze Znojma.

3) Jiří Meller z Řezna, bacc. art. v Praze r. 1400, magister artium tamtéž 1406 (MUP. I/1, 350, 353, 388, 401), zapsán na fac iur. 1408 (MUP. II, 83).

Boemorum haberet tres voces et alie solum unam, contra antiquam consuetudinem et modum.

Interrogatus, quibus mediis laboraverit ad hoc, vel quando et apud quos, dicit, quod apud regem et Boemos[a] temptaverit hec introducere, et hoc fuerit communis fama et vox singulorum; imo iam clareat luce, quod ipse magister Jeronimus et ceteri magistri Boemi hoc attemptarunt, propter que ut ortum sit scisma inter naciones studii Pragensis. Alias non sciat, quia non interfuerit tractatibus suis.

[4—10.] Item de aliis articulis usque ad xi exclusive interrogatus respondit sibi nichil constare.

[11.] Ad undecimum interrogatus respondit, quod audiverit in disputacione quodlibeti, quod magister Jeronimus valde recomnendaverit magistrum Mathiam Knyn, qui est et fuit vehementer suspectus de heresi, in presencia illius, sed formam verborum non adverterit.

[12.] Ad duodecimum respondit ut supra ad tercium.

[13.] Ad tredecimum interrogatus respondit, quod sic tunc Prage fuerit publica vox et fama apud laicos et litteratos.

[14.] Ad quartumdecimum interrogatus respondit ut supra ad primum articulum.

[15.] Ad quintumdecimum interrogatus respondit, dicit sibi non constare.

[16.] Ad sextumdecimum interrogatus respondit, quod a pluribus Prage audiverit eum hoc dixisse. Interrogatus, a quibus audiverit, dicit, quod non adverterit nec iam sciat, sed cum studentes convenerint, unus alium interrogaverit: ‚Que auditis nova?‘ et sic inter cetera audiverit hinc inde sepius a sociis.

[22.] Item ad ultimum articulum interrogatus respondit, sibi nichil constare de illo nec de ultimo constet sibi. [f. 271'.]

Interrogatus, utrum habeat eum exosum, dicit, quod non; sed tamen, quantum posset cum iusticia, libenter eum vellet persequi propterea, quod laboraverit ad destruccionem studii Pragensis, alias non.

Sequitur tenor responsionum Johannis Tesser, baccalaurei in artibus, clerici Herbipolensis diocesis,[1]) noni testis contra magistrum Jeronimum producti etc. ut supra, per omnia in hec verba:

[1.] Ad primum articulum interrogatus respondit, quod Prage audiverit tempore disputacionum quodlibeti, quod dixerit eundem Wikleph esse evangelicum doctorem et sancte vite, et ad hoc probandum ostenderit unam litteram aliunde sibi directam.

---

a) ‚Boemorum‘ rkp., opraveno z ‚Boemos‘ (sic!)

[1]) Osoba jinak nezvěstná.

Interrogatus, a quibus audiverit, dicit, quod specialiter et singulariter nomina nesciat, sed studentes venerint quadam die de disputacione et dixerint se illa taliter audivisse; et fuerit tunc communis fama inter studentes super illo.

Interrogatus, quo anno, dicit, quod nono, in mense Januarii vel Februarii, diem nesciat, sed hora prandii, et alias ex post sepius

In quo loco, dicit, quod in bursa ‚ad flammeum clipeum'.

[2.] Ad secundum articulum interrogatus respondit sibi non constare.

[3.] Ad tercium articulum interrogatus respondit, quod in ecclesia sancti Nicolai Prage quadam die tempore quadragesimali, anno etc. nono, audiverit pulsatis campanis denuncciare excommunicatos de mandato archiepiscopi omnes Wiklevistas et tenentes libros Wichleph, id est libros continentes opiniones Wikleph; et fuerit communis fama pro tunc, quod magister Jeronimus et Huss tamquam principales essent Wikleviste, presertim quoad opinionem universalium realium.

Item audiverit sacristanum, alias custodem, ecclesie sancti Nicolai in foro pullorum nominatim denuncciare excommunicatos quosdam, et inter illos specialiter nominatus fuerit Jeronimus. Utrum autem iste Jeronimus vel alius[a] isto nomine vocatus, non adverterit.

Item de periurio dicit, supposito, quod iuravit [in][b] intitulacione, sicut quilibet iurat, servare concordiam factam inter naciones tres ex una parte et nacionem Boemorum [f. 272] ex altera parte, tunc sit factus periurus, quia quesiverit cum aliis Boemis prerogativam contra consuetudinem et statuta universitatis Pragensis, videlicet habere tres voces in disposicione universitatis; ex qua prerogativa ortum sit scisma et discordia inter naciones, et consequenter non servaverit concordiam.

Interrogatus, ubi lavoraverit pro illa prerogativa, dicit, quod Prage; unde sciat, dicit, quod ex fama communi magistrorum et studencium aliarum trium nacionum.

Interrogatus, quomodo quesiverit prerogativam, et quibus mediis, dicit, quod non sciat, sed magistri de nacione Boemorum per se sciant, que attemptaverint in mitigando et inducendo regem.

[4—12.] Item de aliis articulis usque ad xiii exclusive interrogatus respondit sibi nichil constare.

[13 + 14.] Item ad xiii et xiiii[c] articulos interrogatus respondit ut supra de excommunicacione.

[15.] Ad quintumdecimum articulum interrogatus respondit ut supra ad primum.

[16—22.] Item de aliis articulis interrogatus respondit sibi nichil constare.

---

a) ‚aliter' rkp., opr. vydavatel.
b) schází v rkp, dodal vydavatel.
c) ‚XIIII et XVII' rkp., opr. vydavatel.

Interrogatus, quot annorum sit, dicit, quod integraliter xxiiii^or annorum et in xxv^0, et dicit, quod citatus sit et causa dei deposuerit et vellet, quod esset bonus christianus, sicut hoc cuilibet christiano optare debet.

Sequitur tenor responsionum Achacii Chenczl de Salzburga, studentis Wiennensis,[1]) decimi testis contra magistrum Jeronimum producti etc. ut supra, per omnia in hec verba:

[1.] Ad primum articulum interrogatus respondit, quod in quodam actu de universalibus realibus magister Jeronimus recomnendaverit Wikleph maxime, et non sciat iam certe verba recomnendacionis, et ultimatim dixerit: ‚Pueri, vos debetis illam scienciam studere, quia est sciencia Wikleph et bona', et consimilia verba, subiungens: ‚Ostendit enim nobis viam veritatis'.

Interrogatus, quomodo venerit ad propositum, quod magister Jeronimus recomnendaverit Wikleph et scienciam suam, dicit, magister Jeronimus replicaverit contra magistrum Lupum[2]) de universalibus, et sic inducendo argumenta venerit sibi ad propositum. [f. 272'.]

Interrogatus, utrum in illo actu attenderitne eciam alia quam illam recomnendacionem, dicit, quod bene attenderit actum et declaracionem posicionis, quam ostendit in quadam figura triangulari ad modum clipei, ubi in uno posita erat diccio ‚pater', in alio ‚filius' et in inferiori angulo, videlicet tercio, ille due diciones: ‚spiritus sanctus'.

Interrogatus, quare tunc specialiter recordetur de recomnendacione Wikleph, dicit, quia hoc sepius proposuerit; et cum processit ad declaracionem posicionis, tunc venerit sibi mandatum per familiarem archiepiscopi in scriptis, ut deberet cessare et non continuare actum inceptum; et sic cessaverit, quia omnes deutonici studentes tunc presentes, verentes mandatum archiepiscopi et penam excommunicacionis, ipsis et cuilibet attendenti comminatam, ... *a*)

Interrogatus, quo anno fuerit factum, dicit, quod post festum Pasce proxime transactum fuerit annus: mensem et diem ignorat, hora dicit post prandium.

Interrogatus, in quo loco, dicit, quod in lectorio ordinariarum disputacionum Prage, presentibus Johanne de Marpurck,[3]) baccalaureo arcium pro nunc, et aliis multis suppositis, que non attenderit.

Interrogatus, quare illum presentem tunc consideraverit, dicit, quod ille Johannes adduxerit eum ad actum et sederit secum in contiguo super scampno.

---

a) v rkp. nedokončeno a necháno místo prázdné asi za 6 *cm*.
[1]) bližších zpráv o něm nemohl jsem nalézti.
[2]) Viz str. 20 pozn. 1.
[3]) osoba blíže neznámá

[2.] Ad secundum articulum interrogatus respondit sibi non constare.

[3.] Ad tercium interrogatus respondit, quod audiverit sepius Prage et hic Wienne, quod sit excommunicatus. Sed de periurio dicit, quod credat eum esse periurum.

Interrogatus, quare, dicit,[a] quia procuraverit discordiam inter naciones, quod est contra iuramentum intitulatorum matricule universitatis, ut fuerit communis fama inter studentes Prage pro tunc.

[4—10.] Ad sequentes articulos usque ad undecimum exclusive interrogatus respondit sibi non constare.

[11.] Ad undecimum articulum interrogatus respondit, quod appareat sibi, quod in actu predicto dixerit, quod vellet defendere illum Wikleph et scienciam suam, quia est iustus et demonstrat nobis viam veritatis.

[12.] Ad duodecimum interrogatus respondit, quod non sciat de illis; sed communis fama fuerit Prage inter studentes, quod in actu quodlibeti recomnendaverit patrem Knyn, qui ab omnibus habebatur suspectus de heresi, dicens: ‚Ubi sunt nunc, qui te confuderunt', et similia.

[13 + 14.] Ad xiii et xiiii articulos interrogatus respondit ut supra ad tercium. [f. 273.]

[15—17.] Item ad xv, xvi et xvii[b] articulos interrogatus respondit, quod non audiverit.

[18.] Ad decimum octavum dicit, quod audiverit a sociis in Praga, quod dixisset in uno actu suo: ‚Vellet deus, quod anima mea esset, ubi est anima illius Wikleph!'

Interrogatus, a quibus audiverit, dicit, quod specialiter audiverit a quodam studente, qui tunc fuerit specialis socius suus et iam sit hic Wienne, nomen tamen illius nesciat pro presenti, sed deferat griseam tunicam et rubeum capucium; et communis fama tunc fuerit, quia dixerint socii: ‚Hoc et hoc dixit magister Jeronimus iam'.

[19—22.] Item de aliis dicit sibi non constare.

Interrogatus, quot annorum sit, dicit, quod citra decimum octavum annum.

Interrogatus, utrum pocius vellet eum talia et alia non commisisse quam commisisse, dicit, quod pocius vellet, quod nichil mali faceret nec dixisset.

Sequitur tenor responsionum Casparis Weinstain de Ingelstat, clerici Eystetensis diocesis, studentis Wiennensis,[1]) undecimi testis contra magistrum Jeronimum producti etc. ut supra, per omnia in hec verba:

[1.] Ad primum articulum interrogatus respondit, quod magister Jeronimus dixerit in presencia magistri Mathie Knyn, pro tunc quodlibetarii,

a) dodatečně připsáno nad řádkou rkp.
b) ‚XVI' rkp., opr. vyd.
[1]) Osoba blíže neznámá.

magistrum Johannem Wikleph esse sanctum et evangelicum doctorem, et libencius velit esse cum anima sua quam cum anima beati Augustini, et regnaret in celo sicut cancer in aquis et non esset conbustus; et super hoc haberent litteram, scilicet quod non esset conbustus, et indicaverit et legerit litteram, sentenciam autem littere ignoret nec tenuerit in memoria.

Interrogatus, quo anno, mense, die, hora et loco, dicit, quod nesciat pro presenti determinate, sed fuerit in actu quodlibeti, cum recomnendaverit prefatum Knyn.

Interrogatus, quomodo venerit ad propositum, quod fecerit mencionem de illo Wikleph, dicit, quod ascenderit kathedram ad magistrum Knyn et palpando illi ad barbam cum manu dixerit ei vulgari lingua: ‚Ecce, bone puer, Si sind dir nach deinem leben nach gangen und wolten dich tött haben von des Wikleph wegen [f. 273'] und des pist unschuldig; modo ubi sunt nunc, qui confuderunt te?' Et appareat sibi, quod nominavit magistrum Heningnum Hildeshem [1]) cum pera artificiali et exemplari de ideis, et tunc dixerit ad supposita, quod non deberent restituere libros Wikleph.

Interrogatus, quibus presentibus: scabinis et iudice Civitatis Antique cum armis et uno episcopo magne stature, et in capite habuerit capucium subductum pellibus albis, vulgariter weishermlein alias weissrech, et aliis nobilibus secum et tanta multitudine studencium, quod lectorium fuerit repletum.

Interrogatus, quare attenderit illa predicta singulariter pre aliis et in memoria tenuerit, dicit, quod pro certo nesciat.

[2.] Ad secundum articulum interrogatus respondit se nichil scire de illo.

[3.] Ad tercium articulum interrogatus respondit, quod audiverit bene a studentibus et laicis, quod Jeronimus, Huss, Palicz et consocii ipsorum essent excommunicati.

Interrogatus, a quibus studentibus et laicis, dicit, quod non occurrat sibi iam in memoria.

Interrogatus, in quo loco, dicit, quod Prage in Antiqua Civitate in domo unius pellificis, cum quo steterit in expensis pro tunc.

Interrogatus, quomodo fiebat mencio de excommunicacione Jeronimi, dicit, quod, cum reversus fuerit de disputacione predicta, tunc eo veniente sic ad domum dixerit hospes et alii predicti: ‚Quomodo est hoc, quod iudex et scabini hodie visitaverunt scolas vestras? Que nova auditis?' Ipse responderit: ‚Nescio.' Et sic dixerint: ‚Nos audivimus Palicz, Jesnicz, Grecz,[2]) principaliter Jeronimum et Huss ac alios esse excommunicatos et in Leta curia denuncciari excommunicatos.' Et dixerint: ‚Quomodo est?

---

[1]) mistr Jan z Hildesheimu, professor theologie, kanovník u Všech Svatých, děkan fac. theol. 1411, fac. artium r. 1385—1386 a 1404. (Tomek V, 158, 230, 231, 233.)
[2]) Marek z Hradce.

Nos audivimus illum predicare, panem non esse cum corpore Christi, et esse unum communem asinum et similia; debemus illa credere?' Ipse responderit: ,Nichil scio vobis ad illa respondere.' Et sic fuerit facta mencio de excommunicacione.

Item interrogatus, an[a] sit periurus, dicit, quod non constet sibi nec sciat de illo.

[4—12.] Item de aliis articulis usque ad xiii^m interrogatus respondit sibi nichil constare de illis.

[13 + 14.] Item ad xiii^m articulum et xiiii[b] interrogatus respondit ut supra ad tercium.

[15.] Ad quintumdecimum interrogatus respondit, quod de illo dixerit supra, et verum esset, quod dixisset loco et tempore supradictis. [f. 274.]

[16 + 17.] Item ad decimumsextum et decimumseptimum articulos interrogatus respondit se non audivisse.

[18.] Ad decimumoctavum interrogatus respondit verum esse, ut supra dixerit.

[19.] Ad decimumnonum interrogatus respondit, quod audiverit a studentibus bene aliis et specialiter a quodam socio suo, qui notaverit et scripserit hec et alia a magistro Jeronimo in actu, quem fecit, ut supra dictum est, et idem socius sit de Maguncia et steterint simul in uno comodo pro tunc Prage, sed ubi iam moram trahat, nesciat.

[20.] Ad vicesimum articulum interrogatus respondit se non scire de illo.

Interrogatus, quot annorum sit, dicit, quod in xviii anno a festo Epiphanie.

Interrogatus, quare deponat, dicit, quod pure causa dei, et pocius vellet magistrum Jeronimum non tenere nec dixisse aliqua contra fidem et opinionem communem.

Sequitur tenor responsionum Johannis Stukkēr de Patavia, baccalaurei Pragensis,[1]) duodecimi testis contra magistrum Jeronimum producti etc. ut supra, per omnia in hec verba:

[1.] Ad primum articulum interrogatus respondit, quod ipse non consideraverit hec in actu ab eo, sed bene dixerit eum non fore dampnatum, et quicunque predicatores dicunt eum fore dampnatum, essent veri idiote, et eis non esset credendum, quia hoc non haberent in scripturis, sed ex capitibus propriis; et subiunxerit supplicando studentes: ,O speciosissimi iuvenes, dignemini studere viam et doctrinam Wikleph, que est via veri-

a) ,interrogatus an' opraveno z ,quod' rkp.

b) ,XIII' rkp., opr. vyd.

¹) Jan Stuckler z Pasova, bacc. artium v Praze r. 1408 (MUP. I/1, 399), mgr. artium actu regens ve Vídni r. 1413 (Aschbach I, 611).

tatis!' Et allegaverit tres raciones, propter quas alii magistri, quos nominavit idcirco seductores, non studerent vel scolares informarent in ista via.

De circumstanciis dicit ut supra alii, videlicet anno, tempore, hora et testibus, narrans eciam de littera, quam exhibuisset ut supra patet, et dicit, quod quidam episcopus de Brabancia fuerit eciam presens etc.

[2.] Ad secundum articulum dicit sibi non constare.

[3.] Ad tercium interrogatus respondit, quod interfuerit in porticu Lete curie, quod omnes Wikleviste fuerunt denuncciati excommunicati, et specialiter qui recusarunt presentare libros Wiklef archiepiscopo; et predicator nominavit specialiter nominibus propriis quandoque, sed utiquam [f. 274'] tunc non nominavit Jeronimum, quia specialiter considerasset hoc.

Item de periurio dicit sibi non constare.

[4—10.] Item ad quartum, quintum, sextum, septimum, octavum, nonum et decimum articulos interrogatus respondit, quod dudum circa festum Penthecostes audivisset a quodam Bruteno, qui venerat de Ungaria, quod magister Jeronimus coram rege Ungarie fecerit sermonem introducendo hoc thema: ,Mandatum novum do vobis', in quo autem loco, non audiverit, sed in die Cene,[1]) et hec retulerit domino suo magisto Lamperto [2]) pro veris novis et dixerit se interfuisse. Et ex post iam venerit [a]) circa festum Bartolomei [3]) quidam veridicus prelatus de Ungaria, abbas unus proficiscens in ambasiata regis, [qui dixerit] [b]) in mensa domini Lamperti predicti, quod magister Jeronimus fuisset captivus presentatus archiepiscopo Strigoniensi auctoritate regis Ungarie propter litteras domini archiepiscopi Pragensis, quas misisset regi Ungarie; et sic rex ordinaverit ipsum Jeronimum mittendum archiepiscopo Pragensi, et sic presentatus fuerit cuidam militi, qui eundem ad Pragam ducere debuisset. Et non alia audivisset nec sciret.

[11.] Ad undecimum articulum interrogatus respondit sibi non constare de illo.

[12.] Ad duodecimum articulum interrogatus respondit, quod fuerit communis fama in Praga super illo.

[13 + 14.] Ad tredecimum et xiiii interrogatus respondit ut supra de excommunicacione.

[15.] Ad quintumdecimum interrogatus respondit sibi non constare, nisi quantum audiverit a studentibus Prage, qui dixerunt se ab eo audivisse, quorum nomina nec partes adverterit.

[16—22.] Item de aliis articulis interrogatus dicit sibi non constare. Item de circumstanciis respondit pertinenter.

---

a) ,noverit' rkp., opr. vyd.

b) schází v rkp., dodal vydavatel.

1) 20. Března 1410.

2) Lambert z Geldern, viz str. 1 pozn. 1.

3) 24. Srpna 1410.

Sequitur tenor responsionum Johannis de Karinthia,[1]) tredecimi testis contra magistrum Jeronimum producti etc. ut supra, per omnia in hec verba:

[1.] Ad primum articulum interrogatus respondit sibi nichil constare de illo.

[2.] Ad secundum articulum interrogatus respondit, quod sic.

Interrogatus, unde sciat, dicit ex eo, quia interfuerit disputacioni in quodlibeto tempore Knyn, cum ipse fuit ultimus respondens declarando in uno clipeo, quomodo ille forme [f. 275]: deus, filius et spiritus sanctus, essent distincte.

Interrogatus, quo anno fuerit, dicit, quod in proximo quodlibeto erunt duo anni, a) diem et mensem ignorat.

Interrogatus, quare attenderit specialiter illa verba, dicit, quod hoc nesciat.

Interrogatus, quibus presentibus, dicit, quod magistro Conrado Hildischem [2]) de nacione Saxonum; alias nullum sciat nominare inter presentes.

[3.] Ad tercium interrogatus respondit, quod audiverit hoc bene Prage, sed non advertit.

[4—11.] Item de aliis articulis usque ad xii exclusive interrogatus respondit sibi non constare.

[12.] Ad xii interrogatus respondit similiter sibi non constare de illo.

[13 + 14.] Ad xiii et xiiii interrogatus respondit ut supra ad tercium.

[15—17.] Ad xv, xvi et xvii interrogatus respondit ut supra ad xii[m].

[18—22.] Ad xviii et alios articulos interrogatus respondit sibi nichil constare de illis, nisi quod in predicto actu dixerit, ostendendo ad hoc probandum quamdam litteram, quod Wikleph non esset conbustus. De circumstanciis respondit ut alii supra.

Sequitur responsionum tenor Bertoldi de Monaco, baccalaurei Pragensis,[3]) quarti decimi testis contra magistrum Jeronimum producti etc. ut supra, per omnia in hec verba:

[1.] Ad primum articulum interrogatus respondit, quod audiverit eum in disputacione predicta, cum recomnendaverit quodlibetarium, dicere, Wikleph esse doctorem evangelicum et non conbustum; et ad hoc probandum indicaverit quandam litteram, asserens sibi eandem fore directam

a) ‚anno' rkp., opr. vyd.

[1]) Osoba jinak neznámá.

[2]) Konrád z Hildesheimu, viz str. 14. pozn. 1.

[3]) Berthold z Mnichova, bacc. artium v Praze r. 1408 (MUP. I/1, 402).

a studio Oxoniensi, et specialiter intencio littere et tenor fuerit, quod non esset conbustus. De circumstanciis concordat cum aliis supra, anno nono, post festum Nativitatis etc., presentibus etc.

[2.] Ad secundum interrogatus respondit sibi non constare, sed sepius audiverit eum defendere universalia.

[3.] Ad tercium interrogatus respondit, quod viderit litteram archiepiscopi in ecclesia sancti Galli in ambone, ubi predicator cum illa littera denuncciavit excommunicatos omnes tenentes libros cum opinionibus Wikleph et errores seu viam illius; et communis immo [f. 275'] publica vox et fama coram tota universitate Pragensi et eciam inter laicos sit, quod ipse quasi principalis de illis sit.

De tempore visionis littere et denuncciacione determinate dicere nescit.

Item de periurio credat racionem supradictam.

[4—11.] Item de aliis articulis usque ad xii^m exclusive dicit sibi non constare.

[12.] Ad duodecimum interrogatus respondit, quod audiverit eum bene recomnendare magistrum Knyn in kathedra finito quodlibeto, quibus autem verbis, iam ignoret, sed utique dixerit hec verba: ‚O speciosissimi iuvenes, ecce magistri vestri sunt seductores tocius regni et regis Boemie propter istam nobilissimam scienciam, quam propter defectum ingenii attingere non possunt.‘

[13 + 14.] Ad xiii[a] et xiiii interrogatus respondit ut supra.

[15—22.] Item de aliis articulis interrogatus respondit sibi nichil constare de illis. De circumstanciis[b] respondit ut supra alii.

Sequitur tenor responsionum Henrici de Aura, clerici Herbipolensis diocesis,[1]) baccalaurei arcium, quintidecimi testis contra magistrum Jeronimum producti etc. ut supra, per omnia in hec verba:

[1.] Ad primum articulum interrogatus respondit, quod assertive non possit hec dicere se audivisse ab eo.

[2.] Ad secundum interrogatus respondit, quod aliquociens audiverit ab eo in disputacione quodlibeti, cum voluit probare universalia realia tempore patris Knyn, quodlibetarii, post festum Epiphanie in fine quodlibeti quadam die ante prandium, presentibus quodam, ut asserebatur, archiepiscopo et duobus ducibus, ut eciam asserebatur, alias non sciat, sed personas bene viderit in lectorio, et scabinis civitatis et aliis nobilibus multis et studentibus et magistris in magna multitudine, ita quod nunquam viderit maiorem actum. Interrogatus, quomodo deduxerit hoc in posicione,

---

a) ‚XIIII‘ rkp., opr. vyd.

b) ‚circumstancii‘ rkp., opr. vyd.

[1]) Osoba jinak neznámá.

videlicet quod in mente divina etc., dicit, quod nesciat. Interrogatus, quare illam particulam specialiter consideraverit, dicit, quod ideo ipse et alii novelli in loica maiorem conatum ad talia [f. 276] quam ad alia, que intellexerunt, habuerunt et mentem ad difficiliora diligencius direxerunt; imo non solum hec, sed eciam plura alia audiverit, que tamen ita pertinenter in forma non sciat.

[3.] Ad tercium articulum interrogatus respondit, quod bene audiverit in quodam sermone ad sanctum Clementem dicere predicatorem: ‚Ecce pueri, venit nobis mandatum ab archiepiscopo, ut excommunicemus et denuncciemus excommunicatos omnes tenentes libros Wikleph heresiarche.' Et sic nominaverit aliquos nominatim, utrum autem nominaverit magistrum Jeronimum, nesciat, sed bene consideraverit, quod nominavit Johannem Huss. Interrogatus, quo anno, dicit, quod nesciat nec mensem nec diem determinate, sed fuerit utique dies celebris et fuerit in ambitu ad sanctum Clementem.

Item de periurio dicit sibi non constare.

[4—11.] Item de aliis articulis dicit sibi non constare usque ad xii exclusive.

[12.] Ad duodecimum dicit, quod utique duxerit conversacionem cum illis et specialiter comnendaverit in predicto actu scienciam patris Knyn, qui vehementissime a) suspectus fuerit de heresi, imo eciam in tantum, quod traditus fuerit archiepiscopo, super illo dicens: ‚Ecce, tu es dignus coronari,' et imposuit sibi biretum super capud, ‚quia triumphasti contra illos dialeticos hereticos,' subiungens tunc ibidem: ‚O dilectissimi pueri, non dimittatis vos seducere magistros vestros dialeticos hereticos: veniatis ad me et ad magistros meos, qui vos veram scienciam divinitus infusam informabunt.'

[13 + 14.] Ad xiii et xiiii interrogatus respondit ut supra ad tercium.

[15.] Ad quintumdecimum dicit, quod sit verisimile, quod audiverit eum dicere, sed non velit deponere, quia non sciat certe, appareat sibi tamen, quod dixerit in actu predicto inter alia.

[16 + 17.] Item ad xvi^m^ interrogatus respondit se non scire de illo, et ad xvii similiter.

[18.] Ad decimum octavum interrogatus respondit, quod sic. Interrogatus, unde sciat hoc, b) et quomodo venit ad propositum, quod fecerit mencionem de Wikleph, dicit, quod in predicto actu et in fine actus, quando quilibet voluit exire, tunc magister Jeronimus dixerit clamando: ‚Ecce, karissimi pueruli, c) dicam vobis nova de magistro Johanne Wikleph, [f. 276'] quem quidam dicunt esse conbustum et condempnatum ab ec-

---

a) ‚vehentissime' rkp., opr. vyd.
b) v rkp. následuje ‚dicit quod', ale přetrženo.
c) ‚puerili' rkp., opr. vyd.

clesia.' Et extraxerit unam litteram, asserens sibi illam fore directam ab Oxonia, et voluit probare, quod non esset conbustus nec condempnatus ab ecclesia, et legerit litteram et demum eum comnendando dixerit: ‚Non est verisimile, quod talis solempnis doctor taliter sit tractatus.' Et tandem conclusive dixerit: ‚Utinam, quod deus vellet, quod esset anima mea illic, ubi est anima illius Wikleph.' Item dicit, quod sepius in dictis loquebatur de sancto Augustino, sed quo modo, nesciat.

[19.] Ad decimum nonum interrogatus respondit, quod non audiverit nec adverterit.

[20.] Ad vicesimum interrogatus respondit, quod nichil ad eum, quia nunquam fuerit Haidelberge.

Item dicit, quod zelo iusticie deponat etc.

Interrogatus, quot annorum sit, dicit, quod circa xxi.

Interrogatus, utrum sitne infamis, dicit, quod non credat.

Item quod habeat in substancia rerum centum[a] florenos.

Item quam plures testes in predicti magistri Jeronimi presencia producti, citati, iurati et admissi [fuissent],[b] qui ipsorum testimonia propter ipsius furtivum recessum non deposuerunt, ac attestaciones plurimorum testium contra sepedictum magistrum Jeronimum productorum hic causa brevitatis ponere et scribere pretermisi.

Testibus siquidem sic productis et examinatis ad ulteriora volentes procedere, predictum magistrum Jeronimum per certum nostrum cursorem ad dicendum contra dicta testium et personas, si quid verbo vel in scriptis dicere aut opponere vellet, ad certum peremptorium terminum et competentem mandavimus citari.

Huiusmodi vero termino statuto adveniente et dicte citacionis execucionis relacione in presencia testium fidedignorum facta sepedictus magister Jeronimus, sicut promisit et iuravit ut premittitur, non comparuit coram predicto domino meo officiali, sed a Wienna sine licencia ipsius latenter aufugit, quod certis suis litteris docuit huiusmodi sub tenore:

‚Obsequio cum omni salutis desiderio antescripto, venerabilis pater, magister et domine! Sciatis me iam in castro Wietow sanum et letum existere cum multis [f. 277] amicis, vobis cum omnibus semper et vestris servire paratus, et de extorta promissione circa vosmet habetis me excusatum, si debite vim eius perpenditis: nec enim ius postponimus, cui semper salva bona caucione assidue parati existimus, sed inter tot centena inimicorum stare solum, si me vere diligitis, michimet nequaquam consuleretis. Supra enim dorsum meum fabricaverunt adversarii mei, prolongaverunt iniquitatem sibi; verum anima mea sicud passer erepta est de laqueo venancium, laqueus contritus est, et nos liberati sumus. Verum vobis regracior et semper regraciabor. Sed omnes adversarios meos michi

---

a) ‚centrum' rkp., opr. vyd.
b) schází v rkp., doplnil vydavatel.

in Pragam remittite cum testibus, et ego illic agam causam cum eisdem, aut, si eis comodius videbitur, ascendemus curiam, ubi tantam illic quantam ego illi habebunt noticiam. Ceterum scire velitis, quod eram in vestra ecclesia in civitate Laa et ibidem magistrum scole invitaveram et notarium civitatis, memor vestri beneficii. Et si umquam potero, serviam vobis et vestris. Valete.[a] Scriptum in Wyetowya, post Nativitatem beate Marie feria sexta'.[1]) Sequitur tenor subscripcionis: ,Magister Jeronimus de Praga, vester semper'. Sequitur tenor superscripcionis: ,Venerabili patri et domino magistroque meo,[b] domino officiali ecclesie Pataviensis, plebano in Laa, detur'.

Visis itaque litteris predicti magistri Jeronimi, nos ex superhabundanti litteras citacionis contra eundem magistrum Jeronimum publice valvis ecclesie collegiate Omnium Sanctorum, alias sancti Stephani Wiennensis, decrevimus fore affigendas, per omnia in hec verba:

,Andreas de Grillemberg, canonicus ecclesie et officialis curie Pataviensis, ad universorum noticiam deducimus evidenter, quod alias quidem magistrum Jeronimum[c] de Praga venerabilium et fidedignorum relacione de heresi Wiklevia notatum et infamatum[d] didicimus, propter quod contra ipsum tamquam de infidelitate suspectum ad nonnullos actus [processimus],[e] examinando eum super certis articulis, sibi per procuratorem nostrum fiscalem obiectis, quibus eciam personaliter respondit. Et quia ex eius responsione et quorundam testium contra eundem productorum attestacione[f] [percepimus],[g] ipsum fore de dicta heresi signanter infamatum [f. 277'] et violenter suspectum, precepimus eidem, ut caucionem de stando iuri faceret sufficientem. Quam medio iuramento sic fallavit et sub excommunicacionis pena late sentencie, quam in se sponte suscepit, se sua sponte de stando iuri astrinxit, nullatenus absque licencia nostra speciali velle de opido Wiennensi recedere, sed finem cause huiusmodi et iusticie conplementum prestolari. Demum in termino sibi prefixo pro tercia dilacione comparente dicto procuratore nostro fiscali et contumaciam ipsius Jeronimi accusante,[h] quia idem Jeronimus clam et furtive de dicto opido Wiennensi recesserit non obstantibus dictis obligacionibus suis, [quod eciam][i] compertum est in veritate, propter quod se manifestius reddidit de dicta heresi et ceteris sibi obiectis suspectum et forcius infamatum, et

---

a) doplněno nad řádkou jinou rukou v rkp.
b) ,modo' rkp., opr. vyd.
c) ,magister Jeronimus' rkp., opr. vydavatel.
d) ,notatus et infamatus' rkp., opr vydavatel.
e) schází v rkp., dodal vydavatel.
f) ,attestacionem' rkp., opr. vydavatel.
g) schází v rkp., dodal vydavatel.
h) ,accusantem' rkp., opr. vydavatel.
i) schází v rkp., dodal vydavatel.
[1]) Bítov, 12 Září [1410]. List tento otištěn již u v. d. Hardta, Magnum oecumenicum concilium Constantiense IV, 683, a odtamtud u Palackého, Documenta str. 416 č. 31.

petente, quod contra prefatum Jeronimum iuxta iuris disposicionem et processum iudiciarium procederemus: nos vero in hac causa heresis predicte et negocio fidei christiane procedere volentes ut tenemur, dictum Jeronimum, quamvis de ipsius contumacia per ipsius litteras sumus certificati, ad convincendam tamen ipsius maliciam tenore presencium citamus, quatenus hinc ad octo dies coram nobis in domo habitacionis nostre personaliter aut per procuratorem idoneum ad hoc legitime constitutum compareat ad dicendam causam racionabilem, si quam dicere habeat, quare non debet pronuncciari periurii et late sentencie excommunicacionis penas incidisse et largioris infamie manifestam notam dampnabiliter incurrisse. Alioquin contra ipsum ad ulteriora procedemus iusticia mediante. Datum Wienne, die vicesima mensis Septembris, anno domini millesimo quadringentesimo decimo, nostro sub sigillo officialatus.'

Huiusmodi termino quippe adveniente et domino meo Andrea de Grillemberg, officiali curie Pataviensis predicto, loco et tempore debitis pro tribunali sedente, comparuit predictus dominus Johannes Gwerleich, procurator fiscalis, cum citacione debita executa, de cuius citacionis execucione facta est plena fides, dicti magistri Jeronimi citati non comparentis contumaciam cum instancia accusavit, petens ipsum ex eo, quod non comparuit, reputari contumacem procedique contra eundem magistrum Jeronimum propter eius contumaciam et furtivum recessum tamquam contra periurum et excommunicatum atque de heresi Wiklevia dampnata suspectum vehementer; prefatusque dominus meus officialis absenciam predicti magistri Jeronimi considerans diligenter ac postulantibus iusticiam ministrare teneri, sepefatum magistrum Jeronimum [f. 278], non comparentem, quamvis sufficienter expectatum, iusticia exigente reputavit, prout erat, merito contumacem et de dicta heresi vehementer suspectum, et in sui contumaciam propter clandestinum[a]) de iudicio ipsius recessum contra voluntariam eius obligacionem, per ipsum ut premittitur factam, de iurisperitorum consilio periurii penam et excommunicacionis sentenciam in scriptis declaravit et presentibus declarat dampnabiliter incidisse decrevitque contra sepedictum magistrum Jeronimum litteras execucionis[b]) oportunas per omnia in hec verba:[c])

‚Andreas de Grillemberg, canonicus ecclesie et officialis curie Pataviensis, universis et singulis Christi fidelibus, ad quos presentes pervenerint, salutem in domino et presentibus fidem indubiam adhibere. Nostri cura officii continuo nos sollicitat ad provisionem intendere singulorum, hiis maxime, quibus periculum vertitur animarum. Sane dudum celebris fame preconio precurrente pro parte alme Wiennensis universitatis nobis fuit luculenter nuncciatum, quomodo quidam arcium liberalium magister, [qui][d])

a) ‚clamdestinam' rkp., opr. vydavatel.
b) dodáno jinou rukou v rkp.
c) následovalo původně ‚execucionis', ale vyškrtnuto v rkp.
d) schází v rkp., dodal vydavatel.

Jeronimus de Praga natus sit appellatus, quibusdam Wiklephianis per sedem apostolicam dampnatis erroribus implicatus,[a] in Haydelberga, in Praga et in Ungaria, locis, quibus hos inmemor salutis sue anime non est veritus seminare errores, ab ibidem Christi fidelibus ac orthodoxe fidei cultoribus fuisset ignominiose[b] pluries confutatus, nunc autem ad dictam gloriosam Wiennensem universitatem, sine duplicitatis ruga matrem illibatam, katholicam, rectam et apostolicam fidem in vinculo non ficte, sed vere caritatis tenentem et docentem, propterea declinasset, ut eius perversa dogmatisacione fragilium corda, que in malum a natura[c] proniora dinoscuntur, inficeret ac per hoc erroris sui sectam lacius propagaret.

Nos, iudicis more cuncta caucius rimari cupientes, huiusmodi infamie denuncciacionis occasione predicto Jeronimo accersito et coram nobis personaliter in iudicio constituto, formaliter in scriptis proposuimus ea, que publica vox et fama testantur ac nobis ut predicitur contra ipsum fuerunt nuncciata. Qui constanter omnia contra eum in scriptis producta libera voce negavit. Interea quedam adversus eum tam notoria quam manifesta clarent veritate, quod nulla possunt tergiversacione celari.[d] Equidem animadvertentes, quod is non caret scrupulo societatis aliene, qui manifesto facinori desinit obviare, fiscalem nostrum [f. 278'] adversus prefatum Jeronimum, ne sine legitima defensione succumberet, constituimus procuratorem, qui testes super per antedictum Jeronimum negatis ad perhibendum testimonium veritati citari procuravit. Quibus sic nobiscum in iudicio comparentibus quilibet eorum ad sancta dei evangelia ad dicendum verum in hac causa personaliter iuravit in presencia supradicti magistri Jeronimi, qui de stando iuri coram nobis et parere licitis nostris mandatis, simul de non recedendo de Wienna sine nostra licencia speciali corporale prestitit iuramentum ac sua sponte sub maioris excommunicacionis late sentencie pena [ac][e] eciam periurii, quas in se, si contrarium faceret, suscepit, apud huiusmodi cause acta se manifeste obligavit. Nos afflicto compacientes, ne corporalis insecuritas aut penuria[f] expensarum durante hac questione ipsum gravarent, pro sui tutela corporis et leviori supportacione expensarum domum et expensas proprias nostras usque cause huiusmodi decisionem gratuite obtulimus, que renuit acceptare, referens hiis adhuc suffragiis nullatenus egere.

Testibus siquidem examinatis ad ulteriora procedere volentes, sepedictum magistrum Jeronimum ad dicendum contra dicta testium et personas adversus eum producta, si quid verbo seu in scriptis maluisset, in domo habitacionis sue per certum nostrum cursorem precepimus citari.

---

a) dodáno jinou rukou po straně v rkp.
b) ‚ignominose' rkp., opr. vydavatel.
c) ‚que — natura' dodáno nad řádkou jinou rukou v rkp.
d) ‚celerari' rkp., opr vydavatel.
e) schází v rkp, dodal vydavatel.
f) ‚penuriam' rkp., opr. vydavatel.

Facta itaque citacionis execute relacione prenominatus Jeronimus, se reddens evidencius suspectum de fide, que per duccionem operatur usque in finem, similiter radicatum minime in caritate, que suffert omnia etc., nostri iudicii repudiata veritate perniciosum mendacium in uxorem sibi copulavit, fugiens prostituti more latenter in Moraviam, inde nobis per certas suas ſitteras, quia laqueus contritus esset et ipse liberatus, ausus est intimare. Verum quia idem magister Jeronimus, qui plena fretus securitate nedum contumaciter, sed eciam dolose contra iuramentum et obligacionem premissa suam magis infamiam detegendo, congruam emendacionem aut condignam correccionem subterfugiens, se clam nobis penitus insciis absentavit, propter quod communis iusticie et iudicii nostri virgam, qua pro suis fore factis digne castigari meretur, contra se vigilancius excitavit, ipsum ex superhabundanti denuo per certas nostras litteras, valvis ecclesie collegiate Omnium Sanctorum, alias sancti Stephani Wiennensis, [f. 279] infra missarum solempnia palam et publice affixas, rursus citari mandavimus, quatenus infra octo dies, tunc certum competentem terminum, coram nobis in dicto Wiennensi opido in domo habitacionis nostre legitime compareret ad dicendum et allegandum racionabilem causam, si quam haberet, quare non penam periurii et sentenciam excommunicacionis, sub quibus ut premittitur alias se sponte coram nobis iudicialiter obligavit, debeat per nos declarari dampnabiliter incidisse.

Lapso namque huiusmodi termino, in dicta nostra citacione sibi prefixo, [et magistro Jeronimo predicto],[a] quamvis sufficienter expectato, non comparente, sed se nequiter absentante, procurator fiscalis noster contumaciam ipsius magistri Jeronimi accusavit et cum instancia debita in iudicio peciit[b] per nos procedi contra eundem magistrum Jeronimum de Praga propter eius contumaciam et furtivum recessum, tamquam contra periurum et excommunicatum atque de Wikleviana heresi dampnata vehementer suspectum.

Nos vero medullitus attendentes, quia iustus dominus iusticias dilexit et equitatem vidit vultus eius, mandans filiis hominum recte iudicare, idcirco sepefatum magistrum Jeronimum eius contumacia exigente propter clandestinum[c] de nostro iudicio recessum et occultam eius absentacionem contra voluntariam ut predicitur et spontaneam obligacionem, incircumspecte per ipsum factam,[d] periurii penam et excommunicacionis sentenciam

---

a) schází v rkp., dodal vydavatel.

b) rkp. má tuto větu úplně zkomolenou: ‚Lapso namque huiusmodi termino, in dicta nostra citacione sibi prefixo, quamvis sufficienter expectatum non comparentem, sed se nequiter absentantem, ac per procuratorem fiscalem nostrum, contumaciam ipsius magistri Jeronimi accusantem et cum instancia debita in iudicio petentem per nos procedi — suspectum.‘ S ohledem na Palackého Documenta str. 419 upravil jsem ji srozumitelněji.

c) ‚clamdestinam‘ rkp., opr. vydavatel.

d) ‚facta‘ rkp., opr. vydavatel

de iurisperitorum consilio in hiis scriptis declaramus ipso facto incidisse. Quapropter vobis omnibus et singulis supradictis et cuilibet vestrum, qui presentibus fueritis requisiti, aut [si] a) aliquis vestrum requisitus fuerit, in virtute sancte obediencie et sub excommunicacionis pena, quam vos et quemlibet vestrum trina canonica monicione premissa, [si] b) non feceritis, que precipimus, volumus incurrere ipso facto, districcius, nam in causa fidei katholice, precipiendo mandamus, quatenus sepenominatum magistrum Jeronimum de Praga singulis diebus dominicis et festivis in ecclesiis vestris vel extra, infra missarum solempnia vel ante, in ambone coram Christi fidelium multitudine periurum et excommunicatum atque de heresi vehementer suspectum sic ut premittitur publice nunccietis, evitetis atque ab aliis Christi fidelibus eum evitari precipiatis, donec debite absolucionis beneficium meruerit obtinere et a nobis aliud receperitis in mandatis.

In quorum omnium et singulorum testimonium presentes fieri fecimus et nostri notarii atque cause huiusmodi scribe [f. 279′] signo et subscripcione atque nostri magni sigilli appensione communiri, presentibus ibidem venerabilibus magistris et dominis Lamperto, ecclesie parrochialis in Leuberstorff plebano,[1] Nicolao de Dinchelspuchel, canonico ecclesie collegiate sancti Stephani alias Omnium Sanctorum Wiennensis,[2] Petro de Pulko, canonico eiusdem ecclesie predicte,[3] sacre pagine professoribus, necnon magistro Henrico de Chiczpuchl,[4] domino Kaspare Mäusselstain,[5] domino Johanne Sinderami, in Fanstorf plebano,[6] iuris canonici doctoribus, et ceteris aliis quampluribus venerabilibus magistris atque fidedignis personis diversarum diocesium, testibus ad premissa vocatis pariter et rogatis. Datum Wienne, die vicesima secunda mensis Octobris, anno domini millesimo quadringentesimo decimo‘.[7]

Sequitur tenor subscripcionis notarii:

‚Et ego Henricus Ulrici de Muldorff,[8] clericus c) Salczburgensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius ac venerabilis patris domini Andree de Grillemberg, canonici ecclesie ac officialis curie Pataviensis, scriba, quia premissis omnibus et singulis una cum prenominatis testibus presens interfui eaque omnia et singula sic fieri vidi et audivi, ideo hoc presens publicum instrumentum de mandato dicti domini mei etc. exinde confeci et in hanc publicam formam redegi ac manu mea propria hic me

---

a) schází v rkp., dodal vydavatel.
b) schází v rkp., dodal vydavatel.
c) ‚clerici‘ rkp., opr. vydavatel.
¹) Leobersdorf u Vídně. Viz str. 1 pozn. 1.
²) viz str. 1 pozn. 2.
³) viz str. 1 pozn. 4
⁴) viz str. 1 pozn. 5.
⁵) viz str. 1 pozn 6.
⁶) snad Fahndorf nebo Fahnsdorf v Dolních Rakousích? Viz ostatně str 1 pozn. 7.
⁷) srovnej Palackého Documenta str. 417–420 č. 32.
⁸) Mühldorf, ale který, neznámo.

subscribendo signavi, signum cum nomine mea solita apposui, rogatus et requisitus in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum'.

Die vero ultima Mercurii mensis Augusti, anno etc. xii,[1]) indiccione[a]) quinta, pontificatus etc. Johannis, pape vicesimi tercii, anno tercio, venerabili patre domino meo Andrea de Grillemberg, officiali curie Pataviensis predicto, loco et tempore solitis pro tribunali ad iura reddenda sedente, honorabilis vir dominus Johannes Gwerleich, procurator fiscalis predictus, comparuit coram prefato domino meo officiali [et][b]) proposuit, quod predictus magister Jeronimus de Praga in causa inquisicionis fidei, quam iam dictus dominus meus officialis ex sui cura officii sibi movit, qui sub excommunicacionis late sentencie et periurii penis ab auditorio sepedicti domini mei officialis ante finem cause recedere non velle se obligavit et, licet non obtenta licencia recesserit a iudicio et ex eo excommunicatus extiterit denuncciatus, tamen diabolica suggestione seductus et heretica pravitate excecatus in periculum multarum animarum pertinaciter excommunicacionem plus quam ultra annum sustinuit et hodie sustinet animo penitus indurato. Quapropter predictus procurator fiscalis [f. 280] requisivit officium prefati domini mei officialis et imploravit, quatenus dictum magistrum Jeronimum ob hoc velut hereticum condempnare ac contra ipsum tamquam contra hereticum procedere voluerit ad ulteriora. Huiusmodi vero proposicione per predictum procuratorem fiscalem facta et iuri consona audita, prefatus dominus meus officialis sepedictum magistrum Jeronimum citari decrevit ad dicendam causam racionabilem, quare ad hoc, quod excommunicacionem ultra annum pertinaciter ut premittitur sustinuerit, tamquam hereticus non debeat condempnari.

[Signum notarii.] Et ego Henricus Vlrici de Muldorf, clericus Salczburgensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, quia presentis cause mandato et decreto, ad conscribenda omnia et singula acta in causa ut premittitur acticata michi facto, ac omnibus aliis et singulis premissis una cum prenominatis testibus presens fui ipsaque acta in manuali ita reperi, nichil addendo nec deponendo, quod sensum mutet aut variat intellectum, sed per omnia de verbo ad verbum fideliter per alium scribi feci, me aliis occupato negociis, diligenti collacione premissa, et in hanc publicam formam redegi predicta acta, coram prefato domino meo Andrea de Grillemberg, officiali curie Pataviensis, contra sepedictum magistrum Jeronimum iudicialiter acticata, signumque et nomen mea solita apposui una cum appensione sigilli iam dicti domini mei Andree officialis, in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum.

---

a) ,indicione' rkp, opr. vyd.
b) schází v rkp., dodal vydavate.
1) 31 Srpna 1412.

INDEX.

Opravy.

Str.	8	ř.	26/27	místo	»quod, habet«	čti	»quod habet«.
»	12	»	23/24	»	»ma-magistro«	»	»magistro«.
»	20	»	30	»	»ribus«	»	»tribus«.

Mimo Rozpravy vyšlo:

V. V. Tomek. Mappa staré Prahy k létům 1200, 1348 a 1419 . . . . Cena 5 zl.

Dr. Bohuslav Rieger. Zřízení krajské v Čechách. Část I. . . . Cena 3 zl. 75 kr.

» » » » » » Části II. seš. 1. Cena 1 zl. 50 kr.

» » » » » » » » » 2. Cena 2 zl. 10 kr.

Ferdinand Tadra. Soudní akta konsistoře Pražské. Část I. (1373—1379.) Historický Archiv České Akademie č. 1. . . . . Cena 2 zl. 90 kr.

Ferdinand Tadra. Soudní akta konsistoře Pražské. Část II. (1380 1387) Historický Archiv České Akademie č. 2. . . . . Cena 3 zl. 20 kr.

František Dvorský. Listy paní Kateřiny z Žerotína rozené z Valdštejna. I. Dopisy z roku 1631 a 1633. Historický Archiv České Akademie č. 3. Cena 2 zl. 25 kr.

František Dvorský. Listy paní Kateřiny z Žerotína rozené z Valdštejna. II. Dopisy z roku 1634 a 1635. Historický Archiv České Akademie č. 7. Cena 2 zl. 50 kr.

Dr. František Kameníček. Prameny ke vpádům Bočkajovců na Moravu a k ratifikaci míru vídeňského od zemí koruny české r. 1605 1606. Historický Archiv České Akademie č. 4. . . . . Cena 2 zl.

Dr. Vojtěch J. Nováček. Listář k dějinám školství Kutnohorského. (1520—1623) Historický Archiv České Akademie č 5. . . . . Cena 1 zl. 40 kr.

Ferdinand Tadra. Summa cancellariae (Cancellaria Caroli IV.). Formulář král. kanceláře české XIV. století. Historický Archiv České Akademie č. 6. Cena 2 zl. 10 kr.

Zikmund Winter. Život církevní v Čechách. Svazek první . . . Cena 1 zl. 30 kr.

» » » » » » druhý. . . Cena 1 zl. 40 kr.

Ferdinand Tadra. Soudní akta konsistoře Pražské. Část III. (1392—1393., 1396—1398). Historický Archiv České Akademie č. 8. . . . . Cena 3 zl. 50 kr

Max. Dvořák. Dva denníky dra. Matiáše Borbonia z Borbenheimu. Historický Archiv České Akademie č. 9. . . . . Cena 1 zl 80 kr.

Ferdinand Menčík. Paměti Jana Jiřího Haranta z Polžic a Bezdružic od r. 1624 do r. 1648. Historický Archiv České Akademie č. 10. . Cena 1 zl. 50 kr.

Zimil Ott. Soustavný úvod ve studium nového řízení soudního. Cena 1 zl. 20 kr.

Egmund Winter. Děje vysokých škol Pražských od secessí cizích národů po dobu bitvy bělohorské (1409—1622). . . . . Cena 1 zl.

— — —

Alois Wiesner, Praha.

HISTORICKÝ ARCHIV
ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ V PRAZE.
ČÍSLO 13.

HILARIA LITOMĚŘICKÉHO

TRAKTÁT

K PANU JANOVI Z ROZENBERKA.

VYDAL

DR. ZDENĚK V. TOBOLKA.

(PŘEDLOŽENO DNE 9. PROSINCE 1897.)

V PRAZE.
NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.
1898.

Publikace
od I. třídy České Akademie posud vydané:

V Rozpravách:

Ročník I.

Číslo 1. Dr. František Laurin. Pokrevenství a švakrovství jakožto překážky manželství rozlučující . . . . Cena 75 kr.

» 2. Ferdinand Tadra. Kanceláře a písaři v zemích českých za králů Jana, Karla IV. a Václava IV z rodu Lucemburského . . . . Cena 2 zl. 30 kr.

» 3. Frant. Dvorský. Albrecht z Valdštejna až na konec r. 1621. Cena 1 zl. 70 kr.

» 4. JUDr. Karel Kadlec. Provozovací právo k dílům dramatickým a hudebním. Cena 90 kr.

Ročník II.

Číslo 1. František Mareš. České sklo. . . . . Cena 2 zl. 25 kr.

» 2. Josef Konstantin Jireček. Poselství republiky dubrovnické k císařovně Kateřině II. V l. 1771–1775. . . . . Cena 1 zl.

» 3. Dr. František Laurin. Nařízení papežské kongregace »Auctis admodum«, ze dne 4. listopadu 1892 . . . . Cena 20 kr.

Ročník III.

Číslo 1. Josef Kalousek. O staročeském právě dědickém a královském právě odúmrtném na statcích svobodných v Čechách i v Moravě. Cena 45 kr.

» 2. Dr. Čeněk Zíbrt. Seznam pověr a zvyklostí pohanských z VIII. věku. Cena 1 zl. 40 kr.

» 3. Josef Smolík. Pražské groše a jejich díly . . . . . . Cena 1 zl. 30 kr.

» 4. Ferdinand Menčík. Volba Papeže Innocence X. . . . . . Cena 50 kr.

» 5. František Čáda. Noetická záhada u Herbarta a Stuarta Milla. Cena 1 zl. 40 kr.

Ročník IV.

Číslo 1. Frh. von Helfert. Gregor XVI. und Pius IX. Ausgang und Aufgang ihrer Regierung October 1845—November 1846. . . . . . . Cena 1 zl. 60 kr.

» 2. Dr. Frant. Storch. Vyručení obviněného z vazby vyšetřovací. Cena 1 zl. 10 kr.

» 3. Dr. Josef Pekař. Dějiny Valdštejnského spiknutí . . . Cena 3 zl. 90 kr.

» 4. František Krejčí. Element psychologický . . . . Cena 65 kr.

Ročník V.

Číslo 1. O. Hostinský. Jan Blahoslav a Jan Josquin . . . . . Cena 2 zl. 60 kr.

» 2. Josef Smolík. Denary údělných knížat na Moravě . . . . Cena 80 kr.

» 3. Cyrill Horáček. Počátky českého hnutí dělnického . . Cena 1 zl. 10 kr.

Ročník VI.

Číslo 1. Dr. Karel V. Adámek. Příspěvky k dějinám selského lidu z okolí Hlinska v XVIII. věku. . . . . Cena 70 kr.

» 2. Dr. Frant. Krejčí. Zákon associační. (Pokus psychologický.) Cena 1 zl.

» 3. Josef Smolík. Nález denárů v Chrášťanech u Českého Brodu. Cena 50 kr.

Pokračování viz na třetí straně obálky.

HISTORICKÝ ARCHIV

VYDÁVÁ

I. TŘÍDA ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA

PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ V PRAZE.

PÉČÍ

HISTORICKÉ KOMMISSÍ PŘI NÍ ZŘÍZENÉ.

ČÍSLO 13.

HILARIA LITOMĚŘICKÉHO
TRAKTÁT K PANU JANOVI Z ROZENBERKA.

V PRAZE.

NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.

1898.

HILARIA LITOMĚŘICKÉHO

TRAKTÁT

K PANU JANOVI Z ROZENBERKA.

VYDAL

DR. ZDENĚK V. TOBOLKA.

PŘEDLOŽENO DNE 9. PROSINCE 1897

V PRAZE.

NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.
1898.

Tiskl Alois Wiesner v Praze.

O životě a spisech Hilaria Litoměřického.*)

I. Život Hilaria Litoměřického.

Hilarius Litoměřický jméno má od svého rodiště Litoměřic. Kdy se tam narodil, nelze určitě rozhodnouti. Jedni [1]) domnívají se, že stalo se tak r. 1411, druzí,[2]) že r. 1413. Základu k vzdělání dostalo se mu v domovině, kterou r. 1445 opustil a do Prahy se odebral. V Praze byl Hilarius, jak se sám přiznává, vychovancem kolleje Panny Marie na Starém městě Pražském, jež slula tehdy Rečkova. R. 1447 23. listopadu stal se na universitě Karlově bakalářem,[3]) načež r. 1451 6. května jako mistr svobodných umění počal přednášeti na fakultě filosofické.[4]) Po době této jal se připravovati k úřadu kněžskému jako žák Rokycanův. Rokycana v studiích na něho náklad vedl[5]) a pojal i úmysl, poslati svého chovance na delší dobu do Italie, a to proto, aby tam jednak dále studoval, jednak utraquismus proti všelikým nájezdům a nepravdám obhajoval. Ale, jak z pozdějšího patrno, prvnímu ani druhému přání svého živitele Hilarius nedostál. Že v Italii byl,[6]) tomu nasvědčuje rukopis

*) Vydávaje »Hilaria Litoměřického Traktát k panu Janovi z Rozenberka«, na jehož cenu pro české dějiny za krále Jiřího z Poděbrad již František Palacký ve svých Dějinách poukázal, pokládám za svou povinnost poděkovati na místě tomto universitnímu professoru Dr. Jos. Kalouskovi, který radou mi nápomocen byl a o vydání tohoto rukopisu ne malou péči měl.

V Praze 6. února 1898. *Dr. Zdeněk V. Tobolka.*

[1]) Sedláček J. V. Paměti Plzenské. V Plzni 1821, 37.
[2]) Jireček J. Rukověť k dějinám literatury české do konce XVIII. věku I, 241
[3]) Monumenta hist. univ. Prag. T. I, p. II, 36.
[4]) Monumenta hist. univ. Prag. T. I, p. II, 43.
[5]) Scriptores rerum Silesiac VII, 104.
[6]) Schulte F. Die canonistischen Handschriften der Bibliotheken Prag 1868, 113

kapitulní, který v Bononii si Hilarius koupil, ale že by byl pilně studoval a nových směrů si hleděl, o tom lze míti vážné pochybnosti; nabyl tehdy asi titulu doktorského, třeba jména jeho v matrice národa germanského nečteme, ale ze spisů jeho poznati můžeme, že ideami humanistickými, tehdy v Italii bujícími, vůbec dotknut nebyl. Vždyť jediný názor humanistů si osvojil, že mimo spisy latinské všechno ostatní písemnictví je barbarské, a známého tehdy humanistu Vavřince Vallu znal sotva dle jména.[1]) Čím se zvláště zabýval za krátkého pobytu v Italii, není známo; pravděpodobné jest, že připravoval se k odpadlictví od kalicha, jehož měl dle přání Rokycanova býti jednou zastancem.

R. 1453 Hilaria nalézáme již zase v Praze jako kanovníka kapituly Pražské, a dvě léta na to (1455) na universitě dostává se mu hodnosti kollektora.[2]) Ale brzy musil vysoké učení opustiti, neboť mistři byli se zatím r. 1459 usnesli, že mezi sebou nebudou nikoho trpěti, kdo by se nezavázal, že bude hájiti kalich ze všech sil a přijímati pod obojí. Hilarius jako odpadlý kališník byl tím nucen činnosti na universitě se vzdáti.

Usnesení mistrů bylo příčinou prudkých rozbrojů na vysokém učení. K zjevnému boji mezi stranami došlo o knihovnu Prokopa z Plzně. Mistr Václav Křižanovský odvolal se v hádkách těch, chtěje vítězství k své straně strhnouti, k rozsudku kapituly pražské, kde jeho starý přítel Hilarius zastával úřad arcibiskupského officiala. Než krok ten Křižanovskému se nepodařil, neboť universita nejen jednání jeho se nevšímala, ale i trestala ho za neposlušnost a r. 1461 v matrice jmeno jeho přetrhla. Hilarius hned podal králi spis, hájící práva kapituly, ale všechno to nemělo žádných výsledků.[3])

R. 1462 11. dubna[4]) byl Hilarius od papeže Pia II. jmenován administratorem arcibiskupství pražského s plnou mocí.[5]) Svatý otec učinil tak vzhledem k tomu, co obmýšlel podniknouti proti králi Jiřímu. Když totiž v březnu r. 1462 české poselstvo přišlo do Říma, aby vymohlo potvrzení kompaktat, papež nevyplnil žádost Čechů, nýbž kompaktata prohlásil za neplatná. K jednání s králem do Čech byl poslán legat Fantin de Valle. Avšak ten hrdou řečí krále urazil, byl za to do vězení uvržen, a tak jednání bylo překaženo. Duchovenstvo skutkem tím, dříve již rozeštvané, ještě více se rozdvojilo. Jiří z Poděbrad chtěje, aby ve věcech náboženských šetřilo se rovnoprávnosti, svolal do Prahy na 16. září 1462[6]) duchovenstvo obou stran. Hilarius jako administrator již 18. srpna vydal oběžník k venkovským kněžím, vybízeje je k účasti co nejhojnější. Krok ten měl účinek, takže se skutečně

---

[1]) Truhlář J. Počátky humanismu v Čechách. V Praze 1892, s. 36 ad.

[2]) Monumenta hist. univ. Prag. T. I, p. II, 51.

[3]) Monumenta hist. univ. Prag. III, 51. — Tomek. W. W. Geschichte der Prager Universität. Prag 1849, 144.

[4]) Frind A. Kirchengeschichte Böhmens. Prag. 1878, IV, 56.

[5]) Pessina J. Phosphorus septicornis. Pragae 1673, 244.

[6]) Tomek V V. Dějepis města Prahy. V Praze 1886, VII, 55 ad.

v ustanovený den sešel velký počet duchovních. Jednání se počalo 18. září. Hilarius přál si, aby průběh shromáždění byl co možná nejklidnější. Proto před zahájením napomínal a nabádal své ke klidu a míru. V hromadě, kde straně pod jednou v čele stál Hilarius, pod obojí Rokycana, promluvil sám král. Žádal, aby v zemi byl zachován pokoj, aby kněži vedli si mravně, aby zachovávali kompaktata. Poslední přání královo ovšem pod jednou pro sebe jako závazné přijmouti nemohli. Proto ústy administratorovými prohlásili, že z kompaktat jen to budou zachovávati, co je k míru nutné. Přijímání pod obojí výslovně se vzepřeli. Jiří z Poděbrad prohlášením tím se spokojil, a tak docíleno bylo jakéhosi narovnání mezi rozdvojenými stranami. Ale nebylo to na dlouho.

Spor, započatý r. 1462 mezi papežem a králem českým, stále více a více se přiostřoval. Po smrti duchaplného politika Pia II. (15. srpna 1464) nastoupil nevzdělaný náruživec Pavel II. Jeho jednáním stalo se, že spor záhy propukl ve vší síle. Duchovenstvo v Čechách bylo samá různice. Králi nezbývalo, než svolati nové shromáždění, jehož účelem bylo by zase zjednati mír. Určen k tomu 7. únor r. 1465. Straně pod obojí v čele stál při sjezdě mistr Rokycana, straně pod jednou »protivníci s hradu Hilarius a Křižanovský«. Rokycana děkoval králi za jeho péči o kompaktata, Hilarius pro ně začal na krále útočiti. Po rozličných stížnostech došlo mezi předáky stran k hádce o přijímání pod obojí způsobou. Hilarius vyčítal i osobní věci Rokycanovi, Rokycana nezůstával mu odpověď dlužen. Král jediný zachovával mysl klidnou. Po pěti dnech, dne 11. února konečně hádání ukončeno. Obě strany, jako bývá, přičítaly si vítězství. Pod obojí tvrdili, že »přemoženi sú ti mudrlanti mocnými duovody písem svatých a v hanbu uvedeni«;[1]) Hilarius v svém popsání tohoto sjezdu sebe za vítěze vydával. Sváry mezi duchovenstvem se jen více a více šířili, sjezd byl bez výsledku.

Hilarius od té doby napínal všechny síly, aby stranu svou proti králi ještě více popudil. Pohnuly ho k tomu jednak rozkazy stolice papežské, jednak i jeho osobní prospěch. Proto nelenoval, aby myšlénky své o přijímání pod obojí jako o přijímání kacířském co nejvíce rozšířil. Hádání své pětidenní s Rokycanou sepsal, vydal »Tractatus contra perfidiam aliquorum bohemorum«, proti Rokycanovi složil několik traktátů, zvláště nyní ztracerý »Arcus gehennalis«. S Václavem Korandou utkal se při otázce: »Kteří jsú ptáci lepší, ti-li, ježto jedie a pijí, čili ti, kteří jedie toliko a nepijí? A druhé proč ti, kteří jedie toliko a nepijí, nevražie na ty, kteří jedie a pijí?« Odpověděl mu na ni allegorickým listem »Argute, augur queris etc«, a na Korandovu repliku odpověděl duplikou: De avibus responsum doctoris ad replicam Korande telonearii Wiklephite«.[2])

Spor Jiřího z Poděbrad s kurií r. 1465 nabýval většího rozsahu. Pánové čeští, nespokojeni mocným králem, utvořili 28. listopadu 1465 jednotu na

---

[1]) Staří letopisové češ. s. 180.

[2]) Truhlář J. Manualník M. Vác. Korandy. V Praze 1888, 187.

Zelené Hoře, a vešli v spojení s Pavlem II. Hilariovi jako administratoru připadla tehdy úloha ne poslední. 23. prosince 1466 byl Jiří z Poděbrad prohlášen za kacíře a za zbavena království, a pod tresty církevními nařízeno, aby nikdo ho neposlouchal. Jiří snažil se všemožně spor urovnati. Několika cestami se o to pokoušel, ale, když všechny jeho kroky byly zmařeny, odhodlal se odvolati proti papeži. 14. dubna 1467 svolal shromáždění předních osob, duchovních i světských obou stran, zatajiv zvláště straně protivné účel pozvání. Hilarius se dostavil. Ale sotvaže uplynulo několik dní od shromáždění, v němž král přečetl česky obranu složenou Řehořem z Heimburka, a v němž Hilarius marně chtěl králi odporovati připomenutím nálezu Pia II. na sněmu Mantuanském, »Hilarius a Křižanovský běhlci od viery, pobravše klenoty kostelní z hradu Pražského, i utekli do Plzně, a nechali na hradě tři neb čtyr svých v kožinách beraniech, ale popelice s sebú na Plzeň pobrali«.[1])

Plzeň, která již v době dřívější osvědčila se věrnou kurii papežské, v boji tehdejším zaujala stanovisko Jiřímu nepřátelské. Hilarius proto mohl utéci se do ní, aby nalezl tam bezpečí, jehož potřeboval v míře největší. Legat Rudolf biskup Levantský kladl administratorovi totiž na srdce, aby hleděl co nejvíce získati pevných přívrženců sv. otci. Hilarius úkol mu svěřený snažil se plniti se vší síly. Aby utvrdil v přesvědčení Plzeňské, ve výroční den obležení Plzně, dne 8. května 1434, slavnostně připomínal jim všechna obležení, jichž Plzeň od Husitů zakusila, a chválil město pro jeho věrnost. Na konec připomenul jim nebezpečenství, hrozící v té době od kacíře Jiřího. Jistě, že i v tomto případě osvědčí se věrnými syny svaté církve katolické. Posilniv město, jež ho hostilo, toužil přesvědčiti pány a města o správnosti bully papežské ze dne 23. prosince r. 1466. Za tím účelem napsal celou řadu dopisů. K Mostským, k pánům z Kolovrat, ke Kadanským, k panu Janu z Rozenberka, Budějovským, Bořitovi z Martinic, Vilémovi mladšímu z Risenberka, Dobřanským, Janovi z Mošnova, Bohuslavovi ze Švamberka, Sezimovi z Vrtby aj. aj. nelenoval posílati posly, vysvětluje rozkazy papežské, a nabádaje k odpadnutí od poslušenství Jiřímu z Poděbrad. Pánům z Kolovrat dne 4. července zvláštním, obsáhlejším listem vysvětloval stanovisko kurie, Janovi z Rozenberka dne 5. července zaslal týž výklad, slibuje napsati o téže věci pro něho ještě něco obsáhlejšího. V druhé polovici července přípovědi své činil již dost a Janovi z Rozenberka »jakož i jiným pánóm« donášel tehdy posel »traktát o složení Jiří s královstvie Českého a duostojenstvie kniežetského i markrabského; item o nedání z písma a z práva slyšenie ot otce svatého; item o jeho odvolání daremnieho (sic) od otce svatého; item že již nejsú povinni páni zemané a města jemu poddáni býti, jako mrtvému«. Jest to ten spis, který právě uveřejňujeme. Než posel byl na cestě od Jiřího chycen a »listové i ty kniežky« mu byly vzaty.[2]) Hilariovi bylo starati se o jiný opis traktátu.

[1]) Staří letopisové češ. s. 184.
[2]) Archiv český VI, s. 116 ad.

V první polovici srpna roku 1467 administrator pražský nalézal se na sněmu Norimberském.[1]) Byl vyslán tam od Jednoty Zelenohorské, aby požádal knížata o pomoc proti králi-kacíři. Boj proti němu vede se prý o víru na rozkaz a z vůle samého sv. otce, a páni čeští jsou jen vykonavatelé přání papežského. V prosinci r. 1467 Hilarius, jenž dříve měl (dne 24. června) důvěrnou schůzku s faráři a později s pány kraje Plzenského v Plzni, měl účastenství na sjezdu ve Vratislavi. Tam na něho vloženo, aby zároveň s Gabrielem z Verony a panem Dobrohostem z Ronšperka odebral se do Říma s poselstvím. Dne 3. ledna r. 1468 vydal se na cestu a nevrátil se dříve, až v dubnu, zároveň s Vavřincem Rovarellou biskupem Ferrarským. Na cestě stavili se delší dobu u císaře Bedřicha v Štýrském Hradci. Hilarius odejel odtamtud již v červnu, byv vyslán ke králi Matyášovi, aby oznámil mu příchod legátův. V ležení u Třebíče zastihl krále a dne 17. června oznamoval totéž biskupovi vratislavskému Rudolfovi. Za všechny tyto i dřívější služby pro kurii byl dne 22. srpna r. 1468 jmenován generálním komisařem ve věcech víry pro Čechy.

Pobyv nějakou dobu u Matyáše odebral se zase do Plzně. Ale nebylo to na dlouho. 26. prosince náhle se roznemohl zimnicí a zapálením v krku, a šestého dne na to, 31. prosince r. 1468, umíral,[2]) dočkav se ještě sklamání za svou horlivost, ochromenou všeobecnou lhostejností. Mezi přívrženci jeho nechybělo těch, kdo věřili, že byl otráven od svých nepřátel.[3]) V chrámu sv. Bartoloměje v Plzni pod velkým oltářem ho pochovali.[4])

II. Spisy Hilaria Litoměřického.

Hilariova činnost literární jest dosti obsáhlá. Spisy jeho pořadem, jak byly napsány jsou:

1. B. V. Strahl: Hilarii Litomericensis s. ecclesiae pragensis decani Disputatio cum Joanne Rokyczana coram Georgio, rege Bohemiae, per quinque dies habita anno 1465, nunc cum manuscripto codice coaevo archivi metrop

[1]) Scriptores rerum Siles. VII, 140.

[2]) Výbor II. 715 udává 31. pros. 1467, patrně dle Daniela Adama z Veleslavína Histor. kalendáře 1590, 635. Jireček v Rukovčti I. 243 a po něm Vlček J.: Dějiny české literatury. V Praze 1894, I 228 zase 31 pros. 1469. Já přidržel jsem se Bachmanna (Archiv für österreichische Geschichte LIV, s. 386.), který asi má nejspíš pravdu. Že by r. 1467 byl Hilarius zemřel, tomu odporuje zpráva o jeho činnosti ještě r. 1468; r. 1469 pak sotva byl mezi živými, poněvadž je pravdě nepodobno, aby jako hlava strany katolické boje proti Jiřímu se byl neúčastnil, a aby zprávy o jeho případné působnosti se nám nedochovaly. Hilarius, jak dosvědčuje Jan z Rabšteina, subita morte absumptus.

[3]) Pessina J.: Phosphorus septicornis. Pragae 1673, 278. Voigt A : Acta litteraria Bohemiae et Moraviae, Pragae 1783. II. 153.

[4]) Millauer M. X. Fragmente aus d. Nekrolog d. Zisterzienser-Stiftes Hohenfurt. Prag 1819, 69ad

capituli pragensis diligenter collata et emendata novisque post Henricum Canisium et Jacobum Basnagium observationibus illustrata. Pragae 1775. Hojné citáty uvádí Pessina J.: Phosphorus septicornis, Pragae 1673, 254 ad. Rukopis jiný v c. k. univ. knihovně pod sig. I F 18. l. 211 ad.

2. Tractatus contra perfidiam aliquorum bohemorum. Incunabule c. k. univ. knih. 46 B 150. Jiný exemplář pod signaturou 40 G 15. Na listu 151a čte se: Finis tractatus contra perfidiam aliquorum Bohemorum compositus annō domini 1465 sedem beati Petri tenente Paulo secundo et imperante Friderico duce Austrie. Impressus autem Argentine annō domini 1485. Finitus in die sanctorum martirum Viti et Modesti.[1]) — Tento spis Hilariův, ač psán jest latinou barbarskou, pro svůj obsah u katolíků docházel uznání ještě dlouho v letech budoucích. Nasvědčují tomu mimo vydání jeho r. 1485 ještě zmínky u Bohuslava Hasištejnského z Lobkovic a Řehoře Hrubého. Onen píše roku 1494 Viktorinovi ze Všehrd: »Hilarius quoque decanus Pragensis ecclesiae in hac materia non contemnendum scripsit volumen, quod si crebro lectitaveris, non parvum inde fructum consequeris.«[2]) A tento poznamenává: »Četl jsem pilně Hilariuov traktát, kterýž Římané mají proti nám za najtužší a za najstálejší. A na to jest mi od znamenitého Římské strany preláta jednú v ruce všel, aby mnú pohnul, a aby má manželka skrze mne nebyla k naší straně přivedena.«[3])

3. Traktát o nejsvět. přijímání těla a krve boží pod jednú spuosobú. 1465.[4]) Rukopis na pap. ve 4° v kapitol. knihovně (Sign. O. 35), mladší opis od r. 1537 v Roudnici pod názvem: »Traktat křesťanský o nejsvětějším přijímání těla a krve boží pod jednú spůsobú lidu křesťanského, podlé řádu církve sv. obecné Římské.« Opis tohoto traktátu dle zaznamenání u Jungmanna v c. k. univ. knihovně v Praze nemohl jsem na ten čas nalézti.

4. Traktát druhý proti Rokycanovi, o němž se br. Jaffet zmiňuje. Jest to asi ten rukopis, jenž nalézá se nyní v archivu Třeboňském (sign. A. Nr. 15. 273—286) pod názvem: »Tractatus secundus de obediencia sancta«, v kodexu Křížově za nadpisem »doctoris Hilarii contra Rokyczanum«. R. 1465.

5. Traktát třetí proti Rokycanovi. R. 1465. Část jeho pod názvem: Tractatus tercius continens verissimas deductiones pro communione unius speciei ad plebes fideles«, jest v rukopisu v archivu Třeboňském v kodexu Křížově (Sig. A. Nr. 15. 286—288.).

6. Arcus gehennalis (lučiště pekelné) proti Rokycanovi (též česky mezi lid vešlo.)[5]) Zmiňuje se o něm br. Jaffet. Psán byl patrně r. 1465.

---

[1]) Viz o tomto traktátu zprávu u Voigta A. Acta litteraria Bohemiae et Moraviae. Pragae 1783. II. 163 ad.

[2]) Truhlář J., Listář Bohuslava Hasišteinského z Lobkovic. V Praze 1893, 61.

[3]) Truhlář J. Humanismus a humanisté v Čechách za krále Vladislava II. V Praze 1894, 171.

[4]) Dle Jungmanna J. Historie literatury české. V Praze 1849$_2$, 12, 97 rukopis kapitolní je z r. 1468.

[5]) Jungmann J.: Historie literatury české. V Praze 1849$_2$, 98.

7. Argute, augur (opraveno v auceps) queris etc. Proti V. Korandovi. Pozdější ruka připsala: Epistola Hilarii contra utraquitas. (R. 1465.) Vložen v Manuálníku Korandovu. Jiný rukopis ve sborníku Křížovu.[1]) (Univ. knih. XI. C. 8. 165.) Otiskl J. Truhlář: Manuálník M. Vác. Korandy. V Praze 1888, 187—193.

8. Duplika Hilariova Korandovi: De avibus responsum doctoris ad replicam Korande telonearii Wiklephite. (1465.) V Sborníku Křížově. (Univ. knih. XI. C. 8. 274—279.)

9. Millauer Max: Sermo Hilarii Litomericensis ad senatum populumque plznensem e codice Ossecano. Pragae 1820. (R. 1467) Německý překlad této řeči z první polovice 19. století jest v rukopisu »Chronik Pilsens«, (s. 36 ad.) chovaném v museu plzeňském.

10. Naučení pánům z Kolovrat. (R. 1467.) Posláno i jiným pánům. Čte se v Archivu českém VI, 111—114. — Srv. Archiv český III, 574—575.

11. Traktát k Janovi z Rozenberka z r. 1467. Viz níže.

12. Psaní Hilaria Litoměřického z dob jeho administrátorství nalézají se hojně v aktech konsistoře Pražské (Sig. U. III. p. 45 a 71). Uveřejněny jsou v Archivu českém VI, 108—126,[2]) a v Archivu českém III, 574—575. — Epistola Hilarii decani ad Johannem Rokyczanam. Otiskl B. V. Strahl jako přílohu k vydání spisu sub. 1. uvedeného. Odtamtud uveřejnil jej Jordan M. Das Königthum Georg's von Poděbrad. Leipzig 1861, 467—474. Některé latinské listy Hilariovy viz u J. Pessiny: Phosphorus septicornis 269—275. O šesti dopisech Hilaria Litoměřického 1461—1467 Michalu proboštu Kladskému viz Goll J.: Některé prameny k náboženským dějinám v 15. století. V Praze 1895, 10.

III. Traktát k Janovi z Rozenberka.

Ač sháněli jsme se v archivech a knihovnách po rukopisech tohoto traktátu, nepodařilo se nám předce nalézti jich více než jediný. Jest to rukopis v knihovně universitní pod sig. XVII. F. 32., dříve patřivší, dle přípisku na l. 1a, jesuitské kolleji v Krumlově. Jak již Fr. Palacký poznamenal,[3]) »zdá se býti original poslaný od Hilaria panu Janovi z Rosenberka. Jest aspoň cele souvěký i authentický.« Rukopis ten je papírový ve 4°, svázaný a dobře uchovalý. Čítá 46 listů. Na listu 1a pěkná iniciálka V. Psán je jasně a skorem bez chyb.

---

[1]) Viz o sborníku tom v spise Hanuš. J. J: Quellenkunde und Bibliographie der böhmisch-slovenischen Literaturgeschichte vom Jahre 1834—1868. Prag 1868, 29 - 33.

[2]) List v Archivu čes. VI, č. 5. 115—116. nemá data. Lze je však určiti. R. 1467 5. Jul. Hilarius píše Janovi z Rozenberka (A. Č. III, 574—575). Výňatky zde uvedené jsou z listu pánům z Kolovrat. (A.Č. VI. 111—114). Ty poslal Hilarius Janovi z Rozenberka s listem v A. Č. VI. č. 5. p. 115—116. Má tedy list onen datum 5. Jul.

[3]) Palacký Fr.. Dějiny. V Praze 1878, IV, s. 393. — Totéž opakováno v Riegrově Slovníku naučném. III, 787.

Z rukopisu toho mimo výňatek ve Výboru II. 713—722 nebylo dosud nic jiného uveřejněno. Podjali jsme se proto té práce a vydáváme rukopis onen bez transkripce, tak, jak psáno jest v originálu. Oddělili jsme jen ve vydání svém slova, psaná v originalu dohromady, učinili interpunkci, a naznačili číslicemi v závorkách v textu samém stránky rukopisu, a kolmými čarami (|) konce řádek.

Vrozenemu panu, panu Ja | nowi z Rozmberka, Kniez | Hilarius diekan koſtela praz | ſkeho modlitbu ſwu wier | nu a tiechto kniezek obyet | na pamiet wiecznu, Aby | porozumieno bylo ot kazde | ho wierneho krzeſtana a | zwlaſſtie ot Slawne koru | ny zemie Czeſke, procz pa | nij krzeſtianſſtij, mieſta, ry | tierzſtwo, genz gſu pod po | ſluſſenſtwim Otcze Swateho, a netoliko tij, ale | wſſiczkni Czechove, biſkupove, prelatowe knie | zata, pani, rytierzſtwo, zemane, mieſta, Sedlaczi | y wſſiczkni k korunie prziſluſſegicze, gyz negſu po | winowati anij zawazani nizadnym ſlibem, przi | ſahu, czlowieczenſtwim ani yakymzkoli poddanim a powinnoſti Girzikowi z Podiebrad, niekdy krali | Czeſkemu, A aby vmieli geho chytrych wymluv | ſie wyſtrzietczi a ſwych duſſij podle nieho neza | woditij, A ze otecz ſwaty zadneho gemu bezpra | wie neuczinil, znamenay tyto kniezky, w nichzto | geſt rezdielow dewiet.

Prwni rozdiel drzij w ſobie, | kterak Girzik neſtal k prawu a tak otſuzen, a k ge | ho odporu otpowied.

Druhy, ze Otecz ſwaty mohl | geho ſaditi,[1]) a prziklad a duowod ſie dawa o Czie | ſarzich.

Trzetie poklada trzi prziczìny geho zſaze | nie: prwnie klada kaczierzſtwo neuſtupne.

Cztwr[1b]ty rozdiel poklada a vyliczuje druhu prziczinu; krziwu prziſahu.

Paty wyliczuge trzetie ſwato | kradeze prziczinu.

Sfeſty wyprawuge, kterak moz | Otecz ſwaty geho w klatbu dati, A ze geſt v weliky | Cztwrtek w Rzimie klet.

Sedmy rozdiel prziczi | ny dawa, procz gemu Otecz ſwaty nedal zadneho | ſlyſſenie k geho zadoſti.

Oſmy, ze to odwolanie, | kterez vczinil w praze, nicz gemu nenie platno, | aniz geſt podle prava vczinieno.

Dewaty a | poſledni rozdiel drzij w ſobie mnoho prciczin, | procz panij a mieſta y wſſiczkni czechowe negſu | gemu

---

[1]) Původně bylo napsáno sfaditi; *s* však nyní jest vyškrabáno.

powinowati zadnu pomoczi a geft yako | obnowenie kratke wffech ginych rzeczij.

Prwni rozdiel drzi w fobie, kterak Girzik neftal | k prawu a tak otfuzen a k gě odporu odpowied. |

Kdyz po fmrti zaloftne a przielifs brzke | Slawnee pamieti krale Ladislawa Gy | rzik fwym Gubernatorftwim zmoczniw | fie zamkow kralowfkych wedl k tomu, yakz mohl | dary, hrozy, Sliby y profby, aby byl kralem cze | fkym, To geft gemu tak przifflo yakz bylo zged | nano, Ale ze prwe nez korunowan, chtieli gfu | fie gim panij vgiftiti a zwlafftie bifkupowe | vherfftij, rabfky a waczawfky (sic), chczeli byti pra | wym krzeftianem u pofluffnym yako geho przed | kove a ginij kralove krzeftianfltij, ze geho gi | nak korunovati nebudu. Tu on mage zadoft [2a] Ku panovanj vczinil geft przifahu znamenitu | a weliku tuto:

We gmeno panie Otcze y Syna y | ducha Swateho. Ja Girzi, woleny kral Czefky, ma | ge hned korunowan byti, Slibugi, zawazugi | fie a naywyffe fwolugi a przifaham přzed bohě | a Angely geho a w rucze otczuow w panu | kryftu duoftoynych kniezie: Auguftyna yawor | fkeho a wycencia waczowfkeho, bifkupuow a | w przitomnofti Cztihodných Prothafia, wolene ho Bifkupa Olomutzfkeho, Przibiflawa, opata luczfkeho, a wyfocze vrozenych panuow, Miku | laffe z wilaku, wewody zalefnieho, Ozwalda z | Rozkonie, hrabie Sikulfkeho w uhrziech, zbynka | Zagiecze z Hanzburka, Sudieho kralowftwie, pro | kopa z Rabffteyna, kanczlerze Czefkeho kralowft | wie, panuow a Michala ot Swateho Miku | laffe, arcziprziffta warienfkeho a Tomaffe z Ku | thne Cantora Jaworfkeho kanownikuow a do | ctoruow w prawiech duchownich, ze ot teto ch | wile y potom w buduczie czafy wierny krzeftian a pofluffny budu Swatofwatemu, Rzimfkemu | a apofftolfkemu koftelu a nayfwietieyffieho pa | na naffeho Kalixta, bozim zgednanim papeze | trzetieho a geho namieftkuow rzadnie wchazegiczich A gim pofluffenftwie a frownanie yako | giny wiernij krzeftiane a krzefftianfftij kralo[2.b]ve w gednotie obeczne, krzeftianfke wiery, kte | ruzto Swata, Rzimfka, obeczna a Apofftolfka | Czierkew wyznawa, kaze a drzij, wiernie zacho | wam. A tec wobczi flawne a krzefftianfke wiery | braniti, obhaiowati a obraniowati chczi wffij | moznofti A lid mnie poddany podle mudrofti, | ot boha mi dane, ote wffech bluduow, Sfibalftwa a kaczierzftwa y ot ginych czlankuow fwa | temu, Rzimfkemu koftelu a wierze krzeftianfke obeczne odpornych, otwefti y otwratiti A k o | beczne a krzeftianfke wiery zachowanie a po | fluffenftwie frownanie a k rzadu a k fluzbie | fwateho, Rzimfkeho koftela nawefti a nawra | titi chczi a vfilowati budu, a przidal fem a przi | czinugi wfficzku pilnoft, aby fie naplnily w | ffeczky fwrchu pfane wieczy wffij moznofti mu | a vfilowanim ke czti, flawie a chwale bozij a | k wyzdwizeni Swate a obeczne wiery krzeftian | fke Tak mi buoh pomahay a toto fwate bozie | cztenie rukama myma tielefn[i]e dotczene Na wie | ru a Swiedeczftwie wffech tiech fwrchu pfanych | wieczi Ja Girzi woleny kral tu dole peczet mu | dobru a wlaftnij woli a giftym wiedomim

przi | wiefiti fem kazal. Dan v praze den Sfefty mie | fiecze mage letha bozieho tificzeho, cztirfteho | padefateho Ofmeho.

K tomuto liftu Bifkup O | lomutzfky y wfficknij tij w liftu potom pfanij [3a] Swe gfu peczeti priziwiefili a fie fwu ruku [1]) | aneb przi-proffenu podepfali. A potom w temz li | ftu takto ftogi pfano: A ya petr pawluow for | gach z Gara, zak pietikoftelfky zgewny pifarz | rzifku moczi tez czafy, letha a hodiny, yakoz fie | piffe w komorze tayne kralowfke, kdyz ofobnie | tu byl kral girzi woleny, a podle boku geho o | fobnie pani Johanna, manzelka geho, przifahu | a wyznanie naprzedpfane, kdyz nayprwe latinie | flyffal czifti apoczet przelozenu w czefku rzecz czetl | a vfty fwymi mluwil a potom w rucze duostoy | nych otczuow, yaworfkeho a waczowfkeho, Bi | skupuow, a potom fwyma rukama dotekl fie fwa | teho cztenie a tu przifahu rziekal a czinil poczti | woft a pofluflenftwie fwatemu, rzimfkemu ko | ftelu a Otczi fwatemu kalixtu a geho namieft | kuom. Take pani Johanna, manzelka geho, na | pis te przifahy nayprw w rucze bifkupuow a | potom poloziwffi rucze fwe na Swate cztenie | a napis toho wyznanie wffeczko, czoz gie bylo | fkrze Bifkupa Jaworfkeho rozkazano wlaftni | mi vfty a hlafem rozumnych wyflovila. Ze przi | tiech wffech wieczech, kdyz fie tak daly, byl fem | a wffeczko fem widiel a flyffel, protoz mu ruku fem fie podepfal f mym znamenim a gmenem | na fwiedomie tiech wffech wieczi.

Tot geft | przifaha hrozna a welika, a ta geft v Otcze fwateho [3b] w Rzimie. A w te przifaze a proto vgiftienie byl | gen korunowan na kralowfke (sic) Czefke. W tom otecz | fwaty mage [2]) za to, ze on fwe przifahy a lifty | yako fluffie na wierneho zdrzij, miel geho y pfal | gemu yako krali czefkemu. A pod tiem on manil | pod fe wffeczka miefta a panftwie k korunie przi | fluffegiczij. Samo miefto wratiflaw nechtielo | fie na geho przifahy obratiti, yako by to czilo. Ale | otecz fwaty mage k geho przifaze nadiegi fkrze | fwe legaty knieze Arczibifkupa kretenfkeho a | ffranczifka doctora fwateho pifma poddal byl | to miefto geho poflu-ffenftwij daw gim toho czas, | geftli ze we dwu lethu nenaplni fwe przifahy | w fkutku ze gemu powinnowati nebudu. a to on | geft przigial a fwymi lifty zapeczetil. A kdyz to | ho nezdrzel Wratiflawftij hned gfu od geho | pofluffenftwie zprofftienij fkrze otcze fwateho. |

Potom czafto napominan geft tyz Girzik, aby to, czo geft przifahl fkutkem naplnil. Az napofledy, kdyz byl poflal pofly fwe do Rzima k otczi fwa | temu Pyum (sic), Aby Compactata byla ftwrzena, ze gfu tu zdwizena a vmorzena. a na to byl gt od Otcze fwateho doctor znamenity a vczeny | Fantinus poflan, Aby napomenul Girzika, a | by dofti vczinil przifaze fwe, hned tu yat, a gi | rzik fie w fwem biehu zatwrdil A tu protij | przifaze fwe wyfocze geft mluwil dawage [4a] Przifaze fwe fwoy

[1]) Za tímto slovem následuje škrtnuté »aneb«.

[2]) následuje škrtnuté »za to«.

wyklad a rozum, A ze geſt ſie | narodil pod Obogij oſobu a ze tak chcze a mienj | zuoſtati a trwati y geho dieti. Tu hned geſt | ſwu prziſahu zruſſil a zmienil. |

Potom kdyz tak w ſwem bludu a zatwrdiloſti geſt ſie ſeznal a zawrzel, doſſlo to geſt Otcze ſwateho pya. Tu hned geho ſwatoſt z ſwe po | winnoſti pohnal geſt geho przed ſwu przitō | noſt, Aby ve Sto a w oſmdeſati dnech ſtal | przed geho Swatoſti. A w tom zſſel s tohoto | ſwieta.

Potom Otecz ſwaty nynieyſſi Pawel | chtie poczatu wiecz od przedka ſweho konati a | zemi czeſku od nepoſluſſenſtwie Skrze Girzika | zatwrdileho otweſti y obnowil geſt na nie | ho puohon w Rzimie y W rzeznie a ginych o | kolnich mieſt. K tomu puohonu on geſt neſtal | ani procuratora poſlal. A kdyz wyſſel puohon | druhy den Mieſiecze Srpna geſſtie Otecz ſwa | ty neuchwatil wynoſem ſuzenim, Ale az | do Bozieho narozenie toho zdrzal czekage nie | kterakeho nawraczenie. A kdyz ani to proſpie | lo, Tehda geho ſwatoſt z ſwe powinnoſti, a | by ratoleſt ſuchu otrzezal pro ginych naka | zenie ſwolaw duoſtoyne Otcze kardinali a | Biſkupy a doctory w ſwatem piſmie y w pra | wiech duchownich y ſwietſkych doſpiele, w [4b] plnem Sudu zahagenem, genz ma mocz Con | cilium Sedie sam oſobnie ſadil geſt geho z | kralowſtwie czeſkeho y ſe wſſech ginych kniezetſtwie, panſtwie a duoſtogenſtwie. A tak | ſlawnie, rzadnie a prawem ſtalo ſie geſt gemu | to, czehoz geſt zaſluzil. |

Protij tomuto Gyrzik, poſluchage toho nerzad | neho a krziweho czlowieka Gregory, otpiera | a lid podle ſebe myezdy prawie, Ze, poniewadz nepohnal geho yako krale, ze gemu nenie | powinowat ſtati yako Girzik Tato otpowied | nicz geᵛ pomoczna nenie, nebo kruntu nema. |

Nayprwe, poniewadz on Girzik wpadl zaſie | ſwewolnie w bludy a w kacierzſtwo, kterehoz ſie | geſt odprziſahl, gyz podle prawa zproſſten gt | od kaczierze yakymzkoli zawazkem gemu byl | zawazan, pak poniewadz wpadl w to, czehoz | gey otrzeklo prawo nemohl anyz miel Otecz | ſwaty geho kralem gmenowatj w ſwem poho | nye.

Druhe prawa prawie, Ze w kazdem po | honie geſt doſti, kdyz ſie oſoba gmenuge pod | le ſwe przirozenoſti, neb prawa krwe gſu | wieczna y doſti geſt, Ze ſie gmenuge Girzikem | Z podiebrad, bezprawnym drzitelem kralowſtwie Czeſkeho neb nenie takoweho zadneho druhe[5a]ho. Tehda geſt doſti Ze rozumieno oſobie ſwe. |

Trzetie, poniewadz proto pohnan, ze moczy drzij | kralowſtwie, kterak geſt mohl Otecz ſwaty pſa | ti geᵛ yako krali, neb rzekl by snad: z czehoz mie | winniſs, tiem mie ohrazugeſs.

Cztwrte, ze | we wſſem prawie niemeczkem y Czeſkem tak | ſie zachowawa, kdyz kto koho pohoni z niekte | reho zamku neb zbozie neb vrzadu, Tu na po | honu piſſe drzitely takoweho zamku, zbozie | neb vrzadu, A nedie panu neb krali toho panſtwie neb toho kralowſtwie.

Pate ze on fam | to zachowawa, neb kdyz geft wffel w rozniczy | s pany, tehda gich nemenuge gich vrzady | yako pana Zdenka purkrabij prazfkym a pa | na Zagiecze Sudym dworu kralowfkeho. Pak | mage krziwu przij proti nym gich nemenuge, | kterak Otecz fwaty mage prawu przij proti niemu ma geho kralem gmenowati y ma | wzieti proti fobie, czeho poziwa k fobie.

Druhy | rozdiel, ze Otecz fwaty mohl geho faditi. | Prziklad a duowod o cziefarziech dawa fie.

Druhe prawi Tyz Girzik, ze Otecz fwa | ty nemohl geho faditi[1]) s kralowftwie | tak fwymi, genz fie geho gefftie drzie rzka: | wffak ya ot was mam kralowftwie, ale ne od | Papeze, nemohl tie mi odgietj, czo tie mi nedal [5b]. A przikladage yakes vftipne przifIowie rzka: ne | wezmet mi czrt, czot mi geft buoh dal.

Pak aby | kazdy Czech wiediel, Ze to muoz otecz fwaty v | cziniti a zwlafftie pro wieru a pofluffenftwie, | kdo by gie nedrzal, poniewadz gemu geft nay | wyffe pecze duffi ot pana buoha poruczena; | Okazano to muoz byti mnohymi pifmy pra | wymi, prawy a kronikami.

Nayprwe geft toho | prziklad w prwnich knyhach kralowych w trzinacz | te kapitole, Ze Saul prwni, kral zidowfky, genz | byl ot boha wolen a Samuelem Prorokem | mazan a ftwrzen A potom pro hodnu przicziniu, | yakoz[2]) lira klade, byl tymz prorokem sfa | zen, kterez welmy przilezie Gyrzikowi, Otczem | fwatym fazenemu.

Prwnie prziczina, nepoflu | ffenftwie ze nedoczekaw Samuele y pletl fie | w vrzad kniezfky, ze obyetowal yako kniez A pro | to pan Buoh fie nan rozhniewal.

Druhe yako | fie tudiez piffe w patnaczte kapitole neupo | flech Samuele a dopuftil, ze wzeta korzift z A | malechu, a kdyz trefktan od proroka gefftie fie | wymluwal. A tu znamenite flowo o pofluffenftwij ftogi, Ze lepffie geft pofluffenftwie nezli | obiet, a pofluchati lepe nezlij tucznoft fkopo | wu obyetowatij, neb hrziech kuzedlny geft ot[6a]pierati a hrziech modlofluzebenftwie nechti | eti fwoliti. Tak rownie tento Girzik ze proti za | powiedi otcze fwateho chcze tak yako kniezie | przigimati A w vrzad kniezfky fie plefti a tak | vpadl w nepofluffenftwie.

Trzetie, ze Saul | nepokorzil fie, ale zpychal, kdyz rzekl Samuel: | neupoflech gfy meho rozkazanie, rzekl: A ya vpo | flechl. A potom po welikem trefktani rzekl: zhrze | ffil fem, ale vdielay mi czeft przed ftarffimi. Tez | tento Girzik otcze fwateho nepofluchage ge | fftie prawi, ze geft proti niemu praw, paklit | fie poffmurzij. Ale wzdytt przi tom marne | chluby a chwaly hledij a gefftie chcze, aby gě | otecz fwaty oprawowal.

Cztwrta przicziina, | genz po geho fuzeni hrziechu gemu przifporzi | la, ze proti dawidowi wolenev ot boha weli | ku miel nenawift, chtiel geho

[1]) f odděleno od aditi vyškrabáním.
[2]) následuje škrtnuté lwa.

z ſwieta ſhladiti, a Girzik panu Swemu, w gehoz ſie byl | poruczil, dnij mladych vkratil A plete ſie w | diedyczſtwie tiech, genz k tomu lepſſie prawo | magi k zemi nezli on poſlupnie.

Pata, ze po | ſwem zſazení s czary ſie obieral. Takett ten | to nenecha czar hroznych a kuzel yako ſie w | dole powie y Jakoz Samuel miel mocz zſa | diti Saule s kralowſtwie pro tyto prziczìny. | Tak Otecz ſwaty, genz geſt wyſſi w vrzadu [6b] A moczy nezli Samuel, mohl geſt pro prziczi ny dale pſane Girzika s kralowſtwie ſtrcziti | A ginev lepſſiemu nezli gemu dati.

Take czte | ſie w ſkutcziech Apoſſtolſkych, ze Swaty petr | namiestek Syna bozieho zſadil geſt Gidaſſe | s vrzadu apoſſtolſkeho, acz geſt byl vmrzel, neb : take bywa to, ze otecz ſwaty druhdy ſadi giz | mrtweho A to pro diedicze, aby ſie na to netah | lij. A tak geſt zſadil tocziz od boha zſazeneho | wyznal: Pak ze papez mnohe Czeſarze z Czeſarzſtwie sſazowal pro prziczìny. takto ſie czte, | Ze Otecz ſwaty papez Sſtiepan, kdyz Aſtulphus, | kral lombardſky, vtiſkal velmi koſtel rzimſky, | zadal geſt pomoczij ot Conſtantina Cziesarze | cztwrteho a Syna geho lwa cztwrteho proti | Aſtulphowi krali. A kdyz gſu toho nechtielij | vcziniti, Tehda Otecz ſwaty Sſtiepan sſadil gt | Cziefarze y ſyna geho z Cziesarzſtwie a przeneſl rziſſij do Frankreychu a dal korunu Cziesarzſku | Swatev Karlowi welikemu, ſynu Pypinowu. | Potom Cziefarz sſazeny zateſkliw ſobie zapalen | geſt ohniem pekelnym, a gſa ot boha porazen, | mizernye geſt vmrzel. A ſyn geho lew vcziniv Swatokradez, wzaw korunu v gednoho koſtela | z drahymi karbunkuly, kdyz gij wſtawil na hla | wu, wyſkoczilij karbunkulowe, a on hned zym[7a]niczy porazen vmrzel geſt.

Z toho mame, ze o | tecz ſwaty muoz Rziſſij przeneſti yakoz geſt v | czinil, ze giz wiecze Cziesarzſtwie nenie w rze | czech ani v wlaſſiech, Ale w niemeczkych a na | ſſich zemiech, y poniewadz wietſſie muoz a geſt | ſtale. Taket mohl gest Girzikowi ſnieti koru | nu a wſtawiti na koho raczi a bude moczne a | pewne. Potom geſſtie trzel ſie geſt Conſtan | tinus paty a hyrena matie geho w Cziefarz | ſtwie. Ale to nebylo gyz nyzadne moczy, neb | ſie piſſni a wyſokomyſlny czlowiek tiezcze ſwe | ho duoſtogenſtwie puſti. Ale ſtuoy to dluho ne | bo kratko, czo ſie prawem a rzadem ſtalo, to ob | drzij, yakoz ſie geſt Gyrzikowi ſtalo.

K temuz pi | ſſe Swaty Gelaſius papez anaſtaziowi Czie | ſarzi: dwoge geſt wiecz o cziefarzi, gyz ſie tento | ſwiet prwotnie zprawuge: Swata mocz biſ | kupſka a mocz kralowſka, mezy nimizto tiem | geſt tiezſſie brziemie kniezſke, czim za zprawu | lidſku przed bozim ſudem magi poczet vcziniti. | Y z toho znati muozeſs, ze ty k gich ſudu przìſlu | ſſieſs, a oni nemohu byti przipraweni k twe | wuoli A takowymi nauczenimi, a tu moczy mno | zij Biſkupowe y krale y Cziesarze gſu wyobczo | wawalij, neb hledameli niektereho zwlaſſt | nieho przikladu na osobach kniezeczich Swa | ty Innocencius Papez Archadia Cziefarze [7b] Ze byl ſwolil, aby Swaty Jan, zlatovſty od ſwe | ho biſkupſtwie byl wyhnan w kletbu podrobil. | Take Swaty Ambroz, aczkoli ſwaty awſſak ne wſſie | obeczne czerkwe ſwaty

Bifkup, tocziz papez, pro | wynnu, kteraz wffem kniezim zdala fie welmi | tiezka, Teodofia welikeho Cziefarze klel a wyob | czowal a z koftela wywedl, kteryzto fwaty w fwē | pfani vkazuge, ze zlato nenie tak drahe nad olo | wo, yako kniefky vrzad wyffe geft nad mocz kra | lowfku. Pak opiet giny Rzimfky bifkup zacha | riafs krale Franfkeho netoliko pro geho nepra | wofti, ale y proto, ze k tomu panowani nebyl | platen, neb byl podle wykladu rozpuftily a zze | nily, s kralowftwie fadil a pipina Otcze weli | keho karla Cziefarze miefto nieho pofadil a | wffeczky franczuzy ot przisahy wiernofti rozhrzie | ffil. Tak piffe ten fwaty. Czte fie dale w kronikach, | yako ftogi pfano w decretalech, Ze kdyz lotharius | a corradus (sic) bylij w rozniczy wolenij na Cziefarz | ftwie, Otecz fwaty lotharia korunoval, a ten | geft obdrzel, a corradus (sic) dal fie geft na miloft | Otczi fwatemu. Opiet ftogi pfano w kronicze | Sykarda a martimiana, a geft w prawiech tu | diez, ze, kdyz bylij dwa wolenij na Cziefarzftwie, | philipp a otto, tu otecz Swaty Innocentius fkrze | fweho legata fwolil k ottowij a ffylippa otwrhl, | proto ze byl w zewne kletbie a krziwy przifez[8a]nik a vkrutnyk,[1]) na kniezftwo Rzimfkeho koftela. A tu pfano ftogi, ze na papeze przifluffie, ze | on ma fkupiti ofoby wolene prwe nezli geho | pofwieti a pomaze, neb kdyby wolenczi woli | lij fobye fwatokradcze kterehokoli neb pro | kleteho tyrranna Blazna, kaczierze neb poha | na, nenie powinnowat Otecz fwaty geho ft | wrditi a korunovati, neb na koho przilezij | korunowanie, na toho y fkuffienie hodnofti.

A tu | fie klade, ze ktokoly nenie obrancze koftela Rzim | fkeho, ten nenie hoden koruny ani Rziffe. A tak | ze Otto Cztwrty na fwem Czefarzfkem koruno | wani przifahu vczinil, ze ma koftela[2]) Rzimfkeho obran | cze byti a diediczftwie fwateho petra, yakoz | ta przifaha pfana geft w decretie, Potom | przeftupil fwu przifahu a vczinil mnoho zle | ho w zemi Swateho petra. A protoz Innocen | cius papez klel geft geho a s Cziefarzftwie | sfadil a wffeczky jeho poddane zproftil a roz | hrzieffil od przifahy. A dal mocz kniezatom, | aby fobie gineho wolili. A tak gfu wolili Fri | drycha druheho a Otto ftogie w kletbie ofm leth | gfa sfazen, vmrzel geft tefknofti, neb byl geho | Frydrich mocznie przemohl. Potom tyz ffry | drych zapomenuw fie nad fwu czti a przifahu, | geft take sfazen z Cziefarzftwie, proto ze byl | proti papezi Honoriowj a nafyle czinil rzime | nom [8b]. A protoz wpadl w kletbu, a papez wffeczky ge | ho poddane pany zproftil ode wffie przifahy | a powinnofti geho. Potom druhy papez Rze | horz tuz kletbu a sfazenye przdka fweho po | twrdil moczi papezfku. Potom byl oblezen ot | toho Cziefarze sfazeneho. Ale kdyz geft papez | flawnu proceffi vczinil s hlawami Swate° | petra a fwateho pawla, lekl fie ffrydrych | a odtrhl geft od Rzima, a nicz geft nemohl pro | tij boziemu zrziezeni vcziniti. Po niem papez Innocencius cztwrty, yakoz ftogi pfano w pra wiech, vczinil fnyem

---

[1]) Následuje vyškrabané a.

[2]) Slovo to je na okraji místo přeškrtnutého ko v textě.

weliky w lugdunu, w niemzto mluvil geſt, ze byl hotow wſſeczko | vcziniti, czo bylo ſluſſneho, kdyby Cziefarz o | prawil to, procz geſt byl w kletbie. Ale aczko | li my gſme w tom byli hotowi, won yako ſſa | rao zatwrdiw ſie zaczpal vſſij ſwe yako had, | y nemohucze gemu w tom dele howieti, proto | ze mnohokrat krziwie przifahl. Druhe ze byl | Swatogimacz, Ze gimal kardynaly a ginych ko | ſtelow prelaty ſwietczke y zakonne nedada | gim giti do Concilium. Trzetie ze byl podezrzen o hroznem a welikem kacierzſtwu. Cztwr | te ze kralowſtwie Siczilſke zahubil a lidy ko | ſtelnie poddrobil a podmanil proti duchow | nym ſwobodam Protoz, poniewadz nam geſt | rczeno, czo ſwiezete, bude ſwazano, zbawugem [9a] Geho wſſeho duoſtogenſtwie a rozwazugem | wſſeczky od przifahy, kteruz bylij gemu zawa | zani, aby nizadny geho yako | Cziefarze neb | krale nepoſluchal. Pakli by kto gemu yako | Cziefarzij neb krali radu neb pomocz dal neb | prziezen vkazal, hned w tom ſkutku wpadne | w kletbu weliku, a Corfferſſtowe mieyte mocz | gineho ſobie woliti Cziefarze. To tak ſtogi pſano A tak ten Cziefarz gſa zſazen y vpadne v we | liku nemocz, a ſynowecz geho Manifredus chtie | kralowſtwie ſobie oſobiti boge ſie, aby ſie nezho gil, zaduſyl geho poduſſku. Wſſak, yakoz piſſe miſtr | Gwillerinus de podio, w nemoczy poznal ſwe | prohrzieſſenie a zapowiediel, aby gemu neczi | nilij pohrzebu Cziefarzſkeho ani plakali, Proto | ze byl nepoſluſſny Czierkwe ſwate a odporny.

Opiet czte ſie in klementinis, ze Cziefarz Gin | drzich, died Cziefarze karla, ſlawne pamietij | krale czeſkeho, pro welike a znamenite przifah | ſwych przeruſſenie zle rady poſluchaw w | ſſel v weliku rozniczy s otczem ſwatym klimen | tem patym. A proto geſt z Cziefarzſtwie sſa | zen a w naywietſſi kletbu ſwazan. A hned | kniezata rziſſka wolili gſu niekterzij ſſrydri | cha rakuſke [1]) knieże a niekterzij Ludwika Ba | worſkeho. Pak ze tato sſazowanie a kletby [9b] Od Kniezat, kraluow a Cziefarzuow gſu we | licze wzdy wazena, Mate prziklad na naſſiem | krali Czeſkem karlowj, genz, kdyz miel byti wo | len na Cziefarzſtwie, oteprzieno gemu, ze po | diedu az do trzetieho kolene nemuoz byti w | rziſſij. A on wieda, ze dyed geho zſazen byl z | Cziefarzſtwie, a to zſazenie wepſano geſt w | klementini, chtie ſwu y buduczich ſwych die | diczuow czeſt ohraditi a Corferſſtom y prawu | doſti vcziniti, Proſil geſt otcze ſwateho, genz | geho na Cziefarzſtwie korunowal, aby geho | w tom opatrzil, aby takowe sſazenie nebylo | gemu a dyediczom k wieczne hanbie a przekaz | cze. I vczinil geſt to Otecz ſwaty pod ſwou bullu | a ohrazuge geho, ze gemu to pro geho dieda | nema ſſkoditij. Ale tiem toliko na prziklad by | tij, kto by ſie takowych wieczy dopuſtili. Toho | liſtowe gſu y podnes na karelſſteinye, a my | mame gich prziepiſy. Tot tento kral czeſky le | pe ſwu czeſt ohrazowal a wiediel, koho ma | cztiti, a nerzekal, wſſak papez nemohl meho | dyeda sſaditi,

[1]) Následuje škrtnuté ze.

Ale pokornie to przigiaw pro | ſil, aby gemu to a dyediczom k hanbie nebylo.

A tak z tiech rzeczij wiedoma geſt wiecz, ze o | tecz ſwaty muoz Cziefarze, krale, kniezaty (sic) y | gine pro hodne przicziny sſaditi s gich pan[10a]ſtwie. A poniewadz pro czaſtne (sic) wieczi nad to pro | duchownie a czo ſie wiery dotycze, A poniewadz | Czefarze nad to krale a kniezata, neb poniewadz | geho pan Buoh raczil na ſwem mieſtie poſa | diti. nad krzeſtianſtwem gemu, geſt rczeno, Aby | wyplel bludy, Sſtiepil cznoſti, kazil hrziechy | a zdielal wieru, ktozkoli kterehozkoli duoſtogen | ſtwie zhrzeſſij a nechcze ſie kati a oprawiti, | on ma mocz, a obog mecz sobie poruczenu, aby | treſktal a karal.

Trzeti rozdiel poklada | trzi przicziny geho sſazenie: prwnie klada, | ze geſt kaczierzem neuſtupnym. |

Trzetie prawi Girzik, ze otecz ſwaty by | pak gyz miel mocz nad nim, ale ne | miel zadneho prowynnenie. A tak | ze geho neſprawedliwie otſudil. Pak aby | to znamo bylo, ze geſt pro hodne prziczıny | otſuzen, geſſto kazda z nich ſama byla by doſta | teczna k ſazeni, ma byti wiedieno: ze otecz | ſwaty w ſwem wynoſu a Sentenczij piſſe | tyto prziczıny geho zſazenie: Ze geſt neuſtup | ny kaczierz przieznitel kaczierzſky a kaczerzſtwa otſuzeneho obrancze. Druhe ze geſt | krziwy prziſeznik. Trzetie ze geſt ſwatohubcze. |

Nayprwe ze geſt neuſtupny kaczierz, neb ten | geſt kaczierz, kto faleſſne a nowe dowtipy [10b] V wierze wymyſſluge neb naſleduge.

Tak | piſſe Swaty Auguſtyn a zwlaſſtie pro czaſne | wieczy a wladarzſtwie, y geſt giſta wiecz, ze | Girzik to wſſeczko drzij, czo geho miſtr a wotecz | w bludiech Rokyczan drzij, yako zuoſtawa | nie chleba potrzebnoſt przigimanie po | ſwatneho Aneb yako on rzka, ze geſt vſta | wenie bozie, A ze ſe wiecze miloſti dawa | pod druhu zpoſobu nez pod gednu, neb to | ſam wyznawa. A o zuoſtawanij chleba geſt | na nieho duowodna wiecz, ze rzekl geſt ge | dnomu znamenitemu pa^v, ze ya toho nedrzim, | by czlowiek nemohl ſpaſen byti, protoze | drzij o zuoſtawanij podſtatnem chleba, aczko | li to przikrywa pod przigimanim pod obogi | zpuoſobu

Item kaczierz geſt, kto geſt odrzezan | od g dnoty czerkwe ſwate. Tak piſſe ſwaty Auguſtyn o wierze k petrowi: Pewnie drz | a nikoli nepochybug, ze kazdemu czlowieku, | genz czerkve ſwate nedrzij gednoty, Any | krzeſt anij almuzna yakzkoli hoyna, ani ſ | mrt pro gmeno bozie nemuoz byti proſpie | ſſno k ſpaſenij. A ten kazdy geſt otrzezan, kto | tak nedrzij, yako czierkew ſwata drzij, a zwla | ſſtie przi ſwatoſtech. Tak dye Otecz ſwaty | Lucius, Ze wſſiczknij, genz o ſwatoſti tiela [11a] A krwe pana Gezu kryſta, o krztu, o zpowiedij | a o manzelſtwu a o ginych ſwatoſtech ginak | rozumieti neb gine vcziti neſtydie ſie, nez ya | ko ſwata ſwata czerkew Rzimſka drzij, wiecznu | gſu kletbu ſwazani. y geſt wiedoma wiecz, ze | Girzik s ſwymi gynak przigimanij tiela bozie | ho ſie gma A toho nechcze vſtupiti, nemuoz | ginak nez za kaczerze gmyen byti.

Item kaczierz | geſt, kto ſobie wybiera nauczenie a ginak pi | ſmu rozumie, nezli rozum ducha ſwateho gt, od niehoz pſano geſt. Tak prawi Swaty Ge | ronim na Epiſſtolu k Galatom, a tento toliko ro | zum ducha ſwateho geſt, kteryz drzij czierkew | ſwata, kteraz ſie gim zprawuge. Pak znamo | geſt ze on Girzik y ſwym miſtrem Gynak pi | ſma wykladagij nezli Czerkew ſwata, a to ka | czerzſtwo geſt.

Item kaczierz geſt, ktoz otſuzene | kaczerzſtwo znowu wpada. A poniewadz rozda | wanie potrzebnoſt geſt otſuzena w obogim | Concilium Conſtanſkem y Baſileyſkem A | giz pak konecznie y bud potrzebnoſt neb ne | potrzebnoſt Otczem ſwatym y Pyem y paw | lem a wſſim zborem a dworem rzimſkym z | dwizeno a otwolano, A on w to geſt zaſie ſwe[11b] wolnie vpadl, czoz gineho, nez ze w to, czo geſt | otwolano, ſwewolnie ſie plete A czierkew | ſwatu wſſiczku vcziti chcze a gij rozum dawati. A protoz horſſij geſt a wietſſi kacierz nezli tij, | kterziz gſu pod nim, neb on geſt gich obrancze | a ſlowe Arczikaczerz, yakoby rzekl knieze kaczierz | ſke. Tak die Otecz ſwaty Vrban, kto ginich ka | czierzow bludu brani, mnohem geſt zatracze | nieyſſi nezli tij, genz bludie neb netoliko bludi, Ale ginym vraz bludu przipprawuge, protoze | miſtr geſt bludu netoliko kaczierz, Ale arczika | czierz ma nazwan byti.

Item kaczerz geſt, kto ot | piera moczi koſtela Rzimſkeho. Tak geſt pſano | ot otcze ſwateho Mikulaſſe Medulanſkym, kto | koli kteremu koſtelu prawa pohorſſij, neſpra | wedlnoſt gemu czini, Ale kto Rzimſkemu koſtelu mocz odgima, w kaczerzſtwo vpadda. A Jako onen | geſt neſprawedliwy, tak tento geſt kaczierz, neb | wieru ruſſi, kto protij nij ſie poſtawi, genz gt matka wiery. Protoz ſwaty Ambroz we wſſem | prawi ſie naſledowati ſwate miſtrynie koſte | la Rzimſkeho Pak wiedoma geſt wiecz, ze Gi | rzik w niczemz nechcze ani mieni otcze ſwateho | poſluchati,[1]) Nebrz prawi, ze geſſtie on geſt gemu winen, | aby gemu oprawil, A czo napominan a zadan, | nicz ſie nehnul. A tak drzij, ze w tom kuſu lepe [12a] Rokyczan drzij a blize k zakonu Boziemu, nezli Rzimſky koſtel a wſſeczko krzeſtianſtwo. Opiet ne | drzij o moczy otcze ſwateho, by mohl geho pro geho nepoſluſſenſtwie yako poddaneho tre | ſktati, a rzieka: nema nad nami zadne moczy ten | papez, nemamt od nyeho nicz, wy gſte mie woli | li, ale ne on. Tott ſlowo hlupe a nekrzeſtianſke. | Nechcze tomu rozumieti, ze wolenye krale czeſ | keho geſt panſke, Ale korunowanie a mazanie | Arczibiſkupſke. A yako wietſſij geſt, kto maze a | zehna nez ten, ktoz geſt mazan a zehnan, yako | dye Swaty Pawel, Ze Melchiſedech, genz po | zehnal abrahamowi, a tyem duowodij, ze gt | wietſſij byl, a ten znamenawa Syna bozieho | a potom Otze ſwateho, od nyehoz wſſeczka zeh | nanie a mazanye pochazegi. Jakaz geſt tehdy | rzecz nekrzeſtianſka: nemam od nyeho nicz, kdyz to nicz gemu otecz ſwaty otegme, yakoz geſt ot | yal, nicz wiecz neoſtane nez Girzikem, nebo by | ſtokrat byl wolen,

[1]) Slovo toto psáno je na okraji.

a Otecz ſwaty neb arczi | biſkup na geho mieſtie neſwolili k mazanij pro | hodne a ſluſſne prziczinу, nemiel by prawa | dyediczneho k zemi Czeſke, neb dye prawo du | chownye, Ze hoynieyſſie a wietſſie prawo ma | ſtwrditel w ſtwrzowanij nez podaczy k podanij. |

A konecznie podle prawa zgewnij kaczierzij [12b] Gſu, kterziz proti wierze obeczne zgewnie ka | zij aneb wyznawagi aneb branie bludu, A | neb kteryz przed prelaty ſwymi gſu otſuzenij | za kaczerze. Pak poniewadz Girzik zgewnie geſt ſie wyznal, ze tak drzal, drzij a drzieti bude | Aneb yako prawy minij, wſſak geſt naypr | we hrzieh v wuoli, A ze pohnan gſa neſtal | y otſuzen geſt yako nepoſluſny a genz brani | moczy a naſilij ſweho bludu, zgewna geſt | wiecz, ze pro ty ſwe bludy geſt ſprawedliwie | otſuzen yako kaczierz. Pak ponyewadz geſt | otſuzen za kaczerze podle prawa Czeſarzſkeho, | Geſt pokuta na takowe tato, ze kaczerzij pra | wym prawem gſu beze czti a w zle powieſti | a gich zbozie ma byti pobrano a Synowe | gich ot napadu odſtrczeni.

A dale dye teez pra | wo, ze kto geſt podezrzien o kaczierzſtwu, geſtli | ze ſie neocziſtij, ma byti pohnan, pakli tak | przes rok ſtane, bud yako kaczierz otſuzen. A pod | le prawa duchownieho kaczierzij magi cztwe | ru pokutu. Gedna, ze kazdy kaczierz geſt w klet | bie, neb poniewadz geſt odrzezany a zawrze | ny, geſt mrtwy a proklety. Tak dye piſmo ſwa | teho petra proti Sſimonowi kaczierzij: Penie | ze twe budte s tebu na zatraczenie. A tez, kdyz | Achacius kaczierz tudzil na otcze ſwateho Ge[13a]lazia, ze geho otſudil za kaczierze neſlyſſaw | geho, Odpowiediew Swaty Gelazius w ka | pitole prwnj a druhe, ze geho nowym oby | czegem neklne, ale ſtarodawni kletbu obno | wil, neb kaczierz kazdy geſt w kletbie, yakoz | to ſie ſſirze w dole powie.

Druha pokuta geſt | sſazenie neb nerozdělnye bud ſwietſky neb | duchowni. Papez neb Cziesarz, kdyz ſie zkacze | rzuge, ma z ſweho duoſtogenſtwie sſazen byti. | O papezij geſt pſano w ſkutcziech ſwateho Bo | niſacia muczedlnika. O cziesarzij a o ginych ſwiet | czkych naprzed ſſirocze z piſma a z kronik dowe | deno.

Trzetie pokuta geſt, ze zbozie kaczerzſke | prawym prawem ſpada na wyſſieho, tocziz na | Otcze ſwateho, yako kdyz Man zhrzeſſij protij | Manſtwi propadne ſwe prawo panu ſwè, | a korferſt proti rziſſij, ſpadne na cziesarze, Tak | krzeſtian proti wierze ſpadne na Biſkupa | neb Otcze ſwateho, A to tiem rozumem, kteraky gt | hrziech, taka geſt pokuta. Felonia tocziz wina protij | manſtwu geſt ſwietczky hrziech a ka | czerzſtwo hrziech duchownij, a yako hrzieſſnij | k hrziechu tak ſudcze k wynye a pokutie ſie | magij myeti, Aby ſwoy ſwe pole zal a ſrpu | w czizi žen newpuſtil.

Cztwrta pokuta, ze [13b] gich zbozie nemuozli ginak, ale moczi branu ma | gim odyato byti, neb takto prawa [1]) ſwied | czie. Dye Otecz ſwaty liberius: kto proti pokogi | Czierkwe ſwate gſu, magili duoſtogenſtwie | neb

[1] Zde následuje škrtnuté slovo: prawie.

rytierzſtwie, budte geho zbaweni, pakli | gſu vrozenij, budte na ſtatczech pakli obecznij, netoliko budte na tiele treſktani, ale | na wiecznu pußt wypowiedenij. O tiechto | wſſech pokutach piſſe Otecz ſwaty Innocencius | w Concilium obecznem. Takto klneme [1] a zlorze | czime, prokliname wſſeczka kaczierzſtwa, genz | ſie nadymagij protij ſwate obecznc wierze a | wſſeczky kaczierze, kterymizkoli gmeny ſie gme | nugij, genz magij rozliczne twarze, tocziz rozlicz | ne bludy a articule, Ale oczaſy w hromadu | ſwazane. Neb ſie ſrownawagij weſpolek w | marnoſti, tocziz w newierze a w nepoſluſſenſt | wi a w oklamanie. Tak tehdy otſuzenij budte | dani ſudu ſwietſkemu k treſtani, A zbozie gich | gſuli ſwietſſtij k vrzadu budte dana, pakli du | chowni, k koſtelom, od nichzto mieli gſu obroky, | pakli gſu kterzij podezrzenij, geſtli ze ſie do roka | neocziſtie, budte yako kaczierzij odſuzeni, wſſicz | kni panij ſwietſſtij budte pod przíſahu zawaza | zani, (sic) aby kaczierzſtwa z ſwych zemi wyple | nili. Pakliby ktery pan ſwietſky, napomenut [14a] gſa, zemie ſwe wycziſtiti zanetbal od nepra | woſti kaczierſke bud ſkrze Biſkupy ſwe w klet | bu wehnan, a neuczinili doſti tomu w rocze, | Tehdy naywyſſi Biſkup, tocziz papez, geho poddane od wiernoſti ma rozhrzeſſiti a zemi geho krzeſtianom dati, kterzizto wyplenicze | kaczierze beze wſſeho odporu magi gij wlaſtij. | Tak a mnohem ſſirze pſano geſt tu. Czoz geſt | tehdy Otecz ſwaty miel gineho vcziniti, nez | podle prawa ſie mieti.

Girzik prawi, ze ne | nie kaczierzem, A dyabel, kdyz ſie ſudil przed | Sſalomunem s panem Kryſtem podle rzeczi | Beliala a Adama, aczkoli to w przikladye | pſano, czinil ſie prawa, A czo gemu piſma | prziwedeno, zadnemu nechtiel wierziti, Ale | wſſeczky ſudcze miel podezrzieny, az wzdy mu | ſil w pekle zuoſtati, kdyz ſie nebes nemohl | doſuditij.

Cztwrty rozdiel poklada a wyli | czuge druhu przirzinu, tocziz krziwu przíſahu. |

Druha Winna Girzikowa geſt polo | zena, Ze geſt krziwy przíſeznik, yakoz | naprzed dotknuto. Neb to geſt wſſecz | ko przeſtupil, k czemu kralowe wſſiczknij gſu | zawazani z obeczneho prawa, A potom to, [14b] K czemu ſie ſam dobrowolnie weliku przi | ſahu nad gine krale zawazal.

Nayprwe kral | ma ſud a ſprawedlnoſt milowati. Tak dye | Swaty Dawid: Milugete-li ſprawedlnoſt, pw̄ | du mluwte, genz ſudite zemi, neb na krale | przilezij ſud a ſprawedlnoſt a nuznych opra | wa, yakoz die Swaty Geronim: na krale ſluſſie Sud a ſprawedlnoſt a vtiſſtienim pomo | czy krwe newinne newylewati, poczeſtne | mu ſyrotku a wdowie pomoczy, morderzow | a ſwatokradczij netrpieti. Pak drzelli geſt on | to, tato zemie to dobrze wie, A naylepe pa | nij, genz mluwiecze o ſwe ſwobody a ſpra- | wedlnoſti ot nieho nycz gſu nemohli mieti, | acz geſt nietczo we dſky weſſlo, to bud panom | poruczeno. Mieſta take by vmiely powie | dieti ſwa bezprawna trapenie, ſſaczowa | nye a honienye do ſweho myeſſcze.

---

[1]) V tomto slově za l následuje škrtnuté e.

Take | kral krzeſtianſky ma krzeſtianſtwa obha | yowati, tak piſſe Swaty Iſiodorus. Tott | geſt pak dobrze znamo, yak ſie geſt myel | on k krzeſtianom. Dopuſſtiel welmi welika | bezprawie a trapenie.

Nayprwe yakes pra | wo duchownie na rathauze dopuſtil, yako by ſie pranerz proſtrzed koſtela trefil, tak [15 a] Duchowni ſud na rathauze. Tiem prawem | wſſiczkni krzeſtiane obſelani a trapeni.

Druhe | ze dopuſſtiel, aby w nizadnem czechu nebyli | przigimanij do rzemeſl, kto ſie ſ nimi neſrow | nawagi.

Trzetie, aby zadny nemohl ſobie | domu w praze kupiti.

Cztwrte, kdyz dobrzij | krzeſtiane ſwatoſtij potrzebowali, byli wyſo | cze trapeni, pohrzebi gim branienij, krzeſt a | gine ſwatoſti.

Pate wſſiczkni knieze a pra | wij fararzij w praze koſtelu prazſkemu a po | ſluſſenſtwie otyati a gich wſſudy wſtrkani. |

Tott ta obrana krzeſtianſka, Acz rzieka, ze ya | zadneho ot wiery nenutim. Ale wnukne v | rzednikom, Conſſelom a popom ſwym: Trapte | gie, yakz muozete, yatt ſie toho vczinim ne | wida. Proto kleſſtie kowarz gma, kdyz mu za | loba przigde, tehda ſie hniewa a yako by gi | hrozil, A potom podyekuge, ze gſu gie trapili, | yakoz ſie to w ſkutcze mnohokrat shledalo. |

Prawi opiet, ze zadneho neutiſkuge ani ſwa | zuge. Ale geſt wiecz ſwiedoma a wyedoma, | ſ kym a kterak mluwil, chtie geho od poſlu | ſſenſtwie ſweſti, yak ſ nimi rady tayne czaſto | miewal a to wſſe, aby ſwe kniezie mycl a | naſſe potupil. Take kral ma kaczierzſtwie [15 b] Wypleniti, yakoz dye Swaty Auguſtin na | Cztenie ſwateho Jana, ze Agar dyewka Sa | rzina znamenala kaczierze, Sara krzeſtiany | dobre, y kdyz Agar zbyta byla ot Sary, pa | nie ſwe, a tuzila Angelowi, rzekl geſt gij | Angel: wrat ſie ku panij ſwe. Proto byla bita, | aby ſie nawratila.[1]) Proto kralowe krzeſtian | ſſtij gſu proti kaczierzom, aby ſie nawratili. Nediwte ſie tomu, ze ſie moczy ſwietſke hybij | proti mrzkym rozptylatelom Czierkwe ſwate, | neb bytt ſie nehnuli, tiezky poczet wydadie | panu Bohu z kralowſtwie ſweho. Nabocho | donozor, kral czizozemecz, wydal weliku po | kutu, kto by ſie ruhal bohu zidowſkemu, wi | da, ze tij trzie mladenczi byli ot boha z woh | niowe peczy wyſwobozenij, kterak ſie nema | gij hnuti kralowe krzeſtianſſti widucze, ze ſkrze | to netoliko tre lidij, Ale wſſeczko krzeſtianſt | wo muoz wyſwobozeno byti. Tak dye ten | ſwaty. Ale tento Girzik netoliko kaczierzſt | wa neplenil, ale naplnil wkrocziw v | kladnie do prahy wſſecky koſtely odyal | ot moczy koſtela prazſkeho kniezim kaczierzſkym | do prahy a do wſſie zemie pomohl, Pany | a gine lidij hrozu, dary, vrzady poruſſowal, [16 a] Ze k geho ſektie prziſtupali, Aby byl w tom ſwē | pokogi dele trwal, byl by wſſeczku zemi k ſwȳ | wopactatam przipravil. Ale giz mily pan | Buoh neraczi dele gemu toho trpieti, neb gt̄, | buoh da, przifſel czas wykupenie zemie czeſke, | pak aczkoli niekdě zgewne kaczierze palil a hu | bil, Ale taket Ryba rybu gie, wſſak toho ne | vtratil Rokyczana,

[1]) Po n následuje škrtnuté e.

od niehoz wſſiczkni kaczie | rzij vtraczenij ſie nediele, Neb kdyz vmiera lij, prawili, ze gie tomu Rokyczan nauczil, y | podnes niekterzi na nowem mieſte praz | ſkem gſu a niekterzij geſſtie ſedie v wazbye, | geſſto to wyznawagij, ze ot nyeho magij, A | tiem ſie nicz neſtalo pro geho Rokyczanu. A | toho y podnes necha pro plemie geho, naſle | duge, gemu ſie klanie, genz geſt wrch a ſtud | nicze wſſeho kaczierzſtwa w zemi czeſke.

Tyto | y gine powahy gſu krale praweho, Ale Ro | kyczan geho prorok, genz ſie litteru obyera, | ten gemu radil, ktere geſt prawo kralow | pohanſkych, genz geſt pſano w prnich kni | hach kralowſkych. Rzekl Samuel k lidu: Toto geſt prawo krale, Syny waſſe wezme a zdie | la gie vrzedniky a robotiezc a rzemeſlniky [1]) [16b] dyediny waſſe a winnicze a oliwowie nay | lepſſie odegme a dat ſluzebnikom ſwym o | bile waſſe a poplatky winniczne pod deſatky | vwede a bude odtud platiti ſluzebnikom ſwym. Sluzebniky wam otegme a prziſtawi k potrze | bie ſwe, Stado waſſe zholduge, a wy budete | geho ſluzebniczy. Tot prawo krale ot buoha zawrzeneho, yako byl Saul. Wſſiczkni mohu | makati, czinilli geſt on to, czo prorokowano [2]) Samuelem. Ale on wzdy prawi, ze geſt kra | lem krzeſtianſkym przes przifahy obeczne, kte | ruz geſt przifahu vczinil, aby wyplenil ne | poſluſſenſtwie z zemie czeſke, toho geſt nez | drzel a tak przifahu promienil, pak ponie | wadz krziwa przifaha z umyſla, yako dye ' Swaty Thomaſs, Sama w ſobie geſt hrziech | ſmrtedlny, neb zawiera w ſobie potupu | bozij, yakyzkoli czlowiek ſluſſnu wiecz nena | plni, nemuoz gie bez hrziechu ſmrtedlneho | zruſſiti, aniz gij ſam rozum a wyklad dati y poniewadz krziwy przifeznik nenie hoden | duſſij zprawowati, yakoz die Otecz ſwaty | Vrbanus. A duſſe wietſſie geſt a drazſſie nez | tielo, yako dye Pan Buoh. Nad to Girzik ne | nie hoden zemie czeſke zprawowati pro ſ[17a]wu krziwu przifahu, A k tomu hledie Otecz ſwa | ty vmiel ſie k niemu, yakoz nan geſt ſluſſelo. | Pak pomſta krziwe przifahy geſt welmi tiez | ka, neb podle prawa duchownieho y ſwiet | czkeho takowi gſu narczeni a czti zbaweni. Ta | ke nikdy nemohu byti ſwiedkowe, by pak ſie | toho pokali, tak dye piſmo, A poniewadz ten | to czlowiek panu bohu a Otczi ſwatě nez | drzel geſt przifahy, nenie czo gemu wierziti, | by proſtemu czlowieku przifahu zdrzel. | Tak ſie piſſe w Concilium toletanſkem: Ne | muozt lidem byti wierny, kto bohu geſt ne | wierny, Aniz gim ma byti wierzieno, kto | ot ſebe wiery prawdy otwrhli, lecz ſamemu | ſwemu Rokyczanowi, gehozto przifahu wie | cze ſobie wazi nezli kteru ginu. A on geho | rozhrzeſſij, moczi ſwu, giez nema, ot przifa | hy otczi ſwatemu vcziniene.

Nenie take ge^{v} | ſpomoczno, ale wiecze k zatraczeni, czoz pra | wi, ze te przifaze geſt rozumiel ginak, A ze | nikdy geſt nemienil odſtupiti ot obogi zpo | ſoby przigimanie, by gemu mnoha gina | byla ſlibowana. Nayprwe, yakoz die ſwa | ty yſiodor, yakychzkoli lſti ſlow kto przifa | ha,

---

[1]) Za rze následuje škrtnuté ſ.

[2]) Po pro následuje škrtnuté p.

wffak Pan Buoh, genz geft fwiedek |17b] fwiedo (sic), takto przigima yako ten, gemuz fie przi | faha, tomu rozumie.

Druhe ze przifaha otczi | fwatemu vcziniena gim famym ma byti | wylozena, A ze otecz fwaty wyklada gi, aby | fie we wffech rzadiech a fwatoftech a zwla | fftie w przigimani tiela bozieho pod gednu | zpofobu frownal s kraly krzeftianfkymi, y | mat tak byti rozumiena.

Trzetie przifaha | nema byti zawazek neprawofti a tak ne | ma nizadnč podwefti. Nemuozt on vcziniw | tu przifahu otczi fwatemu gie ginak nez o | tecz fwaty wykladati.

Cztwrte kdyby tak | bylo, tehda kazdy mohl by zniknuti krziwe przi | fahy, y fwafy Petr byl by fie wymluwil, | kdyz przifahl, ze nezna czlowieka, A tak nik | dyz zadny by krziwie neprzifahal, y bylo by | daremne bozie przikazanie: Nebudefs krzi | wie przifahati, A opiet newezmefs gmena bozieho nadarmo, | tocziz krziwie. Neb toho, cze | hoz nenie, pan Buoh nebrani, ale czo muoz | byti A nemoz krziwie przifahnuti, kto, lecz | fie neftane dofti tomu, komuz geft przifaha | no, A ze otczi fwatemu przifahl, a geho fwa | toft prawi, ze gij nenie dofti vczinieno· Teh | da geft krziwy Otczi fwatemu przifeznik [18a], A takowy kazdy geft horffi nezli morderz, Neb | tento tielo, ale onen duffi zabigie. Take ne | nie hoden zadnych vrzaduow ani duchow | nich ani fwietfkych aniz wiecz muoz przi | fahati, Neb gyz gemu nema byti wierze | no. Tak prawa duchownie y fwietfka | fwiedczie, neb kto geft newieren panu Bo | hu, proti czlowieku fwiedcziti nema Aniz | prawo mrzczeyffieho hrziechu ma, By tak | hanebnye ote wffeho fudu odftrczilo yako | krziweho przifeznika. Tott geft druhy kus | geho zfazenie.

Prziczina Rozdiel paty | wyliczuge trzeti prziczinu, ze Gi | rzik geft Swatokracze. |

Trzetie gemu wynnu dawa otecz Swaty, | ze geft latinye Sacrilegus. To fie | rozlicznie Rozumie: y geftit fwatokra | decz neb fwatokradcze neb fwatohubcze o | fob. Neb gemu dawa Otecz fwaty winnu, | ze geft pofla geho fwatoftij doctora Fanti | na yal a wiezel A tak wpadl geft w klet | bu, yakoz ftogi pfano od Otcze fwateho Innocencia, ktozkoli ponuknutim dyabelský | w fwatokradez tuto vpadne, ze na kniezee | neb mnicha a zaka fwieczeneho ruku ftah[18b]ne nafylnu, bud w kletbie A nizadny Bifkup | nefmieg geho rozhrzeffiti nez fam papez | lecz na fmrti. Czo pak tyz Girzik kniezij do | brych geft fazel, oblupil, hyndrowal, ftatky | fkrze fwe vrzedniky pobral, to k tomu bud przi | pfano A z geho vft flychano, kterak fobie | knieze wazij, yakozto pak knyezie poduffij | na nieho czigij a wiedie. Druha fwatokra | dez geft, kdyz kto poruffi fwobodu koftelni neb | kyrchowa neb klaffterfke, yakoz on toho | mnoho a czafto pachal a paffie zadnemu | zaduffi od nayprwnieho flawneho praz | fkeho koftela az do naymenffieho fedlfke° | koftela, zadne fwobody, wyfazenie, Cziefarz | fka, kralowfka, knyezetfka nedrzij, prwnij | f nym mufyli na woynu prwni dan, prw | nij

berni dati roboty wuozby. A tak wiecze | nez fwietfke gie vtifkage, geffto ffarao, | kral Egipfky, kniezim fwym toho neczinil.

Take geft fwatokradecz, neb odgimal a | otgima zbozie koftelnie a duchownie na | danie, a nemage moczi zadne zapifuge do | niekoliko ziwotow v wietffich fum̄ach | a ginymi przefazenymi zapify, A ze to gt [19a] Swatokradecz, y kto odgima y kto trapi robo | tami, woynami, beerniemi a ffaczunky kofte|li, Tak die Swaty Rzehorz Sabinowi po | dianowi: Swatokradecz geft a proti fwate | mu Zakonu, kdyz kto nada dobrym vmyflē | koftelom, A to chcze fobie kto ofobiti. A tudiez | fwaty Lucius wffem Bifkupom wffeczky | dracze koftelnie a gegich ftatkuow otczizitele (sic) wyhanieme ot koftela a gie moczy Apofftol | fku [1]) klneme a za fwatokradcze otfuzuge, | A netoliko gie, ale wffeczky, genz gim fwolu | gij. neb gednoftayna geft pokuta cziniczy | a powolugiczym. Teez dye Swaty anakletus|Papez trzeti, kto wezme penieze blizniehο|fweho, nefflechetnie czinij, Ale kto wieczy | koftelnie otegme, fwatokradez czinij. A fwaty Bonifacius muczedlnik dye: Nizadny ne | pochybug, Ze wffeczko, czo geft panu Bohu| pofwieczeno, fwatofwate bude panu, budto | czlowiek neb howado neb diedina neb czo | koliwiek gineho, gedno oddane panu Bohu | Swatofwate bude panu a k prawu fluffie | kniezfkemu. Protoz nebude zadny czlowiek | wymluwen, kto od pana buoha a geho kofte | la otegme, hubij aneb wydrze a neuczinili [19b] Za to dofti bud za fwatokradcze fuzen, a neopra | wili kletbu, porazen. A giny Swaty kalix | tus dye: Ktokoli z kniezat neb ginych fwietfkych lidij zrziezenie neb panftwie koftel | nie fobie ofobij, bud fuzen yako fwatokrad | cze. Z teto rzeczi muozem rozumieti, w praw | dieli geft rziekal Girzik: Naffet gt, muozemt to | zapfati, komu chczme. Nechcze tomu rozumie|ti, by pak czo nadal, yakz gefftie zadneho | nadanie ot nieho newidime, nebrz czo kral | Ladiflaw flawne bohda pamieti otkazal koftelu prazfkemu, toho nicz nedal, czo panu | bohu otkazano, toho poziwa, yako onen po | han Kral Baltafar, geffto z toho na dobye | byla by fie czeft a chwala Panu Buohu | dala, to on z toho gie a pie. Wffak yako dye Zakon bozij a prawa duchownie, czo gednu geft dano panu buohu, nemuoz wiecze k | pozitkom fwietfkym obraczeno byti. K temuz | take piffe otecz fwaty Symachus, a geft w | knihach Conciliorum w fniemu gangren | fkem napfano takto: Welmi welika kradcz gt, | ze to, czo geft dano za polehczenie hrziechuow | a za fpafenie a otpoczinutie duffij od kohokoli | flawnym koftelom od krzeftianow a boha fie [20a] bogiczich a zwlafftie od kniezat, ginam fie | obracze. Protoz, ktozkoli v wieczy koftelnie fie | vwazati aneb gie drzeti nebezpecznym tra | penym fmieti bude, Aneb kto koftelnie zbo | zie od kniezat neb ginych moczných aneb nafilym neb vkrutenftwym drzeti bude | Aneb za diedicztwe fynom odkazowati bu | de, geftlize toho neprzeftane, wiecznu klet | bu bud porazen. A mnoho k tomu welmi geft pifma.

[1]) Následuje škrtnuté kle.

Opict gelt fwatokradcze, neb | vftawenie fwatych otczow nedrzij, neb pra | wi, ze nemuoz papez geho sfaditi ani fuditi. | Proti pifmu tato rzecz geft, neb die Otecz | fwaty Mikulafs: Nizadnemu nenie dopu | fftieno rozfudku ftolicze papezfke fuditi aneb geho nalez otwolati pro prwotne wywiffe | nie Rzimfkeho koftela bozim darem w fwa | tem petru apofftolu gemu dane. Neb die | gij Cziefarzfka prawa w dewatych knihach, | ze kto Ofud naywyffieho kniezete Bifkupa | fie hada, w hrziech fwatokradeze wpada. | Take vftanowenie otczow fwatych nedrzij, | neb fie w fwatoftech s Czerkwi fwatu ne | frownawa Nad to pak yak ffieradnie ha | nye Otcze fwateho taynie y zewnie, wffecz[20b]ko to gemu k hrziechu a nepofluffenftwi | przifparzie fie. Geft take fwatokradcze, neb | podle miftra fweho Rokyczana krade fwa | temu boziemu tyelu pod prwni zpofobu | milofti a dary, genz Syna bozieho gfu zwlafftnie, prawie, ze menie fie pod prwni zpuofobu przigima nez pod druhu, A ze ne | nie czela fwatoft pod zpuofobu prwni, A | ni dopufftie, aby zgewnie s tielem bozim | pod gednu zpofobu bylo nad nemoczne cho | zeno. A to geft wffe proti obeczne czerkwy | fwate, yako to ginde ffirze fie okazuge.

Geftit take fwatokradecz, neb fie s kuzly a | czary obiera, mage panny, baby, fedlaky, | y gine wieffcze yako Saul a gim welmi | wierzi. A to geft zgewnie proti zakonu Bo | ziemu, neb w knyhach Moyzieffowych cz | twrtych dye pan: Kuzedlnikow nebudefs | trpieti na zemi, A opiet tudiez: Nebudete | kuzliti ani fnow zachowawati, Neb czlo | wiek, kteryz fie obrati k wiefczom a kuzed | lnikom, hrzeffiti bude f nimi, pofadim twarz | mu proti niemu a zabiem geho z proftrzed | ku lidu meho. A ta kuzla fwaty Auguftyn | w knihach o nauczeni krzeftianfkem nazi[21a]wa Swatokradez, neb krade bohu, wierze, | czlowieku o buduczich wieczech. A dye o Sau | lowi, ze, aczkoli Samuel obludny powie | diel prawdu Saulowi, A ona zena w fkut | cziech appofftolfkych appofftolom, wffak pro | to fwaty pawel neodpuftil te zenie, ale ot toho zleho duchu geft gij oczíftil. Pak | ktere gfu pokuty fwatokradcze, w prawiech | y fwietfkych y duchownich fie to ffyrocze | poklada, tam toho pohleday.

Rozdiel | Sfefty wyprawuge, kterak muoz otecz fwa | ty geho w kletbu dati a ze gt v weliky cztwrtek | w rzimie klet. |

Opiet Girzik podle nakazenie | Rokyczanowa odpiera, ze geho fie | kletby nebogi, neb ma fprawedli | wu przij, a tak nicz yako giny flup neob | raczuge fie, czo geho nayprw otecz fwaty | tento weliky cztwrtek klel przede wffim | fwietem, geho pomoczniky a pomahacze. | Takto Pawel fluha fluhow bozich k wieczne pamieti zwykli gfu przedkowe naffij, aby zachowali gednotu wiery krzeftian | fke, a fwate towarziftwo wiernych wy | dawati dnes odyenie fprawedlnofti fkrze | vrzad appofftolfky. My toho nafledugicze [21b] Moczy wffemohuczieho buoha Otcze y fyna | y ducha fwateho a fwatych appofftolow, | petra a pawla, a naffij wyobczugem a | klnem wffeczky kaczierze, Gazary, pateryny, | chude z lug-

dumu, wyklefty, hufy, Bratrzie | rzczene, wffeczky gine kaczierze, kterymz- | koli gmenem fie gmenugij, A wffeczky | przieznitele przigimagicze a obrancze gich | A gmienowitie pro welikoft hrziechow | geho a k wyftraze nebezpecznofti duffij pro | geho obczowanie, wyobcyugem, zlorzeczi me a klneme [1]) fyna zatraczenie Girzika | z kunftatu a z podyebrad, kralowftwie cze | fkeho bezprawneho drzitele, niekdy krale | gmenowaneho, proti nyemuzto od mnoho | krzeftianfkych kniezat a ginych vrozenych | a wiernych lidij y take z toho kralowftwie czaftymi zaloby a fprawedliwymi gfucze | napomenuti a zadani, proces, od przedka na | ffeho Pya papeze dawno pro geho kaczierzftwo a gine hrziechy poczaty, fudnym porzadem konagicze, Potom podle fprawedlno | fti a fprawedliwym fudem nemohucze de | le bez tiezkeho vrazu mageftatu bozfkeho | a nebezpecznofti duffij takoweho tiezkeho [22a] Prowinnyenie zanetbanym pominuti bez | pomfty, Tehoz Girzika s radu duoftoynych | bratrzij naffich fwateho Rzimfkeho koftela | Cardinalow mnohych, Arczibifkupow, Bifkupow a duchownieho y fwietfkeho pra | wa Doctorow a Miftrow za kaczierze, neu | ftupneho przietele kaczierfkeho, potupe | nych kaczierzftwie obranitele, krziweho przifeznika a fwatohubcze wynefli fme | a rozfudkem otfudili.

Tot hrozna kletba, ma | lit Girzik gedinu zilu krzeftianfku, miel by | fie gie hroznie leknuti. Opiet neobraczu | ge fie, ze gey po wffech Mieftech okolnich | krzeftianfkych z rozkazanie Otcze fwateho | klnu, wzdy prawie, ze fie ge^{v} krziwda die | ge. Pak kterak geft to hrozna wiecz a weli | ka pomfta, ze Czerkew fwata nema wiet | ffie pomfty nez zwyobczowati czlowieka | zboru krzeftianfkeho a vczaftnofti fwatych | wffech. To fie takto pifmem okazuge a za | klada. Pan buoh ftworzitel pro nepoflu | ffenftwie Adama, Otcze naffeho, a Ewu, | matku naffi, z rage a z rozkoffij fwatych | Angelow wyobczowal. Nebylo platno [22b], Ze fie Adam Ewu, A ewa Hadem wymlu | walij. To w zakonie przirozenem kletba fa | mym bohem wydana. Potom w ftarem za | konie Buoh poddaw lid fwoy pofluffen | ftwi kniezfkemu y rozkazal w devtrononimij | patych kniehach moyzieffowych, ktokoliwiek | kniezij nepofluchal, aby byl wyweden z fta | nuow, tott wyobczowanie a vkamenowan | byl. Pak w nowem zakonie pan Buoh takto | przikazal: Kto czerkwe neupoflechne, bud ya | ko pohan a zgewny hrzieffnik. K temuz geft | nauczenie Swateho pawla, genz onoho ko | ryntha nerzadneho klel geft A poruczil ge | ho Sfatanaffowi a mluwie o zgewnych hrzie | ffniczech yako geft kaczierzftwo a krziwa przi | faha, a ginde rzekl geft: Geftli kto takowy me | zy wami, ani f nim pokrmu berzte. A przed tiē | dye, Aby takowy byl wywrzen zproftrzed | bratrzij. A na konczy zawiera rzka: Otegmie | te zle ot was, tocziz fe zlym neobczugte. A toho rozum poklada fie w prawiech, ze, poniewadz | ten, kto prowynni proti mageftatu tielef | nemu ma, podle prawa hlawu ftratiti, | Nadto, ten genz mageftat [2]) nebefky | vrazy, nechtie toho pofluchati, koho Pan [23a] Buoh

[1]) Za kl následuje škrtnuté e.
[2]) Následuje škrtnuté nebefky.

miesto sebe nechal na zemi, ma ztratiti hlawu, tocziz pana krysta a ot nyeho vrzedni | kem geho odrzezan byti. A neniett gemu to | samemu prwnie, Ale otczowe swieti mno | ho gsu toho neposlussnym kniezatom czinilij, | Cziesarzom y kralom, A netoliko papezowe, | ale y Biskupowe. Neb pisse otecz swaty Ge | lasius Cziesarzij Anastaziowj, kdyz geho klel, a on sie tomu diwil, y dye, ze swaty In | nocencius papez Archidia cziesarze klel | gest proto, ze swolil, aby swaty Jan zlato | vsty byl z sweho biskupstwie wyhnan, a | swaty Ambrosius, acz nebyl papezem, w | ssak pro welike bezprawie kniezim vczinie | ne welikeho theodosia cziesarze klel a z koste | la wyhnal. A rzekl gest: yako zlato nad olo | wo, tak kniezky vrzad drazssij gest nez kra | lowsky. Tak tehdy ponyewadz otecz swaty | geho zsadiw y klel geho, nema nizadny | s nym, kto chcze krzestianem prawym sluti | a byti, obczowati, neb tak gest rozkazal swa | ty petr wssem krzestianom, kdyz po sobie | druheho papeze swateho klimenta vsa | zowal a rzka: Budelitt tento kliment nye[23b]koho pro geho hrziechy neprzietel, necze | kayte, aby wam rzekl s tiem nemluwte, ale | pilnie mate znamenati a podle geho wuo | le sie zprawowati a ot toho sie odwratiti, | ot koho on sie gest otwratil, ani s tiem mlu | witi, s kymz on nemluwij, Aby kazdy, genz | gest zhrzessil, chczeli s wami mieti przatel | stwo, hledyel toho, aby smierzil sie s tiem, | genz gest nade wssemi vsazen a tak na | wratil sie k spaseni. K temuz mluvi swaty | Rzehorz rzka: Kletby pastyrze bud sprawedli | wa neb nesprawedliwa, ma sie kazdy bati, A kto sie nebogi a gie pokornie nedrzij, by pak | nesprawedliwie byl klet pro swu pychu a | neposlussenstwie, giz gest y przed bohem y przed | lidmi klety. Tak dye Swaty Augustyn na zalm | Sty a druhy: kto sprawedliwy gest a nespra | wedliwie gest zlorzeczen, odplaczuge sie ge^v^, | a aczkoli nenie swazan przed bohem, wssak | ma posluffen byti kletby, aby nebyl swazan | pro zpychanie, genz prwe pro czistotu swiedo | mie byl drzien za rozwazaneho, neb pra | wa swiedczie: Cziem wiecze klety s lidmij | obczuge, tiem sie wiecze swu hrdosti wieže. [24a] A Swaty Fabian papez dye: Yakoz swietij | Apostole vstanowili, ze s prokletymi nema | zadny obczowati, pakli kto to potupye, s nimi | obczuge, tak take bud zbawen obczowanie krze | stianskeho, A swaty kalixtus tudiez toho po | twzuge, ze s takowym ani sie ma kto modliti | ani giesti ani piti ani geho pozdrawiti. Tez | mluwi swaty Isiodorus, Ano prawi swaty | Jan zlatovsty, ze k stolu pohanskemu nebrani | giti, Swaty Pawel rzka: Pozoweli kto was z ne | wierziczich, a chczete giti, czozkoli wam przedlo | zi, gezte. Ale k tiemto brani rzka: Gestli ze kto | gest takowy, toczizto proklety, ani s nym | pokrmu berzte. Tott klety horssij nez pohan. |

Ale po hrziechu Girzik malo sie tohoto leka, | prawie, czo mi do gich kletby, kdyz mie pan | Buoh neklne, nemuoz mie papez prokleti. Zgewnie proti tomu dye swaty Jan zlato | vsty na rzecz swateho pawla k zidom: Nizad | ny nepotupug swazkow kostelnich, neb ne | nie czlowiek, genz swazuge, ale Krystus, genz | tu mocz dal a zdyelal lidy pany tak weli- |

keho vrzadu. A fwaty Auguftyn: naymiley | ffij wiezte, ze kazdy krzieftian, genz fie od knie | zij klne, dan geft Sfatanaffowi, neb kromie [24b] Czierkwe geft dyabel, yako w Czerkwi kryftus, | a tak fkrze to, yako dyablu geft wydan, kto od | vczafenftwie (sic) czerkwe fwate geft zbawen. Tyz fwaty na cztenie fwateho Yana dye: Niczehoz tak nema fie bati krzeftian yako od | dielenie od tyela kryftowa, tocziz Czerkwe, giz | nenye vd geho, A poniewadz nenie vdem, | giz nenye ziw duch geho. A ktozkoli, yako dye | fwaty Pawel, nema ducha kryftowa, ten ne | nie geho. Tott tito fwieti wiecze fobie wazie | kletbu nezli Girzik y z fwymi. Pak giz z to | hoto muoz kazdy znamenati, poniewadz fobie | nicz newazi kletby Otcze fwateho, kterakym | geft on krzeftianem mnoho mluwie, fkutkom | wierzme, wydime, ze fam geft fwoy fudcze, | wffem chce rozum dawati, a kterak by on rzekl, aby tak drzelij, ale aby on nebyl pod zadnȳ. | Budiz toho milemu bohu lito, ze tato zemie | pro nieho w takowem geft biehu polozena, | A ze on nechcze fwe ffige pokorziti pod mocz | bozij a geho namieftka.

Sedmy rozdiel przi | cziny dawa, procz k geho zadofti otecz fwaty nedal | ge^v zadne^o flyffenie. |

Proti tomu opiet wffemu | Girzik odpiera a rzka: By pak giz miel | mocz mie kleti, ale myel fem prwe | Slyffan byti a toho fem nemiel. A tak nepra[25a]wie a nefprawedliwie fem fuzen nemage | zadneho flyffenie a poddawal fem fie y pod | dawam, geftli ze budu przemozen, chczi wffe oprawiti. Sproftnij lidee toto flyffiecze, a pŵ | duchownich neflyffiecze, wierzie gemu | mnyegijcze, by on to mluwil s frdcze, ze by | rad oprawil, An pak z plicz, aby z toho neby | lo nycz, Ale aby wzdy protahy czinil, a tudy, | czo myfli, naplnil. A mnozij a zwlafftie panij | przi tom fie horffie nerozumiegicze a wzdy | prawiecze: wffak fie pan nafs k rownemu a | fluffnemu poddawa, dokudz nebude mieti fly | ffenie, my chczme podle nieho ftati, neb fie | gemu kratko¹) dyege. Y fluffie tuto pfati rozum | nie, ze fie gemu nicz kratko neftalo, a ze panij | nemohu fie wymluwati, A ze ftolicze Rzim | fka teto wieczy newzala przed fie wffetecznie | aneb nahle a kwapnye, Aneb by z nieczieho | nawodu a k libofti komu tiem vrauczila a vna | hlila, Ale ze Otecz fwaty yakozto otecz milo | ftiwy chtie tuto zemi vwefti w rzad, gednotu | a pofluffenftwie, wida, ze Girzik z fwe dobre | wuole toho neudiela, czo geft przifahl, A ze | gfu wfficzknij protahowe netoliko daremnij, | Ale welmi ffkodnij, yakoz geft gich Girzik fkrze | Cziefarze a kniezata hledal k fwemu polep[25b]ffeni, y pohnal geho przed fwoy Sud yakoz | to narczeneho, daw gemu welike prodlenie, yakozto w geho fwatofti pohonech ffirocze | fie fhledawa, Takze czas poflednij a konecz | ny wyffel druhy den miefiecze frpna, A on ne | ftal ani fam ani procuratora ani przed onyem | Otczem fwatym Pyem ani przed tiemto otczē | fwatym Pawlem papezem. A tak geft naypr | we Contumax in non comparendo, tocziz ne | ftogiczy k fwemu prawu fwewolnye

¹) Následuje vyškrabané g.

a nikoli | nema, aniz prawo dopufftie gemu flyffenie, | neb geft prawo duchownie, ano to y Czecho | we v deflk zachowawagi, ze kdyz kto k fwe | mu prawu neftogi, ze ztrati przi a prawo | a flowe takowy »Contumax« latinie, tocziz fwe | wolnie neftogiczie. A tak ze Girzik neftal a | ni poflal procuratora, aby odpowiedal, y | geft fuzen, yakoby ftal a przefwiedczen [1]) | byl. Tak ftogi pfano w prawiech, A ftogi pfa | no w Concilium parzizfkem za Cziefarze lu | dwika takto: Ktokoliwiek trogim pohnanym | neb gednyem a poflednym za wffeczky trzi | bude powolan k fudczy, a neftaneli, proti nie | mu yako proti fwewolnie neftogicziemu | muoz byti fuzeno. Ano kty kto w kralowftwi | Czefkem koho pohoni komornikem a neftane [26a] na | hradie prazfkem, kdyz fie pohonowe wy | fwiedczugi, kdyz k prwniemu wyhlaffeni [2]) | neftogi, hned komornikem wyhlaffuge fie | prwe, druhe, trzetie a tu w pokutu vpadne | praw zemfkych. A fwaty Rzehorz piffe tu | diez w tez kapitole k gednomu, geffto nechtiel | ftati rzka: Napominame tie, aby ftal bez odpory, | a nemeflkay, aby tebe neftanie neuczinilo | wynna, A my netoliko pro ty hrziechy, pro | niez gfy obzalowan, ale pro nepofluffenft | wie mufyli bychom fie k tobie twrdym vka | zati fudem.

Tott geft prwnie geho fwewol | noft a neftanie, pro niezto prawa gemu neod | pufftiegij flyffenie.

Druha prziczina, ze gt | Contumax in impediendo, tocziz braniczij, aby | newiediel o ftanij, Tak tocziz, ze netoliko ne | poflal procuratora, ale y gefftie przekazel, | aby liftowe wynnofnij a gini proceffowe pro | ti niemu neffli, yakoz geft to wiedoma wiecz, | kterak ofadil do dneffka ffpiehy, brany, czefty, | brody nedada zadnym poflom ani liftom otcze | fwateho neb geho lekata progiti a wffeczky | przetrzafuge. A kdyz czo takoweho nagde, y na | hrdle y na tiele y na ftatku trefkcze Proti pra | wom przirozenym, ze zadnym poflom nema [26b] Przekazeno byti a zwlafftie od Otcze fwateho | wida, ze geho dohara, A tak aby fie wzdy | wymluwil, ze o tom nicz newiediel. Takowy | kazdy za toho fie ma, yako by ftal a przi pro | hral, A poniewadz neftal a czas prziffel a pro | curator wiery ftaral otcze fwateho, aby te | zpurnofti Girzikowi nedopufftiel a netr | piel, y pohnal geft geho, aby Senteczij flyffel, Ale y k te neftal, a wzdy zadage flyffe | nie, y geft przefmyeffna geho zadoft, nebo | dwuor papezfky kazdemu otewrzen A on | wzdy, yakoby tam geti branilij, zada flyffe | nie. Otecz fwaty Pius pohnal geho, Otecz | fwaty pawel pohnal geho lifty prowuodnymi | ge° bezpecziti geho chtiel. Cardinalowe otczowe | duoftogyny pohnali geho, wolali geho, A on | czinie fie hluch wzdy zada flyffenie, wfficz | kni geho flyffie, czo prawi, czo drzi, czo czini, a | on wzdy zada flyffenie yako mnohomluw | ny nedada zadnemu mluviti y gefftie dye: nemohu mieti flyffenie, nechtie mne flyffe | ti. Pak ze nema pro

[1]) Následuje škrtnuté: geft.

[2]) Následuje škrtnuté ne.

tuto fwu nepoffluff | noft, ani prawo gemu poyczuge ktereho fly | ffenie. Geft toho zaklad w pifmie, a we czte | nij fwateho Matuffe w Ofmnaczte kapi[27a]tole dye pan: Shrzeffili proti tobie bratr twoy, | gdy a trefczy geho. Geftlize tebe neupo | flechne, powiez Czerkwi, tocziz Otczi fwatev | a geho radie, genz wfficzku Czerkew fwatu | zprawugi a hlawa gfu gegie. Neupoflech | nelit Czerkwe, yako geft pohrziechu neupo [1]) | flechl, mieg fie k | niev | yako ku pohanu a zgewnev hrzieflniku. Po | han, zid a zgewny hrzieffnik chtiecze mieti | flyffenie, aby bludow a hrziechow branili, | poniewadz gfu wnie tocziz kromie czerkwe a | pofluffenftwie, nemagij flyffieni byti, ale | trefktani, neb nedye tuto pan: Day gemu | gefftie flyffenie, aneb nemieg fie k niemu | tak prziffnic, Ale neupoflechnelit tebe, klni | geho a mieg za prokletcho. a fwaty pawel | hned fie k tomu rozumem ducha Swateho | frownawa rzka k Thitowi w kapitole trzetij: | Kaczierze po prwnim a druhem napomenuti | fie wyftrziehay wieda, ze takowy prewra | czeny geft A hrzeffij fam fwym wlaftnim | fudem gfa odfuzen. Nedye day gemu gefftie | flyffenie, Ale warug fie geho, A nedye, aby | geho netak brzcze fudil, Ale ze giz fam geft | otfuzen. A tak koho fie mame warowati, [27b] Kterak ten flyffenie muoz myeti. K temuz gfu | wffeczka duchownie prawa. Piffe fie w Conci | lium Cartaginfkem: Kolikrat kterzij gfu ob | zalowani wo niekterem hrziechu, do roka | fie z toho wycziftie, pakli w rocze fwe prze | oczjftiti zhrzegi, potom gich hlas nebud ni | koli flyffien. K temuz mluwi tudiez otecz fwa | ty Gelafius: Ktokoliwiek do roka fwe prze przed | tiemi, genz gey klnu, nefkonagi, ti fobie zawie | ragi prziftup k flyffeni. Pak Girzik netoliko | rok, ale od te chwile, yakz gemu ffantin roz | kazal moczi otcze fwateho, aby pofluffenftwi | w przigimanie fwatofti vczinil, Miel geft | czas a moha k otczi fwatemu gieti neb po | flati nykdy nechtiel, Ale zhrzel, A tak, kdyz | mohl mieti flyffenie, nechtiel gyz, by chtiel, | y nemuoz mieti.

Trzetie prziczina, procz ne | muoz mieti flyffenie geft tato: Ze poniewadz | na korunowani otprzifahl fie wffech blu | dow a ze bude drzeti fie y lid k pofluffenftwi | Czerkwe fwate, A potom odpadl geft do kaczierzftwa odprzifezeneho. Nikdy wiecze w | fudu nema flyffan byti, Ale proftic k odfud | ku fwietfkemu wydan ma byti, A to proto, | neb flyffenie geft, aby tayne wieczy a duo[28a]wodne zgeweny byly. Ale tuto on gyz fie geft | zgewil, y netrzeba geft wiecze flyffeti, czo gt | zgewnie ode wffech flyffieno, neb dye fwa | ty Auguftyn Super Genefi o fmrti abele: | Zgewnoft vczinieneho fkutku nepotrzebuge | krziku zalobneho. A fwaty Ambroz: Zgewne | wieczy duowodu nepotrzebugi, a prawo fwiet | fke dye, ze proti tomu, genz fie fezna, netrzeba | zadneho biehu fudneho, tocziz pohnanie, fly | ffenie, odporu, fwiedomie a ginych potrzeb, A | le toliko odfudek kterak fie geft feznal. Tak | tu wiecz prawo zawiera, ze tij, kterzi po prw | nym przifahanij otpadnu w to, czieho fie odprzi | fahli, magi byti

[1]) Zde následující přeškrtnutá slova: »flechnelit Czerkwe«

wydanij fwietfkemu fudu, | A nizadne owffem flyffenie nebud gim dano. | To fie famo gim zuoftawuge, geftlize fie chtie | kati, magi to w zalarzi fplniti, A buduli fkruffe | nym frdczem zadati, nemagi byti od fwato | fti na pofledni hodinu odftrczeni, neb czerkew | fwata nezawiera lonu milofrdneho nawra | czugiczym fie. A tak odpadlym w kaczierzftwo | zadna gina miloft ani duoftogenftwie ani | flyffenie, nez toliko famo zalarznie pokanie fie [1]) dawa.

Cztwrta prziczina, ze kto w otfuze | nu gednu przi za blud a kaczierzftwo vpadne [28b], A to znamo fie ftane, ze tak drzij, nenye potrze | bie po druhe proti niemu fudu vcziniti, nez to | liko ftarodawnym vftanowenim geho odfuditi, a nema byti flyffan, yakzto ftalo fie A | chaciowi kaczierzi, kdyz byl ot Otcze fwateho | Gelafia za kaczierze odfuzen. Tuzil geft wel | mi na Otcze fwateho, ze bez fniemu neb Con | cilium fam gey otfudil, wzdy fie na fnyem otwolawage prawie yako tento Girzik. Y | Odpowieda k tomu fwaty Gelafius, a geft napfano w decretie: Achacius nebyl nowe | ho kaczierzftwa nalezatel, ale ftareho na | fledownik, A proto nebylo potrzebie, aby | proti nyemu nowij Sniemowe byli fwo | lanij, Ale ftarodawnie vftawenie toliko | wyneffeno. Protoz ya, mluwi Otecz fwaty, | To, czo ftareho geft, wynaffiem a noweho | nenalezugi, neb ktokoliwiek w kaczierzftwo | gednu otfuzene wpadne, w geho zatracze | nie fie vwali. Tyz fwaty opiet piffe: przed | kowe naffij a ftarffij pilnie fie ftrziehli, aby, | czo fnyem gednu shromazdieny proti kaz | demu kaczierzftwu vftanowi za wieru a | prawdu krzeftianfku, nedopufftieli nowymi | pohadkami walchowati, Aby zlym nebyla | dana prziczina ty wieczi zdwihati, kterez [29a] byli vftanoweni lekarzfky. Ale rozfudili gfu, | ze geft na tom dofti, kdyz poczinatel kazdeho blaz | nowftwa a bludu geft odfuzen, ktobykoliwiek | potom niekdy toho bludu fpolecznik byl, hlaw | nim wynofem toho kaczierzftwa aby byl za | wazan. Tak fabellia fnyem odfudil, nebylo po- | trzebie, aby geho fectarzij potom znowu potu | peni byli, ale podle vftawenie ftarodawnie° | proto vczaftenftwie, aby fie gich wfficzkni krzeftiane wyftrziehali. Tak Arria, Eunomia, Macedonia, neftoria Snyem gednu shromaz | dieny potupiw nedopuftil, aby potom o to no | wij fniemowe bywalij. Teez prawie nynie | geft, ze gich wfficzkni bludowe s hufem ka | czierzem a Jeronymem gfu potupenij a za ka | czierzftwie odfuzeni v welikem fniemu, a | Concilium konftanfkem a w Bafileyfkem po | twrzeno to, ze przigimanie pod obogi zpofobu | nenie z przikazanie bozieho lidu obecznemu | a ze ma lidu pod gednu zpuofobu byti dawa | no. Y nenie potrzebie, aby Girzikowi bylo da | no flyffenie pro ftare kaczierzftwo, nez yakz | brzo on fie geft geho y fwymi chopil, geft tiem | wynofem yako geho hus prawym prawem | y fwym rokyczanem a ginymi fpolu dychagi[29b]czimi odfuzen.

Pata prziczina, ze kdyz by myel | flyffenie, welike by fie ftalo bezprawie fwa | tym Concilium a hrozne nakazenye krzeftian | fkych frdczij,

[1]) Následuje škrtnuté: ne.

Genz ſlyſſiecze rzeczi lahodne, geda | plne, mohla by ſie k nyekteremu zlemu pomy | ſſleni pohnuti. Neb k prwnie^v dye Swaty | lew Papez: Mnoho by ſobie ſmieloſti wzelij | kaczierzi, kdyby poſtaweni a rozeznani ſnye | mu neb koncilium opiet bylo rozgimano, | yako by nicz prwe o tom nebylo zawrzeno, A | czo geſt mnohymi Biſkupy a knyezimi na ſnye | mu [1]) wypowiedieno, k welikemu bezpra | wi ſnyemu neb Concilium obnowowano. | A protoz Tyz ſwaty lew Papez Cziefarzi, za | dagicziemu ſlyſſenie kaczerzom, odpowiediel, | Aby toho nezadal, ze nemuoz byti to pro potrzebnoſt czerkwe ſwaty a pro vgmu cztij | cziefarzſke, ze by ſnad bylo rzczeno: Pod tiem | cziefarzem tito kaczierzij mieli ſlyſſenie, neb | nenie ſluſſne k zadoſti zatraczenczom to po | ſtawiti k pohadcze, czo geſt ſwatymi Otczi | dawno rozſuzeno. O druhem pak, tocziz na | kazenij, geſt wiecz znama, neb yako proſtȳ | taynoſti bozie a ſwatoſti nemagi byti zgewe | ny, neb proto ſlowu miſteria id eſt oculta [30a] tocziz tayne. Teez Kaczierzſtwa nemagi by | ti wyprawowana przed lidem obecznym, neb | tyz buoh, genz rzekl: Nerodte ſwateho pſom | dawati A perel przed ſwinie metati, Rzekl: | bieda ſkrze koho pohorſſenie wygde. A ſwa | ty Pawel rzekl: takowe wieczy ani budte gme | nowany mezy wami. Wie Girzik a gini ge | ho w praze, kdyz Quiryn kaczierz hadal ſie | ſ miſtry o bozie tyelo, czo tu hroznych rzeczij | mnoho mluveno, geſſto podnes nyekterym | geſſtie brnye w vſſij. A mnozi prawie, ze by | za to byli mnoho dali, by przi tom nebylij, neb | cziſta ſrdcze neczyſtymi vſſmy ſie nakazugij.

Sſieſta prziczina, neb Otecz ſwaty ma toho po | twrditi, czo gſu otczowe ſwieti pred nim ſtwr | dilij a zawrzeli. Neb ſie geho ſwatoſt wyſtrzie | ha one prziſahy, ktera ſie ſtala Anaſtaſio | wi, genz Achacia kaczierze ot Gelaſia a ſſe | lixa potupeneho k zadoſti krale Teodrica | gottorum byl przigial A kniezim od nieho | ſwieczenym mocz nawratil. A proto mnoho | kniezſtwa bylo od nyeho vſtupilo, a on bo | zij ranu porazen geſt.

Poſlednie pak muoz | otazan Girzik byti, procz zada ſlyſſenie. Ane | bo, aby vczil otcze ſwateho, aneb od nyeho | nauczen byl. Chczeli [2]) vcziti, to gemu niko[30b]li neprzilezi.

Nayprw neb geſt laycus, tocziz | neſwieczeny a neuczeny, a o nich ſie dye, Ze laycom, yakzkoli krzeſtianſkym, zadna mocz ne | nie dana zrzediti a poſobiti wieczy duchow | nie, neb oni nerozkazowati, ale poſluchati | magij. A w Concilium za papeze Eugenia | ſtogi takto: Wynaſſieme, aby laycowe du | chownich wieczy negednali.

Druhe, yakoz | ſie czini knyezetem a kralem, y na tyt ſluſſie | ſſige ſwe poddati otczy ſwatemu a geho ne | vcziti, ale poddanu byti. Tak geſt vczinil Wa | lentinianus Cziefarz, kdyz miel byti wolen | na Biſkupſtwie ſwaty Ambroz rzka: Takowe | ho na tee ſtoliczi poſadte, gemuz bychom

[1]) Následuje škrtnuté p.

[2]) V slově tom o pe následuje škrtnuté ſſ.

my, | genz rziffij zprawugem, hlawy naffe podda | li a geho navczenie, kdyz zhrzeffime yako li | de fpafytedlna lekarzftwie przigiali. Tott ten | cziefarz nechtiel vcziti, ale nauczen byti.

Trze | tie, czo by chtiel vcziti otcze fwateho, o tom toli | przigimani czili o czem ginem. Neb wffeczko | przed nym giz zawrzieno a pfano, kterak ma | byti drzano. Pakli chcze flyffenie, aby powie | diel otczi fwatemu, ze ginak o nyem geft zpra | weno, nezlij drzi. Tehda fie geft neprawie | wyznal, y nebude potrzebie flyffenie Opra | wie to, czoz Otecz fwaty rozkazuge. tot konecz fly[31 a]ffenie. Geftliže by rzekl: mame vmluwy a | proti tiem nefluffie nam byti, Geftit geho | poflom od Pya papeze dofti na to odpowieda | no, takze nepotrzebie toho wiecze zdwihati | a zbuzowati, czo zawrzieno a otwolano, a k ot | wolanim wieczem flyffenie netrzeba. Pakli | chcze nauczen byti, y k tomu netrzeba flyffe | nie, neb wieli a drzili, ze kaczierzftwo Hufowo | a Rokyczanowo geft potupeno, potup gey, ya | koz fie geft geho odprzifahl. Pakli nechcze, | czemu gemu geft flyffenie, kdyz oprawiti | nechcze? A dywna wiecz by byla, ze by fie te | prw chtiel vcziti wierze, gfa proftrzed krzeftian | ftwa a wieda, kterak wfficzkni krzeftiane wie | rzie. wffak to na takoweho, yakoz fie ma, neprzi | fluffie.

Ofmy rozdiel, ze to odwolanie, kterez | vczinil w praze, nicz ge^v nenie platno, a | niz gt podle prawa vczinieno. |

Poniewadz podle prawa | flyffenie nema gmieti, Tehda take y | ta Appellacij aneb otwolanie, kterez | vczinil, geft marne, neplatne, nekrzeftianfke | a welmi ruhawe, gemu nenie fpomoczno, neb takowe odwolanie, nebot geft od Otcze fwa | teho neb od geho legata, A to obe nemuoz by | ti, nebot otcze fwateho nenie zadneho odwo | lanie, Poniewadz odwolanie geft od nyzffie | ho prawa k wyffiemu orthelowanie. A ze [31b] Papez nema nad febu wyffieho na fwietie, | yakoz gfu toho pifma zgewna, y nemuoz fie | od nyeho otwolati, ale ode wffech k niemu, pfa | no geft to w decretye. A otecz fwaty Jnnocen | cius takto dye: Nyzadny nefudd prwnie ftoli | cze, genz fprawedlnoft wydawa, Ani cziefarz, | ani kniezftwo wffeczko, ani kralowe, ani lid | nebude fuditi fudcze. A tudiez fwaty Syma | chus w druhe kapitole dye: Ginych lidij prze | chcze buoh fuzeny byti od lidij, Ale ftolicze teto | Bifkupa bez fudu zachowal geft k fwe wuoli. A fwaty Gelafius hned potom prawa du | chownie, genz wele fie odwolati ode wffech | koftelow k teto fwate ftoliczi, Ale ot nye nikdy | owffem, aby nebylo otwolano, vftanowili | gfu, A aby ona wffeczky fudila, ale gie nyzad | ny koftel, A opiet tyz wffem Bifkupom, yako | fie piffe w knihach Conciliorū. Kazdy po w | ffem fwietie koftel zna, ze fwatofwaty ko | ftel Rzimfky fluffnie wffeczky fudy a nyzadny | geho fudu nema hyndrowati. Nebo k nyemu | fe wffech ftran fwieta byti ma otwolawano, | Ale od nieho nyzadne^v nenie odpufftieno | otwolawati fie. To zgewne pifmo. Kterakz geft tehda Girzik mohl fie od otcze fwateho [32a

A koſtela Rzimſkeho otwolati proti tomuto wſſe | mu prawu neb k tomu to odpuſtil a to geſſtie | vtrzliwie a poſmieſſnye.

Take druhe nemohl | ſie geſt odwolati od tohoto papeze k buducie | mu, neb k tomu, czo nenie, nemoz byti ortelo | wano. Take ten, ktoz po tomto bude, nebude wiet | ſſij, nez geſt tento, a tak bude odwolanie od tehoz | k temuz.

Opiet trzetie nemohl ſie geſt odwo | lati od papeze k Concilium, neb toho geſſtie ne | nie. Yakoz pak prawil, ze ma z prawa byti | od deſateho leta do deſateho, A ze pro pape | zowu nedbanliwoſt nenie, Nicz to gemu ne | ſpomaha. yako by ſie kto otwolal ot Girzika | k panſkemu ſudu, gehoz geſſtie nenie, geſſto pro | geho zawady a nepoſluſſenſtwie nemuoz | ſud zemſky giti. Proto to geho otwolanie zad | ne moczy nema. Aby pak dnes bylo Conci | lium, tehda Otecz ſwaty geſt hlawa a wyſſi | nez Conciliū, neb papez geſt namieſtek pana | kryſta, wſſiczkni Biſkupowe ſwatych appoſſto | luow, y yakoz pan Geziſs geſt wyſſi pan | Miſtr a hlawa nad appoſſtoly, tak Otecz ſwa | ty nad biſkupy, genz czinie Conciliū, geſt wyſ | ſi pan a miſtr. A yako gmenem pana vczed | lniczi ſwolagicze ſie, czo chtieli, vproſili, a on | byl proſtrzed nich, Tak papezowu moczy Conci | liū [32 b] ſie ſwolawa a geho moczi, czo ſie tu nagde, ſtwr | zuge a geho moczi ſie rozgiezdie [1]) A bez geho | moczy nemuoz byti zadne Conciliū. Tak geſt | pſano w decretie: Takto bez moczy papezſke | zadna nemagi byti Concilia, anyz ktere g̅t | pewne, ktere nenye geho moczij vtwrzene. | A cztete wſſeczka Concilia, ze nikdez ſie nenag | de Conciliū, genz by moczy papezſku nebylo | ſtwrzeno. A papez muoz rozhrzeſſiti koho concili | um ſwieze, neb geſt wyſſy. Tak piſſe ſwaty | Gelaſius nemygyme tohoto, ze Apoſſtolſka | ſtolicze bez zadneho Concilium a ſnyemu ma | mocz rozwazati, czoz byl ſnyem neprawie ſwa | zal, A potupiti, koho geſt potrzebie bez przi | tomnoſti nizadneho ſniemu. A to owſſem pro | to kniezetſtwie, kterezto blahoſlaweny petr | Appoſſtol panie hlaſem drzel wzdy a drzeti bu | de. A on wyſſieho ſebe nema, neb geſt namieſtek bozij na zemi a wycarz pana gezu kryſta, | A on ſtatuta Concilij podle potrzebnoſti potwr | diti muoz neb zruſſiti. Tak tehdy poniewadz | geſt naywyſſi, nemuoz ſie od nyeho zadny k | wyſſiemu otwolati, yako chcze Girzik, Aniz | geſt ge^{v} potrzebie ſwolati Concilium, neb bez | Concilium, czo papez vczini, to ma plnu mocz | Appellacione remota, tocziz bez otwolanie. [33a]

Cztwrte, geſtli pak ze by ſie mohl otwolati | aneb publicāe, Tehdy to geſt miel vcziniti | w deſeti dnech po otſudku, yakoz pſano ſtogi | w prawiech. On pak wiecze, nez po trzech | mieſieczech tepruw pozdie hodie chcze ſie le | cziti.

Pate, geſtli ze ſie od legata chtiel od | wolati, toho nemohl, neb ot executora tocziz | od toho, genz wynoſu neczini, nez toliko wyno | ſeny ten

[1]) Po roz následuje škrtnuté die.

k ſkutku wede, nemuoz ſie zadny od | wolati y podle praw duchownich y ſwiet | ſkych. Neb to, czo otecz ſwaty rozkaze, pro nizad | ne otwolanie nema byti przietrzeno.

Sſie | ſte, ze on nemuoz wiecze ſie odwolati, neb | geſt Contumax, Tocziz prawo proti nyemu | geſt vſtale, A tij wiecze nebywagi ſlyſſani. | Tak piſſe ſie w Concilium parziſkem: Prawo | dye, ktokoli pohnan geſt a neſtogi, ma byti | ſuzen a nemuoz ſie odwolati, czozkoli proti | nyemu ſuzeno bude. A w cziesarzſkych pra | wiech potwrzenych czerkwi ſwatu takto ſto | gi pſano. Wyprawuge, ktere oſoby nemagi | byti dopuſſtieny odwolanye: Nayprw nemoz | byti przigato toho odwolanie, kto gſa poh | nan y neſtal ſwewolnye k ſwe przi a potom | odſuzen geſt. Take ani toho, kto ſwym wla | ſtnym hlaſem ſezna ſie tu wynnu, z kterez[33b] geho wynnie, zgewnie toho nema byti ſly | ſſano odwolanie.

Sedme, ze geſt kaczierz | a w kletbie, a tak ſie nemuoz odwolati. Tak | ſtogi pſano podle vſtanowenie czieſarzſke° | y podle prawa duchownieho Wſſeczko od | wolanie geſt kaczierzom, gym wierziczym | przigimatelom, obranczom a pomocznikom | zapowiedieno.

Geſt take gyna prziczina oſma, | Neb wſſem odsuzenym krziwym przi-ſeznikō | kletym a czti zbawenym neſluſſie ani zalowati ani ſwiedcziti any suditi ani ortelowa | ti, ale wſſiczkni proti nym ſie dopuſſtiegi k zalobie ſwiedecztwi a gine' prawu. Tak piſſe ſie, ze czty zbawenym wſſeczky brany a po | moczi a duoſtogenſtwie gſu zawrzieny.

De | wate O treſktanie o wieru nebo pro wieru, | aby ſie obratil, nykdy nebywa odwolanie. | A to proto, aby hrziechowe ſie nemnozilij a | nebyli bez brzke pomſty. Neb kaczierzſtwo geſt yako ohen pekelni na vdu czlowieczyem, | y nenye gyneho lekarzſtwie nez vtieti nohu | neb prſt, kde ſie zapali, a przeſtane boleſt | neczekage lekarze, kdyz drziewe posluchati | treſktanie nechtiel.

Deſathe w zewnych | wieczech, genz rozſudku nepotrzebugi, nez [34a] Toliko odſuzenie, yakoz geſt zgewne nepoſluſſenſtwie, kaczierzſtwo, krziwa przisaha, ſwato | kradez, nedopuſſtie prawo nyzadneho otwo | lanie.

Gedenaczte, kto przisahne, ze chcze ſtati | z rozkazanij otcze ſwateho, w kterem kuſu ne | muoz ſie od toho otwolati, neb tak by kazdy | przisahna byti poſluſſnym y odwolal by ſie, ze nechcze byti dobrym.

Dwanaczte, kto | ſie odwola nehledie, by oprawil, nez proſtie, | aby toho znykl aneb w tom protah vczinil | a pod tiem ſwu wiecz gednal, nema byti ſly | ſſan w ſwem otwolanij. Tak piſſe Czieſarz | Theodoſius, a geſt takto ktokoliwiek ne tyem, | ze dovſſa ſwe ſprawedliwe przi, Ale proto, | aby protah[1]) vczinil, aby proti nyemu ſpra | wedliwy nalez nebyl vczinyen, odwolaſſe | Aneb, geſtlize ſie w czem ſezna, A potom, aby | w tom nebyl honyen, y odwola ſie, odwola | nye nebudte przigata. Tak zgewnye cziny | tento Girzik, protahow hledi, a w czem ſie ſez | nal, y odwolawa ſie, ze

[1]) Následuje škrtnuté l.

geſt w tom nalezen, | y muoz gemu dobrze rzieczi otecz ſwaty onu | rzecz ſwateho cztenie: Z vſt twych ſudym tie, | ſluzebnicze neſſlechetny, wſſak kteraks ſie | ſeznal, tak nalez maſs.

Trzinadczte ze w ſwē tom otwolanij wyſocze hanye otcze ſwate° [34b] Prawie zgewnie czeſky y latinye, Ze papez | gemu neprawie czini, A ze chlipnoſt ſwu | ſ nym ma, aby ſie naſytil geho trapenye, | A ze mnozy papezowe bludili, a on tuto ne | prawie geho odſudil a tu ſſkarede a neczifte | rzeczi mluwil, a ze gemu nicz wynen nenye. | Ale Otecz ſwaty gemu zaſie A tu napomina | ge, aby geho nechal ſpokogem a proceſs zdwihl | A nedawal gemu Competitora, A ze od toho ne | ſprawedliweho odſudku odwolawa ſie k Con | cilium aneb k buduczi͘emu papezi, A mnoho gineho, geſſto toho pſati neſluſſie pro ſrdcze cziſta, czo on ſwu nemudroſti przed welikymi | pany mluwil. A tu wſſiczkni ſtali a nycz ne | odeprzeli, nebrz geſſtie nyekterzij doctorem | odpieragiczym hlupych aneb neprzatel | nadali. Tak Girzik tuto zemi ſwymi chytro | ſtmi zmyezdil, ze mnozy widucze newidie, | a ſlyſſiecze, czinie ſie hluſſij.

On zgewnie ha | nie, a oni geſſtie podnyeczugi. Pak kto ſie | ruha otczy ſwatemu a hanye, poſmiewa, | hyndruge a potupuge y odſuzuge naywyſſi | eho ſudcze, netoliko by nebyl ſlyſſan od | wolawage ſie, Ale geſt hoden welikych 'po | kut, neb ſtogi pſano w druhych knyhach | Moyzieſſowych. A ſwaty pawel obnowil [35a] to w ſkutcziech Appoſſtolſkych: Kniezety lidu | tweho nebudeſs lati. A opiet zakon dye: Bo | hom vtrhati nebudeſs, tocziz knyezim a nad | to naywyſſiemu knyezy. A opiet kto bude | lati Otczi aneb matcze, ſmrti vmrze. A geſt po | kuta toho polozena w prawie ſwietſkem y | w duchownyem, y ponyewadz nenie geho | mozna Appellacij, tehda ta rzehula w pra | wiech duchownich y ſwietſkych take gemu | nenye nicz ſpomoczna, kdez ſie dye: Kdyz odwo | lanie ſtogi, nema niczimz hybano byti. Neb | ſie rozumie, kdyz geſt platna a prawa appel- | lacij. A tudy chtie ſie on ohraditi pozdye y | obſiela mieſta a zemany prawie, ze, dokudz | neſtanu ku prawu, mate my poſluſſni byti | a niczymz proti mnye nehybati. A tu barwu | pany trapi gich zamkow dobywage, neb po | nyewadz appellacij geſt neplatna yako hla | wnie wiecz, Take poſtanie, poſluchanie, pod | danie a gyne przipadne wieczy gſu neplatne. |

Tyto y gyne mohu byti polezeny przicziny, | pro nyezto geho odwolanie zadne moczy a pla | tnoſti nema, Ale toliko geho Gregoru kaczie | rzem ſmyſſlene, yakoz O nyem dy[e] Swaty Da | wid. Neprawoſt myſlil geſt w ſrdzci ſwem, | chopil ſie wſſie czeſty nedobre a proto zloſti[35b] Nemyel w nenawiſti, y protoz prziſſlo na no | ſydlo, gehoz geſt ſie nenadal a prawie, neb | proti wſſem takowym zadal geſt toho ſwaty pawel rzka: Buoh day, byli odrzezanij tij, genz | was trapie a zarmuczugi. y vſlyſſel geſt pan | Buoh toho ſwateho, ze geſt odrzezal od nas | neprawoſt Girzikowu a chytroſt y s geho Gregoru. A protoz, kdyz doctorowe koſtela praz | ſkeho s ginym knyezſtwem krzeſtianſkym by | li przeden powolanij, aby byli ſwiedkowe toho geho odwolanie, tu gſu oteprzelij, ze gim | toho neſluſſie vcziniti proti

prziczinye naho | rze pfane. Ale nemohli gfu nycz profpieti, Tak | ze proti gich wuoli geho pifarzi gfu gie pfa | li a dyelali, czo fu chtieli, yako gfu prziwyk | lij proti rzadu a prawu wffeczko cziniti. A | tu geft welmi malo fie chybilo, ze gfu od nye | ho yati nebyli, neb mily pan Buoh raczil | gie od nyeho wyfwoboditi, ofydlo potrzie | no geft, a onij gfu wyfwobozenij. |

Dewaty A pofledni Rozdiel drzij w fobie m | noho prziczyn, procz pani a miefta y wfficz | kni czechowe negfu gemu powinnowati zadnu pomoczy, A geft obnowenie prw | nich wffech rzeczij kratcze ꝯc. [36a]

Z tiechto wffech rzeczij muoz byti dowe | deno, ze, ponyewadz geft Girzik rzadnye | s kralowftwie czefkeho zfazen, A byw | we czti nerozumiel gie przirownan howa | dom a podoben gim vczinyen, Neb nechtiel ro | zumieti, aby dobrze czinil, y dal geho pan Buoh w zawrzenij fmyfl yako nabochodo | nofora krale, y geft doliczeno, ze zadny pan | fwietfky ani ktery prelat duchowni, gelikoz | to mage czafne nanftwie nenye gemu | wiecze powynnowat. Wffak toho gefftie | fluffie dowefti tiemto rozumy kratcze.

Nay | prwe, ze panij a miefta negfu gemu po | wynnowati poddanym. Geft prziklad w fta | rem zakonie, neb fie piffe, ze chore[1]), datan | a abyron proto, yako prawie wykladowe | fwatych, byli odrzezanczi a kaczierzi y odfu | zeni gfu od buoha fkrze Moyzieffe, aby gie ze | mye pozrzela za ziwa, y klel geft gie a rozkazal ginym wiernym rzka: Oteydiete od | ftanow tyechto nefflechetnych lidij A niczhehoz fie nedotykayte, czo geft gich, abyffte ne | byli vwaleni w gich hrziechy. A kdyz to rzekl, | hned fie zemie rozfedla pod gich nohami, a | propadli fie fe wffim fwym ftatkem. A ohen | wyffed y fpalil puoltrzetieho fta muzow[36b] Geffto gim prziflluhowali a k rozkazani Moy | zieffowu nechtieli fie od gich ffibalftwa od | trhnuti. Toho przikladu wfficzkni fie leknuti | magij, kto odrzezanczom a kaczierzom folkugij, | f nymi bogugi, neb gie obhagugij, aby f ny | mi fpolu nezahynuli. Geft take giny prziklad | w trzetich knihach kralowfkych we dwanacz | te kapitole, Ze, kdyz defeth pokolenye wzeli | fobie krale yeroboama, zleho modlofluzeb | nika, ze geft gim nakazano wffeczko kralowftwo a roztrhlo fie na dwe, a czo pan Buoh po | fielal k nym proroky fwe, nechtieli gfu pofluchati, az prawie prziffel Salmanazar, kral | aSyrfky, a dobyl zemye a tyech defeth poko | lenie wedl v wazbu. A to fie gym przihodilo, | protoze od fweho pana przirozeneho a poflup | neho odftupili od Roboama a zwolili fobye | byli gineho, y ze nechtieli od toho modloflu- | zebnika odftupiti, dopuftil na nye pan Buoh | zkazenie zemie a wazbu. Mielij by fie panij, | kterzij fie Girzika gefftie przidrzie, tohoto lek | nuti, aby nebyli prziczina zahuby zemfke, | Ale gednoftayni s pany, genz fie proti nye | mu zaftawili pro wieru a fwobody a fpra | wedlnoft teto zemie czefke radu y pomoczi | fie zawazati, A k Synu Sfalomunowu A[37a] Dawidowu Roboam, genz fie wyklada rozffi | rzenie lidu, toczi; k menu teto zemie

[1]) Následuje slabě vymazané n.

ſwateho | waczlawa prziſtupiti, Nechagicze toho ye | roboama, genz wyklada ſie rozdielenie lidu | a w prawdie, Neb widime, yakyt geſt kny | tel vwrhl w zemi chtie gij od gednoty a | ſwateho poſluſſenſtwie otczizyti.

Druhe | gſu panij a mieſta powynnowati od nyeho | odſtupiti bozim przikazanym, kdyzto pan przi | kazal geſt wſſech kaczierzow pilnye ſie wy | ſtrzehati rzka: Pilnye ſie wyſtrziehayte od ſſa | leſſnych prorokow. To ſwaty Jan zlatovſty | a ginij ſwieti doctorowe wykladagi, tocziz od | kaczierzow. Czo pan Buoh przikazuge, toho | magij lidee poſluchati pod wiecznym zatra | czenim, kterak ſie pak panij wyſtrzehu ſ nym | geducze, pigicze, proti krzeſtianom pomaha | gicze a radiecze. Wieducze, czo pan tudyez tyz | dye, nemuoz Girzik nicz proti krzeſtianom | dobreho myſliti, nemohut onij podle nye | ho gſucze nezli, czo ſie gemu libi, raditi, chtie li miloſtniczy byti. Neb kdyz gemu prawdu | powiedie, potud rozkadogi.

Trzetie, neb geho | przidrzeti ſie geſt proti ſwatym Appoſſtolom | a zwlaſſtie proti ſwatym Petru a pawlowy. [37 b] Proti ſwatemu Petru geſt, genz vſazuge po ſobie | ſwateho klimenta daw gemu mocz bozij, aby | mohl kleti a wyobczowati, y rzekl: ktokoli bude | przìatelem s tyemi, ſ kymz on Papez nemluwi, | tocziz neobczuge, geſt geden z tiech, genz chtie | wykorzeniti Czerkew bozij, A zda da ſie byti ſ na | mi tielem, geſt proti nam vmyſlem a duſſij, | A geſt mnohem horſſij neprzietel nezli tij, kte | rziz odrzezanczi gſu a zgewnie gſu proti nam | neprzietele, neb tento pod barwu przatelſku | gedna neprzatelſke wieczy a czierkew hubij | a rozptyluge. A tyz ſwaty w druhe ſwe kano | nicze w poſlednij kapitole na konczi dye: Bratrzie przezwieducze ſie ſami oſtrziehayte, aby | ſſte negſucze nemudrych bludem ſwedenij | newypadli od wlaſtnie pewnoſti. Tot radij | Swaty Petr, aby panij a ginij krzeſtiane | negſucze Girzikowym bludem ſwedeni ſkrze | geho ſ nym obczowanie newypadli od krze | ſtianſke wiery. Geſt take kazdy taky nedba | ge moczy ſwateho Petra, neb kazdy takowy | newierzi, by mohl namieſtek Syna Bozie | ho ſwazati a rozwazati, neb by wierzil dr | zewy a toho oſtrziehal a tak newierzij a krziw | du ſynu boziemu a ſwatemu petru y geho | namyeſkom cziny. Take geho przidrzenye[38 a] geſt proti Swatemu Pawlu, genz mluwi | k korinthom w druhe Epiſſtole w Sſieſte kapit | ole, y dye: O korinthowe, nerodte ſie ſprzeha | ti ſ newierziczymi, neb kterak geſt vczaſten | ſtwie ſprawedliwoſti s neprawoſti, Aneb | kterake towarziſtwo ſwietla k temnoſtem, a | kterake ſpogenie kryſta k bellialowy, Aneb | kteraka czaſtka wiernemu s newiernym, A | kterake ſwolenie chramu bozieho s modly. | Protoz oteydiete od nych a oddyelte ſie, dye | pan buoh, a necziſteho ſie nedotykayte, a yat | przigmu was a budu wam otczem, a wy m | nie ſynowe. Opiet tyz ſwaty rozkazuge Ty | towi a kazdemu czlowieku: kaczierze ſie wyſtrziehay wieda, ze takowy geſt przewracze | ny. Tott ſwaty Pawel przikazuge. Protoz | milij Czechowe, nedrzte ſ kaczierzij newierzi | czymi a zwlaſſtie s gich hlawu Girzikem, | neb nenie zadneho ſpogenie waſſeho ſ nym. | Kaczierz wzdy hledij vtiſknuti krzeſtiana. A | wy to widite, kterak pany krzeſtianſke vtiſka | dobywage a hubi. Protoz, tak weli ſwaty Pawel,

odftupte od nyeho a nedotykayte fie | geho f nym ani pigicze ani geducze. Przigmet | was otecz fwaty gmenem pana naffeho | ihefu kryfta. Neb ginak fynowe bozij nebu[38 b]dete, kdyz fie od Beliala Otcze ztraczenczow neoddyelite. A tyz fwaty Pawel dye: Ktokoli ne | bude nafledowati nauczenie ihezu kryfta, bud gemu kletba do dne fudneho. A czo | dye pan kryftus: Czo fwiezefs, bude fwazano. | Geft take proti wffem Appofftolom, neb przikazal gim pan kryftus rzka: Kto was neprzi | gme, tocziz proti pofluffenftwij bude, wytrze | fte prach z noh fwych, tocziz neobczugte f ny, | anyz geho czo poziwayte. K temuz take mlu | wi Swaty Jan: Geftlize kto przigde k wam | a neprzigme toho nauczenie, Neprzigimay | te geho do domow, anyz gemu pozdrawenie | czinte. Neb kto geho pozdrawi, vczaften geft | geho zlych fkutkow. Tu na to flowo dye wy | klad porzadny. Appofftole a gich vczedlniczy | takowe gfu pilnofti poziwali v wierze, ze | nemieli ani obeczenftwie w rzeczy ftiemij, | genz fie odchylili od prawdy krzeftianfke. | Take geft proti bozij mudrofti, neb Sfalomun | dye: Kto obczuge f hrdym, tocziz s kaczierzem, | oblecze fie w hrdoft, tocziz nakazy fie kaczierz | ftwem. A welmi geft toho ftrach, neb yakoz | naprzed dye mudrzecz: Kto fie dotkne fmoly, | zmaze fie od nye. A kto muoz bez litofti tu fta | ti, kdyz on a geho knyezie na kazde kazanye[39 a] Nahaniegi fie Otcze fwateho wffech krzeftianow | wiernych, A wzdy nyeczo w Srdcze wtrufy, aby | fie od fmoly wuoczedilo neb fmrdielo. Neb dye | fwaty Pawel: Poruffugi dobrych mrawow | krziwa rozprawenie.

Cztwrte, kto fie geho drzij, | czini proti fwe nayprwnyeyffi przifaze, genz | ma nade wffeczky zachowana byti, proti | przifaze na krztu. Tu przifahl kazdy wieru | drzeti a odrzekl fie wffech pych dyabelfkych. | Pak nayprwnieyffie pycha geft nepofluffenftwie, neb to czrta z nebe a czlowieka z | rage wyhnalo. A tak, ktoz gemu Girzikowi | flibugi, poddawagi fie wrahu[1]) a neprziete | li wiery, gehoz gfu fie odrzekli a wpadagi | f nym w nepofluffenftwie a tak proti fwemu | krztu czinye. Czinye take proti krztu, neb krzeft | nedawa fie nezli w czerkwi fwate. Tak dye | Swaty Auguftin: Ale kaczierz nenie w czer | kwi fwate, neb geft z nye wyobczowan, ya | ko prwe rzeczeno. A tak flibiw byti w domu | boziem a wzaw w nyem krzeft y wygde na | pole k kaczierzij a z rytierzftwa czierkwe fwate | gde do fluzby dyablowy a nedrzij fweho pr | wnieho krzeftneho flibu.

Pate hrzeffie de | watery czizymi hrziechy, tocziz prwe, ze ra | die ke zlemu, aby byl proti Otczi fwatemu, | proti rzadu a pofluffenftwi, aby przed fie[39 b] wedl, yakoz poczel. A panij pak krzeftianfftij | radie, aby neodpadl panuow a mieft, genz | gemu odeprzeli magicze raditi, aby k poflu- | ffenftwi przituupil A proti otczi fwatemu ne | byl, ze nicz neobdrzij. Druhe, ze fwolugi k zle | mu. Trzetie mlcze a makagi widucze zgew | nie zle a wiery zkazenie a hledie fkrze prfty. | Cztwrte, ze przigimagi zamky gemu otwieragicze, geho ffedrugicze. Pate ze gefftie pro | wzatek a fnad, aby gim za-

[1]) Po a následuje rasura.

pſal, czo ſam nema, | pochlebugi a amen rziekagi. Sſieſte, ze gſu | vczaſtni toho wſſeho zleho, czo ſie diege, czo ſie | berze chudym poziwagicze toho neſprawe | dliwie. Sedme nezaſtawiecze ſie proti bez | prawi, Ano ſie krzivda wierze, poſluſſenſt | wi, koſtelom, panom, mieſtam, bohatym, | chudym, Syrotkom, wdowam, kſſaſtom, odv | mrtij, puozitkom a ginym diege. Oſme, ze ob | kladagi, premugi a nezgewie, On zgewnie | ſie proti wierze a poſluſſenſtwi ſeznawa, | a oni to wykladagi. Wſſak takto pan naſs | rozumie, ano gine w ſrdczy a gine w uſtech. | Dewate, ze geſſtie ponukugi a yako wele | rzkucz: Netrp gim toho, neſed gym w tom, a | gine rady proti czti a wierze. Ze pak tyto | hrziechowe gſu weliczi, k tomu mnohe | gſu piſma. Neb dyc ſwaty Pawel k rzi[40a] meninom w prwni Kapitole: Netoliko kto zle | czinie, ale kto gim ſwolugi, hodni gſu ſmrti. | K temuz dyc ſwaty Anaſtazius a Dama | ſus: Kto muoz zaſtawiti ſie a trapiti prze | wraczene, a neczini nycz gineho, nenie nez | ze przege gim gich neprawoſti a nenie | bez podezrzenie tayneho thowarziſtwa, kto | zgewne neprawoſti nechcze ſie zaſtawiti. | A ſwaty Auguſtin: Kto przeſtane zaſtawiti | ſie, kdyz muoz, ten ſwoluge. A ſwaty Yſi | odorus: Kto ſwoluge hrzeſſiczym a branij gi | neho hrzeſſiczeho, zlorzeczeny bude przed bo | hem y lidmi a treſktan bude lanym nayv | krutnieyſſim. A kto obhaguge hrzeſſiczieho | przikrzegi, nezli ten, genz zhrzeſſil, bud treſk | tan. A ſwaty Innocencius: Blud, gemuz ſie | neoteprze, ſtwrzen bywa, a prawda, kdyz ſie | neobranuge, vtiſſtiena bywa, a gina mnoha | piſma.

Sſeſte, ze tij panij czinie proti laſcze | krzeſtianſke, neb magicze milowati obracze | nye geho y geſſtie gemu w tom pochlebugi, | A mnoho widucze newidie. A tak w geho | zatraczeni litoſti nemagi. A z toho wſſiczkni | krzeſtiane ſie horſſie, A oni ſie w ſwe zloſti za | twrzugi. A protoz ſkrze nizadneho wiecz nez | li ſkrze nie gich ſſibalſtwo neſtogi. Wſſak[40b] Tiem ſie oni chlubie prawiecze: Bychom praw | dy nemieli, wſſak byſſte ſ nami neobczowali. |

Sedme, ze welmi pohorſſugi wſſeho krze | ſtianſtwa. Neb wierzili, ze Otecz ſwaty ma | plnu mocz na zemi nad krzeſtiany, a on pro geho nepoſluſſenſtwie geſt klel a zſadil, a | wierzili, ze geſt naſſe wiera prawa a ſtala, | procz ſie geho tehda proti wuoli otcze ſwa | teho drzie[1]) a wſſemu krzeſtianſtwu pohorſſenie czi | nie. Neb gini diegi, ano ſie geho knyezata a panij drzie, procz bychom ſie take geho ne | drzeli. A tak panij, geſſto mieli bytij Sſtit wie | ry, y chtie byti zaſtiera kaczierzſka, nenyet | doſti na rzeczi, kdez ſie giny ſkutek ſhledawa. | y welmi dobrze ona rzecz Swateho proroka | heliaſſe tuto ſie treſuge, ze muoz rzeczeno | byti od Otcze ſwateho panom, Girzika ſie | przidrzegiczym, dokawad kleczite na obye ſtra | nie, dokawad diete, ze gſte dobrzi krzeſtiane, Awſſak gim pomahate, dobywate krzeſtian | ſkych zamkow A proti otczi ſwatemu radu | wydawate, Geſtli pan hoſpodyn bohem a | geſtli Otecz ſwaty vrzednikem geho, naſle- | dugtez geho. Pakli geſt Baal a kazde kaczierz | ſtwo prawdu, naſledugtez

[1]) Nyní následuje přeškrtnutá věta: procz bychom ſie take geho ne | drzeli.

geho, Bytt[41 a] tiech pomocnikow nemiel. Wſſak by ſpieſſe | Buoh da tomu kaczierzſtwi konecz byl, neznamenagi, ze bieda tomu czlowieku, ſkrze koho | pohorſſenie przigde. Neniet doſti, ze wieru | gma kdo, kdyz gynak ſkutky okazuge, neb | dye pan kryſtus: Kto mie wyzna przed lidmi, | a ya ſie k nyemu wyznam przed Otcze (sic) mym: | A ſwaty Jan zlatovſty dye: yako kniez powi | nen geſt, aby prawdu, kteru ſlyſſel geſt od | pana Buoha, ſwobodnye kazal, Tak laycus | neb ſwietſky powynen geſt, aby prawdy, | kteru ſlyſſi od knyezij, dowedenu piſmem, | branil ſmiele. geſtlize toho newczini, zradil | geſt pravdu. Neb ſrdczem wierzime, ale vſty | ſie ſeznawame k ſpaſeni. Tott ſwaty dye ten | to ſmyele, a neweli ſebu kywlati, neb to geſt | duowodna rzecz, ze ponyewadz on geſt klet | y geſt ſwazan na nebij y na zemi. A panij tij neb ginij ſwazanemu ſie klanegi, czoz gim | ten muoz mnoho pomoczy, an ſam ſwazan a | zſazen.

Oſme, ze to magi w przikladie od gi | nych zemi panow, kterak gſu ſie zachowa | li przi takowych ſazenych paniech. Neb ſto | gi pſano, ze Otecz ſwaty Zacharias krale | ffranſkeho ludwika pro geho neſſlechet | noſt, y ze nebyl hoden kralowſtwij, zſadil [41 b] S Kralowſtwie a Pypina, otcze karla kra | le, na geho myeſtie wſadil, a wſſeczky ffran | czuſy od prziſahy wiernoſtij rozhrzieſſil, a ffran | czuſowe wzemſſe geho y dali geho do vzkeho | klaſſtera a Pypina wzeli za krale. Tot tito | panij franſſtij nerzekli: wſſak gſme gemu | ſlibili, nemuoz nas rozhrzeſſiti papez. Ale | zawrhli toho, kohoz papez pro hodne przi | cziny zawrhl. Awſſak oni tak ſwu czeſt mi | lugi a gij rozumiegi yako czechowe, Ano ſlo | we naykrzeſtianyeyſſie kralowſtwie.

Dewa | te, ze ſwewolnie toho neuczinye, A tak, ze | gim to nenye proti czti, Gednoze z ſwe po | winnoſti yako zemie od lupezow a zahub | magi braniti. Tak a mnohem wiecze nema | gi ſie dati kaczierzſtwu zploditi a zwlaſſtie | na hlawie a vdech znamenityeyſſich. Dru | he, ze moczy a rozkazanym otcze ſwateho a | prawym prawem to czinie, czo magi cziniti. Neb | ſwaty Otecz Mykulaſs wſſem w zemi ffran | ſke takto piſſe: Naſledugicze duoſtoynych | przedkuow naſſich a gmenowite Blaho | ſlaweneho papeze a muczedlnika ſwateho | Allexandra pateho po ſwatem petru, roz | hrzeſſugem was ode wſſech prziſah a kte | rakychkoli zawazkow, gimyz byli ſte ſie za[42a]wazali, a zapowiedame, aby nebyli drzanij, A | wynaſſieme, ze proto zadneho zleho narcze | nye ani vtrzkuow ani waſſeho zbozie zba | wenie moczi bozij a ſwatych Appoſſtolow | przedkuow naſſich na was nedopuſſtieme, | neb geſt nam ſkrze proroka przikazano: rozwiez | ſwazky neprawoſti. A poyczili gſme waſſe^v | koſtelu a geho obranczom obogeho mecze, aby hubili takowe neſſlechetne a gich po | moczniky. Tot ten ſwaty zawiera w teto rzeczi, ze Otecz ſwaty muoz rozhrzeſſiti. Druhe, | ze panij nemagi tiech ſwazkow drzeti. Trzetie, | ze to nenie proti gich czti. Cztwrte, ze gym ne | ma ſſkoditi na diedicztwi. Pate, ze mohu ſie | gemu meczem odeprzieti, kdyby gie chtiel k | ſobie tiſknuti. Tott wſſeczka odpowied na | wymluwy panſke a mieſtczke. Opiet k temuz | geſt zgewne

prawo polozeno. Takto dye O | tecz ſwaty Rzehorz: Wiezte wſſiczkni, ktokoli | gſte odpadlemu w kaczierzſtwo yakymzkoli | zawazkem zawazanij, ze gſte rozhrzieſſeni | od powynne wiernoſti, czlowieczenſtwie a wſſie gemu ſluzby. A w decretie, genz geſt | ote wſſeho krzeſtianſtwa przigaty, ſtogi pſa | no, Ze Otecz ſwaty, kdyz ktere zſadij z duoſto | genſtwie, wſſeczky poddane rozhrzieſſi od przi[42b]ſahy wiernoſti. A tu ſie dale piſſe: My ſwatych | przedkow naſſich vſtanowenie drziecze wſſecz | ky, genz kletym panom gſu zawazani wierno | ſti neb prziſahu, moczy naywyſſi rozhrzeſſugē, | A aby gim nyzadne wiernoſti nedrzeli, przika | zugem wſſemi obyczegi, dokawadz by k doſti v | czinieny neprziſſli. Teez Otecz ſwaty Vrban | piſſe: Rytierzſtwo to, kterez bylo zawazano przi | ſahu Gwidowi hrabi, dokudz geſt w kletbie, przi | kazugem, aby gemu neſluzilo. Geſtlize diegi, | ze gſu gemu prziſahu vczinili, napomen gie, | ze magi [1]) wiecze poſluchati pana bo | ha nezli lidij. Neb pro tu wiernoſt, kteruz gſu | gemu yako krzeſtianſkemu knyezeti prziſah | li, ponyewadz ſie panu Buohu a geho ſwa | tym protiwi a gich przikazanie potlaczuge, | nyzadnym prawem negſu zawazani, aby | gemu poddani byli. Z tiech rzeczij geſt doſti | duowodu, ze gſu od geho poſluſſenſtwie zpro | ſſtieni, a tak ſe cztij ſwu mohu a magi od nye | ho ſie odtrhnuti.

Deſate, neb geſt sSazen | s Stolicze kralowſke, a zſazeny podle prawa | poczita ſie za mrtweho, neb degradacio tocziz | ſzazenie geſt mors ciuilis, tocziz ſmrt ſwiet | ſka, a yako ſmrt wſſeczko rozdieli, tak zſazenye, | Dokudz tehdy Girzik byl ziw, tocziz Czierkew | ſwata miela ſie drzeti bude, czo prziſahl [43a] miela ſie k nyemu yako ziwemu ſynu a vdu. | Neb ſprawedliwy, tocziz krzeſtian, ziw geſt z | wiery, byla gemu zemye yako ziwemu vdu | poddana. Ale kdyz geſt vmrzel ſkrze newie | ru a nepoſluſſenſtwie gſa vd vrzezany a | mrtwy, gyz wſſiczkni czechowe gſu geho z | proſſtienij a giz hlawy ſwietſke nemagi, | Az y mily pan Buoh nam pana da, A yako | zena po ſmrti muze ſweho geſt geho zpro | ſſtiena a muoz ſobie gineho pogieti, Aby pak | prwni z mrtwych wſtal, nebyla by gemu | manzelſtwim powynna, Tak geſt giz od | ſuzeny [2]) ſwe koruny czeſke vmrzel, A ona moz | ſama ſobie gyz gineho pana wzieti. By pak | on dnes ſie k wierze krzeſtianſke obratil, A | tak panij negſu gemu wiecze powynnowa | ti yako mrtwemu a zſazenemu.

Gedenaczte | wiediet dobrze a pamatugi panij, czo gſu | o nyeho Otczi ſwatemu pſali a czo gſu ſlibo | wali, a gich peczeti gſu v Otcze ſwateho, ne | magit ſwe czti za nizadneho dati, ponyewadz | gym toho nedrzel, ocz gſu o nyeho pſali. Pak | ponyewadz on nedrzel geſt panu buohu a | Otczi ſwatemu y wſſie krzeſtianſke rziſſij | ſwe przisahagi (sic) a ſwu peczet w tom zaſta | wil, negſu gemu panij powynni drzeti przi[43b] ſahy [3]) dane. Neb podle prawa, | ktoz komu zruſſi wieru, ma gemu byti

[1]) Následuje škrtnuté: ze magi.

[2]) ſu jest slabě přeškrtáno.

[3]) Následuge škrtnuté: a ſwu peczet.

wiera | zruffena a nedrzena,[1]) neb ten nemuoz byti | czlowieku wierny, ktoz geft panu Buohu ne | wierny. Pak kdyz panfke peczeti wywadi | a Otczi fwatemu dofti vczini a na fwe duoftogen ftwie nawraczen bude, teprw bude moczy ku | panom a ginym czechom rzecz myeti.

Pofled | nie, ze welike gfu pokuty proti takowym przi | drzegiczym fie a pomocznikom w prawiech du | chownich y fwietfkych, A czechowe, kterziz ma|gi prawa czefka pfana od Cziefarze karla, | ty tam naygdu, kterak tato zemie ma fie mie | ti proti kaczierzom a gich pomocznikom. Tot | take y we dfkach zemfkych nagdu. A vczenie | prazfke a koley welika karlowa, kdyz wyfa|zowana ze naywiecze pro kaczierzftwa wy|plenieni, a aby newierzili gynak, nez yako | fwatofwaty Rzimfky koftel wierzij a drzij, Acz | koli po hrziechu oni to welmi fobie malo | wazie. Ale protot prawo prawem zuofta | ne a kaczierzftwo kaczierzftwem. Pak Aby | tij pomoczniczi nebyli przed panem bohem | y wffi fwatych rziffij a wffeho krzeftianftwa | wymluwenij, ze welike gfu proti nym po | kuty w prawiech polozenij a hodnie. Neb | krzeftian nicz fie tak nema bati yako kaczierz [44a]ftwa, genz geft vrzezanie od buoha wieczne | ho. Neb kterakymzkoli hrziechem czlowiek z | hrzeffi, geft wzdy czaka k bozie milofti. Ale ka | czierzftwem wffeczko zle fie kona a zawiera, | yako nicz horffieho wuobczi nenye yako zra | da. Tak w Czierkwi fwate nycz mrzczeyffie° | nez kaczierzftwo, A ze to o fobie trwati nemoz, | nemali pomocnikow, A proto proti nym | tak fie ma czierkew fwata twrdie yako pro | ti kaczierzom, y geftit prwnie pokuta podle | prwotnich praw, ze ktokoli obczuge s kletym | a s wyobczowanym, ze takowy geft zbawen | obczowanie fwateho koftela a wffech fwa | tofti. A to geft vftanowenie prwotnie czer | kwe fwate za Appofftolow fwatych, neb tu | dye Swaty ffabianus, ze fwieti Appofftole | gfu vftawili, aby zadny neobczowal f wyob | czowanymi. Pakli by kto to potupie vczinil | a f nym mluwil aneb fie modlil, ten bud zba | wen obczowanie. A fwaty kalixtus przida | wa, ani giefti ani piti ani zgewnie ani tay | nie f nym nema mluwiti. A kto to przeftupi, | geftli fwietfky, bud klet, geftli duchowni, bud | zfazen. Druha pokuta, ze wfficzkni prziezni | tele przidrzegiczij fie przigimatele obrani | tele gfu w kletbie. Trzetie, ze gfu narczenij | a latinye infames tocziz beze czti. Cztwrta [44b] w nizadnych vrzadiech a radach nemagi by | ti. Pata nemohu byti fwiedczy. Sfefta nemo | hu kffafftow cziniti. Sedma nemohu zadne | ho napadu mieti. Osma nyzadnij[2]) nemagij gim ftati k fudu, ale oni wffem. De | wata buduli kteraczi fudcze, gich fud a wynos | zadne nenie platnofti, pakli rzeczniczy, ne | bud platna gich przimluwa, pakli pifarzi, | gich pifma zadne moczy nemagi. Defata | gfuli knyezie, wffeho knyezftwa a fwych be | neficij a obrokow gfu zbaweni. Gedenacz | te, ze nemagi zadnych obyeti za nye cziniti, | ani ktere fwatofti gym dawany magi byti. | Tyto wffeczky ftogie

---

[1]) Po ze následuje v tomto slově škrtnuté la.

[2]) Následuje škrtnuté: nemohu |

pſanij w prawiech du | chownich, kde ſie piſſe o kaczierzich. Dwanacz ta geſtlize w tom do roka ſtanu, yakoz tyto | wſſeczky wieczy giz ſtogie wieducze wuoli ot | cze ſwateho, magi byti yako kaczierzi odſuze | nij, tak ſtogi w prawiech. Trzinadczta, ze vm | ruli w tom, nemagi byti mezy krzeſtiany ſcho | wanij, a kto gie koliwiek ſchowa wiedomie | na mieſtie poſwatnem, bud podroben w klet | bu, od nyezto [1]) nebud rozhrzieſſen, lecz ſwy | ma rukama ta tiela zatraczena wykopa, | a mieſto to bud zkazeno, aby ſie tu nikdy krze | ſtiane nepochowawali. Cztrnadczta, ze ne | magi zadnych obieti za nie cziniti, ani ktere [45 a] Swatoſti gym magi dany byti. Patnaczta, | ze Synowe a dyediczowe takowych, az do dru | heho kolena nemagi byti na zadnych vrzadech | ſwietſkych ani duchownich. Sfeſtnaczta nay | hroznieyſſie a naypoſlednyeyſſie, ze Otecz | ſwaty Pawel Papez yakoz klel a klne Gi | rzika, tak wſſeczky geho pomoczniky podle pra | wa A to v weliky cztwrtek przede wſſim ſwie | tem Takto: moczy pana Buoha wſſemohu | czieho Otcze ſyna y ducha ſwateho, moczy ſwa | tych appoſſtolow petra a pawla a moczy na | ſſij papezſku wyobczugem a klnem wſſeczky | ſpolu a kazdeho zwlaſſtie, genz ſie tehoz Girzi | ka kaczierze przidrzie, prziſtogie, ſluzie przegi, | Aneb gemu radu, pomocz nebo prziezen tay | nie nebo zgewnie vprziemye neb okolkem | dawagi, kterehozkoli gſu duoſtogenſtwie, ſta | wu, rzadu, rodu, wyſoſti neb vrozenye, A kto | ſ nym ſplolek magij w obchodiech neb myeti budu | kterakkoli potom. Item wyobczugem | od zboru krzeſtianſkeho a klnem obrancze po | tupeneho kaczierzſtwa Gregoru z hym | burka, kteryzto yako drziewe ſprawedliwȳ | ſudem zaſluzil, ze geſt za kaczierze odſuzen, | Tak nynie w kralowſtwij czeſkem opuka po | horſſenye a kamen vrazky vczinyen geſt, | a giz po prodane duſſij za mrzky ziſk ohaw[45 b]nemu tomu Girzikowi pomahati radu ne | przeſtawa A neſtydij ſie wyzdwihnuti ro | how proti ſwatoſwatemu Rzimſkemu ko | ſtelu, Matcze a Miſtryni a gegie przikaza | nie potupiti, y pokut duchownich neuſtu | pnym duchem zanetbati nebogie ſie. Itm̄ | wyobczugem a klneme wſſeczky a gednoho | kazdeho, kterehozkoli ſtawu, Rzadu, powahy | aneb wyſoſti gſu, by pak byli [2]) w Biſkupſkem, kralowſkem, neb kteremko | li duchownyem neb ſwietſkem duoſtogen | ſtwij, kterziz newiernym kaczierom wykle | ſſom, genz w takowem wykleſſkem kaczierz | ſtwi neuſtupnie trwagi, Odyenie, konie, ze | lezo, wolowo, drziewie, Suol, woley, Rucho, | ſpizij a gine, kterekoli k pozitku lidſkemu po | trzeby, Aneb kterekoli pomoczi zgewnie, neb | taynie dodawagi, Gymyzto tijz wykleſſo | we mohli by trapiti wierne krzeſtiany kte | rakkoliwiek. Teez take wſſeczky przidrze | giczie ſie wykleſſow, kterehozkoli ſtawu a | rzadu by pak Byli, Biſkupſkeho neb kra | lowſkeho a duchownieho neb ſwietſkeho | duoſtogenſtwie A gym prziwolugi Aneb | dawagiczij w tiech wieczech kdykoli a kterak | koli pomocz, radu neb prziezen. A ta-

[1]) Po nye následuje škrtnuté ho

[2]) Následuje škrtnuté Biſkupem. |

kowe | wſſeczky prawime a wypowiedame, ze gſu | ſpoleczniczy kaczierzſſti a wſſeho duoſtogen[46a]ſtwie a czty duchownie y ſwietſke zbawenij. |

A kdyz Otecz ſwaty tyto a gine kletby dokonal, | Tehdy takto ſie modli: Proſime wſſemohu | czieho pana Buoha a miloſrdneho a naboznie zadame, aby ty duſſe, kterez negſu tiemito klet | bami ſwazani, od buduczieho zawazanie ra | czil zachowati. A ktere gſu ſwazanij k ſpaſenij | a rozhrzieſſenie zaſluzenie raczil obratiti. | Pak dale rozhrzieſſeme tyechto kleteb nam | toliko a naſſim namieſtkom Rzimſkym biſ | kupom zachowawame kromie toliko czlan | ku ſmrti. A tudiez chczme, aby ſlibili doſti v | cziniti, pozdrawili ſie. Gynak kazdeho toho knye | ze, kto by ginak ſmiel rozhrzeſſiti, v weliku | kletbu podrobugem A wſſeczko knyezſtwie | gemu ſtawugem a zapowiedame.

Tak ſie | dalo v weliky Cztwrtek w Rzimye, geſſto za | krzeſtianſkych kralow to nebylo ſlychano. Bu | diz Panu Buohu, pro koho to mame, ſ placzem | zalowano.

Napominanye ſpaſytedlnee.

Toto ſlyſſiecze a cztucze, milij Czechowe, genz | gſte odſtupili od toho Girzika, podyekugte pa | nu Buohu, ze geſt was raczil geho zproſtitij. | A wy, genz geſſtie ſ nym drzite,[1]) leknucze ſie | tiechto prawych a welmi hroznych rzeczij, pom | niete na czeſt a na wieru krzeſtianſku, wazte | ſobie wiecze duſſij, nezli tielo, wieczne wieczy, | nezli czaſne a minule k nepoſluſſenſtwi ra[46b]diecze y wieru y czeſt y zbozie tratite. K ged | notie weducze wſſeho nabudete, znamenay | te, ze geſt wzdy k konczi przigiti. Geſtlize | wami tato zemie zagde, A wy mohucze byti po | moczni a radnij, y pomahate hadu proti | czlowieku, kaczierzi proti krzeſtianom, hrozne | pokuty Bozie y lidſke na ſie czekayte. A protoz, | yakoz krzeſtiane ſpolu wſtupiecze w gedno | tu, wezmyete ſobie pana, podle przikazanie | Bozieho w patych knyhach Moyzieſſowych | w Sſeſtnaczte kapitole, genz by byl z pocztu | bratrzij tocziz wiernych krzeſtianow ſpolu | poſluſſny ſyn. Neb dye Pan Buoh: Nebudeſs | moczy gineho narodu czlowieka wzieti za | krale, tocziz nema nad tebu pohan, Zid neb kaczierz pa | nowati. Protoz takoweho nam pana | dayte, Genz by Czerkwe ſwate byl ſyn poſlu | ſſny a duchowenſtwie milowal, Panſtwo, | Rytierzſtwo a Mieſta na czti, zbozij, prawiech, | ſwobodach y zachowawal y rozmnozowal, | A tuto zemi w ſwatu gednotu a prwotni ſla | wu zaſie vwedl zczaſtnye.

Day to, pane Bo | ze, Swaty waczlawe, At twa zemye y twe | plemie nezahyne. Amen.

---

[1]) Následuje škrtnuté k.

Doplněk.

Za tisku laskavostí P. T. pp. univ. prof. Dra. J. Golla a vdp. Dra. F. Krásla, jimž zde díky vzdávám, mohl jsem se seznámiti ještě s některými rukopisy spisů Hilariových.

Traktát o nejsvět. přijímání těla a krve boží pod jednú spuosobú (str. 10.) dochován je v knihovně kapitulní několikráte, a to pod sig. D 56, D 58, D 140. Rukopis D 56 pochází z r. 1468. Na listu předposledním stojí zapsáno: »Anno domini M^{o}CCCC^{o}LXVIII finitus est iste libellus per Martinum de Dobronina in Castro Bielina«. D 58 má vročení 1550 a končí: Finitum est per me Johannem Notarium ex Hostka«. D 140 je bez bližších udání.

Několik Listů Hilariových (str. 11.) dochováno je v kap. knihovně pod sig. N. 58 a N. 59.

OBSAH.

Ukazatel.

Mimo Rozpravy vyšlo:

V. V. Tomek. Mappa staré Prahy k létům 1200, 1348 a 1419 . . . . Cena 5 zl

Dr. Bohuslav Rieger. Zřízení krajské v Čechách. Část I. . . . Cena 3 zl. 75 kr.

» » » » » » Části II. seš. 1. Cena 1 zl. 50 kr.

» » » » » » » » » 2. Cena 2 zl. 10 kr

Ferdinand Tadra. Soudní akta konsistoře Pražské. Část I. (1373—1379.) Historický Archiv České Akademie č. 1. . . . . Cena 2 zl. 90 kr.

Ferdinand Tadra. Soudní akta konsistoře Pražské. Část II. (1380 - 1387.) Historický Archiv České Akademie č 2. . . . . Cena 3 zl. 20 kr.

František Dvorský. Listy paní Kateřiny z Žerotína rozené z Valdštejna. I. Dopisy z roku 1631 a 1633. Historický Archiv České Akademie č. 3. Cena 2 zl. 25 kr.

František Dvorský. Listy paní Kateřiny z Žerotína rozené z Valdštejna. II. Dopisy z roku 1634 a 1635. Historický Archiv České Akademie č. 7 Cena 2 zl. 50 kr.

Dr. František Kameníček. Prameny ke vpádům Bočkajovců na Moravu a k ratifikaci míru vídeňského od zemí koruny české r. 1605 1606. Historický Archiv České Akademie č. 4. . . . . Cena 2 zl.

Dr. Vojtěch J. Nováček. Listář k dějinám školství Kutnohorského. (1520—1623) Historický Archiv České Akademie č 5. . . . . Cena 1 zl. 40 kr.

Ferdinand Tadra. Summa cancellariae (Cancellaria Caroli IV.). Formulář král. kanceláře české XIV. století. Historický Archiv České Akademie č. 6. Cena 2 zl. 10 kr.

Zikmund Winter. Život církevní v Čechách. Svazek první. . . . Cena 1 zl. 30 kr.

» » » » » » druhý. . . Cena 1 zl. 40 kr.

Ferdinand Tadra. Soudní akta konsistoře Pražské. Část III. (1392—1393., 1396—1398). Historický Archiv České Akademie č. 8. . . . . Cena 3 zl. 50 kr.

Max. Dvořák. Dva denníky dra. Matiáše Borbonia z Borbenheimu. Historický Archiv České Akademie č. 9. . . . . Cena 1 zl. 80 kr.

Ferdinand Menčík. Paměti Jana Jiřího Haranta z Polžic a Bezdružic od r. 1624 do r. 1648. Historický Archiv České Akademie č. 10. . Cena 1 zl. 50 kr.

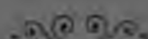
Emil Ott. Soustavný úvod ve studium nového řízení soudního. Cena 1 zl. 20 kr.

Zikmund Winter. Děje vysokých škol Pražských od secessí cizích národů po dobu bitvy bělohorské (1409—1622). . . . . Cena 1 zl.

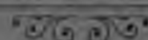
Ferdinand Tadra. Soudní akta konsistoře Pražské. Část IV. (1401—1404) Historický Archiv České Akademie č. 11. . . . . Cena 2 zl 40 kr.

Dr. Ladislav Klicman. Processus iudiciarius contra Jeronimum de Praga habitus Viennae a. 1410—1412. Historický Archiv České Akademie č. 12

Václav Schulz. Korrespondence hraběte Václava Jiřího Holického ze Šternberka. Historický Archiv České Akademie č. 14.

Alois Wiesner, Prag.

HISTORICKÝ ARCHIV
ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ V PRAZE.
ČÍSLO 14.

KORRESPONDENCE
HRABĚTE VÁCLAVA JIŘÍHO HOLICKÉHO
ZE ŠTERNBERKA.

I. LISTY HR. ALŽBĚTY Z MARTINIC Z LET 1638—1640.
II. LISTY VYMĚNĚNÉ PŘI JEDNÁNÍ O RESTITUCI DŮSTOJNOSTI HRABAT ŘÍŠSKÝCH PRO CELÝ ROD Z LET 1662—1664.
III. LISTY FRANTIŠKA MAXM. LEOPOLDA Z TALMBERKA Z LET 1665—1666.
IV. LISTY MATOUŠE FERD. SOBKA Z BÍLENBERKA ARCIBISKUPA PRAŽSKÉHO Z LET 1668—1674.

SEBRAL A K VYDÁNÍ UPRAVIL

VÁCLAV SCHULZ.

(PŘEDLOŽENO DNE 30. PROSINCE 1897.)

V PRAZE.
NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.
1898.

Publikace
od I. třídy České Akademie posud vydané:

V Rozpravách:

Ročník I.

Číslo 1. Dr. František Laurin. Pokrevenství a švakrovství jakožto překážky manželství rozlučující . . . . Cena 75 kr.

» 2. Ferdinand Tadra. Kanceláře a písaři v zemích českých za králů Jana, Karla IV. a Václava IV z rodu Lucemburského . . . . Cena 2 zl. 30 kr.

» 3. Frant. Dvorský. Albrecht z Valdštejna až na konec r. 1621. Cena 1 zl. 70 kr.

» 4. JUDr. Karel Kadlec. Provozovací právo k dílům dramatickým a hudebním. Cena 90 kr.

Ročník II.

Číslo 1. František Mareš. České sklo . . . . Cena 2 zl. 25 kr.

» 2. Josef Konstantin Jireček. Poselství republiky dubrovnické k císařovně Kateřině II. V l. 1771 - 1775. . . . . Cena 1 zl.

» 3. Dr. František Laurin. Nařízení papežské kongregace »Auctis admodum«, ze dne 4. listopadu 1892 . . . . Cena 20 kr.

Ročník III.

Číslo 1. Josef Kalousek. O staročeském právě dědickém a královském právě odúmrtném na statcích svobodných v Čechách i v Moravě. Cena 45 kr.

» 2. Dr. Čeněk Zíbrt. Seznam pověr a zvyklostí pohanských z VIII. věku. Cena 1 zl. 40 kr.

» 3. Josef Smolík. Pražské groše a jejich díly . . . . . . Cena 1 zl. 30 kr.

» 4. Ferdinand Menčík. Volba Papeže Innocence X. . . . . . Cena 50 kr.

» 5. František Čáda. Noetická záhada u Herbarta a Stuarta Milla. Cena 1 zl. 40 kr.

Ročník IV.

Číslo 1. Frh. von Helfert. Gregor XVI. und Pius IX. Ausgang und Aufgang ihrer Regierung October 1845—November 1846. . . . . . . Cena 1 zl. 60 kr.

» 2. Dr. Frant. Storch. Vyručení obviněného z vazby vyšetřovací. Cena 1 zl 10 kr.

» 3. Dr. Josef Pekař. Dějiny Valdštejnského spiknutí . . . Cena 3 zl. 90 kr.

» 4. František Krejčí. Element psychologický . . . . Cena 65 kr.

Ročník V.

Číslo 1. O. Hostinský. Jan Blahoslav a Jan Josquin . . . . . Cena 2 zl. 60 kr.

» 2. Josef Smolík. Denary údělných knížat na Moravě . . . . Cena 80 kr.

» 3. Cyrill Horáček. Počátky českého hnutí dělnického . . Cena 1 zl. 10 kr.

Ročník VI.

Číslo 1. Dr. Karel V. Adámek. Příspěvky k dějinám selského lidu z okolí Hlinska v XVIII. věku. . . . . Cena 70 kr.

» 2. Dr. Frant. Krejčí. Zákon associační. (Pokus psychologický.) Cena 1 zl.

» 3. Josef Smolík. Nález denárů v Chrášťanech u Českého Brodu. Cena 50 kr.

Pokračování viz na třetí straně obálky.

HISTORICKÝ ARCHIV

VYDÁVÁ

I. TŘÍDA ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA

PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ V PRAZE.

PÉČÍ

HISTORICKÉ KOMMISSÍ PŘI NÍ ZŘÍZENÉ.

ČÍSLO 14.

KORRESPONDENCE HR. VÁCLAVA JIŘÍHO HOLICKÉHO ZE ŠTERNBERKA

Z LET 1638—1674.

V PRAZE.

NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.

1898

KORRESPONDENCE

HRABĚTE VÁCLAVA JIŘÍHO HOLICKÉHO

ZE ŠTERNBERKA.

I. LISTY HR. ALŽBĚTY Z MARTINIC Z LET 1638—1640.

II. LISTY VYMĚNĚNÉ PŘI JEDNÁNÍ O RESTITUCI DŮSTOJNOSTI HRABAT ŘÍŠSKÝCH PRO CELÝ ROD Z LET 1662—1664.

III. LISTY FRANTIŠKA MAXM. LEOPOLDA Z TALMBERKA Z LET 1665—1666.

IV. LISTY MATOUŠE FERD. SOBKA Z BÍLENBERKA ARCIBISKUPA PRAŽSKÉHO Z LET 1668—1674.

SEBRAL A K VYDÁNÍ UPRAVIL

VÁCLAV SCHULZ.

PŘEDLOŽENO DNE 20. PROSINCE 1897.

V PRAZE.

NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.

1898.

Tiskl Alois Wiesner v Praze.

ÚVOD.

S archivem Šternbersko-Manderscheidským, který hraběnka Christiana po smrti otce svého, hraběte Františka ze Šternberka a Manderscheidu, Museu kr. č. odevzdala, dostala se sem i dosti četná korrespondence všech téměř členů slavného tohoto rodu jak mužských tak ženských, a sice od konce 16. až do 19. století. Ješto členové tohoto rodu života veřejného v Čechách činně se účastnili a vysoké úřady zemské zastávali, jest korrespondence jejich i z všeobecného stanoviska dosti důležitou a zajímavou.

Mezi jednotlivými těmito sbírkami zaujímá i co do počtu i co obsahu místo ne poslední sbírka listů, které obdržel aneb zaslal hrabě Václav Jiří Holický ze Šternberka, JMC. rada, skutečný komoří a soudce zemský, pán na Českém Šternberce, Uhlířských Janovicích, Radovesicích a Veltrubech, syn pana Oldřicha Holického ze Šternberka, narozený r. 1614 a zemřelý r. 1682. Jmenovitě listy vesměs česky psané, které v létech 1668—1674 od pražského arcibiskupa Matouše Ferdinanda Sobka z Bílenberka obdržel, jsou formou, obsahem a upřímnou nelíčenou srdečností tak zajímavé, že by bylo škoda, aby před veřejností i na dále skryty zůstávaly.

Uvádějíce je zde [89—160] v známost kruhům širším, připojili jsme k nim tři jiné skupiny listů z různých dob života hr. Václava Jiřího ze Šternberka a sice: 1.) dopisy matky jeho Alžběty rozené hr. z Vrtby z let 1638 až 1640 [1—11], 2.) dopisy vyměněné při jednání o restituci důstojnosti hrabat říšských pro celý rod z let 1662—1664 [12—81] a 3.) dopisy Františka Max. Leopolda z Talmberka z let 1665—1666 [82—88].

I.

Listy hr. Alžběty z Martinic

1638—1640.

Alžběta Marie Magdalena, dcera hr. Sezemy z Vrtby a Judity Španovské z Lisova, provdala se r. 1613 za Oldřicha Holického ze Šternberka, s nímž měla syna Václava Jiřího a dceru Veroniku Polixenu. Po smrti jeho provdala se r. 1625 opět a to za Adama ml. ze Šternberka, jehož byla druhou manželkou. Když pak i ten zemřel, pojala r. 1635 za třetího muže hr. Jaroslava Bořitu

z Martinic, nejvyššího purkrabí pražského, jehož sama byla opět druhou ženou, kterého však již více nepřežila, zesnuvši r. 1643. Pan Jaroslav oženil se potom ještě též po třetí.

Jako hraběnka Martinicová dala paní Alžběta r. 1637 synu svému z prvního manželství, panu Václavu Jiřímu Holickému ze Šternberka za choť slečnu Voršilu Polixenu, dceru hr. Jaroslava Bořity z Martinic a první jeho manželky Marie Eusebie ze Šternberka († 1634), a dceři své Veronice Polixeně za chotě syna nynějšího svého manžela, hr. Bernarda Ignáce z Martinic.

Zůstávajíc s chotěm svým k vůli vysokému jeho úřadu téměř neustále v Praze a nemohouc se v nejistých oněch dobách tak snadno na návštěvu vypraviti, psávala aspoň milým svým dětem na Šternberk, aby s nimi v stálém zůstávala spojení, i sdělovala jim pilně všecky své drobné starosti i novinky z veřejného života.

Bohužel zachovalo se listů jejich pouze jedenácte a to jen z let 1638—1640. Uvážíme-li, jak i v tomto zbytku v dubnu a květnu r. 1640 dopisy rychle po sobě následují, snadno usoudíme, že jich mezi léty 1637—1643, od doby, co syna oženila, až do své smrti zajisté slušnou řadu na Šternberk zaslala. Ztráty jejich musíme zajisté želeti, poznáváme-li již z několika těch zbylých listů, že hraběnka Alžběta byla paní ducha bystrého, ženou s mužem svým všecky strasti trpělivě snášející a matkou milující, jež drahé své děti jen nejněžnějšími jmény oslovuje, i při tom horlivou vlastenkou, která jazyk český dobře ovládá a slohem uhlazeným píše.

Na paměť její budiž několik těch listů [1—11] zde položeno.

II.
Listy vyměněné při jednání o restituci důstojnosti hrabat říšských pro celý rod.

1662—1664.

Jednou z nejznamenitějších a zajisté nejučenější ženou celého rodu Šternberského byla paní Ludmila Benigna, rozená Kavkova z Říčan, manželka pana Františka Matyáše ze Šternberka. Jsouc horlivou přítelkyní věd byla v čilém písemném spojení s četnými učenci doby své a vynikala nad mnohé z nich i v latině ryzostí slohu svého. Národní literaturu českou z úpadku tehdejšího snažila se povznésti tím, že u bratrstva panny Marie při novoměstské kolleji Jesuitu, jichž zvláštní byla příznivkyní a patronkou, uložila značný kapitál, z něhož později (1669) Dědictví sv. Václava povstalo.

Když manžel její František dne 9. srpna 1648 náhodou kulí švédskou zasáhnut zemřel, oddala se paní Ludmila zcela péči o dobré vychování synů svých Václava Vojtěcha († 1708), Jana Norberta († 1679) a Ignáce Karla († 1700), jichž zákonitou poručnicí byla, i správě rozsáhlých statků jejich. Vychovávajíc syny své na muže dokonalé, kteří by vlasti své a společnosti lidské platné služby prokazovati mohli, obírala se pilně i myšlénkami, jak by starobylost a slávu rodu jejich pro budoucí časy povznesla.

Jsouc pevně přesvědčena o pravdě podání, že rod Šternberský v Čechách původ svůj vzal od westfálského hraběte Burkarda ze Šternberka, který prý v bojích německého krále Jindřicha IV a knížete českého Vratislava II se súčastniv potom v Čechách a to v kraji Litoměřickém se usadil, usilovala dosíci uznání toho a spojené s tím hodnosti hrabat říšských od císaře Leopolda I a nelekala se za tou příčinou žádné námahy ani dalekých cest do Vídně. Prosté povýšení do stavu hraběcího nedostačovalo jí. Ona chtěla, aby uznáno bylo, že hraběcí důstojnost Šternberkům od pradávných dob již přináleží; a proto veškeré její úsilí směřovalo k tomu, aby dosáhla »restituce« důstojnosti této, čímž dávná starobylost rodu i důstojnosti hraběcí slavnostně byla by prohlášena.

Aby vyplnění těchto tužeb svých snáze dosáhla, musela postarati se o to, aby i všickni ostatní členové rodu Šternberského souhlas svůj k tomu dali, ji ve snahách těch podporovali a s ní v tom vůbec za jedno byli. V té době žili mimo uvedené tři její neplnoleté syny ještě jen dva synové Jana Rudolfa († 1638) a sice Štěpán Jiří († 1706) a Adolf Vratislav († 1703) a z Holických jediný Václav Jiří († 1682) s třemi nedospělými svými syny Jaroslavem († 1709), Ferdinandem Karlem († 1675) a Janem Václavem († 1712). Štěpán Jiří, nejsa nadán statky vezdejšími, žil v ústraní a hlas jeho zde nerozhodoval. Zbývali tedy vedle paní Ludmily jen Adolf Vratislav a Václav Jiří Holický.

Nejdůležitějším činitelem byl pan Adolf Vratislav, který v službách císaře Leopolda I byl již tehdy, když tento ještě arcivévodou byl. Nadán neobyčejnými dary ducha a osvojiv si důkladné vědomosti ze všech oborů hlavně věd státních osvědčil zdatnost svou v nejrozmanitějších úřadech a získal si důvěru císaře v míře takové, že týž s ním až do jeho smrti důvěrně si dopisoval a nejvyšším purkrabím a prvním místodržícím v Čechách i rytířem zlatého rouna jej jmenoval.

Společnému úsilí paní Ludmily a pana Adolfa Vratislava podařilo se konečně vymoci dne 24. prosince 1661 císařský diplom, kterým hodnost říšských hrabat jim byla obnovena, restituována, a jim praedikat »vysoceurozený« přidělen.

Aby však diplom tento pro všecky členy rodu, pro obě větve, Zdenkovu i Alešovu, platil, bylo nutno, aby i pan Václav Jiří Holický s potomky svými do něho pojat byl. Tomu však kladla říšská dvorská kancelář obtíže namítajíc, že Václav Jiří již dříve pro svou osobu a přímé potomky své do stavu říšských hrabat byl povýšen. Václav Jiří domnívaje se však, ovšem neprávem, že paní Ludmila s panem Adolfem Vratislavem jej snad spolu do diplomu pojmouti nechtěli, hájil trpkými slovy svůj s nimi společný původ nechtěje býti »panchartem rodu« svého. I nastalo dlouhé vyjednávání o tom, jak zníti má diplom císařský, aby všechny strany uspokojoval. A když konečně shodli se na tom, aby vydán byl jen jeden diplom společný, jenž by platil pro všecky členy rodu Šternberského, pro obě jeho větve Zdenkovu i Alešovu, nastaly nové nesnáze pro placení vysoké taxy říšské i české dvorské kanceláři.

Pan Václav Jiří zaplativ po dlouhém vyjednávání a zdráhání se prostřednictvím hr. Aleše Vratislava z Mitrovic částku taxy naň připadající rozhodně

zdráhal se platiti třetinu částky za nemohovitého pana Štěpána Jiřího prý pro nedostatek peněz,*) jakož i proto, že se k ničemu podobnému dříve byl nezavázal. Konečně nabídl se z lásky přispěti jemu 100 říšskými dukáty, které však byly vráceny.

Dne 28. února r. 1663 mohli konečně paní Ludmila a pan Adolf Vratislav oznámiti pánu Václavu Jiřímu, že říšská dvorská kancelář císařský diplom**) o restituci říšského hrabství pro všecky členy rodu již zaslala. Na vydání téhož z české dvorské kanceláře museli čekati až do konce května r. 1664.

Tak po víceletém rozčilujícím jednání byli konečně všickni Šternberkové restituováni co hrabata říšští s praedikatem »vysoceurozený«.

O celém vyjednávání tomto, jež místy i tonem velice podrážděným bylo vedeno, podařilo se nám shledati celkem 70 dopisů, z nichž 34 českých a 36 německých. Paní Ludmila psala sama 14 českých a 1 německý, společně s panem Adolfem Vratislavem 4 české a 3 německé; pan Adolf Vratislav 2 české a 15 německých; pan Václav Jiří 8 českých a 6 německých; hr. Aleš Vratislav z Mitrovic 5 českých; od různých osob úředních jest 1 český a 11 německých. Všecky tyto listy podáváme níže (12—81) v pořadu přesně časovém.

*) V peněžních záležitostech byl pan Václav Jiří velice opatrný. Dokazuje to i jednání o pozůstalosti matky jeho Alžběty, která jemu 4000 kop gr. dluhovala. Sestra jeho Veronika Polixena provdaná z Martinic a pan Jaroslav Bořita z Martinic, manžel nebožky, druzí dva dědicové, před ukončeným jednáním zaplatili raději ze svého r. 1644 panu Václavovi jistinu onu i s úroky celkem 4692 kop. 18 gr 2 d. »na tuhé z něho páně upomínání«, aby měli pokoj, ačkoliv vyjednávání o pozůstalosti až přes rok 1647 se protáhlo.

**) Diplom tento během času zmizel z hraběcího archivu. Byl patrně k vůli zlaté šňůře a zlaté krabici pro pečeť ukraden. Neboť když později šťastnou náhodou opět do rukou hr. Františka Filipa se dostal, zbylo z něho jen 14 nesešitých listů pergamenových, bez desek. Proto dal si týž hrabě od říšské dvorské kanceláře pravost jeho potvrditi Osvědčení toto zní následovně:

Nach deme vorstehendes Original-Diploma, wodurch weyland Kayser Leopoldi May. die sammtliche von beeden Linien des Sdenkonis und Alexii herstammende von Stern, berg jure postliminii in die Reichsgräfliche Würde den 24. Dec. Anno 1661 restituiret- nach der von dem Kay. König. würklichen geheimen Rath, Rittern des goldenen Vliesses, Cammerern und der verstorbenen Kayserin Josepha Obristhofmeistern Herrn Franz Philipp des heiligen Römischen Reichs Grafen von Sternberg beschehenen Anzeige aus dem Sternbergischen Famillen-Archiv vor einiger Zeit vermuthlich durch Anlockung der diesem Diplomati mit einer goldenen Schnur angehängt gewesenen goldenen Bull entwendet worden, und solches jedoch ohne gedachter Bull und Schnur zufälliger Weise dem dermahligen Seniori Familiae wieder zu Handen gekommen seye, so hat man von Seiten der Kayserlichen geheimen Reichs-Hof-Canzley auf beschehenes Ansuchen obgedachten Herrn Grafens von Sternberg gedachtes Diploma mit dem in der Kayserlichen geheimen Reichs-Hof-Canzlei-Registratur befindlichen Original-Concept genau collationirt, solches von Wort zu Wort gleichlautend, auch die Hand-Unterschriften wahrhaft befunden, und dieses vorstehende vom Kaysers Leopold May, denen obberührten von Sternberg confirmirte Reichsgräfliche Diploma als das wahre Originale anerkennet, welches zu mehrerer Bekräfftigung dessen mit dem aufgedruckten Kayserlichen geheimen Reichs-Hof-Canzley-Insiegel attestiret wird. Wien den 3ten Novembris Anno 1774. L. S. Kayserliche geheime Reichs-Hof-Canzley.

III.
Listy Františka Max. Leopolda z Talmberka.
1665—1666.

Roku 1584 vypůjčil si Karel Petr Holický ze Šternberka od pana Jiřího z Talmberka 10.000 kop grošů míšenských aneb z jiné snad příčiny dal jemu na ně úpis. Dlužní tento list obnovil hr. Sezema z Vrtby, jsa poručníkem nezletilého Václava Jiřího Holického ze Šternberka, vnuka Karla Petra, dne 16. října 1630 a prohlásil, že skutečně dlužen jest panu Janovi ml. z Talmberka, synu a dědici pana Jiřího, 10.000 kop gr. míš., zavazuje se zároveň 300 kop úroku pololetního z nich dávati a po půlletní výpovědi celou jistinu i s úroky hotově bez prodlení zaplatiti.

Výpověď tato skutečně byla dána dne 22. dubna 1645, ale plnoletý již pan Václav Jiří ze Šternberka k placení se neměl. Pan Jan ml. z Talmberka nahlížeje pak nemožnost jeho v krutých oněch časech a pro zachování dobré vůle nenaléhal příliš, ba na konci života svého i nezaplacené úroky z ní odpustil a panu Martinovi Jindřichu z Paradysu při sepisování poslední vůle nařídil, kdyby zemřel, »aby stran placení hlavní summy na něj (t. j. pana Václava ze Šternberka) nekvapeno, nýbrž s ním mírně zacházeno bylo, tak aby obstáti mohl a láska zachována byla.« Tak pečetí svou i podpisem dosvědčuje pan z Paradysu dne 31. října 1663.

Avšak dědic pana Jana František Vilém z Talmberka neřídil se projeveným přáním strýce svého, nýbrž počal na hr. Václavu ze Šternberka jistinu i úroky důtklivě vymáhati. Když pak tento namítaje, že peněz těch sám nikdy neužil, ba že ani původní úpis nikdy neviděl, nabídl vyrovnati se tak, že zaplatí 6000 zl. hotově a tím aby celý dluh umořen byl, odmítl nabídku tuto s posměchem.

Za takových okolností obrátil se hr. Václav přímo k císaři uváděje v žádosti své, že za 75 let, co úroky řádně byly placeny, obdrželi páni z Talmberka z jistiny té na úrocích celkem 45.000 kop gr. míš. = 52.500 zl., že prvotní dlužní úpis nikdy neviděl, že v krutých nynějších dobách všem dlužníkům lhůty a slevy se povolují atd., i prosil na konec, aby císař jmenoval komisaře, kteří by záležitost tuto urovnali tak, aby splacením 6000 zl. na hotovosti celý dluh byl umořen. Císař uznav oprávněnost pronešených důvodů nařídil dne 20. srpna r. 1664 místodržícím kr. č., aby komisaře takové ve srozumění s oběma stranami jmenovali a smír vzhledem »k těžkým dobám, nedostatku peněz a velikému spuštění statků dlužníkových« provedli.

Po smrti Františka Viléma z Talmberka (1664) rozdělili se synové jeho o dědictví a dlužní úpis Šternberský dostal se nejmladšímu Rudolfu Františkovi, jménem jehož nejstarší bratr a poručník jeho František Maxmilián Leopold z Talmberka dluh nyní v summě 11.200 kop tak naléhavě vymáhati počal, že mu hr. Václav ze Šternberka na dopisy jeho již ani neodpovídal.

Konečně však předce došlo k narovnání dne 11. prosince 1665 na Českém Šternberce a to tak, že se hr. Václav zavázal panu Rudolfovi z Talmberka

zaplatiti 10.000 zl. a sice 3.000 zl. hned a každý následující rok dne 11. prosince 1.000 říšských dolarů a to bez úroků, až by celý dluh byl zapraven. Poslední lhůta splacena byla dne 28. prosince 1670, úpis z r. 1630 vrácen byl 27. března 1671 *) a do register soudu nejv. purkrabství pražského vložena generální kvitance pana Rudolfa dne 3. května 1677, čímž celá ta trapná záležitost úplně byla skončena.

Několik dopisů Františka z Talmberka k jednání právě vylíčenému se vztahujících podařilo se nám shledati (82—85). Že ale hr. Václav i po tomto vyrovnání rozmrzen zůstával, vysvítá z listů následujících (86—88) o veřejných záležitostech pojednávajících, z nichž v posledním pan František píše, že by rád na návštěvu přijel: »kdybych věděl, že se již víceji na mně tak jako prvé hněvati se neračte«.

IV.
Listy M. F. Sobka z Bílenberka, arcibiskupa pražského.
1668—1674.

Matouš Ferdinand Sobek [Zoubek], jeden z nejznamenitějších Benediktinů českých, narodil se v Rajhradě na Moravě roku 1618 co syn Václava Sobka, purkrabí statků kláštera Rajhradského; studoval humaniora v Broumově a altiora v Olomouci, byl r. 1638 v Broumově do řádu sv. Benedikta přijat, osvědčil se hlavně co znamenitý kazatel zde i v Polici a stal se konečně převorem kláštera Broumovského. R. 1643 zvolen byl jednohlasně za probošta kláštera Rajhradského, ale ještě než potvrzení v úřadě svém dosáhl, musel před Švédy do země vpadnuvšími prchnouti. Odešel do Čech a odtud již více na Moravu se nevrátil.

Bylť jmenován r. 1649 opatem kláštera u sv. Mikuláše na Starém městě pražském, který k značnému rozkvětu přivedl. R. 1652 nabídl mu císař Ferdinand III poustku sv. Jana [Ivana] pod skalou, aby zde znovu zřídil klášter benediktinský. Sobek přijav s radostí nabídku tuto, vystavěl zde nový chrám i klášter, osadil jej několika bratřími svými a stal se i jeho opatem. Věnovav spis svůj o životě poustevníka sv. Ivana nově korunovanému králi českému Leopoldu I byl od něho r. 1656 povýšen do stavu šlechtického s přídomkem »z Bílenberka«. V létech 1656—1664 byl i nejvyšším berníkem zemským v Čechách. Na to odstěhoval se do Hradce Králové, za jehož prvního biskupa již dne 1. května 1660 od císaře byl jmenován, od papeže dne 10. listo-

*) Úpis či jistota měla býti vrácena nejdéle do 14 dnů po splacení poslední částky. Proč se tak nestalo, vysvětluje vlastnoruční přípisek hr. Václava k německé smlouvě ze dne 11. prosince 1665: »Zaplacena, jak náleží, a pořádnost učiněna s panem Rudolfem s Talmberka a se mnou; jistota vrácená 27 Martii Ao 1671 skrze téhož pána s Talmberka štalmistra Františka Václava Mazaného ze Slavětína mně k rukám dodána; a to proto nemohl týž pan Rudolf mně dříve ji k rukám odvésti, že od pana bratra staršího jeho pana Františka Maximiliána s Talmberka a na Ratajích byla mu svěřena a on pro své pletichy majíc s panem Rudolfem mu ji nechtěl dáti a navrátiti, tak že se navrácení této originální jistoty až do toho času prodlelo.«

padu 1664 potvrzen, 15. března 1665 posvěcen a dne 29. července nastolen. Ale nepobyl zde dlouho stav se již r. 1668 arcibiskupem pražským. Dosáhnuv v únoru r. 1669 potvrzení papežského zastával hodnost tuto až do smrti své dne 29. dubna 1675. Pohřben byl v Broumově.

Kdy s hr. Václavem Jiřím Holickým ze Šternberka blíže se seznámil, nelze z listů zachovaných přesně zjistiti. Nejspíše na sněmě zemském a při styku úředním, když býval nejvyšším berníkem zemským, aneb z té příčiny, že nejstarší syn hraběte Jaroslav též stavu duchovnímu se věnoval. Důvěrnost však mezi nimi velmi rychle vzrůstala. Jeť první list ze dne 6. srpna 1668» poděkování to za blahopřání, jež jemu hrabě byl zaslal nejspíše do letního sídla jeho Chrasti, když jmenován byl arcibiskupem pražským, ještě dosti obřadný. Nadpis jeho zní: »Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane« a podpis: »Upřímnej stálej důvěrnej sluha,« ale již dne 20. října téhož roku čteme: »Můj nejlaskavější pane patrone« a »všechen upřímnej služebníček« a 5. února 1669 dokonce: »Můj nejlaskavější pane synáčku« a »upřímnej důvěrnej táta a volnej služebník«; odtud pak již pravidelně píše: »Můj nejlaskavější pane syne« a »upřímnej táta a sluha M. F. arcibiskup« přidávaje tu i tam ještě něžnějších a sladších jmen. Na doklad několik jen toho příkladů: Dne 9. května 1669 píše: já se svým nejmilejším dítkám Šternberskejm za upřímnost jejich »jináče mstíti nemohu, než že jistě zase naproti tomu hned mý srdce dokonale jim dávám a dediciruji«; dne 18. června téhož roku slibuje přijeti na Šternberk prosí, aby žádnou nepříležitost si proto k vůli němu nedělali, »nebo já se za domácího vydávám a chci domácí důvěrně bejti;« dne 2. dubna 1670 ujišťuje, že syna jeho hr. Jaroslava neopustí, »nebo táta jeho a máma ty jsou hned v prostřed srdce mého«; dne 20. prosince téhož roku: »Nebo jistě miluji, quia non inveni tantam fidem in Israel et tantum affectum sincerum«; dne 2. července 1671 oslovuje hraběte: »Můj nejlaskavější pane synáčku rozmilý«, dne 14. září: »holečku zlatej,« dne 22. prosince: »kterak pak bych mohl na ty zapomenouti, který svý srdce rozdělují a mně upřímně obětují. Ukrutník bych byl a ne otec neuznávaje tu srdečnou lásku« a dne 10. července 1674 neshledav se s nimi píše, »že nenalezl to, co miluje duše« jeho. Choť hraběte pak paní Voršilu Polixenu roz. z Martinic jmenuje: paní Voršilka, Voršilinka, má nejroztomilejší paní dcera, mamrlinka, do milejch ručiček jí dáti« a pod., ačkoliv již 50. rok věku svého dávno překročila.

Již z toho, co uvedeno, lze poznati, jak otcovsky byl arcibiskup hraběti a rodině jeho nakloněn, jak důvěrně s nimi obcoval a vřele je miloval. I nelze se proto diviti, že v listech svých zcela otevřeně a co nejdůvěrněji sobě vede nevybíraje slov, ale projevuje přímo a často i bez obalu myšlénky své.

Velmi často mluví o svých nemocech i líčívá živými barvami útrapy, jež mu podagra a kámen způsobují (93, 100, 105—8, 118, 121, 133 atd.). Úlevy ale jen dočasné přinesly mu lázně v Teplicích, kdež v dubnu a květnu r. 1671 se zdržoval. Jakmile však bolesti pominou, dostaví se opět přirozená bodrost a vtip, kterým často až nelítostně dotýká se hlavně opata kláštera sv. Prokopa na Sázavě, P. Daniele Ildefonsa. Ačkoliv byl jeho upřímným a

věrným přítelem a ačkoliv přečasto naň vzpomíná a jej pozdravovati nikdy neopomene, nepromíjí mu ani jedinou jeho slabost a šlehne jej, jak příležitost se namane (110, 135, 142, 157). Ostatně není sám nepřítelem světských požitků a dovede i vtipně o nich hovořiti, jak líčení svatebního veselí (103) ukazuje. »Bumbalo se dosti dobře« píše dne 7. května 1671, když vypravuje, jak v Teplicích hostil kurfirsta saského. A když po návratu z Vídně hrabě asi žertovně jemu veselé hostiny tamější vytýkal, odporučuje mu dne 14. září 1671: »Můj synáčku koštovat a jetti do Vídně, zdališ tak svattě, holečku zlatej, tam živ budeš. Occasio facit furem.« I slavnostní uvítání při visitacích lahodívá mysli jeho, jak bezpečně souditi lze z obšírného popisu pětinedělní cesty, kterou v červnu a červenci 1674 do Vratislavi podnikl. Ale nerad vidí, stojí-li věci takové mnoho peněz. Byltť z míry šetrný. Tak v uvedeném již listě o hostinách v Teplicích opatrně počítá: »Stálo mně to nettco,« dodává však ihned: »ale nic nedbám. Mnoho dobrýho catholitským v Lužici ta známost přinese.« V nemoci své hraje s nejvyšším písařem zemským, když jej odpoledne navštíví, »labetu vo krejcar; hrozně sobě škodímy« (105). Z téže příčiny zlobil se nejvíce na kurii římskou, že mu z ustanovené taxy nic sleviti nechtěli. Oznamujeť hraběti dne 16. dubna 1669 »má confirmací přišla, však bez umenšení taxy. Jak pravívá pan Rabenhaubtt: Nažerte se jich, tak i já Římanům říci mohu: Non est abbreviata manus Domini. Pán Bůh mně taky pomůže, ačkoliv dosti tvrdej vořech, nežli jej rozlousknu.« A ještě dne 20. prosince 1670 rozhorleně píše: »Ti římští hladoleti nechtějí od 9M corun nic uleviti«. Zdá se však, že sám často skutečně v peněžitých nesnázech vězel. Aspoň dne 18. května 1671, kdy jednalo se o koupi statku pro kuchyň biskupa Klatovského, velice se omlouvá, že hraběti penězi vypomoci nemůže: »Kdybych vlastní peníze měl, rád bych půjčil; ale nemám«. Jest také vždy potěšen, když někdo v poslední své vůli nějakým odkazem na něj si vzpomene, jakož učinili hr. František Adam Žďárský ze Žďáru (109) a pan Karel Adam z Říčan (151).

Nikdy neopomene přáti k svátkům a k novému roku a to vždy co nejsrdečněji. Jen jednou přihodila se mu nemilá ta věc a jak se dne 5. ledna 1670 omlouvá! »Mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa. — Prosím, prosím hříšničkovi odpustiti.« Také novinky všecky, které zvěděl, ihned hraběti na zastrčený Šternberk horlivě oznamoval, ať již týkaly se císaře a rodiny jeho, nebo zemí českých a poměrů zahraničních. Zvláště o Francouzích, Turcích a Uhřích rád vypravuje.

Hlavním však obsahem listů jeho jest péče o dobro hraběte i rodiny jeho a tu na předním místě o nejstaršího syna, pana Jaroslava, který jsa zdraví nevalného stavu duchovnímu se věnoval. Otec jeho hr. Václav staral se pilně o to, aby pomocí vlivuplných přátel a příbuzných synu svému opatřil praebendy co nejvýnosnější a nešetřil za tím účelem ani značných nákladů. Snažení jeho neminulo se účinkem. Mladý Jaroslav stal se již r. 1661 kanovníkem olomouckým a r. 1665 i pasovským. Když pak dne 31. května 1668 nově jmenovaný arcibiskup pražský Jan Vilém hr. Libštejnský z Kolovrat zemřel, namáhal se hrabě Václav všemožně, aby uprázdněný stolec arcibiskupský dostal se synu jeho. Ale

zde vliv jeho a přímluvy přátel u císaře nestačily. Již dne 10. června 1668 jmenován byl arcibiskupem Matouš Ferdinand Sobek z Bílenberka, biskup královéhradecký. A ten nyní sám počal horlivě vyjednávati, aby hr. Jaroslavovi nějaké jiné biskupství jaksi v náhradu za právě zmařenou naději opatřil.

Příležitost k tomu byla dosti dobrá. Uzavřelť císař Ferdinad II se svolením papeže Urbana VIII již roku 1630 rozděliti příliš rozsáhlou diecesi českou tak, aby vedle stolce arcibiskupského v Praze čtyři nová biskupství a to v Hradci Králové, Litoměřicích, Plzni a Budějovicích byla zřízena. Ale jednání o to protahovalo se nad míru. Teprv za Ferdinanda III bylo r. 1656 založeno biskupství litoměřické a za Leopolda I r. 1664 biskupství hradecké, jehož prvním biskupem Sobek sám již dne 1. května 1660 od císaře byl jmenován. Stav se nyní arcibiskupem hodlal zříditi v Plzni biskupství pro hr. Jaroslava. Ale proti všemu nadání katoličtí ti měšťané postavili se tomu na odpor, nechtějíce děkanský svůj kostel sv. Bartoloměje k tomu propůjčiti. Než arcibiskup nepodal se tak snadno a slibuje dne 24. března 1670: »já jich k tomu konnečně přivedu« a dne 2. dubna opět: »již já z Pilzenskejma budu tractirovati. Blázni jsou, že odporují. — Chtějí bejti fideles filii ecclesiae a nechtějí to přijíti, co fidelitatem vel maxime requirit. Již já to brzo spravím. Ještě jim strach pustím, že, co dostali od církve, to se jim snadno vezme. Mýho Jaroslava neopustím.« Ale Plzenští nepovolovali. I rozhorlil se na ně a slibuje proti nim zakročiti u císaře osobně. (130): »Muším drobett pejchu Plzenskejch skrotiti, nebo muší biskupa admittirovati. Nebo bude-li v Klatovech, tehda jméno Plzenskej kraj zruscheno bejti a Klatovskej kraj se jmenovati. Takto jsem jim hlavu myl onechda že v brský visitaci drobett na jejich caeremonias pozor dám a k počtům důchodův kostelních v přítomnosti mý jich přiženu. Vzácný říšská města nezavrhovaly biskupství a ti smějí je zavrhnouti. Jistě jim při císaři doložím«. Ale vše marné. Plzenští provedli vůli svou a biskupství u nich zřízeno nebylo.

Když jednání s Plzeňskými se nedařilo, obrátil se arcibiskup do Klatov chtěje, aby tam tedy bylo sídlo nového biskupství. Ale i zde potkal se s naprostou neochotností. Vypravujeť sám o jednání s nimi dne 16. listopadu 1670 takto: »Klatovští chtějí míti biskupa, ale nechtějí dáti domy pro bydlení. Já jsem jim pravil, zdališ se domívají, že mohu vystavěti bytt pro biskupa v povětří. Ale i bydby možná bylo, se obávám, že budú naříkati, že jim beru prospect do nebe. — Miseria.« A dne 2. dubna 1671 píše: »Klattovští se hrubě opponirují a vykazují místo (grobiáni N. B.) v předměstí mezi špitálníky. Ale dávám dobrou odpověď na všechno. Míním, že císař jináče se rozmyslí. Kupuji jeden stateček kuchynskej malou míli od Klatov.« I zdálo se, že v Klatovech biskupství zřízeno bude a císař Leopold I jmenoval v sezení tajné státní rady dne 21. června 1671 hraběte Jaroslava ze Šternberka skutečně již biskupem Klatovským. A předce na konec jednání se rozbilo. Biskupství v západních Čechách potom již vůbec zřízeno nebylo.

Za tak smutných okolností pomýšlel arcibiskup pro hr. Jaroslava, buď na biskupství královéhradecké, jehož jmenovaný biskup Jan Fridrich hr. z Valdštejna o biskupství ve Vratislavi dosti nadějně se ucházel, nebo na litoměřické, jehož

biskup Maxmilián Rudolf sv. p. Šlejnic stále churavěl. Ale i tyto naděje na ten čas sklamaly. Hr. Jaroslav stal se teprve dne 26. října 1675 skutečným biskupem a to v Litoměřicích. Potěšitelné této pro něho události arcibiskup však se nedočkal; zemřelť již před tím dne 29. dubna téhož roku.

Všecky listy níže zde položené psal arcibiskup vlastní rukou, ale jen výminkou přesně je datoval. Obyčejně spokojil se udati den toho kterého měsíce, ba dosti často označil číslem jen den, anižby jméno měsíce doložil. Za těch okolností bylo dosti nesnadné uvésti je v správný pořad časový. Myslíme však, že z obsahu jejich, dle svátků na mnohých místech jmenovaných i dle různých význačnějších udalostí předce podařilo se nám správně je seřaditi, ačkoli tím říci nechceme, že některé listy snad i jinam položiti by se nemohly.

Čeština jejich celkem správná vykazuje předce některé zvláštnosti; užívá ku př. *h* místo *ch*: zaházeti, nevyhází, nehtějí, na rozhodnou, ale též naopak: onechda; Bůh i Bůch; náhlnost = náchylnost, sladhost = sladkost, homonstvo = komonstvo; *z* místo *s*: zhledámy, zvěřil, ale i naopak: smínka místo zmínka; nezměniteldnej, jednom = jenom, dudník = dudák, domívají se = domnívají se, dokonale = dokonce, koustek = kousek, Vídni = ve Vídni; v dobrým zdravím*m*; poslední mele = umírá; jsmy, škodímy si apd.

Celkem podařilo se nám shledati 72 listy, jež arcibiskup Matouš hraběti Václavovi v létech 1668—1674 na Šternberk nebo na Radovesice zaslal. Uvážíme-li, jak v některých dobách rychle za sebou následují, poznáme hned, že značná jich část ztratiti se musela a sice nejen listů z doby před r. 1668 a od července 1674 do konce dubna 1675, kdy arcibiskup zemřel, nýbrž i z let 1668—1674, jak patrno z mezer v obsahu jejich. Bohužel nepodařilo se nám ztracené ty kusy objeviti. Také marným bylo veškeré pátrání naše po listech, které hr. Václav arcibiskupovi psal. Listů těch musela býti řada značná i byly by zajisté vzácným doplňkem k poznání povahy obou zajímavých těchto mužů. Poněvadž však není naděje, že by se ztracené jejich dopisy kdy našly, podáváme zde, co až na naše dny se zachovalo, jako příspěvek k povahopisu muže, který ze skrovných začátků vlastní silou svou povznesl se až k nejvyššímu důstojenství duchovnímu v království českém.

V Praze v prosinci 1897.

Václav Schulz.

I.

Listy hr. Alžběty z Martinic hr. Václavu Jiřímu ze Šternberka.

1638—1640.

1.

1638 d. 27. června v Praze. — Hr. Alžběta Marie z Martinic pozdravujíc hr. Václava, sděluje mu, že císař příští středu z Vídně do Prahy vyjeti míní. (Orig.)

Můj nejmilejší synu. Pán Bůh rač tě na každým místě přede vším zlejm milostivě chrániti a oppatrovati a dobrý stálý zdraví dáti. Toho já ti na Pánu Bohu jako upřímná máteř z upřímným srdcem vždycky vinšovati nepřestávám.

Mý zlatý dítě, na stokráte ti děkuji, že na mně nezapomínáš. Velice sem se nad tím zradovala, že si chvála Pánu Bohu spolu s paní Voršilkou*) zdráv. Což Pán Bůh rač vás dáleji při témž dobrém zdraví za mnohá prodloužilá léta zachovati. Přitom ti oznamuji, že můj nejmilejší pán i já spolu s mou Lyksičkou**), in summa a všickni, chvála Pánu Bohu zdrávi sme, kromě můj přemilej pan Maxl***) na zuby stůně. Ale mám naději, že ho to Bohda brzy pomine.

Můj nejmilejší pán ti vzkazuje svou povolnou službu a paní Voršilce svou lásku otcovskou. Já pak že paní Voršiličku na stotisíckráte pozdravuji. Má Lyksička ti svý sesterský služby vzkazuje a se ti pěkně i paní Voršilce k milosti a lásce poroučí.

Ráda bych ti můj milý synu nětco novýho psala. Nyničko tak nic nevím, než že Jeho Mi. Císařská, dá-li Pán Bůh, v příští středu z Vídně sem do Prahy šťastně vyjeti ráčí, nad čímž příjezdem se zde všickni převelice hrubě radujeme.

---

*) Manželkou hr. Václava byla Voršila Polyxena roz. z Martinic.
**) Dcera její Lucie Otilie z Martinic.
***) Maxmilián Valentin hr. z Martinic.

A tak tě, mý zlatý dítě, v milostivou ochranu Pánu Bohu všemohoucímu poroučím. Datum v Praze 27 Junii A^{o} 1638.

Tvá upřímná mátcř zůstávám až do smrti.

Alžběta Marie Magdalena h. z Martinic,
rozená h. z Vrtby.

Vysoce urozenému pánu pánu Václavovi Jiřímu Holickému svaté římské římské (sic) hraběti z Šternbergka, pánu na Českém Šternberce, synu mému nejmilejšímu k vlastnímu dodání na Šternberk.

2.

1639 d. 26 února v Praze. — Hr. Alžběta z Martinic těšíc se ze zdraví všech přeje hr. Václavovi vše dobré. (Orig. s vlastnoručním podpísem.)

Můj nejmilejší synu. Pán Bůh rač tě milostivě na každým místě přede vším zlejm chrániti a oppatrovati a dobrý stálý zdraví dáti. Toho já ti tolikéž i paní Voršilce jako upřímná máteř z upřímným srdcem vinšovati nepřestávám.

Psaní od tebe, můj přemilej synu, sem dostala a z něho se velice potěšila, že si tam chvála Pánu Bohu i tolikéž paní Voršilka čistej zdravej. Což Pán Bůh rač vám oboum dvoum téhož dobrého zdraví za mnohá prodloužilá létha popříti. Já ti, mý zlatý dítě, oznamuji, že můj nejmilejší pán jest chvála Pánu Bohu čistej zdravej; chyba, drobet kašle. Já pak při mírném zdraví zůstávám. Pan Bernart i má Polexinka sou chvála Pánu Bohu oba dva čistí zdraví. Můj nejmilejší pán ti vzkazuje pověděti svou službu, pan Bernart*) tolikéž, a má Lyksička svý sestersky služby ti vzkazujíce pěkně se ti i tolikéž paní Voršilce poroučí.

Prosím tě, paní Voršilku ode mně nastokráte pozdravuj. A tak můj přemilej synu, nemajíce ti co nového psáti, s tím tě Pánu Bohu poroučím. Datum v Praze 26 Februarii A^{o} 1639.

Tvá upřímná máteř zůstávám až do smrti.

Alyšběta hrabínka s martinici.

3.

1639 d. 14 března v Praze. — Hr. Alžběta z Martinic propouští hr. Václavovi Kačenku Štěpanovskou z poddanosti a dává zprávu o panujícím před nepřátely strachu. (Orig. s vlastnoručními podpisy.)

Můj nejmilejší synu. Pán Bůh rač tě spolu s paní Voršilkou na každým místě přede vším zlejm milostivě chrániti a oppatrovati a dobrý stálý zdraví dáti. Toho já vám oboum dvoum jako upřímná máteř z upřímným srdcem vinšovati nepřestávám.

*) Bernard Ignác hr. z Martinic, jeho švakr.

Mý zlatý dítě. Psaní od tebe sem dostala a z něho se velice potěšila, že si chvála Pánu Bohu spolu s paní Voršilkou čistej zdravej; což Pán Bůh rač vám téhož dobrého zdraví za mnohá létha propůčiti. Já ti oznamuji, že můj nejmilejší pán jest chvála Pánu Bohu zdráv, než veliký starosti vždycky má. Já pak s těma trápotami nic zdráva nejsem. Pan Bernart i má Lyksička ti sou chvála Pánu Bohu oba dva čistí zdraví, kteříž se ti i tolikéž paní Voršilce pěkně poroučejí.

Při tom co se dotýče Kačenky Štěpanovský, na žádost tvou tak činím a ji tobě se vší její spravedlnosti k poddanosti propouštím, však s tou vejměnkou, aby mi sase, kdybych potřebovala, ňákou děvečku nebo děvče k poddanosti propustil. Na kterouž ti nyní příležitě vejhost odsýlám.

Můj nejmilejší pán ti vzkazuje svou službu a paní Voršilce svou lásku otcovskou. My zde ještě až posavad v strachu zůstáváme. A tak s tím tě milýmu Pánu Bohu poroučím. Datum v Praze 14 Martii A° 1639.

Tvá upřímná máteř zůstávám až do smrti.

Alžběta hrabínka s Martinici.
Voršila Polexina.

4.

1639 d. 22 března v Praze. — Hr. Ažběta dává hr. Václavovi zprávu o velkých svých i muže svého starostech a vyzývá jej, aby na gruntech svých zavedl pěkné ty modlitby za svatý pokoj, které nyní v Praze zřízeny jsou. (Orig.)

Můj nejmilejší synu. Pán Bůh rač tě na každém místě přede vším zlejm milostivě chrániti a oppatrovati a dobrý stálý zdraví dáti. Toho já ti vždycky na pánu Bohu jako upřímná máteř z upřímným srdcem vinšovati nepřestávám.

Psaní od tebe sem dostala a z něho se velice potěšila, že si tam chvála Pánu Bohu i tolikéž paní Voršilka čistej zdravej. Což pán Bůh rač vám téhož dobrého zdraví za mnohá létha propůjčiti. Při tom ti oznamuji, že můj nejmilejší pán jest chvála Pánu Bohu zdráv, než vždycky veliký starosti má: téměř na něm všecko leží. Já taky s těmi starostmi nic zdráva nejsem. Ačkoliv jest trošku s námi lípěji, že se tak nebojíme; však proto nic nejní stálýho. Povídají, že by měl nepřítel vopět spátkem coufnouti. Což Pán Bůh rač nám sám od něho pomáhati.

Můj nejmilejší pán jest chvála Pánu Bohu (sic), ti vzkazuje svou službu a paní Voršilce svou lásku otcovskou. Pan Bernart i má Lyksička ti sou chvála Pánu Bohu oba dva zdrávi, kteříž se ti i tolikéž paní Voršilce pěkně poroučejí.

Podle toho, mý dítě, za Šalomouna se přimlouvám, aby mu nětco dal. My zde máme hrubě pěkně nařízený modlitby za svatý pokoj. Protož tě taky žádám, že tam na svých gruntech takový modlitby nařídíš. Paní Voršilku ode

mně na stokráte pozdravuj. A tak mý dítě s tím tě milýmu Pánu Bohu poroučím. Datum v Praze 22 Martii A° 1639.

Tvá upřímná máteř zůstávám až do smrti.

Alžběta Marie Magdalena hrabínka z Martinic,
rozená hr. z Vrtby.

5.

1639 d. 18 června v Praze. — Hr. Alžběta z Martinic oznamuje hr. Václavovi do Tábora, že i s chotěm svým churaví ze samých starostí a strachů před nepřátelským vojskem, které předevčírem v noci docela u Vyšehradské brány císařským do ležení vpadlo, a raději by viděla, kdyby všichni byli v Budějovicích. (Orig.)

Můj nejmilejší synu. Pán Bůh rač tě tam spolu s paní Voršilkou milostivě na každým místě přede vším zlejm chrániti a oppatrovati a dobrý stálý zdraví dáti. Toho toho (sic) já vám oboum dvoum vždycky na Pánu Bohu jako upřímná máteř z upřímným srdcem vinšovati nepřestávám.

Mý zlatý dítě. Psaní od tebe s velkou radostí sem dostala a z něho se nesmírně potěšila, že si tam chvála Pánu Bohu čistej zdravej. Což Pán Bůh rač tě téhož dobrého zdraví za mnohá léta propůjčiti. Já ti mý dítě oznamuji, že můj nejmilejší pán s těmi nyní velkejmi starostmi nic zdráv nejní. Já také asi 3 dni nemocná sem. Tak mně hrozně v hlavě píchá a zuby mně bolejí a taky mně v nich píchá. Sice nejní divu s tím vejkejm (sic) lekáním a s těmi strachy. My zde předce [v] velkým strachu a v nebezpečenství od nepřítele zůstáváme; nebo převčerejškem v noci velký lermo bylo. Nebo nepřítel*) k Vyšehradský bráně našim do ležení padl a asi 17 štandarův jim pobral, nětco pobil i taky zajal, tak že zde ani téměř hodiny sebou bezpečni nejsme. Což Pane Bože račiž nám sám od něho pomáhati. Vinšovala bych, abychme všickni v Budějovicích byli. Já se o vás tam, mý dítě, taky hrubě starám. Nebo nepřítel tam silně štráfuje.

Můj nejmilejší pán ti vzkazuje svou službu a paní Voršilce svou lásku otcovskou. Prosím tě, mý dítě, vzkazuj ode mně Její M. paní mámy služby a že se Její M. paní mámě dokonce poroučím; že sem slyšela, že by kněžna z Lobkovic měla potratiti; pak že Její M. paní mámu prosím, aby mně ráčila vzkázati, jestli jest tomu tak a co jest bylo, pacholátko nebo děvčátko.

Paní Voršiličku ode mně na stokráte pozdravuj. Má Lyksička ti vzkazuje svý sesterský služby a se ti pěkně i tolikéž paní Voršilce poroučí. A tak, můj nejmilejší synu, nemajíce ti co více psáti, s tím tě i nás zde všecky milýmu Pánu Bohu poroučím. Datum v Praze 18 Junii A° 1639.

Tvá upřímná máteř zůstávám až do smrti.

Alžběta Marie Magdalena h. z Martinic,
rozená h. z Vrtby.

*) Švédové pod Bannerem několikráte marně pokoušeli se v r. 1639 zmocniti se Prahy.

6.

1639 d. 15 července v Praze. — Hr. Alžběta z Martinic píše hr. Václavu o chorobě své i svého muže. (Orig.)

Můj nejmilejší synu. Pán Bůh rač tě tam spolu s paní Voršilkou milostivě na každým místě přede vším zlejm chrániti a oppatrovati a dobrý stálý zdraví dáti. Toho já vám oboum dvoum vždycky na Pánu Bohu jako upřímná máteř z upřímným srdcem vinšovati nepřestávám.

Mý zlatý dítě. Psaní od tebe jsem dostala, velice se z něho potěšila, že si chvála Pánu Bohu čistej zdravej. Než velice mi to divno přichází, že mi nic o paní Voršilce nepíšeš, jestli jest zdráva a kterak se má i tolikéž maloučká. Při tom ti oznamuji, že můj nejmilejší pán jest chvála Pánu Bohu čistej zdravej. Než Jeho M. pan táta drobet na podegkru stůně. Já taky nic zdráva nejsem; tak mně vždycky zuby bolejí. Má Lyksička jest chvála Pánu Bohu čistá zdravá. Prosím tě mý dítě, poroučej mně Její M. paní mámě co nejpěkněji. Mariji Františku i maloučký bratříčky ode mně pomiluj; tvou maloučkou ode mne taky na stokráte pomiluj.

A tak tě, mý zlatý dítě, milýmu Pánu Bohu poroučím. Dattum v Praze 15 Julii A^o^ 1639.

Tvá upřímná máteř zůstávám až do smrti.

Alžběta Marie Magdalena hrabínka z Martinic,
rozená h. z Vrtby.

7.

1640 d. 16 dubna v Praze. — Hr. Alžběta z Martinic zprávu dává hr. Václavovi o velikém vítězství nad vojskem Bannerovým. (Orig.)

Můj nejmilejší synu. Pán Bůh rač tě tam spolu s paní Voršilkou i s tím přemilým anjelíčkem vždycky na každým místě přede vším zlejm milostivě chrániti a oppatrovati a dobrý stálý zdraví dáti. Toho já ti, mý zlatý dítě, vždycky na Pánu Bohu jako upřímná máteř z upřímným srdcem vinšovati nepřestávám.

Psaní od tebe s velkou radostí sem dostala a z něho se nesmírně potěšila, že si tam chvála Pánu Bohu i tolikéž paní Voršilka spolu s maloučkou čistej zdravej. Pán Bůh rač vám všem dále pomáhati. O sobě ti mý dítě oznamuji, že jak můj nejmilejší pán, tak i já, tolikéž má nejmilejší Lyksička chvála Pánu Bohu sme všickni zdrávi.

Novýho bych ti ráda nětco psala. Mnoho nevím, než to, že včerejšího dne Jeho M. arcikníže*) sem psaní po kurirovi poslal, že by naši měli veliký štěstí míti a Panyrovskýho lidu do devíti regimentův potloucti, mnoho štandarův a nejvyzších zjímati. Ty noviny sám Jeho M. arcikníže píše. Což

*) Leopold Vilém, bratr císařův. Vojsko císařské udeřilo na Švédy u Kolína a zatlačilo potom Bannera do Míšně.

Pán Bůh rač Jeho M. slavný vítězství nade všemi nepřátely dáti a nás vysvoboditi. Než ty quartyry předce budou.

Můj nejmilejší pán ti vzkazuje svou službu a paní Voršilce svou lásku otcovskou; ode mně ji pak na stokráte pozdravuj a maloučký pomiluj. S tím tě, mý zlatý dítě, milýmu Pánu Bohu poroučím. Dattum v Praze 16 Aprilis A° 1640.

Tvá upřímná máteř zůstávám až do smrti.

Alžběta Marie Magdalena h. z Martinic,
rozená h. Vrtby.

8.

1640 d. 27 dubna v Praze. — Hr. Alžběta z Martinic oznamuje hr. Václavovi, že císařští Děčín a Doubravskou horu oblehli. (Orig.)

Můj nejmilejší synu. Pán Bůh rač tě tam spolu s paní Voršilkou i s tím přemilým anjelíčkem vždycky na každým místě přede vším zlejm milostivě chrániti a oppatrovati a dobrý stálý zdraví dáti. Toho já vám vždycky na milým Pánu Bohu jako upřímná máteř z upřímným srdcem vinšovati nepřestávám.

Psaní od tebe, mý zlatý dítě, sem dostala a z něho se velice potěšila, že si tam chvála Pánu Bohu spolu s paní Voršilkou i s tím přemilým anjelíčkem čistej zdravej. Což Pán Bůh rač vám téhož dobrého zdraví za mnohá léta propůjčiti. Taky ti oznamuji, že můj nejmilejší pán, já i má nejmilejší Lyksička chvála milýmu Pánu Bohu sme všickni zdrávi. Pán Bůh rač nám všem dále pomáhati.

Můj nejmilejší pán ti vzkazuje svou službu a paní Voršilce svou lásku otcovskou; ode mne pak ji, prosím, na stokráte pozdravuj a maloučký pomiluj. A tak, můj nejmilejší synu, nemajíce ti co více psáti, s tím tě milýmu Pánu Bohu poroučím. Dattum v Praze 27 Aprilis A° 1640.

Tvá upřímná máteř zůstávám až do smrti.

Alžběta Marie Magdalena h. z Martinic,
rozená hr. z Vrtby.

P. S. Taky ti oznamuji, že naši Tečn*) a Doubravskou Horu**) oblehli, nebo tam ještě nětco nepřátelského lidu zůstává.

9.

1640 d. 3 května v Praze. — Hr. Alžběta z Martinic vytýká hr. Václavovi, že jí nikdy o vňučce nic nepíše. (Orig.)

Můj nejmilejší synu. Pán Bůh rač tě tam spolu s paní Voršilkou i s tím přemilým anjelíčkem vždycky na každým místě přede vším zlejm milostivě chrániti a oppatrovati a dobrý stálý zdraví dáti. To já vám na

*) Děčín na pravém břehu Labe.

**) Hrad u Teplic, patřil v té době Vchynským ze Vchynic. Nyní jest zříceninou.

milém Pánu Bohu vždycky jako upřímná máteř z upřímným srdcem vinšovati nepřestávám.

Psaní od tebe, mý zlatý dítě, sem dostala a z něho se nesmírně potěšila, že si tam chvála Pánu Bohu spolu s paní Voršilkou i s tím přemilým anjelíčkem čistej zdravej. Což Pán Bůh rač vám téhož dobrého zdraví za mnohá léta propůjčiti. Při tom ti oznamuji, že můj nejmilejší pán, já i má nejmilejší Lyksička chvála milýmu Pánu Bohu sme všickni zdrávi, což Pán Bůh rač nám všem dále pomáhati.

Mý dítě. Prosím tě, nezapomínej tam na mně a napiš mi taky o mý maloučký vňučce, jak se má; nebo mně o ní nichdy nic nepíšeš, jako bys ji neměl; a pomiluj ji ode mně nastokráte.

Můj nejmilejší pán ti vzkazuje svou službu a paní Voršilce svou lásku otcovskou. Ode mně ji pak, prosím, na stokráte pozdravuj i od mý Lyksičky, kteráž se vám oboum dvoum pěkně poroučí. A tak, můj nejmilejší synu, nemajíce ti co nového psáti s tím tě milýmu Pánu Bohu poroučím. Datt. v Praze 3 Maji A^{o} 1640.

Tvá upřímná máteř zůstávám až do smrti.

Alžběta Marie Magdalena hrabínka z Martinic,
rozená h. z Vrtby.

10.

1640 d. 8 května v Praze. — Hr. Alžběta prosí Boha, aby už jednou jim od těch lehkomyslných vojáků pomohl. (Orig.)

Můj nejmilejší synu. Pán Bůh rač tě tam spolu s paní Voršilkou i s tím přemilým anjelíčkem vždycky na každým místě přede vším zlejm milostivě chrániti a oppatrovati a dobrý stálý zdraví dáti. Toho já vám vždycky na milém Pánu Bohu jako upřímná máteř z upřímným srdcem vinšovati nepřestávám.

Psaní od tebe s velkou radostí sem dostala a z něho se nesmírně potěšila, že si tam chvála Pánu Bohu zdráv; což Pán Bůh rač vám tam všem téhož dobrého zdraví za mnohá léta popříti. O sobě ti, mý zlatý srdce, oznamuji, že můj nejmilejší pán, tak já i tolikéž má nejmilejší Lyksička chvála milýmu Pánu Bohu sme všickni zdrávi. Pán Bůh rač nám dále pomáhati a od těch lechkomyslnejch vojákův jednou pomocníkem bejti.

Můj nejmilejší pán ti vzkazuje svou službu a paní Voršilce svou lásku otcovskou, ode mně ji pak, prosím, velice pozdravuj a maloučký na stokráte pomiluj. Má Lyksička se ti i tolikéž paní Voršilce pěkně poroučí a šťastný shledání všickni sobě s vámi žádáme. A tak, můj nejmilejší synu, nemajíce ti co nového psáti s tím tě milýmu Pánu Bohu poroučím. Datt. v Praze 8 Maji A^{o}. 1640.

Tvá upřímná máteř zůstávám až do smrti.

Alžběta Marie Magdalena hr. z Martinic,
rozená h. z Vrtby.

11.

1640 d. 12 května v Praze. — Hr. Alžběta z Martinic přeje si, by hrabě Václav zýtra u ní byl a zmiňuje se o dceři Lucii. (Orig. s vlastnoručním podpisem.)

Můj nejmilejší synu. Pán Bůh rač tě tam spolu s paní Voršilkou i s tím přemilým anjelíčkem vždycky na každým místě přede vším zlejm milostivě chrániti a oppatrovati a dobrý stálý zdraví dáti. Toho já vám vždycky na milém Pánu Bohu jako upřímná máteř z upřímným srdcem vinšovati nepřestávám.

Psaní od tebe s velkou radostí sem dostala a z něho se nesmírně potěšila, že ste tam chvála Pánu Bohu všickni zdrávi. Což Pán Bůh rač vám téhož dobrého zdraví za mnohá léta popříti. Já ti, mý zlatý dítě, oznamuji, že můj nejmilejší pán jest chvála Pánu Bohu zdráv, než já sem včerejšího dne přijímala počištění; sem ňák po něm všecka mdlá. Dá-li Pán Bůh, v zejtra budu žilou pouštěti, Pán Bůh rač dáti k mému zdraví. Přála bych, abys zde u mně byl, když budu pouštěti, a s námi na procházku jeti.

Můj nejmilejší pán ti vzkazuje svou službu a paní Voršilce svou lásku otcovskou, ode mně ji pak prosím na stokráte pozdravuj a maloučký, pomiluj. Má Lyksička, ta jest chvála Pánu Bohu čistá zdravá a čím dále vždycky více tlústne, kteráž se ti i tolikéž paní Voršilce pěkně poroučí. A tak, můj nejmilejší synu, nemajíce ti co nového psáti, s tím tě milýmu Pánu Bohu poroučím. Datt. v Praze 12 Maji A°. 1640.

Tvá upřímná máteř zůstávám až do smrti.

Alžběta hrabínka s Martinici m. p.

P. S. Mý zlatý dítě. Másalka se ti i tolikéž paní Voršilce poníženě poroučí.

II.

Listy vyměněné při jednání o restituci důstojnosti hrabat říšských pro celý rod.

1662—1664.

12.*)

1662 d. 28 dubna v Praze. — Hr. Ludmila a hr. Adolf Vratislav táží se hr. Václava, chce-li kvotu říšské taxy za udělení predikatu »vysoceurozený« naň připadající též platiti. (Orig. s vlastnoručními podpisy.)

Wohlgeborner Graf. Hochgeehrter Herr Vetter. Wür sollen demselben nicht bergen, was gestalt die Röm. Kay. May., vnser allergnädigister Herr, vnserm sambentlichen Geschlecht die hohe kay. Gnadt zuerweissen vnndt nicht allein in dem von altershero wohlhergebrachten Reichsgrafenstandt vnnss zue restituiren, sondern auch mit dem praedicat Hoch vnnd Wohlgebornen zuebegnaden vnnss allergnädigst vertröstet hat.

Demnach nun an nichts anderst alss an Abführung der gewöhnlichen Reichstax es sein Bewenden hat, alss haben wür vnsern hochgeehrten Herrn Vettern dieses zue hinterbringen vor nothwendtig erachtet, damit derselbe sich zue declariren beliebe, ob er auch seine quotam (weilen selbter ebenfahls solcher praerogativen absonderlich dess praedicats Hoch vndt Wohlgebohrnen alss dann zuegeniessen hette) mit herzueschiesen wolle.

Hiemit vnss samentlich in dem Schutz dess Allerhöchsten empfehlendt vnnd einer ehisten Andtwordt erwarttendt verbleiben

Vnssers hochgeehrten Herrn Vettern in Gebühr willige vnndt dienstschuldigste

Ludmilla von Sternberg, auch anstatt meiner drey Söhne m. p.
Adolf Wratislaw von Sternberg m. p.

Prag den 28 April Ao. 1662.

Dem Hoch vnndt Wohlgebornen Herrn Herrn Wentzl Grafen von Sternberg ꝛc.
(Na Šternberk.)

---

*) Poněvadž všecky čtyry skupiny listů zde uveřejněné časově po sobě následují, číslujeme všecky listy v jedné řadě.

13.

1662 d. 10 května v Praze. — A. Vratislav ze Šternberka oznamuje říšskému vicekancléři, že jest srozuměn s ustanovenou celkovou taxou 6000 zl. rýn. a slibuje zaslati peníze tyto do Vídně. (Vidimovaný opis.)

Hoch und Wohlgebohrner Hochwürdiger Herr Herr. Gebittendt Hochgeehrter Herr. Ich vernehme von meinem Schwagern Graffen Slavata, dass Euer Excellenz mir und meinem Geschlecht zur absonderlichen Gnad nunmehro sich entschlossen vor die restitution meines gesambten Hauses 6000 fl. Rheinisch vor alles und jedes, so bey der Reichscantzley bezahlet werden soll, anzunehmen, vor welche Gnad ich mich dan gehorsamb bedancke. Werde auch nicht unterlassen solliche Gelder durch meinen eigenen Bedienten nacher Wien zu lieffern, allein will auch mich getrösten, dass von dem verfassten Diplomate nichts immutiret werde, wie ich dan annoch bitte zu Verhütung künfftiger Griblerey der Missgönner nicht nominatim die Personas, sondern das gantze Geschlecht allezeit zu setzen, ut tanto magis conforme sit Diploma restitutioni familiae et non personarum. Wie dan auch anstatt der Worte, so sich darinnen befinden (NB. restituiren also hiemit alle die anjetzo in vnserm Königreich Böheim wohnhaffte von Sternberg) dieses zu setzen: restituiren also hiemit das ganze Geschlecht deren von Sternberg, damit etwan ins künfftige, wann einer oder der andere in ein anders Land sich begäbete, es ihme nicht disputirt werde.

Bitte wohl auch ferners, Euer Excellenz geruhen mich weiters zu befehligen, was etwan wegen ferneren intimationen oder sonsten nothwendig zu seyn sich erachtete, auch wann es müglich eine Abschrifft (durch Überantwortern dieses Schreibens) des Diplomatis, wie es Ihro May. schon corrigirter zur Unterschrifft gegeben werden soll, mir zu überschicken anbefehlen.

Alle diese Gnaden werde ich die Zeit meines Lebens zu verdienen mir höchstens angelegen sein lassen. Inmittelst mich zu dero Gnaden empfehlendt verbleibe Ewer Excellenz treygehorsamer Knecht

A. W. v. Sternberg.*)

Prag den 10 Maii 1662.

14.

1662 d. 12 května v Praze. — Hr. Ludmila potvrzuje příjem pamětí o rodu Šternberském a omlouvá se, že psaní sama psáti nemohla. (Orig. s podpisem a P. S. vlastnoručním.)

Vysoce urozený hrabě a pane, pane strejče můj laskavě jmilý. Psaní V. M. jako i také rozdílných pamětí Šternberských jsem přijala a po pře-

*) Opis vidimovaný zhotovený dle originalu v cís. říšském archivu od cís. rady a registratora tajné říšské dvorské kanceláře M J. z. Molitorů dne 28. dubna 1762.

čtení J. M. panu Vratislavovi z Šternbergka communitirovala ja ko i tu knihu však to vše zase za mnou zůstává.

Jak by pak v té věci nejpodstatněji fundament založen a rod Šternberský co nejpatrněji vysvětlen a, proč k té restitutí nynější páni z Šternbergka přicházejí, dobře v diplomate vyjádřeno bylo, myslím, že jste ráčili další mínění z psaní pana Vratislava z Šternbergka vyrozuměti; a jest zapotřebí, aby ta věc především prveji, nežli k svému stvrzení přijde, dobře považena byla; neb to na věčnost trvati bude.

V čemž že ve všem další svou vzáctnou raddou nápomocen býti ráčíte, k V. M. té neomylné naděje jsem a podle milosti a ochrany Pána Boha všemohoucího zůstávám VMti ve všem slušným služebně volná teta

Lidmilla z Šternberga.

Dathum v Praze dne 12 May Ao. 1662.

P. S. Prosím pěkně za odpuštění, že jsem sama nepsala. Jistě jsem nemohla; neb jsem dnes líkarství přijímala, při kterémž vždycky hroz(n)ou alterací trpím.

[Adressa německá na Šternberk.]

15.

1662 d. 13 května v Praze. — Hr. Ludmila a hr. A. Vratislav oznamují hr. Václavovi, že naň připadá z říšské taxy část 1000 říš. tolarů a žádají za neprodlené jich zaslání. (Orig. s podpisy vlastnoručními.)

Wohlgeborner Graff. Hochgeehrter Herr Vetter. Derselbe wirdt sich annoch zu erinnern wiessen, wass wür sambentlich wegen der restitution vnsers Geschlechts an demselben schriefftlich haben abgehen lassen.

Weillen dann nunmehr mit der Reichscantzley die Taxa auf dass Genaueste ist geschlossen worden vnndt also auf dess Herrn Vettern Theil Taussent Reichsthaller zue bezahlen khommen, alss ersuchen wuer demselben, er wolle ihme belieben lassen (weillen die Sache bey vorstehenden Reichstag auch ehister Verreisung obgedachten Herrn Reichs V. Cantzlers kheinen Verzueg leidet) solche Quotam herein zulieffern, welche wuer alsdann sambt der gantzen Massa nacher Wien zue übersenden vnss hiemit anerbietten vnndt verbleiben vnsers hochgeehrten Herrn Vettern dienstwillige und dienstschuldiger

Ludmilla von Sternberg m. p.
Adolf Wratislaw von Sternberg m. p.

Prag den 13 Maii Ao. 1662.

[Adressa německá na Šternberk.]

16.

1662 d. 21 května v Praze — Hr. Ludmila píše hr. Václavovi, že z kanceláře říšské posud nic nepřišlo a že na odvedené peníze kvitance vydána bude. (Orig. s podpisem a P. S. vlastnoručním.)

Vysoce urozený hrabě a pane, pane strejče můj laskavě milý. Psaní VMti jsem náležitě přijala a po přečtení panu Vratislavovi z Šternbergka communicirovala. Očekávali jsme dnešního dne po poště Vídenský nětco gruntovního z expedití kancelláře říské; však nemohouce se to na jedenkrát z podstatou vyhledati, při druhé poště nepochybně že se stane.

Co se té kvitancí, jak psáti ráčíte, proti odvodu peněz dotýče, to se dobře státi mocti bude, kdykoliv takové peníze odvedené budou.

S tím podle milosti a ochrany Pána Boha všemohoucího zůstávám Vaši Msti ve všem slušným služebně volná teta

Lidmilla z Šternberga.

Dattum z Prahy 21 dne Maji 1662.

Kdykoliv ty peníze do Prahy račte poslati, na takový quitancí se odvede. Já sice, dá Pán Bůh, ve středu odsud jeti se strojím a mýho Vencla*) až na Svatou Horu vyprovoditi, kterej se do VM. milosti a lásky spolu s sestrami svejmi poroučí.

17.

1662 d. 25 května v Praze. — Hr. Ludmila omlouvá se, že sama nepíše, poněvadž syna Václava do Nizozemí vypravuje. (Original s vlastnoručním podpisem.)

Vysoce urozený hrabě a pane, pane strejče mně laskavě milý. Psaní VMsti náležitě jsouce mně dodané z přečtení, co v sobě obsahuje, jsem vyrozuměla a že VMsti sama nepíši, žádám pěkně omluvna býti. Neb vyprovázejíce Vencle mého, kterého k bratřím jeho do Nydrlandu vypravuji, právě jsem již na cestě byla a tou příčinou sama VM. jsem psáti nemohla.

Ta quitancí proti odvedení peněz (od pana Vratislava z Šternbergka) jsouce shotovena vydána bude.

A s tím VM. v ochranu boží poroučeje zůstávám VMsti ve všem slušným služebně volná

Lidmilla z Šternberga m. p.

Datum v Praze 25 Maji 1662.

18.

1662 d. 25 května v Praze. — Hr. Ludmila a hr. Adolf Vratislav oznamují hr. Václavovi, že říšská dvorská kancelář činí obtíže, nechtíc jej v restituci pojmouti, i radí mu, aby v té věci na císaře se obrátil. (Original s vlastnoručními podpisy.)

Hoch und Wohlgeborner Graff. Hochgeehrter Herr Vetter. Es wirdt sich der Herr Vetter sonder allen Zweiffel annoch wohl wissen zu ent-

*) Václava Vojtěcha, nejstaršího svého syna.

sinnen, was gestaldten wier bey Ihr Kay. May. vmb die restitution vnsers vralten graffl. Stammens angehalten.

Wann dann des Herrn Vetter Person wegen mit vnss zugleich in der restitution begrieffen zu werden sich etliche difficulteten bey der Reichs-Hoff-Cantzelley ereignen wollen, alldieweilen der Herr Vetter schon zuvor in den gräffl. Standt erhoben worden, alss haben wier solches den Herrn Vetter wissendt zu machen kheinen Vmbgang nehmen können.

Beliebet derowegen den Herrn Vetter sich der mit vnss zugleich begehrten restitution wegen bey Ihr Kay. May. anzumelden vndt weitere Vrsach begehrter restitution zu schleiniger der Sachen Beförderung vnverzüglichen zu erleitern, wirdt solches den Herrn Vetter anheimb gestellet. Nichts desto weniger gestaldten hierin von dem Herrn Vetter wieder vnser bessers Verhoffen ein langer Auffschub vorüber gehen sollte, so weren wier vnsere intention vor vnss selbsten (doch vngerne) fortzusetzen veranlasset, inmittelst vnss beederseits gottlicher Allmacht ergebend.

Dattum Prag den 25 Maji Ao. 1662. Des Herrn Vettern

Ludmilla von Sternberg m. p. Adolff W. v. Sternberg m. p.

19.

1662 d. 6 června v Hradci Jindřichově. — Kvitance hr. Jana Jáchyma Slavaty, kterou potvrzuje, že od hr. Ad. Vratislava ze Šternberka přijal 6000 zl. rýn. na zaplacení dlužné taxy do říšské kanceláře. (Orig. s vlastnoručním podpisem.)

Dass Ich Endtsvndterschribener von Meinen Hochgeehrten Herrn Schwagern, dem Hoch unnd Wohlgebornen Herrn Herrn Adolph Wratisslau Graffen von Sternberg, Herrn auf Sässmockh etc., der Röm. Kay. May. Cammerer vnd Vice Appellations Praesidenten zu Prag etc., diejenige Taxgeldter, welche die Sternberger-liniae In die Reichs Cannczley wegen ihres Erhaltenen Graffenstandt zu Erlegen schultig verbliben, alss Sechs Tausent r. auss Handten seines zu Sässmockh*) Bestelten Haubtman, Herrn Frannz Schaüsska, an heut vndtergeseztem däto par Empfanngen habe und zu Meiner nach Wien Konfft solche sechstausent Gulden In die Canczley alssbalt zuerlegen auch die Quittung von derselben gegen zuruckhgebung dieses Interims Schein zu uberschickhen verspröchen thue, Dieses bezeugt mein Handtschrifft vnnd Pettschaftsförtigung.

Herrschaff Neuhauss den 6 Juny Ao. 1662.

Per 6000 fl. r. (L. S.)

Hans Joachim G. Slawata m. p.

*) Zásmuky.

20.

1662 d. 11 června na Zásmukách. — Hr. Adolf Vratislav ujišťuje hr. Václava, že s hr. Ludmilou na žádné oddělení se od něho nepomýšlejí, i radí mu, aby v té věci neprodleně knížeti z Portie a Lobkovicovi dopsal. (List vlastnoruční).

Hoch vndt Wohlgebohrner Graff. Hochgeehrter Herr Vetter. Dero werthe Zeilen hab ich zurecht erhalten, auch den Inhaldt darauss vernommen. Der Herr Vetter zweiffele gar nicht, dass wihr alle samentlich nichtss mehrerss in der Weldt verlangen, alss dass derselbe (weilen wihr gandtz von keiner separation oder Abtheilung nichtss wissen wollen) mitt vnss in dem diplomate einverleibet werde. Ich wie auch Ihr G. die Frau Muhm haben diesess klar zu Hoff remonstrirt, dass wihr von zween bridern alss Zdenckone vndt Alexio herriren, auch gebetten, dass dass gantze Geschlecht in genere inseriret werde, so opponirt sich jedoch die Reichsscantzley gar sehr; vndt wihr haben dass gantze maneggio diesess wercks Ihro Firschtl. G. von Portia vndt Lobcowitz ibergeben. Befinde also vor nottwendig, dass der Herr Vetter noch diese ordinari gedachten zwen ministris schreibe vndt sich eifferig drumb annehme ehender, alss sie zu Hoff etwass sollichess ausfertigen.

Ich meiness ortss verlange nichtss mehr alss wahrhafftig zu beweisen, dass ich leben vndt schterben will M. hochgeehrten Herrn Vettern trey schuldigster Knecht vndt Vetter

A. W. G. v. Sternberg.

Zasmuck den 11 Juni 1662.

P. S. Mein Bruder befihlt sich gehorsamb. Wihr werden beede ibermorgen wider nacher Prag.

21.

1662 d. 13 července v Praze. — Hr. A. Vratislav oznamuje hr. Václavu, že obdržel od hr. Ludmily zprávu, že očekávaný diplom již došel, však beze zmínky o něm. I radí mu opět, aby v té věci u knížete z Portie zakročil. (List vlastnoruční.)

Hoch vndt Wohlgebohrner Graff. Hochgeehrter Hertzliebster Herr Vetter. Ich khan Euer Libden nicht verhalten, dass ich heintigess tagess von Ihr. G. der Frauen Muhmb, Graffin Frantzin von Sternberg, ein brieffel empfangen hab, in wellichem sie mihr befehlen thut, Ich solle dem Herrn Vettern berichten, dass sie dass Diploma ausgefertigter vndt vnterschriebener empfangen hatt. Weilen sie dan darinnen ersehen, dass von demselben kein meldung geschicht, vndt keine andere Vrsach dessen nicht weiss, alss dass der Herr Vetter sich zu Hoff nicht muss angemeldet haben, also

were sie vndt ich annoch der vnmassgeblichen meinung, wie ich ess dan effterss treyhertzig gerathen hab, dass der H. Vetter bey Ihr Firschtl. Gnad. von Portia sich dessen angebe. Dan Gott weiss, dass ich nichtss mehr verlange alss, weilen wihr von einem schtammen entschprossen, dass wihr vnss auch nimmer mehr separiren.

Wie ich dan zu dero, wie auch meiner gnedigen Frauen Muhmb Gnaden mich sambt meiner Lucerle empfehle vndt verpleibe Euer Libden trey gehorsamber Knecht

A. W. Graff von Sternberg.

Prag den 13 Julii 1662.

22.

1662 d. 15 července na Zelené Hoře. — Hr. Ludmila oznamuje, že svou kvotu 4500 zl. již odvedla a že na 4—5 neděl do lázní Bádenských v Rakousích odjíždí. (List vlastnoruční.)

Urozený pane hrabě. Pane strejče mně uctivě milý. Psaní VM. 1 Junii datýrované dobře sem přijala, tolikéž psaní panu Vratislavovi z Šternberga a mně společně svědčící, kteréž jsem JM. panu strejci odeslala. Nepochybně že na takové od nás společně odpověď dostati jste ráčili.

Co se dotejče složení VM. quoty, nevím co jinýho VM. napsati, než co jsme předešle psali. Já jsem mejch 4500 fl. JM. panu strejci panu Vratislavovi, hned po mým odjezdu z Prahy odvésti dala. Vinšovala bych, aby ty věci již jednou konec byl, neb mejm dětem na tom mnoho záleží a tuto se to tak dlouho prodlévá a ještě Pán Bůh ví, kdy tomu konec bude.

Já zejtra bohdá odsud odjeti se strojím a mou cestu do Rakous do lázně Bádenský vzíti miním a tam se asi 4 neb 5 nedělí zdržeti miním, tak abych při začátku Augusti zase v Čechách bejti mohla. Jestliže JM. paní teta se zase z Varů navrátila, prosím, račte mně co nejpěkněji poroučeti a mnoho štěstí vinšovati a že prosím, aby mně ráčila v svý lásce zachovati.

Mý dcery se VM. a JM. paní tetě do lásky a milosti poroučejí.

Já pak zůstávám VM. ve všem slušným služebně volná teta

Lidmilla z Šternberga.

Na Zelený Hoře 15 Julii 662.

Vysoce urozenému pánu panu Václavovi svaté římské říše hraběti Holickýmu z Šternbergka, pánu na Českém Šternbergce a Radovesicích, JMC. raddě, komorníku a soudci zemskému v království českém, pánu strejci mně laskavě jmillému k dodání.

23.

1662 d. 16 července v Radovesicích. — Hr. Václav blahopřeje hr. A. Vratislavu, že hr. Ludmila císařský diplom již obdržela, a žádá, aby diplom tak byl vyhotoven, by nikoho z cís. milosti nevylučoval. (Opis.)

Hoch vnndt Wohlgeborner Graff. Hochgeehrter Herr Herr Vätter. Ich Erfrewe mich von Hertzen, dass schon Ihr Gnaden Fraw Mahmb (alss meine Gnädige Fraw) diesse Kay. Gnadt vndt Diploma erlangt vndt Beyhanden haben, wie ich mich dan mit Ihr Gnad. so wohl Ewer Lid. als allen anderen H. Herrn Graffen vndt Vättern Erfrewendt congratulire sambt vndt Sammentlichen Trewvätterlich vndt anwünsche andere mehrer verlangte Hochheiten zue Erlangen.

Was aber meiner weniger Persohn antriefft, dass ich in dem Diplomate aussgeschlossen bin vnd khein meldung meiner geschehen, (ob Ich zwar von Ewer Lid. bin Errinnert*) worden,. Bey Ihr Fürstl. Gnad. von Porzia einzuekhomben) da ich aber diesses wohl betrachtet Bey mir befunden, ein Newess Instrumentum vndt petitum vervrsachen vnnäthig zue sein, zuemahlen diesse Kay. Gnadt (wie ich bin berichtet worden) sich auf dass gantzess Geschlecht extendiret vndt, die wier annoch leben, alle von Einem Schtammen entschprossen, Ihr Gnad. die Fraw Mahmb vndt Ewer Lid. auch nomine aliorum proprio motu mit deroselben zue conueniren*) mich eingeladen ihnen belieben lassen; auf diessess vndt vmb zue beweisen, ob ich zwar schon vorhero von dem Kay. Ferdinando 2do in dem Reichssgräfflichen Standt bin Erhoben vndt mir diesse aussschliessung in dem wenigsten praejudiciren khon, nach soll, Jedoch, wass die Löblichste Freündtschafft hat von mir begert, diesem zue gehorsamben (dieweilen Ich mich zue separiren khein Vrsach gefunden) hab ich nachkommen wollen vndt conueniren,*) wie ich zuer befürderung vndt befrüderung der Reichsexpedition vndt gebür der Taxa, wass von Ihr Gnad. der Fraw Mahmb vndt Ewer Lid. mir zue bazahlen imponiret worden, Sollchess Quantum*) beyhanden gehabt. Dahero hab ich vermeindt, dieweilen mir wegen der Beytrag der Taxa vndt anderen necessariis correspondieret haben, dass auch Pars Principalis vndt Author diesser Kay. Gnad. wird nomine der Sammentlichen Vätteren der gestaldt einkhommen vndt bedacht sein, damit sollche Diploma ohne Eintziger exclusiva aussgefertiget werden mächte.

In dem übrigen diesse wohl meynendte gutthertzige von Ewer Lid. vndt gegen mir Tragende affection verobligiret mich zuem höchsten mit ergeltung Meiner Trewschuldigsten diensten in allen begebenden occasionen. Wie ich dan bin vndt verbleiben werde Euer Lid. gehorsamber diener.

24.

1662 v srpnu (?). — Hr. Ludmila žádá císaře, aby udělený diplom tak byl pozměněn, aby do něho i ona se dvěma svými dcerami byla pojata. (Opis).

*) Listu tohoto zachovaly se dva opisy a koncept cizí rukou psaný, v němž změny vlastní rukou provedl hr. Václav. V konceptu zněla místa změněná takto: »ob ich zwar von Ewer Ld. bin gewornet vndt vätterlich gerothen worden bey Ihr Fürstl. Gnade von Portia einzuekhomen; — concurriren; — concurriren; — Quantum ihnen Sammbentlichen beyhielff zu thuen, beyhanden gehabt.«

Allerdurchlauchtigster, Grossmächtigster und Unüberwindlichster Römischer Kaiser, auch zu Hungarn und Böheimb König. Allergnedigster Herr. Dass Euer Kayer. und Königliche Mayestät meine drey Söhne nebst anderen derer Vettern von Sternberg umb Ihres Geschlechts producirten Hohen meriten halber in den bereits von Achthundert Jahren von Ihren Voreltern geführten Graffenstandt restituiren und darüber ein diploma allergnedigst ausfertigen lassen, thue gegen Ewer Kays. Mayestät mich statt meiner Söhne demüthigst bedanken.

Dieweilen aber Allergnedigster Kayser, König und Herr, in erwehntem diplomate weder meiner, als nach weylandt Franzen Mathiae Carl von Sternberg hinterlassenen Wittiben, noch meiner zweyen Töchter gedacht worden und gleichwohlen nicht weniger als andere dieses Geschlechts von Sternberg solcher Kays. Gnade und restitution zu geniessen haben:

Als gelanget an Euer Kays. May. mein allerunterthänigst-demüthigstes Bitten, die geruhen gnedigst durch umbfertigung gedachten Diplomatis dieser Kayser- und Königlichen Gnade mich und meine beede Töchter gleich anderen des Geschlechts von Sternberg ebenfalls fähig zuemachen. Mich darbey sambt den meinigen zu Euer Kayserl. May. beharrlichen Gnaden demüthigst empfehlendte Euer Kayserl. May. allerdemüthigste

Ludmilla Benigna von Sternberg, Wittib.*)

An die Röm. Kayserl. auch zue Hungarn und Böhemb Königl. Maye., meinen allergnedigsten Kaiser, König und Herrn, Allerdemütigstes Bitten von mir Ludmilla Benigna v. Sternberg, Wittib.

25.

1662 v srpnu (?). — Hr. Václav žádá císaře, aby restituce říšského hrabství i na něho se vztahovala, poněvadž všickni Šternberkové ode dvou bratří, Aleše a Zdeňka, pocházejí. (Opis.)

Allergnädigster Kayser, König und Herr. Demnach Euer May. meinen Vettern von Sternberg die Kayserl. und Königl. Gnad gethan und den vor alters geführten Graffenstandt allergnedigst denselben restituirt und wir nun alle samb eines Geschlechts und wie Notorisch von zweyen Brudern Alexio und Sdencone von Sternberg herkommen, alss gelanget an Ewer Majestät mein allerunterthenigstes gehorsamstes Bitten, sie geruhen mir die ebenmässige Gnad wiederfahren und neben dem Praedicat Hoch und Wohlgebohren in den obgesagten Grafenstandt mich und meine Descendenten allergnedigist restituiren, zu gnediger allergnedigster Resolution und Kayser- und Königl. Gnaden mich allerunterthenigst empfehle.

Euer Kayserl. Mayestät allerunterthenigst gehorsambster

Wenzel Graff v. Šternberg.

---

*) Dle vidimovaného opisu z cís. říšského archivu de d. Vídeň 28 dubna 1762.

An die Römi. Kayserl. auch zu Hungarn und Böhaimb Königl. Mayestät, meinen allergnädigsten Kayser, König und Herrn.

[Na zadní straně svrchu poznámka:]

NB. den 19 Jan. 1663 hat des Herrn Reichsvicecantzlers Excellenz anbefohlen, dassdas denen HH. Grafen von Sternberg ausgefertigte Diploma an dem Orth, wo der jezt lebenden HH. Grafen Nahmen (ausser des Herrn Supplicanten) jeztged. Diplomati inserirt worden, mit Auslassung der Tauffnahmen folgender Gestalt geändert werden solle: die von beeden Linien Sdenckonis und Alexii herstammende von Sternenberg Manns und weiblichen Geschlechts.

Vorstehende Abschrift ist nach dem im Kayserl. Reichs-Archiv verwahrtem Original collationirt und von Wort zu Wort gleichlautend befunden worden urkundlich dieser meiner Fertigung. Wien den 28. Aprilis 1762.

(LS) M. J. v. Molitor,
kayser. Rath und geheim. Reichs-Hof-Cantzley Registrator.

26.

1662 d. 1 září v Praze. — Hr. A. Vratislav napomíná hr. Václava, aby nyní, když celá věc šťastně ku konci jest přivedena, neopomenul taxu u dvora co nejdříve zapraviti. (List vlastnoruční.)

Hoch vndt Wohlgebohrner Graff Hochgeehrter Hertzliebster Herr Vetter. Auss dero hochwerten Zeilen hab ich erfreylich vernommen, dass nunmehr Gott lob die Sachen vnseress Geschlechtss meinem höchsten Verlangen nach zu einem gewinschten endt sein gelangen. Was aber die Tax betreffen thuth, vermeine ich, ess werde selbe bey hoff mussen erlegt werden, wie ich ess dan auss beyligendem schreibn (wellichess ich zuruckzusenden bitte) abnehmen khan, weilen die vnserige allbereit auch alldorten ist ausgezehlet worden. Bitte aber Euer Libd. geruhen sollichess ehistenss zu befidern, auft dass von der Böhm. Hoffcantzley auss die intimationes anhero beschleiniget werden mögen.

Vndt demnach mihr auch wohl wissendt, dass sie bey Ihr Excell. Herrn Obr. Cantzlern gar viel vermögen, alss bitte ich zugleich vnsere sach dahir zu recomendiren, damitt die alldortige Tax moderiret werde.

Vndt empfehle mich ibrigenss zu dero wie auch meiner gnedigen Frauen Muhmb sambt meiner Lucerle zu bestandigen gnaden verpleibend Euer Libd. trey gehorsamber Knecht vndt Vetter

A. W. G. v. Sternberg.

Prag den 1 Septembr 1662.

27.

1662 d. 2 září v Praze. — Hr. Ludmila omlouvá se hr. Václavu, že na několik listů jeho neodpověděla, a důtklivě jej napomíná, aby neprodleně svou kvotu taxy do Vídně zaslal. (List vlastnoruční.)

Vysoce urozený hrabě a pane strejče mně uctivě laskavej. Že tak dlouho na kolikero VM. psaní sem neodpověděla, pěkně za odpuštění prosím. Jistě v pravdě mohu říci, že mně čas nepostačoval. Nebo, jak sem z Vídně přijela, jedinkej den sem na Bechyni zůstala a ihned zase do Prahy jeti musela pro některý mejch synů pilné věci, který odkladu netrpěly. A když jsem z Bechyně jela, celého oumyslu sem byla, se u VM. na Šternberce zastaviti a JM. paní tetu navštíviti, který sem z Vídně obšírně strany našich Šternberskejch věcí psala, ale až posavad nevím, zdaliž JM. to psaní dostala. Prosím račte mně paní tetě co nejpěkněj poroučeti.

Jak račte v svým psaní dokládati, kdebyste ráčili míti svou quotu pro taxu složiti, já nevím kde jinde než v Vídni; neb hrabě Vratislav i já svou quotu sme v Vídni složili a VM. taky skrze naše psaní věděti dali, abyste ráčili (pokudž račte chtíti) taký svý peníze k našim poslati. Ale až posavad ste neráčili nic složiti; skrze což my velice zdržováni jsme, tak že od kanceláře český, (poněvadž čekati musíme až z říšskou kanceláří hotovi bejti račte) chtějíce i VM. v tom posazenýho míti, intimati žádati nemůžeme. Protož VM. prosím, neračte s tou věcí dýleji odkládati; neb já sem tak nešťastná, že jak od VM. tak od hraběte Vratislava místo vděčnosti, že jsem ty věci strany rodu tak pracně vyhledati dala a skrze to k tomu přivedla, že ne za nový hrabata než celej rod k restituci od prokázanýho hrabství již 8 set let přiveden bude, v takový domnění přicházím, jako bych já tomu všemu vinna byla, že VM. v prvním diploma potaženi bejti neračte; což ne mnou než odkladem VM. quoty a že ste tak dlouho žádnej memorial JMCísarský podati neráčili, se stalo.

A hrabě Vratislav se taky spouzí, že tak dlouho od kanceláře české věc vypravena není; což všechno ne mou vinú, než jak sem nahoře dotkla, se děje. Já sem včera takový slova od hraběte Vratislava slyšeti musela, že mně nad tím mý srdce splakati muselo. Buď Bohu všechno poručeno. Že za mý dobrý mínění takovou odměnu beru, bude mně to za vejstrahu víceji nětco pro společnost učiniti. Než trefí-li se někdy nětco podobnýho, mý děti na pozoru budu míti a o ně se starati věděti budu; k kterejmž mám naději, že to ode mně za velkou milost uznají, co jsem pro ně učinila a ještě činit míním.

A tak*) ještě VM. pěkně prosím, neračte ani jedny hodiny (pokudž račte chtíti tu věc k konci přivésti) z složením své quoty odkládati. Byla bych vinšovala tak šťastna bejti a s VM. oustně promluviti. Neb mnohem lípeji se promluví, než se psáti může.

*) Původně napsané »Protož« přeškrtla.

Já, dá Pán Bůh, v pondělí odsud se zase jeti strojím a to do Práhenska a tam se zdržeti až do Všech Svatejch. Snad bude potom příležitost VM. viděti.

S tím se VM. i JM. paní tetě co nejpěkněji poroučím a zůstávám VM. ve všem slušným služebně volná strejna

V Praze 2 7bris 662. L. Š.

28.

1662 d. 17 září v Horažďovicích. — Hr. Ludmila táže se hr. Václava, srovnal-li se již s říšskou a českou kanceláří. (List vlastnoruční.)

Vysoce urozenej hrabě a mně uctivě milej pane strejče. Psaní VM. z Radovesic 12. huius datirované dnes dobře jsem přijala a jak mně psáti ráčíte, že nejvyšší pan kanclíř VM. píše, že nepochybně se spolu adjustirovati budeme, já o ničemž jiným nevím, co by potřebí bylo, toliko jestliže ste se ráčili s řískou a českou kancelláří srovnati. Já až posavad od český kancelláře taxu, co na mou stranu přijde, dostati nemohu; sice taky ještě na některý věci nás všech se dotejkající od JM. knížete z Portie odpovědi očekávám, před kterouž odpovědí diploma z říšský kancelláře vyjíti by nemohlo. Protož bude potřebí psáti, aby se z vypravením diploma drobet pozdrželo.

JM. paní tetě já i mý děti co nejpěkněji se poroučíme a brzkýho shledání sobě vinšujíc, zůstávajíce VM. ve všem slušným služebně volná strejna

Lidmilla z Šternberga.

Z Horažďovitc 17 7bris 1662.

[Adressa německá na Šternberk.]

29.

1662 d. 2 listopadu na Bechyni. — Hr. Ludmila stěžuje si na odklady i na českou kancelář. (List vlastnoruční.)

Vysoce urozený hrabě a pane strejče můj uctivě laskavej. Podle připovědi mé tak činím a to, co jsem ode dvora strany naší Šternberský věci dostala, communiciruji, což mně velice divně přichází, že se s tím tak odkládá. Píši dnes zase o to. Kancelář česká ta nás taky, co vidím, chce natahovati. A tak nevím, co dáleji poroučeti račte. Bylo by snad dobře, abyste ráčili do Vídně o to psáti, tak aby tomu jednou konec byl.

Mám naději, že ste bohdá v dobrým zdraví domu přijeti ráčili a JM. paní tetu čistou zdravou našli, kterýž se co nejpěkněji poroučím zůstávajíce VM. ve všem slušným služebně volná teta

Lidmilla z Šternberga.

Na Bechyni 2 9bris 662.

30.

1662 d. 5 listopadu na Plané. — Hr. Ludmila oznamuje hr. Václavovi, že co do obsahu diplomu srozuměna jest s tím, na čem on s hr. A. Vratislavem se usnesou. (List vlastnoruční.)

Vysoce urozený hrabě a pane strejče můj uctivě laskavý. Psaní od VM. 4 huius datirované dnes dobře jsem přijala a co VM. pan nejvyšší kancléř píše, vyrozuměla. Co se mně dotejče, zdaliž to diploma všichni spolu aneb jeden každej obzvláštně míti máme, v tom já dokonce žádný considerací nenesu, abychme neměli všichni jedno míti; toliko račte o tom panu hraběti Vratislavovi psáti a o to se umluviti. Já na jakejkoliv spůsob spokojena budu a o to napíši, až jen zvím, jak ste se ráčili snésti, zvím [sic].

Mezi tím mám naději, že ste ode mně mý psaní taky dostati ráčili. Knížeti z Portie*) již jsem psala a jeho v ty věci dostatečně informirovala. Při kanceláři český již v bytu mém [v] Vídni, tolikéž potom skrze psaní, sem ohlásila a tak jen na to budu čekati, jak se račte spolu namluviti.

Já na místě mejch synův VM. co nejpěkněji děkuji, že na ně VM. milostí spomínati račte, a VM. tím ujišťuji, že oni vždycky takový příčiny VM. dávati budou, abyste vždycky jejich milostivým panem strejcem zůstávati ráčili a je za svý služebníky znali, s kterými zůstávám VM. ve všem slušným služebně volná teta

Lidmilla z Šternberga.

Na Planý 5 9bris 662.

[Adressa německá na Šternberk.]

31.

1662 d. 9 listopadu na Radovesicích. — Hr. Václav oznamuje hr. A. Vratislavovi, že jest se společným pro všecky diplomem srozuměn. (Opis.)

Extract z psaní JM. panu hraběti Vratislavovi ze Šternbergka pod dathum na Radovesnicích d. 9 9bris odpověděného.

Jedouce na Bechyni to sem štěstí neměl dle mé žádosti a vinše VM. tam sloužiti aniž vedle mé povinnosti zde v tomto VM. vlastním domě anebo chalupě; již jste taky z JM. paní p. hrabínkou Lucrlí a JM. paní p. Zárubovou, strejnou a paní mou milostivou, (kterejmž se poníženě poroučím) odjeti ráčili.

Souce mi psáno ode dvora v příčině expedirování Diplomatis, abychom se snesli a porovnali, zdaliž chceme conprehendirováno jmíti všechny v jednom Diplomate anebo ve třech, já sem to poslal JM. paní p. strejně Ludmille hraběnce z Šternbergka, jak se ráčí chtíti v tom resolvirovati. Co

*) Jan Ferdinand z Portie měl za manželku Beatrici Johannu Kavkovnu z Říčan, sestru paní Ludmily.

mně za odpověď dávati ráčí, přikládám in originali. Přečtouce, prosím, račte mně takové psaní naspátek odeslati.

Co se mý osoby dotejče, já jsem spokojen, v jednom všechno aby conprehendirováno bylo. Pakliže račte jinač poroučeti chtíti, na takové co nejdříve pro fedrování, aby ta věc k místu a konci přijíti mohla, očekávati budu s tím ujištěním, že VM. a celého domu VM. sem a do mý smrti vostanu —

32.

1662 d. 9 listopadu na Plané. — Hr. Ludmila vybízí hr. Václava, aby tajemníku V. Schröderovi dopsal, aby dříve koncept diplomu k nahlédnutí, opravení neb doplnění zaslal. (List vlastnoruční.)

Vysoce urozený hrabě a pane strejče mně uctivě laskavej. Psaní VM. 6 Novembris datirované včera dobře jsem přijala a z něho vyrozuměla, abych jen toliko knížeti z Portie napsala, že s tím spokojena jsem, že ihned diploma Šternberský zhotoveno bude. Mně se ale vidí, že by hrubě dobře bylo, dříveji než se shotoví, aby nám concept toho punktu, jak in genere strany rodu našeho dohromady pojati budeme, dříveji nežli by se diploma shotovilo, odesláno bylo [sic]; tak, kdyby se nám v tom vidělo buď napraviti, změniti, ujíti neb přidati, to se dříveji státi mohlo. Neb když by zhotoveno bylo, potom již se změniti nemůže. A poněvadž o předcích VM. žádná zmínka se nečiní tak jako o mejch dětech [sic] předcích, nepochybuji, že by snad i to VM. se líbilo, aby, co tak paměti hodného míti račte, taky to v to potaženo bylo. Protož, bude-li se VM. viděti panu sekretáři Šreterovi*) napsati, tedy račte s tím pospíšiti, tak aby oni žádostivi peněz jsouce nepospíšili a nětco nedoložili, co by se potom Vašnostem snad nelíbilo.

A poněvadž to jméno Holickej míti chtíti neráčíte, bude to snad potřeba taky doložiti. Bylo by hrubě dobře, aby JM. pan hrabě Vratislav taky o tom conceptu do Vídně psal, aby se dříveji sem odeslal; protož, bude-li se VM. viděti, jemu o tom parte dáti. Já bych mu sama psala, ale pro hroznou bolest hlavy více psáti nemohu, neb sotva toto píši.

Tak i VM. za odpuštění prosím, že psaní knížeti náležející VM. spátkem odsýlám, neb se bojím, aby se neoffendyroval, protože ani titul pro bělost ingoustu se čísti nemůže. Protož, pokudž vnitřku lepší ingoust jest, bude-li se viděti VM. dáti jinší coopertu učiniti a mně zase též psaní odeslati, tedy bude ode mně pilně odesláno. Já sice mý psaní sotva sem taky pro bělost ingoustu přečísti mohla.

JM. paní tetě co nejpěkněji se poroučím a zůstávám VM. ve všem slušným služebně volná strejna

Lidmilla z Šternberga.

Na Planý 9 9bris 662.

---

*) Vilém Schröder byl tajemníkem říšské dvorské kanceláře.

33.

1662 d. 10 listopadu v Praze. — H. A. Vratislav opětně si přeje, aby diplom říš. hrabství pro celý rod Šternberský in genere a ne pro jednotlivé osoby vyhotoven byl, a žádá hr. Václava, aby u nejv. kancléře se přimluvil, by česká kancelář jim co nejdříve taxu stanovila a s nimi milosrdně zacházela. Hr. Jaroslavovi vysvědčení rodu vydati nemůže nemaje rodokmen po ruce. (List vlastnoruční.)

Vysoce urozený hrabě. Pane pane strejče můj lasckavý a důvěrně nejmilejší. Z VM. dnešního vzátzného psaní sem vyrozuměl, co mně poroučetji ráčíte. Ačkoliv rád bych psaní J. Excell. pana nejvyšího cantzlíře*) byl vidjěl, abych tjím lípej z mým panem bratrem o tom promluvitji mohl, nitzméně soudjím, že nitz jiného, než co sme prv již čaštjěj my interessirovaní mezi sebou uvažovali. Pročež taky jěštijě toho zdání sem, aby naše diploma in genere pro tota familia Sternbergica (non specificando personas vel illarum nomina) expedirované bylo. Et hoc plus sapit naturam restitutionis totius familiae; aliter enim viderentur tantum aliquae personae ex familia fuisse restitutae.

Při tom VM. taky služebně žádám, račte J. Excell. panu nejvyšímu cantzlíři (jakož sem já již po dvakráte učinil) napsatji a prossitji, abychom jednou již dostatečnou správu strany taxy český cancelláři patřující dosáhnouti mohli a aby s námi milosrdně zacházela; nebo hrozně mnoho žádají a víc než cantzellář říšcká. Nám pack nejvítz na tom záleží, aby naše větz z cantzelláře černský k zdejším tribunálům intimirována byla, nebo dřív toho nám titulu dávatji nechtjěj. Já mou quotu před ruckami mám.

JM. paní strejna paní Zárubová se VM. co nejpěkněji poroučí a byla jistotjně žádostjivá s námi VM. sloužitji na Radovesnitzi. Má žena ale z mým bratrem i se mnou VM. i k JM. paní tettě mé milostjivý k stálé milostji se poroučejí. A při tom zůstávám VM. věrný poslušný služebníck a strejtz

A. W. h. z Šternbercka.

Z Prahy 10 9bris 1662.

P. S. Euer Libd. Hoffmeister hatt mich in dero nahmen ersuchet einen zeigen abzugeben wegen dess H. Vettern H. Graffen Jaroslawss, welichen ich dan gehorsamb vndt willig hertzlich gern nachkchommen wehre, so hab ich aber die Anathen meiner Frauen Mutter nicht beyhanden vndt arbeithe gleich darinnen, solleche ehistenss zu haben. Hab dahero Ihme gerathen H. G. v. Wirben dorumb anzusprechen. H. Appell. praes. wahr ohne diesess der meinung, dass ess besser seye, dass man fremde vndt vninteressirte alss einen blutsverwantden darzu nehme.

*) Byl jím Jan Hartvík hr. z Nostic 1652—1683.

Ibrigenss wissen Euer Libd., dass ich deroselben gantz zugehöre vndt sie die vollige disposition iber meine person haben.

H. Obr. Landthoffmeister ist mitt einem podagra hier ankhummen; H. Obr. Landrichter soll morgen khummen; beede H. H. graffen von Trautmanstorff wie auch Graff Slawata die khunfftige Wochen. Dieses alles dem Lantag zu ehren.

34.

1662 d. 11 listopadu ve Vídni. — Florián Jetřich Žďárský ze Žďáru, solicitator, oznamuje hr. Ludmile, že kníže z Portie s tajemníkem Schröderem posud nevyjednával. (Opis.)

Ich berichte Euer Gnaden, dass ich mich an heünt beym H. secretarii Schrötter aufgehalten vnndt mich erkhundiget, ob nicht Ihr fürstl. Gn. der Fürst von Portia mit ihme wegen der Sternbergischen sachen conferirt vnndt geredet hette. Gab er mir zur Andtwordt, dass es biess dato nicht geschehen. Er aber wehre biess dato mit dess Fürsten seinen aigenen sachen schon viel Zeit hero beschäftiget vnnd hette iezt dem Fürstenstanndt vor Ihr fürstl. Gn. aufzuesetzen vnterhanden. Wurde mit nechsten darmit (weilen in die acht Bücher wegen des Hausses deren von Portia, so ihren standt gleichsfahls von viel hundert Jahren hero erweissen, durchlessen müessen) fertig sein, alssdann wolte er die Gelegenheit nehmen wegen der Sternbergerischen Sachen mit Ihr fürstl. Gn. nochmahlen zue reden.

Wien 1662 d. 11 Novembr.

35.

1662 d. 13 listopadu v Radovesicích. — Hr. Václav žádá hr. Ludmilu, aby koncept diplomu ode dvora dříve k nahlédnutí byl zaslán, a ohražuje se proti tomu, že by byl panchartem rodu svého. (Vlastnoruční koncept neúplný.)

Vysoce urozená hraběnko. Má milostivá paní paní a strejna. Psaní VM. zs Planý 9 měsíce tohoto jdoucího sem dostal, z něho vyrozuměl, dříveji nežli by diploma na čisto zhotoveno a vypraveno bylo, že račte bejti toho vzácného jmínění, aby concept téhož sem odeslán jsouce my zde do něho společně nahlídnouti mohli, k čemuž i já přistupuji a dobře spokojen sem. Ale já to při dvoře dovésti nemohu; tak vždy je má ponížená prosba, abyste tam o to psáti a se tak mnoho zaneprázdňovati ráčili, poněvadž já pana sekretáře Schrottera neznám.

O mých předcích nevím co jiného doložiti, nežli co již v tom diploma, který za sebou de facto jmíti račte, pololoženo (sic) a připamatováno; nebo od pana Alše z jedný a pana Zdeňka z druhé (in ascendente linea máme

společně jako)*) dáleji nahoru vstupující líniji máme jedny předky a co v tom diploma pamětihodného se klade, to my, jich descendentes slušně užíti máme.

To jméno Holickej při(pa)matoval sem na Bechyni; (že mne)**) naslechl sem, (že když tak i mezi — že mne víceji)*) že sem byl víceji jmenován hrabětem Holickejm nežli [z] Šternberka; tak poněvadž nyní jenom linije pana Alše a pana Zdeňka vostává, jenž pana Zdeňka se jmenovali Konopiští (naposledy Zelenohorští),*) poněvadž oni se nemenují Konopiští, též já se nechci jmenovati Holickej, panství ležící na hranicích Uherskejch a Moravskejch blísko Hodonína, držitel téhož panství nejsouce, nýbrž z Šternberka tak dobře pocházející jako jiní strejcové, jestliže mne za to znáti a ze mne ňákého pankharta nechtějí činiti.***)

36.

1662 d. 13 listopadu. — Hr. Václav žádá hr. Ludmilu, aby koncept diplomu k nahlédnutí a možným opravám zaslán byl. (Druhý vlastnoruční koncept neúplný.)

Na milostivý psaní pod datum zs Planý 9 9bris odpovídám poníženě ve třech punctích:

1. aby nejdřív concept diplomatis sem odeslán byl (do něho se nahlídnouce bud že by byl dobře napsán nebo se něco bud že by se něco přida a do něho se nahlídlo),†) tak aby od stran (oprubírován) přehlídnut sa potom k náležitý expedici přišel a vypraven byl; (a po vydání) něco se času opět prodlouží, však já v tom, jakkoliv račte vzácně jmíniti, pro tu velkou náchylnost, kterou k našemu rodu jmíti ráčíte, já sem dobře spokojen (ačkoliv se drobet prodlouží —tého punctu), jak generice náš rod obsazen bude. Všechno dobře, co ráčíte poraučeti. Co se mne dotejče, já sem spokojen, ať je generice anebo specifice. Bude-li specifice, (poníženú) ať sem já jmenován zspolu z mejma jako ten descendens, kterej od pana Alše, staršího bratra, přicházím. Kde pak ale mám bejti postaven, o to já conpetyrovati nechci jako ten, kterej nejsem a[u]torem tyto vzácný restitucí.

2. Abych některé paměti vypsati dal, co bych tak měl o mých předcích, poněvadž in diplomate toliko jenom o těch se dělá, totiž předkův Jich Milostí pp. hrabat, strejcův mých nejmillejších a p. synův VM., nacházím v tomto již expedirovaným z kancelláře říský diplomatě, (v kterém) jenž sem četl v něm bedlivě z milosti VM. na Bechyni, všechny ty tam antecessores sou tak dobře pro mne jako pro druhý Jich Milosti p.p. hrabata strejce a jich merita všichni participírujeme jako tíž přicházející z jednoho

---

*) V originalu přetrženo.

) Přeškrtnuto. — *) Tento koncept není dokončen; list skutečně zaslaný [37] má poněkud jiné znění.

†) Slova zde v ( ) umístěná jsou v tomto konceptu přeškrtána.

plemena a krve, tak že, co je pro jednoho, to je pro druhého; a k tomu je tam jak pan Aleš tak pan Zdeňek, pan Jaroslav (potom pana Smila ceru), kterej tak velkú slávu nad Tatary a víteství v markrabství moravským předky naše (tak dobře se) totiž pana Jaroslava Šternberka, prvního hejtmana markrabství moravského a vítězitele nad vojskem Tatarským. (Ceru pana Smila a paní Barbory, kteráž byla z rodu pánův Flaškův, jmenovitě pana Zdenka Flašky z Rychmburku a Pardubic a paní Anny z W.) Ceru pana Smilla Holického [z] Šternberka Kunegundu jinak Kunku, šlechtičnu Holickou [z] Šternberka, kteráž potom měla krále Jiřího, zskrze coš další vzácné zpříznění následovalo. Manželka téhož pana Smila byla paní Barbora z rodu pánů Flašků, jmenovitě cera pana Zdenka Flašky z Richemburka a Pardubic a p. Anny z Wartenberka. Pana Alše, bratra staršího pana Zdeňka, od kteréhož pana Alše já a moji proprie přicházíme, tak že merita těch všech z obojí strany a jich zasloužilosti, jak na descendentes staršího bratra tak i mladšího přicházejí. A kdybych já jenom byl v tomto diplomate specifice položen jako jiný, netoliko zapotřebí bylo dalšího zaneprázdnění, tak že já nevím aniž (ne)mám jinší po panu Alšovi a panu Zdeňkovi jako bratřích vlastních a jich descendentův jinší merita krom to, co po panu Zdeňkovi (jmíti) posloupně jmíti račte a já po panu Alšovi posloupně až na mne, poníženě přikládám zs tau poníženau nadějí, že jako autor vzácný (toho všeho tak dobře) pro nás (vš. jednoho roddu) toho všeho račte se na nás, od obouch bratřích přicházejících z jedny krve, ohlídnouti, ke dvoru tu věc recoma(n)dirovati buď generice nebo specifice neuhlídajíc nyní, jak se VM. líbiti bude, expedirováno bylo, a já nebyl excludirován. Taky bych nevěděl proč.*)

37.

1662 d. 13 listopadu v Radovesicích. — Hr. Václav žádá hr. Ludmilu, aby koncept diplomu ode dvora dříve k nahlédnutí zaslán byl, a trpce stěžuje si na to, že jen Holickým jmenován jest a ne Šternberkem, jako by byl panchartem rodu svého. (List vlastnoruční.)

Vysoce urozená hraběnko. Má milostivá paní paní a strejna. Na milostivé psaní pod datum zs Planý 9 Novembris poníženě odpovídám ve třech punctích:

1. Aby nejdřív concept ode dvora sem odeslán byl v tom punctu, jak generice rod náš obsažen bude. V tom ve všem přistupuji a sem spokojen, ať je generice vel specifice. Bude-li specifice, ať sem já též jmenován zspolu z mejma jako ten descendens, kterej od pana Alše, staršího bratra pana Zdeňka, inmediate et proprie sem a přicházím. Kde ale in

*) Též tento druhý, velmi nejasný koncept není, jak se zdá, dokončen. List skutečně zaslaný, který bezprostředně následuje, má poněkud jiné znění.

diplomate mám postaven bejti, k milostivý disposicí VM. zanechávám; jako autoru tyto vzácný restitucí conpetirovati v čem, mně se nevidí.

2. Abych některý paměti předkův mých, co bych tak měl, vypsati dadouce panu secretáři Schrötterovi odeslal, milostivě poroučeti račte, poněvadž in diplomate již za sebou majícím jenom o předtcích Jich Milostí p. p. hrabat strejcův mých zmínka se činí a o mejch esclusive by se mlčeti chtělo anebo mlčí. Já ale poníženě VM. v tom informirujíc pro napravení toho eroru nacházím v tom diplomatě, kteréž na Bechyni byvše bedlivě sem přečetl, že jesti o mejch, z kterýchž já krve a plemene tak dobře přicházím, dosti dobrá zmínka, jako in substantialibus merita pana Jaroslava z Šternberka, prvního hejtmana markrabství Moravského a vítězitele nad tak velkou mocí Tatarskou; druhé: vzácný zpříznění z mnohýma knížaty, jako cery pana Smila Holického z Šternberka jménem Kunekundy jinak Kunky, šlechtičny Holický z Šternberka, kteráž vdána byla za krále Jiřího, zskrze níšto pošlo příbuzenství z jinejma kurfyrty [sic] a knížaty. Máteř týž šlechtičny Kunekundy byla paní Barbora z rodu starožitného pánů Flašků, jmenovitě pana p. Zdenka Flašky z Rychmburku a Pardubic a paní Anny z Wartemberka cera; též merita pana Alše, staršího bratra pana Zděnka; tak že to všechno, co tak pamětihodného, tak se dobře vstahuje na descendentes jak jednoho tak druhého bratra.

A kdyby v tom diplomatě též jméno mé specificirováno bylo tak, jak sem pod datum z Prahy 28 Aprillis od Vašich Milostí k ty vzácný restitucí zskrze schvální psaní pozván byl, neráčili byste obtěžováni bejti, a já to tak lítostivě a srdečně nesnášel, téměř tak, jako bych nebyl tak dobře uznán za jednoho Šternberka. A protož sem i tu zmínku za potřebnou uznal bejti k VM. na Bechyni učiniti, nebo sem byl jmenován pán anebo hrabě Holický a ne [z] Šternberka. Jakož pak přikládám VM. sub l. A.*), jak sou se za starých leth a odkud páni [z] Šternberka psávali a proto sou a byli uznáváni bez ňákého rozdílu nebo separací všechni, že přicházejí od jednoho předka, rod a krev jedna, tak že já nevím, proč mám bejti, aniž tu příčinu pochopiti mohu, pankhartem roddu mého. To jméno Holický, poněvadž Holice nedržím, tak jako i jiní páni strejcové, kteří se psali zs těch sídel, kterýž v posesu užívali, se nepíší, jako pana Zdeňka descendentes se psávali z Šternberka odjinud z Konopiště, pana Alše podobně z Šternberka odjinud z Holice, tak že nejní**) de essentia familiae mohu se psáti anebo nechati, rod ale můj Šternberskej, z kterýž krve pocházím, v svý podstatě vostává; já a moji tím se honositi můžeme, jsouce ty poníženě naděje k VM. jako k ty přední patronce roddu našeho jednoho a příčina všeho dalšího zvelebení, že nade mnou též svou ochranlivou a milostivou ruku držeti a v ničemž nedopouštěti mne a mejm praejudicirovati se důvěřuji.

*) Není přiloženo. — **) Nyní.

JM. knížeti z Porcije mne in optima forma recomandirovati, jako i JM. kněžně, oboum mejma poníženě poslušnejma službami. Posílám JM. toto ponížené psaníčko sub sigillo volante prosíce je zspečetiti a titul napsati dáti; a že předešlý posláno nebylo, hrubě sem VM. obligirován; neboť jakej papír a inkoust sem na cestě v mých Spálených Janovicích našel, tak zs prostnou mou upřímnou horlivostí in prima instantia sem se k mým vzácným patronům utíkal.

Zavírajíce toto VM. (jak smejšlím) obtížné a dosti obšírný a zle psaný psaní nemám paměti jinší předkův našich mimo ty, které již prvotně in diplomate dobře vypsáni sou, tak dobře pro jednu jako druhou stranu beze vší separací. Však od pana Alše jeho descendentes až na mne se vztahující sub l. B.*) přikládám pro milostivé vyrozumění, že i jeho descendentes tak dobře jako druhého pana bratra Zdeňka z dobré krve a obojí strany přicházejí, s tím se VM. k stálý milosti a lásce až do mý smrti odevzdávajíc.

Má Voršilka se VM. poslušně poroučí a já vostávám VM. ponížený a poslušný strejc a služebník

Z Radovesnic. V. z Šternberka.

P. S. Sub l. C.*) přikládám paní Anny, manželky pana Petra z Šternberka, pamět. Byla kněžna, sestra osvícených knížat, markrabě Jošta a Prokopa moravských, z domu slavného Lucemburského; pokudž je in diplomatě to posazeno; není-li, milostivou vůlí VM. může přiloženo bejti; jako i mně se zdá, ti naši biskupové, an to jiní raddí, co tak mají dobrého a vzácného, pro sebe činějí. Však ve všem, jak račte milostivě učiniti, zanechávám.

[Poznámka na zadní straně.]

Odpověď JM. P. P. Lidmille hr. z Šternberka de dato 13 Novemb. Ao. 1662.

38.

1662 d. 18 listopadu v Praze. — Hr. A. Vratislav oznamuje hr. Václavovi, že trvá na svém mínění, aby v diplomu osoby specifikovány nebyly, nýbrž aby restituce i na všecky předky se vztahovala. (List vlastnoruční.)

Vysoce urozený hrabě. Pane pane strejče můj nejmilejší. Z poslušným podjěkováním VM. přiležitjě psaní J. Excell. pana nejvyšího kantzlíře odsílám a nepominul sem ihned JM. paní tetjě napsastji (sic), aby to prvnější diploma zase vrátjila, tack aby jack nejdřív druhý in genere expedirováno býtji mohlo. Všack neuznávám při sobě, aby personae specificirované byly, nebo sme se již prvé z JM. paní tetou o to tack porovnali pro tyto příčiny

*) Není přiloženo.

1o že by pro praeponirování osob snad ňácká diferentzí se zdvihnouti mohla,

2do že by to více restitutioni personarum nunc viventium než restitutioni generali familiae podobno bylo.

My ale uznáváme, že propter futuros gradus et nomina nostrorum antenatorum celej rod se restituiruje tack, abychom mohli i naše starší hrabata menovatji. Pročež ještě toho zdání zůstávám a k stálý milostji JM. paní tetje mé milostjivý i z mou Lucerlí se poslušně poroučím a při tom až do smrtji zůstávám VM. věrný a poslušný služebníck a strejtz

A. W. h. z Šternbercka.

Z Prahy 18 9bris. 1662.

P. S. Euer Libd. wintsche ich Million glick zu dem schönen Actu, deme ich auch vnwirdig bey dem H. Thumbprobsten vergangen mittwoch hab beigewohnt, undt ist alles mitt höchster satisfaction abgeloffen. Hab mich auch gegen deren anwesenden Cauallieren anschtatt deroselben bedancket.

39.

1662 d. 16 listopadu na Horažďovicích. — Hr. Ludmila doufá, že i nejvyšší kancléř nápomocen bude, tak že nyní již jen příznivý výsledek očekávati zbývá. (List vlastnoruční.)

Vysoce urozený hrabě a pane strejče mně uctivě laskavý. Psaní VM. 13 9bris na Radovesicích datirovaný dobře jsem dnes přijala spolu s přiloženejmi allegaty a psaním JM. knížeti z Portie přináležejícím, které při první poště odesláno bude a nepochybně svůj effect dosáhne. Toliko račte jen tím horlivěji túž věc při JM. knížeti a dvorský kanceláři urgirovati. A nepochybně že i JM. pan nejvyší kanclíř*) v tom VM. souce při dvoře a mnohem lípeji nežli já skrze psaní k tomu effectu (nejsouce žádnej rozdíl ani considerací strany osoby VM. a rodu tak, jak račte v svým psaní dokládati) dopomoci mocti bude. A poněvadž jsem již v ty věci JM. kníže dostatečně informirovala, nic jinšího nepozůstává, než na effect v týž věci očekávati.

JM. paní paní tetě se co nejpěkněji poroučím a zůstávám VM. ve všem slušným služebně volná strejna

Lidmilla z Šternberga.

Na Horaždějovicích 16 9bris 662.

[Adressa německá na Šternberk.]

---

*) Jan Hartvik hr. z Nostic.

40.

1662 d. 19 listopadu na Horažďovicích. — Hr. Ludmila ujišťuje hr. Václava, že všecky možné kroky již učinila, že ale česká kancelář přemrštěné požadavky činí. (List vlastnoruční.)

Vysoce urozený hrabě a pane strejče mně uctivě laskavej. Psaní VM. 14 huius datirované včera dobře jsem přijala spolu s přiloženým JM. pana hraběte Vratislava z Šternberga a poněvadž jsem již o tu věc JM. knížeti dostatečně psala, ano i při řískej kanceláři insinuirovati dala, nevím, co víceji v ty věci činiti, poněvadž to prodlení z příčiny ty, jak sem VM. extract z psaní z Vídně přiložila, pochází. Já bych vinšovala, aby již ta věc k místu a konci přivedena bejti mohla.

Pan nejvyší kanclíř v ty věci naším milostivým pánem se neukazuje a na nás kancelář česká více míti žádá než říská, a divný grieblerejen*) při týž kanceláři strany toho činí; což mně velice líto jest, jako že i tak dlouho zdržováni od ní jsme.

JM. paní tetě se pěkně poroučím a zůstávám VM. ve všem slušným služebně volná strejna

Lidmilla z Šternberga.

Na Horaždovicích 19 9bris 662.

41.

1662 d. 30 listopadu na Zelené Hoře. — Hr. Ludmila ujištuje hr. Václava, že všemožné kroky u dvora již mnohokráte činila, že však dlužno trpělivost míti. (List vlastnoruční.)

Vysoce urozený hrabě a pane, pane strejče mně uctivě laskavý. Psaní VM. 27 huius z Šternberka dnes dobře jsem přijala spolu s přiloženým psaním JM. hraběte Vratislava a z něho zrozuměla, že JM. pan hrabě mně v ty materiji z strany našich věcí psáti měl, já ale až posavad sem žádného takového psaní nedostala. Co se dotejče, abych zase túž věc ke dvoru reccommendyrovala, což jsem již kolikráte učinila, a VM. sám račte to souditi mocti, abych o to ještě kolikráte psala, že dokud JM. kníže z svejmi věcmi hotov nebude (tak jak ste nepochybně excusu**) p. Schröttera skrze přípis toho psaní, které sem před dvoumi neb třemi nedělmi VM. poslala, srozuměti ráčili), naše věc expedirována nebude, protož musíme patienci míti, až se bude moci státi. Já, co na mně záleží, vinšovala bych sobě, aby to již jednou svůj konec mělo. Že ste ráčili tak těžkej catarrh míti, lítostivě jsem vyrozuměla, ale zase se potěšila, že chvála Bohu zase lípeji jest. Bude to bohda k VM. mělkému zdraví a jináč v ty zlý časy nemůže bejti než z catarrhy se trápiti.

*) Hloubajíce činí námitky. — **) Výmluvě.

JM. paní tetě se co nejpěkněji poroučím a zůstávám VM. ve všem slušným služebně volná strejna

Lidmilla z Šternberga.

Na Zelený Hoře 30 9bris 662.

[Vzadu vlastnoruční poznámka hr. Václava:]

L: B: Odpověd na mý psaní od JM. pí strejny Lidmilly hrabínky z Šternberka pod datum na Zelený Hoře 30 9bris sub LB.

42.

1662 d. 3 prosince. — Hr. A. Vratislav žádá hr. Václava, aby ze své strany celou věc podporoval, hr. Ludmila že s největší horlivostí tak činí. (List vlastnoruční).

Hoch vndt Wohlgebohrner Graff. Hochgeehrter liebster Herr Vetter. Euer Libd. befehl wegen empfangung der Vormundtlichen dancksagung von Herrn graffen von Suysse anschtatt deroselben hab ich heintigess tages durch dero hochwerthe Zeilen vornommen. Erfreye mich zwar höchlich, dass sie mich zu dero dinsten wirdig schätzen, betriebe mich aber hergegen, dass ich Euer Libd. Unpasslickeitt erfahren muss.

(Das) *) von restitution betreffendt hab ich mihr sehr angelegen sein lassen, aber H. Graff Joachim hatt beyliegende antwort von Ihr Excell. H. Obr. Cantzlern empfangen. Bitte dahero noch einss, Euer Libd. wollen doch Ihress ortss dass Werck zu einem gewintschten end zu beferdern helfen. Dan die mora ist Vnss sehr praeiudicirlich vnd wirdt zu Hoff sehr befrembdet.

Ihr G. die Frau Muhmb Frau Graffin Ludomilla solicitirt die beschleinigung dieser sachen mitt höchstem eiffer. Mein Weib befihlt sich sambt meiner Ihr G. der gnedigen Frauen Muhmb zu gnaden. Ich aber verpleibe Euer Libd. dinstwilliger Knecht vndt Vetter

A. W. G. v. Sternberg.

P. S. Bitte umb die zurucksendung dess einschlusses.

[Adressa německá. Při ní vlastní rukou hr. Václava poznámka:]

3 Decemb. Ao. 1662.

43.

1662 d. 4 prosince ze Šternberka. — Hr. Václav omlouvá se hr. A. Vratislavovi, projevuje souhlas se vším, na čemž s pí hr. Ludmilou se usnesou, a vybízí k vzájemné lásce pro dobro jejich i jejich budoucích. (List vlastnoruční.)

*) Kousek papíru vytržen.

Vysoce urozený hrabě. Můj laskavý a upřímně nejmillejší pane, pane strejče. Že sem já se směl pokusiti VM. zaneprázdňovati v příčině ty functi a poděkování hraběti Kinskýmu (?)*) při dskách královských zemských, VM. prosím, račte mou všetečnost odpustiti; má velká důvěrnost upřímná mne k tomu přivedla. Začeš, že jste to přijíti ráčili, poslušně děkujíce do mý smrti ve všech VM. poručeních se odsluhovati připovídám.

Strany restituci šternberský od VM. mně psaní učiněný pod datum zs Prahy 18 minulého měsíce Novembris sem takové JM. paní strejně Ludomille hrabínce z Šternberka communiciroval, z čehož vejpis,**) abyste se ráčili mocti upamatovati, odsýlám. Já sem jednou vůli mou dal JM. paní hrabínce, jakož i VM. vzácný mínění aprobírujíce, spokojen sem, jenom jak JM. paní hrabínka tak VM. abyste ráčili to naše již jednomyslné snešení ke dvoru, expedicím jak řískýmu vicekanclíři tak i českému nejvyššímu kanclíři společně spísebně voznámiti, žádost naši společní, buď že chceme in uno diplomate genericam expeditionem jmíti aneb in triplo pro každou liniji. Já sem a dávám VM. mý slovo, že ze vším tím spokojen budu a ve všem k rodu našemu k lepšímu concurirovati chci a budu upřímně do mý smrti; když se to stane od Vašich Milostí a dvůr zví, co žádáme simul uniti, teda tu milost již danou od JMC. roddu našemu, nevím příčinu bejti, proč by zdržovali.

Co JM. paní hr. strejna včera mně psáti ráčí též sub l. B.**) VM., jako i co JM. paní hrabínky z Vídně solicitator píše sub l. C. ***) přikládám. Po přečtení, prosím, račte mně zase odeslati a tím ujištěn bejti, že já z mý strany nic naše společně dobrý zdržovati nebudu, nýbrž společně corespondendo přičiňovati se budu k šťasnému žádostivému effectu; jak i strany spezí**) nemá ode mne nic bejti retardýrováno.

Tak neopouštejme se, držme upřímně spolu pro naši a našich budoucích dobrý. S tím se VM. k stálý milosti a lásce odevzdávám. Má Voršilka se VM. co nejpěkněji poroučí und ich Ihr Gn. der Fraun Graffin Luzerle gehorsambist. VM. poslušný věrný služebník a strejc

V. Šternberk.

Z Šternberka 4 Decembris A. 1662.

[V zadu poznámka:]

Odpověď JM. pp. hraběti Adolfovi Vratislavovi pod datum 4 Decembris Ao. 1662.

---

*) František Oldřich hr. Kinský byl kanclěřem. V textu jest jméno hraběte naprosto nečitelné.

**) Není přiložen.

***) Není přiloženo.

†) Nákladu platů.

44.

1662 d. 9 prosince v Praze. — Hr. A. Vratislav upozorňuje důtklivě hr. Václava, že dokud taxy nejsou zapraveny, nemohou užívati praedikatu, a žádá jej proto, aby s říšskou i českou dvorskou kanceláří co nejdříve se vyrovnal. (List vlastnoruční.)

Hoch-Wohlgebohrner graff. Hochgeehrtister liebster Herr Vetter. Durch dero gnaden zeilen hab ich einen vnverdienten dank empfangen, weilen (obwohlen ich Euer Libd. befehl ad nutum hab obseruiren wollen) mihr von denen herrn Vnterambtleitthen ist widerrathen worden dero danksagung bey der Landtaffel pershönlich beyzuwohnen. Dan so lang mihr vnsere sachen bey der böhm. Cantzley nicht auslösen vndt von danen die intimationes anhero nicht khommen, so lang gibt man vnss weder dass praedicat Hoch vndt Wohlgebohrn, weder mihr den graffenschtandt.

Diesem nun abzuhelfen sehe ich kein anderess mittel, alss dass Euer Libd. durch Ihr Excell. H. Obr. Cantzler die Gebihr vor dero Pershon zu der Reichscantzley abfihren. Dan alldorten haben wihr schon lengst dass vnserige bezahlt. Wie viel aber vor dero person khumbt, mussen sie mitt der Cantzley auffs genaueste vndt ehiste tractiren.

Wass den modum expeditionis belanget, hab ich mich auch vorhero, wie dan ebener Massen Ihr G. die Frau Muhmb graffin Ludomilla, bey beden Cantzl. erkleret, dass wihr dass diploma in genere expedirter haben wollen. Also stehet ess auch daran, dass Euer Libd. sich ebenermassen diessfalss erkleren.

Was nun die böhmische Hoffcantzley betriefft, hab ich mein quantum bey henden. Die frau Muhmb versichert mich auch dess Ihrigen. Aber alless wirdt retardirt, biss Euer Libd. die richtickeit bey der reichss Cantzley werden gemacht haben. Bitte dahero noch einss, sie wollen durch die hohe Vermögenheit bey Ihr Excell. H. Graffen von Nostitz dero interesse beschleinigen. Dan warhafftig, die mora ist vnss mittinteressirten sehr schödlich vndt wirdt vns schwer fallen lenger zu warten, sintemahlen wihr ohne diess vnsere reichss Expedition schon in handen haben.

Mein Lucerle befihlt sich sambt meiner Ihr G., der gnedigen Frauen Muhmb, zu gnaden. Vndt ich verpleibe vnverenderlich Euer Libd. trey gehorsamber knecht vndt vetter

A. W. G. v. Sternberg.

Prag den 9 Xber 1662.

45.

1662 d. 16 prosince. — Hr. Václav blahopřeje pí. Ludmile k svátkům vánočním, doufá, že s hr. Vratislavem psala ku dvoru v příčině vyhotovení diplomu pro celý rod, a slibuje vypadající naň část taxy správně vyplatiti. (Opis.)

Vysoce urozena hraběnko. Má milostivá paní p. a strejna. Nastávající vánoční slavnosti (zspolu z mou Voršilkou), kteráž se VM. poslušně poroučí, ve všem hojným božským požehnání, oplejvajíc výborným zdraví[m] za mnohá prodloužená létha z celým vzáctným domem upřímně vinšujem. Já pak poníženě prosím upřímně a nepromčnitedlně mně v svý milosti a lásce zachovati.

Nad šťastným příjezdem v dobrým zdraví VM. se těšíce, majíce dobrej sspěch sem zrozuměl. Nepochybuji, z JM. p. p. hrabětem Vratislavem strejcem mně tu milost ste učiniti ráčili v ta místa ke dvoru psáti wegen die Vmbfertigung diplomatis totius familiae; tak já VM. tohoto služebnika mého posílám; jemu sem poručil od VM. milostivou instructi a informaci vzíti, poněvadž (jak se od VM. ke mně na spátek sem navrátí) ihned bez prodlívání času a hodiny jej ke dvoru vypravím, kde ta věc vězí, sollicitirovat k šťastnému jednou skončení.

Strany tax obouch cancellář, co na mne příjde, zdržováno, ničímž prodléváno nebude, když hlavní věc adjustirovaná bude.

S tím se pod milostivou ochranu VM. dokonce odevzdávajíce ujišťuji že sem a umru VM. —.

[V zadu poznámka:]

Vejpis psaní JM. p. p. hraběnce Ludomille z Šternberka učiněného pod datum 16 Decemb. 1662.

46.

1662. d. 16 prosince. — Hr. Václav prosí hr. A. Vratislava, aby diplom přepracován byl pro generica restitutione totius familiae, a slibuje, že s placením taxy déle prodlévati nebude. (Opis.)

Hoch und Wohlgebohrner Graff. Hochgeehrter H. H. Veter. Mit denen wenig Zeilen khome ich E. L. auffzuewarten vndt zweiffele nicht Ihr Gn. Frau Gräffin Ludomilla, meine gnädigste Frau Mahmb, wie auch Ew. Lbd. sein schon bey Hoff Einkhomen vndt mir zue Gnadt begehret haben die Vmbfertigung Diplomatis pro generica restitutione totius familiae nostrae, alss werden sie ihnen belieben lassen diesem meinem bedienten zue instruiren oder informiren, wo es diese Sach Schteckhen bleibt, sollicitiren, damit Es zue dem gewünschten Endt insmahls beschleiniget wäre. Alsobaldt, alss diesser bedienter wirdt zueruckhkhommen, selben abfertige ich nacher Wien vndt versiechere, mit der Taxa bey der Cantzley dass ich nicht retardiren werde, nicht allein in diesser, sondern allen anderen occasionen mich Erweisen, dass ich bin vndt mit höchster obligation verbleiben werde Ewer Libd. —.

[Na zadní straně současná poznámka:]

Copia Schreibenss an den Wratislaw Adolff Graffen von Sternbergk de dato 16. Decemb. 1662.

47.

1662 d. 23 prosince na Hradčanech. — Hr. Ludmila a hr. A. Vratislav projevují hr. Václavu souhlas svůj, aby s nimi společně do diplomu přijat byl. V P. S. hr. Ludmila sama oznamuje, že záležitost tu hr. A. Vratislavovi písemně odporučila. (Orig. s podpisy vlastnoručními.)

Vysoce urozený hrabě a pane, pane strejče nám uctivě a laskavě jmilý. Psaní VMti k rukám přijavše z přečtení jeho, co od nás žádati ráčíte, jsme vyrozuměli a předešle již particulariter, že s tím dobře spokojeni jsme, abyste ráčili mocti společně s námi do diplomy [sic] pojat bejti, od nás tu, kde náleží, psáno jest. Račte toliko psaní naše sobě oblíbiti vyhledati dáti, s kterýmiž to dosti podstatně producirovati mocti ráčíte. A nepochybně že jak JM. pan vícecanclíř řízský tak JM. pan nejvyšší canclíř český v tom podobně dobře pamatovati se budou, že sme my s tím vždycky spokojeni byli.

A tak na tom toliko záležeti bude, abyste se ráčili sám k tomu přičinit a o tu věc tu, kde přísluší, se ohlásit a dále urgirovati, aby jednou skutkem efectuirována byla a my v tom také prodloužilej meškáni nebyli, nýbrž co nejdřív skutečnýho efectu dosáhnouti mohli.

S tím podle milosti a ochrany Pána Boha Všemohoucího zůstáváme VM. ve všem slušným volná teta a služebně volný strejc

Lidmilla z Šternberga m. p.
Adolff Vratislav h. z Šternbercka m. p.

Dattum na Hradčanech 23 Xbris A. 1662.

P. S. Druhé psaní VM. také jsme dostali a, co JM. pán nejv. canclíř psáti ráčí, z přečtení vyrozuměli. A poněvadž JM. pan strejc, pan Adolf Vratislav hrabě z Šternbergka, těchto dnův do Vídně odjeti se strojí, já jsem jemu již tu věc v spisu dokonale poručila a nepochybuji, že on, co by k dobrému celému rodu v té věci činiti za potřebné uznal, tu, kde náleží, efectuirovati a tu věc sobě oblíbeně a skutečně poručenou jmíti bude a na VM. také nezapomene, tak abychom jednou šťastně vinšovaného efectu společně dosáhnouti mohli.

48.

1662 d. 27 prosince ve Vídni. — Viktorin Pekelský, taxator české dvorské kanceláře, vypočítává hr. Václavu poplatky v summě celkem 2081 zl. 25 kr. (Opis.)

Wann von Ihrer Kaiser. vndt Königl. Mt. alss Könige zu Böheimb dem (Titul) Herrn Wentzel Holiczky von Sternberg die gehorsambist gesuchte aussfertigung wegen dess bey der Löbl. Kay. Reichs-Canczley resti-

tuirten Graffenstandts vnd des Praedicats Hoch- und Wohlgebohren verwilliget werden solle, so kombt zu der Kayser. vnd Königl. Böhemischen Hoffcanczley Tax zu erlegen Nemblich wegen des Graffenstandts Tax 1166 fl. 40 kr. vnd Jura cancellariae 249 fl. 45 kr., dann wegen des Praedicats Tax 500 fl. vnd Jura cancellariae 165 fl. Actum Wien den 27 Xbris Ao. 1662.

Wiktoryn Pekelský, Taxator vnd Registrator daselbsten.

2081 fl. 25 kr.

49.

1663 d. 4 ledna na Českém Šternberce. — Hr. Václav dává hofmistru svému Martinu Koutskému plnou moc, aby s říšskou kanceláří v příčině taxy za restituci rodu vyjednával, taxu tu od hr. Nostice vyzvedl a říšské kanceláři odvedl. (Orig. s podpisem vlastnoručním.)

Ich Wenzel Georg dess Heilligen Römischen Reichs Grauen von Sternberg, Erbherr auf Böhembischen Sternberg, Stiepanä vndt Rodowessnitz, der Röm. Kays. Mey. Rath, würckhlicher Cammerer vnd des Grösserern Landtrechts im Königreich Böhmen beysizer, Gibe hiemit Meinem Hoffmeister Georg Martthin Käutssky diesen Gwaldt vndt Volmacht, dass Er in Namben Meiner wegen vnsers Geschlechts retitution in Indegrum (sic) mit der Hoff-Reichs-Canzley wegen der Taxa zu Tractieren habe, dieselben auch von ihr Excel. Herrn Graff von Nostitz, oberisten Canczler im Königreich Böheimb zu erheben, solche der Reichs-Canzley abzufuhren Geuolmechtiget; wass Er Etwan auch dieses Orths mehrers handlen vnd in meinem Namben verrichten werde, bin ich alles vndt iedes zu ratihibieren vrbittig. So Geschehen schloss behmischen Sternberg den vierten Januarij des ain taussent Sechs hundert drey vnd Sechzigsten Jahrs.

(LS) Wenzel Graff von Sternberg m. p.

50.

1663 d. 4 ledna v Praze. — Hr. A. Vratislav děkuje hr. Václavu za přání k narození syna žádá jej, aby zároveň s plnou mocí kvotu taxy naň vypadající jemu zaslal. (List vlastnoruční.)

Hoch vndt wohlgebohrner graff. — Hochgeehrter liebster herr vetter. Euer Libd. gnadige zeilen sambt dem angenemben Wuntsch zu meinem kleinen Sohn hab ich zu recht erhalten. Gleich wie nun gegen deroselben mich schuldigster massen bedanke, also versichere auch Euer Libd., dass sie vmb einen gehorsamben diener mehrerss bekhommen haben, wellichen ich zu der völliger disposition iberlasse.

Khunfftigen Montag reise ich nacher Wien, alwo ich gewislich Euer Libd. vndt vnserss gantzen hausess interesse mihr höchstenss will ange-

legen sein lassen. Bitte allein, weil ich Ihr G. der Frauen Muhmb vndt meine quotam schon mittfihre, sie wollen die anschtaldt thun, dass dero gelder auch bey handen sein mögen.

Wohlgedachte Frau Muhmb gibt mihr eine schrifftliche vollmacht die sachen auffs beste zu richten vndt sie wölle alless ratihabiren. Wan Euer Libd. eben dergleichen mihr zuschicken wolten, wurde die sach besser beschleiniget werden. Wie ich dan in diesen vndt anderen dero befehl erwarte.

Ihr G. der Frauen Muhmb khüsse ich den rock, mein Weib entschuldiget sich zum höchsten, dass sie nicht selbst schreibt mit dieser gelegenheit. Wirdt alles mitt nechsten einbringen. Ich aber empfehle mich zu gnaden vndt verpleibe Euer Libd. trey gehorsamber knecht vndt vetter

A. W. G. v. Sternberg.

Prag den 4 Januarii 1663.

[Adressa německá na Šternberk.]

51.

1663 d. 18 ledna ve Vídni. — Jiří Martin Koutský, hofmistr hr. Václava Šternberka, potvrzuje, že jménem tohoto přijal od Viktorina Pekelského 1500 fl. r. na taxu říšské dvorské kanceláři. (List vlastnoruční.)

Ich Geörg Martin Kautsky bekenne mit dieser Quittung, das ich als gevollmächtigter von Ihr gnaden Herren Grauen Wenzel Geörg von Sternberg aus befehlich Ihr Excell. Herren Hartwigi grauen von Nostitz, Obristen Cantzlern in Königreich Böheimb, von Herren Victorin Pecktzelstky, der böhmischen Cantzley taxatore vnd registratore, der Hoffreichsscantzley wegen restitution in integrum des Sternbergischen Geschlechts abzueführen empfangen Ein tausendt fünffhundert florin R. Des dem also vndt nicht anders, hob ich mich als gevollmächtiger meines gnädigen Herren grauen eigenhändig vnterschrieben vndt mit dem Petschofft bekräftiget. So geschehen Wien den 18 Januarii Ao. 1663.

(LS) Geörg Martin Kautsky m. p., Hoffmeister.

1500 fl.

52.

1663 d. 18 ledna ve Vídni. — Godhard Ostermayer potvrzuje, že taxovnímu úřadu říšské dvorské kanceláře zaplaceno bylo od hr. Václava 1500 zl. rýn.

In Nahmen vnd von wegen Ihrer Gn. (titl) Herrn Herrn Wenczl Holiczky Grafen von Sternberg ist zum Kays. Reichs-Hof-Canzley-Taxampt die Summe benanntlich funffzehn hundert gulden Rhein. wegen inserirung

derselben nahmens in das gesambte Diploma zu recht geführt worden. Vrkundt dieses. Wien den 18 Jan. Ao. 1663.

Godhard Ostermayer.

53.

1663 d. 3 února ve Vídni. — Císař Leopold I nařizuje úřadům v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, aby pánům ze Šternberka udíleli při veškerém jednání restituovaný jim titul říšských hrabat a predikat vysoko a blahorodý. (Opis.)

Leopoldt etc. Liebe getrewe. Demnach wir aus Römischer Kays. Macht vnd Authoritet zu etwas Ergözlichkeit vnd Erkhandtnus des fürtrefflichen Vralten Grafflichen vnd Herrlichen Geschlechts dern von Sternberg, welcher Hergebrachter Rühmblicher Verdienst dern sambtlichen von Beeden linien des Sdenkonis vnd Alexii herstammenden von Sternberg Mann- vnd weiblichen Geschlechts disse Besonder Kays. gnad gethan, Sie sambt allen Ihren Jeczig- vnd Künfftigen Ehelichen Leibserben vnd derselben Erbens Erben Mann- vnd Frauen Persohnen absteigenden linien für vnd für in Ewige Zeiten In dem von Ihren Voreltern von 800 vnd mehr Jahren geführten Standt, Ehr- vnd Würde vnserer vnd des heyl. Reichs Graften vnd Graffinen von Sternberg widerumb restituiert, Erhöbt, gewürdiget vnd vollkombentlich einuerleibt, Allermassen obbesagte Ihre Vor-Eltern denselben im Heyl. Röm. Reich erweisslich geführt haben, solchem aber in vnserm Erbkönigreich Böhaimb darumben zu führen vnterlassen, weilen zu selbigen Zeiten vast Keine Graffen darinnen gewesen, dasselbe auch alss Regierender König zue Böhaimb durch ein darüber aus vnserer Königl. Beh. Hoff Canczley gefertigtes Diploma oder Mayestets Brieff gnedigst Beliebt, Sondern die Jenigen auch mit dem Praedicat vnd Ehrworth Hoch vnd Wolgeborn, welche mit solchen Praedicat vormahls von vnnss nit Begnadet gewessen, gnedigist Begnadet vnd Begabet:

Alss haben wir Euch solches hiemit gnedigist anfügen vnd Beynebenst Beuehlen wollen, dass Ihr Bey der Euch vntergebenen Canczley vnd anderer orthen es zu gemerkh nehmen lassen vnd Bey ergehenden Insinuationibus die Verfüegung thuen sollet, damit Sie von Sternberg obbeschribener massen bey dern Würde, praeeminenz vnd Gerechtigkeit gleich anderen Grafflichen Geschlächtern In- vnd ausser gerichts nach Inhalt des Diplomatis geehrt vnd erhalten, Ihnen auch erstberührtes Praedicat Hoch vnd Wolgeborn hinführo gegeben vnd zugeschriben werden solle. Dan es Beschiht hieran Vnser gnedigster will vnd Mainung. Wienn den 3ten Februarii Ao. 1663.

An die Stadthalter in Behemb.

In Simili mutatis mutandis an dass Ambt in Mähren vnd an dass Königl. Oberambt in Ober vnd Nider Schlesien.

54.

1663 d. 11 února ve Vídni. — Viktorin Pekelský oznamuje hr. Václavu, že diplom brzy již bude expedirován, že nařízení k úřadům o tom již bylo vydáno, a že tedy žádoucno, aby svou kvotu u taxovního úřadu nejdéle do čtyř neděl zapravil. (List vlastnoruční.)

Hoch und Wohlgebohrner Graff. Gnädig vndt Gebietender Herr Herr. Ewere Hoch Gräff. Gnaden kan ich berichten, wie das bey der Königl. Böhemischen Hoff-Canczley die Confirmation oder Beliebung Ihrer Kayser. Mt. alss Könige zu Böheimb dess bey der Kay. Raichshoff-Canczley dem ganczen Hochanschenlichen Geschlächt der Herrn von Sternberg (titul) restituirten Graffenstandts, dan auch wegen concession dess Praedicats Hoch vnd Wolgebohren albereith verwilliget, auch zu baldigen expedirung gegeben, die desswegen gebreuchige vndt nothwendige Intimationes aber, wie beyliegendt aus der Abschrifft*) zu ersehen, albereith verfertiget vndt gegen theyls erlegung baares Geldts vnd theyls versicherung innerhalb vier Wochen die gebreuchige Taxa vnfehlbahr zu bezahlen bey der heutigen ordinari Post Ihrer Gräff. Gnaden dem Herrn Adolff Wratislawen Graffen von Sternberg (titul) forthgeschikhet worden.

Wass nun die auf Ewere Hoch Gräffl. Gnaden kommende Tax Quota, wie beyliegendt Tax Zettul**) weiset, anbelangen thuet, Solche Summa Ihre Hoch Gräffl. Excellentz der Herr Obr. Canczler Graff von Nosticz (titul), mein gnädigster Herr Herr, damit die andere Herrn mitparticipanten vndt Canczley desswegen contentiret wurden, ad interim auf sich genommen vndt mir beynebenst gnädigst mit gegeben vnd befohlen haben Solches Ewer Hoch Gräffl. Gnaden gebührendt zu advertiren vndt zu notificiren, auf dass solche Summa der Tax von Ewer Hoch Gräffl. Gnaden innerhalb der nechsten vier wochen von dato an gerechnet zu der Königl. Böhemischen Hoff Canczley Tax Ambt vnfehlbahr wiedererstattet vndt erlegt werden möchte.

Welchemnach ich auch gehorsambist nachkommen vndt solches Ewer Hoch Gräffl. Gnaden zu hinterbringen nicht vnterlassen wollen. Mich beynebenst befehlendt vnd einer verlässlichen baldigen Antworth, damit Ihre Hoch Gräffl Excellentz zu berichten, erwartendt verbleibe Ewer Hoch Gräfl. Gnaden gehorsambister diener

Wiktoryn Pekelský, bei der königl. Böh. Hoff Canczley Taxator vnd Registrator.

Wien den 11 Februarii 1663.

(Adressa německá do Prahy.)

*) Ze dne 3 února 1663.

**) Ze dne 27 prosince 1662. Viz tam.

55.

1663 d. 18 února v Praze. — Hr. Aleš Vratislav z Mitrovic oznamuje hr. Václavovi, že zásilku 3500 zl. rýn. na taxy obdržel. (List vlastnoruční.)

Vysoce urozený hrabě. Pane pane bratře můj nejmilejší a laskavý. JM. paní paní hrabínce, mý milostivý paní, i TM. má žena i já našimi poslušnými službami k stálé milosti se poroučíme i Excell. panu nejv. kanclíři*) i Její Excell. paní paní hrabínce.

To, co sem zde přijal, bez porušení odvedu a TMti na stokráte děkuji, že Si mi tu milost učiniti a příležitost dáti ráčil z obojí strany mým milostivým pánům mocti sloužiti. Já odtud od zejttřka za tejden vyjedu. Bojím se zlý cesty; ale má poslušnost a nejmilostivější vrchnosti vůli vyplniti žádostivost udělá mi ji příjemnou.

Bera odpuštění od TMti poroučím se k milosti a zůstávám TMti upřímný služebník

Aleš Vratislav hr. z M.

Z Prahy 18 Febr. 1663.

56.

1663 d. 26 února v Praze. — Hr. Aleš Vratislav z M. oznamuje hr. Václavovi, že pro těžkou chorobu odjezd svůj do Vídně na pátek odložiti musel. (List vlastnoruční.)

Vysoce urozený hrabě. Můj nejmilejší pane bratře. Peníze budou panu Pekelskýmu v Vídni konečně odvedené a, cokoliv ráčíš poroučeti všechno ode mně s poslušnou pilností vyřízeno. Kvitancí mému [sic] vejpis při poště odešlu, original sám přinesu. Mou cestu pro těžký nedostatek zdraví a nebezpečnou nemoc musil sem odložit do pátku. Počal sem se báti, že Vídně ani Pražskýho zámku víc neuhlídám. Milosrdný Pán Bůh ale pro pokání ještě mně zanechal.

JM. paní paní hrabínce i TMti má žena i já k milosti stálé se poroučíme a já zůstávám TMti upřímný poslušný služebník

Aleš Vratislav hr. z M.

Z Prahy 26 Febr. 1663.

57.

1663 d. 28 února na Hradčanech. — Hr. Ludmila a hr. A. Vratislav oznamují hr. Václavu, že cís. diplom o restituci říš. hrabství pro všecky členy rodu již jim odevzdán a příslušný reskript ke všem úřadům též vydán byl;

*) Jan Hartvík hr. z Nostic.

zbývá jen zapraviti příslušné taxy úřadům celkem ještě asi 2200 zl. I žádají jej, aby pátý díl summy této naň vypadající jim neprodleně zaslal.
(Orig. s vlastnoručními podpisy.)

Vysoce urozený hrabě a pane pane strejče nám uctivý a laskavý. VMti oznamujem, že strany restitutí našeho hrabství všech in genere obojího pohlaví diploma JMC. nám k rukám náležitě odevzdána jest i také v té případnosti od JMC. milostivý rescript k Jich Exelenz. a Miotem strany titule, aby ke všem expedicím insinuirováno bylo, nedávno jminulých dnův jest prošel; a expedicí kanceláře místodržické od nás tři sta řízských tolarův z počátku žádala a méněji tří set zlatých vzíti nechtějí (nepojímajíce v to, co by na díl JM. pana hrabě Štefána dáti se přišlo); při kanceláři pak dvořské mimo to, co již odvedeno (šestříce osobu pana hrabě Štefána a jeho malou substantí na pozor berouce), ještě devět set čtyryceti šest zlatých odvésti se má. Načež já Adolf Vratislav hrabě z Šternbergka na místě všech jistou obligatí, dosti za krátký čas zapraviti se obligirujíce, od sebe dáti sem musil.

Ke dskám zemským tu také nejmíněji sto zlatejch dáti se musí. Co k jiněím tribunálům neb k expedicím zdejším, jako k soudu komornímu a dvořskému, k soudu nejvyzšího purgkrabství pražského, k tribunalu apellationis, k expedicí JMC. komory české, k ouřadu nejvyzšího bernictví zemského, to jen zde v Čechách, do knížetství slezského jak obramtu tak k šestnácterému knížetství, též do margkrabství Moravského ke všem tribunálům dáti se příjde, to sme tak rozečtli a rozvrhli, že ještě všeho mimo to, co již v Vídni a jinde zapraveno, nejméň dva tisíce dvě stě zlatých býti musí.

A poněvadž té obligatí již čas vychází, aby připovědi zadosti učiněno bylo, VM. žádáme, co tak pátýho dílu VMoti na těch dva tisíce dvě stě zlatých ještě dáti se příjde, že ráčíte sobě oblíbiti takové peníze co nejdříve nám k rukám odeslati, tak abychom v tituli déleji hindrováni nebyli, nýbrž túž věc jednou k štastnému a vinšovanému konci přivedli a vícej na to nemyslili. Načež od VM. s odesláním takových peněz brzské odpovědi očekáváme a s tím podle milosti a ochrany Pána Boha Všemohoucího zůstáváme VMoti ve všem slušným služebně volná teta a poslušný služebník a strejc

Lidmilla z Šternberga m. p.,
Adolff Vratislav h. z Šternbercka m. p.

Dattum v domě mém na Hradčanech 28 Febru. 1663.

Vysoce urozenému hraběti a pánu panu Václavovi sté. římské říše hraběti z Šternbergka, pánu na Českém Štemberce, Štěpanově a Radovesicích, JMC. raddě, komorníku a soudci zemskému v království českém, panu strejci nám uctivě laskavému, JM. k dodání.

58.

1663 d. 7 března na Hradčanech. — Hr. Ludmila oznamuje hr. Václavu, že přepis diplomu již hotov jest a jen ještě od notáře vidimován býti musí. (Orig. s podpisem vlastnoručním.)

Vysoce urozený hrabě a pane pane strejče mně uctivě laskavý. Psaní VMti pod dattum na Českým Šternbergce 23 Februarii sem náležitě k rukám dostala a z přečtení, co v sobě obsahuje, vyrozuměla.

Že ste ráčili tak těžkým catharem obtížen býti toho VMti srdečně nepřeji. Mám naději však, že již takový nepochybně zase VM. quitiroval. Však těma nečasy téměř všudy jen o nemocech a catharích slyšeti jest. Čehož sem já také sama dobře pokusila a ten nejtěžší cathar za několik neděl pořáde vystáti musila a ani z pokoje svého nikam vycházeti nemohla, nýbrž větší čas v loži stráviti přinucena byla a posavad ještě, jak náleží, zdráva nejsem.

Co se té diplomy dotýče, kteréž za přepsání žádati ráčíte, taková již náležitě přepsána jest i také skrze notariusa přehlídnuta, conferirována a od něho vidimirována bude, což hofmistr VMti nepochybně ovšem lépej spraviti neopominul.

JM. paní tetě že mně poslušně poroučeti ráčíte, VM. pěkně prosím a podle milosti a ochrany Boží zůstávám VMti ve všem slušným služebně volná teta

Lidmilla z Šternberga m. p.

Dattum v domě mém na Hradčanech 7 Marti Ao. 1663.

Vysoce urozenému hraběti a pánu Václavovi sté. římské říše hraběti z Šternbergka, pánu na Českém Šternbergce, Štěpanově a Radovesicích, JMtiC. raddě, komorníku a soudci zemskému v království českém.

59.

1663 d. 14 března ve Vídni. — Viktorin Pekelský píše hr. Václavu, že od hr. Aleše z Mitrovic peníze proti řádné kvitanci vyzvedne, že však potřebí jest na taxu ještě dalších 81 zl. 25 kr., které zároveň zaslati dlužno. (List vlastnoruční.)

Hoch vnd Wohlgeborner Raichs Graff. Gnädig vndt Gebietender Herr Herr. Ewer Hoch Gräffl. Gnaden gnädige intimation wegen ausszehlung des Geldes Ihrer Excellentz dem Herrn Böh. Cammer-Praesidenten Herrn Graffen von Mitrowicz (titul)*) sambt der Specification der Mintzsorten habe

*) Aleš Ferd. hr Vratialav z Mitrovic byl presidentem komory č. v létech 1656 až 1667.

ich zurecht erhalten. Vndt so baldt nun ernandter Herr Graff von Mitrowicz anhero glückhlich gelangen werden, will ich nicht vnterlassen bey deroselben mich desswegen gebührendt anzugeben Solche Gelder gegen meinem Quittung zuempfangen vnd Ihrer Excellentz dem Herrn Herrn Obristen Canczlern gehorsambist abzustatten.

Weilen dann, Gnädiger Herr Graff, laut hiebeyliegender Tax Zettul, zu denen aldorten beraith aussgezehlten 2000 fl. der Taxgelder annoch 81 fl. 25 kr., wie Ewere Hoch Graffl. Gnaden schon vorhero auss dergleichen Tax Zettul gnädiglich vernohmen haben, zu bezahlen sein würdt, solche Summa auch alss 2081 fl. 25 kr. neben der andern Summa von ernanter Ihrer Excellentz dess Herrn Herrn Obr. Canczlers mittelen von mir völlig aussgezehlet worden vndt deroselben auch also wiederumben zu restituiren sein würdt:

Ist derohalben an Ewere Hoch. Gräffl. Gnd. mein gehorsambstes bitten, Sie wollen gnädiglich darob sein, damit solcher aussstandt alss der 81 fl. 25 kr. auch darzugezehlet vndt mit dem andern Gelde hieher gebracht, Ihrer Excellentz auch, welche solches Geldt völlig auf sich genommen haben, auch von dero mitteln, wie obgemeldet, abgestattet worden, geziemende Satisfaction geleistet werden köndte.

Einer gnädigen antworth erwartendt vndt zu dero Gnaden mich empfehlendt verbleibe Ewerer Hoch Gräffl. Gnaden gehorsambister diener

Wiktoryn Pekelský taxator.

Wien 14 Martii A°. 1663.

[Adressa německá do Prahy.]

60.

1663 d. 24 března v Praze. – Hr. Aleš Vratislav z M. oznamuje hr. Václavovi, že byv zdržen těžkou nemocí teprvé pozejtří do Vídně pojede. (List vlastnoruční.)

Vysoce urozený pane, pane, svaté římské říše hrabě. Můj nejmilejší a upřímně milý pane bratře. JM. paní paní hrabínce, mý milostivý paní, i TM. naše manželka i já z vzáctnýho vinše přítomných slavností poslušně děkujem a zase mnoho podobných následujících s dobrým zdravím, hojným božským požehnáním a dokonalým kontentem upřímně vinšujem a, byste nás v Své milosti a lásce zachovati ráčili, pěkně prosíme.

Já dá-li Pán Bůh pozejtří do Vídně jedu. Nebylo možná prvé. Stonal sem opravdu a již sem o mým zdraví navrácení pochyboval a TMti peníze zase poslati chtěl. Milosrdný Pán Bůh ale ještě tenkrát mi dilací udělil, abych za mý hříchy pokání činil a mým milým přátelům sloužil.

S tím zůstávám TMti upřímný poslušný služebník

Aleš Vratislav hr. z M.

Z Prahy 24 Martii 1663.

61.

1663 d. 4 dubna z Hradčan. — Hr. Ludmila a hr. A. Vratislav upomínají hr. Václava, aby vypadající naň část peněz neprodleně zaslal. (Orig. s vlastnoručními podpisy.)

Vysoce urozený hrabě a pane, pane strejče nám uctivý a laskavý. Nepochybujem, nežli že psaní naše pod dattum na Hradčanech 28 pojminulého měsíce Februarii skrze hoffmistra náležitě VM. dodané bude, na kteréž že tak prodloužile odpovědi žádné dávati nerúčíte, nám s obzvláštním podivením jest, poněvadž termin obligatí, dosti na krátký čas ode mně Adolffa Vratislava hraběte z Šternbergka dané, jest již prošel a já takovou vyvaditi a tou příčinou za dosti jí učiniti nemohu.

Neméně co od insinuatí k všelikým expeditím jak zde v Čechách, tak v Moravě a v Slízku, aby se nám náležitý titul dával, dáti se přijde, o tom v témž psaní také zmínka se činí a VMti o všem píše.

Že pak jak jedno tak druhé až posavad se nezapravuje, tudy my v tituli našem hindrováni býti musíme. Pročež též předešlé psaní naše ku paměti přivozujíc schválně s tímto k VM. vysíláme a nejen za odpověď ale i za odeslání peněz, co tak pátého dílu dle téhož psaní VM. dáti se přijde, aneb zde za odvedení žádáme.

A s tím podle milosti a ochrany Pána Boha všemohoucího zůstáváme VMti ve všem slušným služebně volná teta a poslušný služebník a strejc

Lidmilla z Šternberga m. p.
Adolf W. hrabě z Šternbercka m. p.

Dathum z Hradčan 4 dne Aprilis A. 1663.

62.

1663 d. 4 dubna ve Vídni. — Viktorin Pekelský dosvědčuje, že od hr. Aleše Vratislava z Mitrovic jménem hr. Václava přijal pro taxovní úřad zapečetěných 3500 zl. rýn. (List vlastnoruční.)

Dass Ihre Hochgräffliche Excellentz (titulus plenus) Herr Herr Alexius Wratislaw dess heyl. Römischen Reichs Graff von Mitrowizc, Im Nahmen vnd an Statt Ihrer Hochgräffl. Gnaden (titulus plenus) dess Herrn Herrn Wenzels Geörgen Holiczky des Heyl. Römischen Raichs Graffen von Sternberg, mir unterschriebenem Laut der von Ihrer Hochgräffl. Gnaden mir zugeschickhten Lista drey Tausendt vndt fünff Hundert Gulden Reinisch an vnterschiedlichen Münzsorten verpetschierter zu der Königl. Bohemischen Hoff Canczley Tax Ambt gehöriger Tax vnd anderer Geldte gnädigst gelieffert haben, Bezeuget solches mein aigene Handtschrift, vnterschrifft vndt furgetruckhtes Pettschafft. Actum Wien den 4 Aprilis Ao. 1663.

(L. S.) Wiktoryn Pekelský,
Taxator vnd Registrator daselbsten m. p.

63.

1663 d. 12 dubna ve Vídni. — Viktorin Pekelský oznamuje hr. Václavovi, že mezi zaslanými penězi bylo za 17 zl. nebernych grošů a v jedné položce že docela 2 zl. 43 kr. chybělo. I doufá, že hrabě tyto částky mu nahradí. Doplatek taxy 81 zl. 25 kr. byl z rozkazu nejv. kancléře odepsán.

(List vlastnoruční.)

Hoch vndt Wohlgebohrner des Heyl. Römischen Reichs Graff. Gnädig vndt Hochgebietender Herr Herr. Ewere Hoch Gräffl. Gnaden thue ich gehorsambist berichten, dass nach glicklich Ihrer Excellentz dess Herrn Böhemischen Cammer Praesidentens Herrn Graffen von Mitrowicz anherokunfft Ewerer Hoch Gräffl. Gnaden mir gegebenem aviso vndt lista Ich das bewuste Geldt von deroselben gegen meinem Quittung, wie beyliegendt*) zu sehen, verpetschierter erhoben, volgendts auch in beysein einer Boh. Canczley Persohn, alss dess Fabians Sebastians Mayblüe, gewesten Graff. Sternbergischen Bedienten, eröffnet vndt vleissig überzehlet, auch die meiste Posten der groben Münz gar recht, vnter den zweyn Posten Groschen aber biss in die 17 fl. Schlimmer vndt vngangbahren Minz, alss der grossen Kupferichter Groschen so Zeit der Langen Münz 24 kr. gültig gewesen, Poltracken, Halber Pazen vndt Polnischen verbottenen Dudchen, so alles für guette Groschen gezehlet worden, vndt in einer kleineren Post, wie diesse Zettul weiset, in abgang 2 fl 43 kr. befunden. Welches er Fabian, deme ich alles Vleisses darzu beruffen, allzeit bezeugen kan.

Welchen allzu grossen verlust an der schlimmen Münz vndt abgang zu leiden mir sehr schwehr fallen möchte. Lebe derohalben zu Ewer Hoch Gräffl. Gnaden der tröstlichen Hoffnung, Sie werden dieses in gnädige consideration ziehen vndt mir wegen dess obbemeldten einbuss ainige gnädige ergöczlichkeit wiederfahren lassen.

Wass die 81 fl. 25 kr., dessentwegen Ewer Hoch Gräffl. Gnaden vnterm dato den 14 Martii gegenwertigen Jahrs ich gehorsambist geschrieben, anlangen thuet, solche Summa haben Ihre Hoch Gräffl. Excellentz der Herr Herr Obriste Canczler Herr Graff von Nosticz (titul) auf sich genommen, zu passiren gnädigst resolvirt vndt Ewerer Hoch Gräffl. Gnaden dieses zu notificiren mir gnädigst anbefohlen; deme ich auch gehorsambist nachkommen sollen.

Im übrigen einer gewühriger gnädiger antworth erwartendt vndt Ewer Hoch Gräffl. Gnaden mich empfehlendt verbleibe Ewer Hoch Gräffl. Gnaden gehorsambister diener

Wiktoryn Pekelský.

Wien den 12 Aprilis 1663.

*) Ze dne 4 dubna 1663. Viz tam.

64.

1663 d. 12 dubna (?) — Hr. Ludmila a hr. A. Vratistav stěžujíce si na nedůvěru, kterou hr. Václav v listech svých proti nim projevuje, připomínají mu, že kvotu taxy za hr. Štěpána společně zaplatiti se zavázali, jakož i že taxy k různým expedicím složeny býti musejí. (Originál s podpisy vlastnoručními)

Vysoce urozený hrabě a pane, pane strejče nám uctivý a laskavý. Odpověď VMti na dvoje psaní naše, kteréž jest dattum na Šternbergce 6 huius, jsme k rukám náležitě dostali, z kteréž po přečtení vyrozumíváme, jakoby se nám nedověřovalo, aby tolik taxy k expedití kancelláře JMC. české dvorské strany in genere restitutí hrabství našeho dáti se jmělo a povinno bylo, což nám lítostivě býti musí, že se domnívati ráčíte, jakobychom my od osob svých nětco víceji v té případnosti od VMti žádali, nežli by dáti povinnost byla.

Ješto nepochybujeme, že v paměti své dobře snášeti ráčíte, když sme měli o tom nejedenkrát společní jak oustní tak psanou corespondentí, že tehdáž hned mluveno bylo strany JMti pana Šteffána hraběte z Šternbergka, poněvadž táž restitutí in genere celého rodu našeho vydána býti má, že osobu JMti pana Šteffána, strany taxy na něho přicházející quoty, my na sebe společně rovným dílem převzíti musíme, jsouc jeho substantí skrovná a on tenkrát při prostředcích těch nejsouce, aby sám za sebe quotu svou platiti mohl. A tak nedomníváme se, abychom my ke vší práci a outratě naši ještě větší škodu nésti měli aniž nemyslíme, majíce my o to téměř největší péči a starost a při tom i outratu, aby se něco víceji od nás na škodu naši jmělo žádati.

Co se pak v příčině intimiatí k expeditím a tribunálům jak zde v království českém tak v jinších zemích strany dávání nám povinného titule jim přináležející taxy dotýče, my sme se na to dosti s bedlivostí ptali, zdaliž jaká taxa v té případnosti jim náležita jest aneb ne. Však to sme vynašli, že se k těm ke všem expeditím nejen od nás ale i od jinších jak v podobné tak v jinší případnosti jistá taxa zapravuje. Aniž my nejsme tak spozdilí, abychme se prvej na věc vyptati neměli a někde nětco platili, čeho by povinnost nebyla. Nýbrž k tomu sme se dosti snažili, aby co nejskrovněj to vše zapraveno býti mohlo. A jest nám líto, že i tu jako v ňáké nedověře postaveni býti musíme.

Pročež podle již předešlého od nás prošlého psaní, co tak ještě téhož pátého dílu na VM. dáti se příjde, nám jak pro vyvazení ode mně Adolfa Vratislava hraběte z Šternbergka učiněné a terminem prošlé obligatí, tak co k zdejším expeditím dáti se přichází, že co nejdřívej odeslati sobě oblíbiti ráčíte, se důvěřujíce v tu naději přicházíme.

A pokudž se VMti vidí, račte osobu sem vypraviti. Bude mocti od nás ve všem oustně gruntovněji infirmirována [sic] bejti a, zdaliž jaká taxa zde při expeditích se dává neb ne, při tom také vyzvěděti.

A tak odpovědi očekávaje podle milosti a ochrany Pána Boha Všemohoucího zůstáváme VMti ve všem slušným služebně volná teta a poslušný služebník a strejc

Lidmila h. z Šternberga m. p.
Adolff Wratislav hrabě z Šternberka m. p.

65.

1663 d. 15 dubna z Českého Šternberka. — Hr. Václav oznamuje hr. Ludmile a hr. Vratislavovi, že taxu na něho vypadající zouplna již zapravil, že hr. Štěpánovi v té věci pro nedostatek peněz vypomoci nemůže a též nic neslíbil, aniž dále něčím povinen jest. (Orig. s podpisem vlastnoručním.)

Vysoce urozená hraběnko a paní, paní strejna má milostivá. Též vy soce urozený hrabě a pane, pane strejče můj laskavý a nejmilejší. Psaní V. Milostí včerejšího dne totiž 14 měsíce tohoto sem dostal a všemu, co tak mně psáti a poroučeti ráčíte, vyrozuměl.

Jak sem V. Milostem psal, tak i zase nyní skrze toto mé psaní opakuji, že na mně přicházející taxu (abych V. M. déleji nezdržoval) zcela zouplna sem odvedl, při dvoře zaplatil a ve všem mou pořádnost náležitě učinil. Co se pak JM. pána pana Štefána hraběte z Šternbergka, strejce mého, quoty dotejče, v ty příčině račte se mocti dobře upamatovati, že se mnou nic jednáno ani oustně ani spísebně bylo, tak že já o žádným obvzláštním zapsáním [sic] aniž co toho povědomost sem měl, až teď zskrze tyto psaní mezi námi prošlý. Nýbrž když sem u VM., má milostivá paní strejna, teď posléze jsouce v městech Pražských byl a v domě VM. sloužil, ráčily ste mně řícti, že JM. p. Adolf Vratislav hr. z Šternberga VM. píše, k VM. za svého bratra 900 fl. pro zaplacení taxy se přimlouvajíce prosí; ráčily ste odpověditi: pro obtížnost svou. Nic by mně milejšího bylo, jako netoliko JM. pánu ale i všechněm V. Milostem poslušně a služebně zs tou největší ochotností a horlivostí služby mé věrné prokazovati; než poněvadž z mého špatného jedinkého statečku veliký a stálý jak k contentirování věřitelův tak taky i v těchto případnostech a obtížnejch časích nevyhnutedlný vydání mám, že dosti sám obtížně vyživiti se mohu. A tak nejsouce nyní při žádnejch penězích to, co má upřímná láska k mýmu rodu sebou nese, skutkem dokázati nemohu a, abych tady v conceptu diffidentiae býti měl, poslušně a služebně mně při V. Milostech omluvenčho míti prosím.

Tak jakož sem v předešlým mým psaní z strany particulárního k expeditím vydání dotekl a upřímně oznámil, též i ještě (nemyslíce však, aby VMilosti to tak ujímati ráčili) oznamuji, že dosáhnouce já od JMC. slavné paměti Ferdinanda druhého v Řezně pod dathum 3 dne měsíce Januarii Ao. 1637 diploma a milost hrabství mého, dáleji jak v král. českém, tak i v jiných vtělených zemích co více takového kromě cancelláře říský a král. dvořský český sem platil; aby pak particulární expedití od JMC. a Král.

Milosti anebo nějaký nový taxy v takovejch případnostech (leda co kdo jim ex gratia sed non de jure by dáti chtěl) jmíti měli, to mně povědomo nejní.

S tím ujištěn sem, že toto mé upřímné připamatování a mínění milostivě a laskavě vážiti a mně dáleji v svý milosti a lásce zachovati ráčíte, zůstávaje V. Milostí poníženě poslušný a k službám upřímný služebník, strejc

V. z Šternberka.

Actum z zámku mého Českého Šternbergka nad Sázavou dne 15 měsíce Aprilis lettha 1663.

66.

1663 d. 21 dubna ve Vídni. — Hr. Aleš Vratislav z M. oznamuje hr. Václavu, že ve Vídni na lože jest upoután, ale peníze že Pekelskému náležitě odvedl. (List vlastnoruční.)

Vysoce urozený sv. římské říše hrabě. Můj nejmilejší pane bratře. Psaní TM. pod dathum 15 tohoto sem dostal, na kteréž odpovídám, že sem chvála Pánu Bohu 2 Apr. dobře do Vídně přijel, JMC. poddaně a mým milostivým pánům poslušně ruku políbil, co zapotřebí, přednesl, potom ale hned od zdejšího povětří tak sem přivítán, že již několik dní z lože nevstávám a nevím, kdy mýho řízení, pro který sem sem byl povolán, začátek bude. Stejská mi se zle. Darmo čas, peníze a zdraví tratím. Peníze, který si mi svěřiti ráčil, sou náležitě panu Pekelskýmu odvedeny. Na kderéž pořádnou kvitancí mám a, dá Pán Bůh, sebou přinesu.

Mezitím zůstávám TM[ti] poslušný a věrný služebník

Aleš Vratislav hr. z M.

Z Vídně 21 Apr. 1663.

67.

1663 d. 26 dubna na Hradčanech. — Hr. Ludmila a hr. A. Vratislav oznamují hr. Václavu, že jedná se o část taxy na hr. Štěpána vypadající, kterou společně pro nemožnost tohoto zaň složiti se uvolili. (Orig. s vlastnoručními podpisy.)

Vysoce urozený hrabě a pane, pane strejče nám uctivý a laskavý. Psaní VM[ti] pod dattum na Českém Šternbergce 15 tohoto měsíce k rukám přijavši z přečtení, co v sobě obsahuje, všemu náležitě sme vyrozuměli. V kterémž opakujíce předešlé VM[ti] psaní i tímto dotvrzovati ráčíte, že na VM[ti] přicházející taxu zcela a zouplna odvésti, při dvoře zaplatiti a ve všem svou pořádnost náležitě učiniti jste ráčili. My také, co se taxy a na VM[ti] přicházející quoty dotýče, abyste takovou při dvoře zaplatiti míti ne-

ráčili, žádné pochybnosti nemáme, nýbrž o tom víme, že za VMti vlastní osobu taxa náležitě zapravena jest. A také co se taxy strany vlastní osoby VMti dotýče, mezi námi nic činiti nejní, nýbrž o taxu a přicházející quotu na JM. pána pana Šteffána hraběte z Šternbergka, kterou sme na sebe rovným dílem pro nemožnost jeho rozděliti a převzíti musili a jeden díl nápodobně na VM. k zaplacení přijíti a repartirován býti musil. A jakož také dokládati ráčíte, že s VMti jak oustně tak ani spisevně strany JMti pana Šteffána nic jednáno nebylo a aniž o žádným obzvláštním zapsání (až teď skrze psaní mezi námi prošlé) jakou vědomost nejmenší že jste míti neráčili, v tom bychom jak VM. tak sebe, kdybychme se společně schledali, jináče upamatovati mohli.

A posito bytt i strany JMti pana Šteffána hraběte z Šternbergka v té příčině s VMti skrze nás nic jednáno neb mluveno nebylo, tehdy nepochybně se o tom dobře pamatovati ráčíte, že ste nás nejednou jak oustně tak skrze psaní žádati a se prohlásiti ráčili, že dokonce v ničemž se separirovati chtíti neráčíte a co jednání neb vydání v té případnosti jednoho neb druhého následovati bude, že ve všem s námi držeti chtíti ráčíte.

Dle kteréžto přípovědi VMti že se tak a nejináče stane, sme se nadáli a na túž VMti přípověď se bezpečně tím intentem pro nemožnost JMti pana hraběte Šteffána jeho quotu sme na sebe převzali a na pět dílův rozdělili, abychom tudy v rodu separirováni (délej zdržováni) a v tituli svém hindrováni nebyli.

Že pak ale nyní contrarium od VMti se činí, toho sme se nikda nenadáli. Podle čehož, ačkoliv neradi, nýbrž přinuceně, musíme tu, kdež náležeti bude, své ohlášení učiniti, co od koho zapraveno jest, přednésti a ostatní quantum na VM. k zapravení vykázati. To však nám lítostivě bude, že nesrovnalost rodu našeho při dvoře na jevo přijíti musí, a nevíme, kterak bychom tomu rozuměti jměli, abyste ráčili chtíti většího pohodlí užíti nežli my, majíce obzvláštní péči a starost o to, z toho pak nic víceji, než co užívat ráčíte, my také jen tolik užíváme.

Strany taxy při zdejších expeditích, že sme se na to dosti bedlivě ptali a sebe informirovati dali, to z psaní našeho předešlého nepochybně jste ráčili vyrozuměti, což od nás na díle zapraveno i za VM. založeno jest. V čemž sme touto odpovědí VM. tejna učiniti pominouti nechtěli.

A s tím podle milosti a ochrany Pána Boha Všemohoucího zůstáváme VM. ve všem slušným služebně volná teta a poslušný služebník a strejc

Lidmilla z Šternberga m. p.
Adolff Wratjislav hrabě z Šternbercka m. p.

Datum na Hradčanech dne 26 April. 1663.

68.

1663 d. 10 května. — Hr. Václav odpovídajc pí. Ludmile a hr. Vratislavovi na psaní jejich ohražuje se trpkými slovy proti tomu, že by povinen byl pátý díl taxy za hr. Štěpána platiti, přikládá však přece z lásky k němu 100 dukátův co svůj příspěvek na taxu jeho. (Koncept s vlastnoručními opravami.)

Psaní VMti pod dathum 26 Aprilis, přijevše včera totižto 9 tohoto měsíce Maji na Šternberk*), sem přijal a z něho, že jste quotu taxy v pěti dílích obsaženou na JM. pana strejce Šteffána hraběte z Šternberka a takový pátý díl na mně k odvedení přicházející (abychom tudy v roddu separirováni nebyli) rozvrhnouti ráčili, vyrozuměl. Podle čehož formaliter dokládajíc, ač by se to ode mně nestalo, že tu, kdež by náleželo, se utíkati, co od koho zapraveno jesti, přednésti a ostatní quantum na mně vykázati přinuceni bejti ráčili, ale však že by lítostivo bylo, aby nesrovnalost roddu našeho při dvoře na jevo přijíti musela.

Na to odpovídám. Kdybych neměl ten prostředek, co sem tak sobě z toho jedinkého statku k důležité mý potřebě nashromáždil, ztěžkem koho z přátel bych našel, aby za mne kdo co dal, aniž bych ho z pohrůžkou a separirováním se s ním v roddu, jako i žaloby ke dvoru a vykazování na něj quantum přinutiti mohl, poněvadž particulariter by ničím mně povinnován neboližto obligirován byl. A na to vejšeji o nesrovnalosti v roddu chtíti co přednášeti a na jevo (aniž by se od koho prokázati jakýmkoliv spůsobem mohlo) přijíti dáti; nebo toho, kterej by se z Šternberka jmenoval, měl bych ho za strejce roddu mého, z jedné krve pocházejícího, anebo snad za nějakého jiného.

Kdež jak mně to lítostivě přichází, což vše od VM. tak nezasloužile, že by se mý srdce rozpuknouti mohlo, snášeti musím, a ta jest má za mou věrnou lásku a poslušnou náchylnost roddu mého odplata: než to tehdaž, když téměř na tom bylo a psaní několikero taky mezi námi prošlo, že sem měl z toho diploma universálního excludirován bejti, ráčili ste mně pohnutedlně psáti, abych VM. nezdržoval a cancelláře taxami spokojil, nebo že VM. i pán, zřejmí od pana Zdeňka descendentes, již peníze pohotově a taky i na díle složený jmíti račte, jináčeji že svou věc k místu (a) konci přivésti a tudy mně praeterirovati. I vykonal sem to všechno a jistě mně nic darováno bylo; nýbrž mou quotu náležitě zapraviti sem musel, aniž taky tehdáž kdy o particulární ňáký pomoci bylo co jednáno. Což kdyby se bylo stalo i v tom by byla má (vedle mé možnosti) slušná odpověď, z kterouž byste se byli ráčili moci a dojista místně spraviti, následovala. Jakkoliv (abyste vždy mou horlivou upřímnou lásku znáti ráčili)**) aby se vždy má horlivá a upřímná láska seznati mohla a že sem taky pravej z Šternberka z roddu toho, tak dobře z ty krve pocházející jako i jiní páni

*) Vlastnoruční přípis po straně: »vrátivše se na Šternberk.«

**) Slova v ( ) nahradil vlastní rukou slovy následujícími.

páni strejcové (a snad mně za toho znáti račte), teda ku pomoci zaplacení taxy VMtem a JM. p. p. Šteffánovi hraběti z Šternberka, strejci mému, 100 dukátův odsílajíce z upřímný lásky daruji s tím ujištěním k Vašinostem, že ke mně větší, opravdovou a upřímnou náchylnost (k čemuž sem já jak živ žádný jiný příčiny nedal) jmíti ráčíte, z mý strany ujištěni bejti,*) nýbrž že sem a vostanu VM. —.

[Vlastnoruční poznámka při okraji:]

Odpověď na psaní paní Lidmilly z Šternberka a pana Vratle pod datum 10 Maji Ao 1663.

69.

1663 d. 18 května v Praze. — Hr. Aleš Vratislav z M. zasýlá hr. Václavovi kvitanci na peníze ve Vídni odvedené a žádá, aby mu jeho úpis vrátil. (List vlastnoruční.)

Vysoce urozený pane, pane, sv. římské říše hrabě. Můj nejmilejší pane bratře. Těšil sem se to štěstí míti a při nyní začínajícím soudu zemským TM. zde sloužiti a příležející kvitanci sám odvésti. Že ale mně má naděje zmejlila, aspoň tímto mým se TM. k milosti ohlašuji, v ní zachován býti žádám a kvitanci na ty mně svěřené a v Vídni pořádně odvedené peníze odsýlám žádajíc, aby mně má daná recognicí zase navrácena byla.

JM. paní paní hrabínce, mý milostivý paní, i TM. má žena i já k stálé milosti se poroučíme a já zůstávám TM. upřímný a věrný služebník

Aleš Vratislav hr. z M.

Z Prahy 18 May 1663.

70.

1663 d. 1 června v Praze. — Hr. A. Vratislav projevuje hr. Václavovi, že by bylo záhodno, učiniti pořádnost co do částky, kterou dvoru dluhují. (List vlastnoruční.)

Hoch vnd wohlgeborner graff. Hochgeehrter Herr Vetter. Ich khomm durch diese zeilen meine Vermessenheit zu entschuldigen, dass ich mich unterschtanden hab in dero abwesenheit Radowessnitz zu besichtigen, aber mein herr schwager, graff Slawata, hatt ein sollichess verlangen darnach gehabt vndt ich hoffe sie werden ess einer Vetterlichen Vertreyligckeit zumessen.

*) Dodatky ku konceptu, jinou rukou psanému, jsou tu dosti nejasné.

Ihr G. der Frauen Muhmb thue ich mich sambt meinem Weib zu gnaden empfehlen vndt verpleibe Euer Libd. dienstschuldigster treyer knecht vndt Vetter

A. W. Graff v. Sternberg.

Prag den 1 Juni 1663.

P. S. Ess wehre ja gutt, dass wir wegen dess geringen nunmehr nacher Hoff schuldigen quanti eine richtigckeit macheten.

P. S. Mein Weib bitt bey Ihr G. der Fraun muhmb entschuldiget zu sein, dass sie nicht schreibt. Sie ist schon vielt tag recht sehr ibel auff.

71.

1663 d. 14 června. — Hr. Václav oznamuje hr. A. Vratislavovi, že povinné poplatky u říšské i české dvorské kanceláře již zapravil. (Opis).

Die Erinnerung in Ihro P. S. habe ich wohl verstanden. Berichte entgegen, dass Ich meine Richtigkeit bey denen Reichs, Böheimbisch Hoff Cantzeleyen habe in allem suppliret, wie die quitungen aussweisen, die mir der H. böh. Cammer Praesident von Hoff mitgebracht. Zuem Überflues aus wohlmeinender trewer affection habe denen H. H. Vätteren hundert ducaten durch meinem Cammerdiener geschieckt, welche mit merklichen resentemento nicht allein angenohmben, sondern mir sein zuerueckh geschieckhet worden.

[Vlastnoruční přípisy hr. Václava:]

An Grafen Wrateslaw v. Sternberk meine andtwort. — Andtwordt dem H. H. Graffen Adolff Wratislaw v. Sternberg de dato 14 Juni Ao. 1663.

72.

1664 d. 2 ledna v Řezně. — Obsah vyzvání učiněného hr. Šternberkům, aby diplom svůj z říšské kanceláře předložili. (Opis.)

Jich Milostem pánům hrabatům z Šternbergka oznámiti, aby pro Familiae honore et stylo diploma své z říské kancelláře producirovali a placidirování JMC. jakožto krále českého z kancelláře české dvorské co nejdříve vyzdvihli.

Actum v Řezně 2 Januarii Anno 1664.

Danyel Pachta.

73.

1664 d. 23 ledna v Praze. — Hr. A. Vratislav oznamuje hr. Václavovi, že česká dvorská kancelář je upomíná, aby zaplativše 346 fl. taxy vyzvedli

si konečně diplom královský na restituci hrabství, a táže se, chce-li skutečně prodati dům svůj v Praze. (List vlastnoruční.)

Hoch vndt Wohlgebohrner graff. Hochgeehrter liebster herr Vetter. Diese zeilen haben in befehl Euer Libd. vndt aller dero lieben angehörigen gutter gesundtheit sich zu erkhundigen vndt anschtatt meiner dieselbe zu bedienen.

Benebenss khan ich Euer Libd. nicht verhalten, dass bey expedirung vnserer Restitution dess Graffenschtandtss auss der Böhmischen Hoffcantzley damahlss gleich vnss ist anbefohlen worden auch ein Diplomo von Ihro May. alss Königen in Böhmen gegen der gebihr zu erheben. Nun ist solliches in ermanglung der von vnss hierzu schuldigen 346 fl. annach erliegen blieben. Alss hatt hoch gemelte königl. Böhmische Cantzley vnss abermahlen erinnern lassen, so gedachtess Diploma zu erheben. Nun wissen Euer Libd. sich zu errinnern, dass Ihr G. die Frau Muhmb, graffin Ludomilla, dass von der Reichscantzley expedirte hinter sich haltet. Alss bin ich sambt meinem brudern vrerbittig Euer Libd. diesess von der königl. Böhmischen Hoffcantzley khommendess Dyploma (zu wellichem alless diesess so in den andern begrieffen sein wirdt vndt sich völlig darauff beziehet) zu iberlassen, damitt ess entlich einmahl erhebt vndt hinter einen von vnsern hauss verpleiben möge vndt dieser sach eine endtschafft gemacht werde.

Ich hoff, Euer Libd. werden zur Ehr dess sammentlichen geschlechtss diesen wenigen rest zu contribuiren vndt, wie sie sich schon vor einer geraumen Zeitt auff die 100 ducaten anerboten haben, solliche zu entrichten dero belieben lassen.

Ihr G. der Frauen Muhmb befehlen wir vnss zu gnaden vndt ich verpleibe Euer Libd. dienstschuldigster knecht vndt treyer vetter

A. W. G. v. Sternberg.

Prag den 23 Jan. 1664.

P. S. Ich bin auch von einem gutten Freindt ersuchet worden mich bey Euer Libd. zu erkindigen, ob dem also, dass sie dero hiesigess hauss zu verkauffen vermeinten, so wolte gedachte person der billickeit nach den Preiss auff einmahl deroselben erlegen.

74.

1664 po d. 23 ledna. — Hr. Václav slibuje hr. A. Vratislavovi, že uschová u sebe diplom z české dvorské kanceláře pro celý rod vydaný a že 346 zl. taxy po zřízenci svém dne 4 února zašle; ujišťuje jej svou oddaností a přeje si, aby oni i potomci jejich v jednotě a lásce setrvali. (Koncept vlastnoruční, téměř nečitelný.)

Die Verehrbietiegeit habe ich vernohmen (indem meine hochehrte vnd hertzliebste H. H. Graffen vnd Vettern wollen mich welhen), dass von

der Behemischer Hoff Cantzeley expedirte diploma der Grefflicher Sternbergenscher Restitution in meine hendte lieszen, dem semmetlichen unsern geschlecht zum besten mihr zur verwahrung vberlassen, für welche ehre, die ich acceptire, nicht allein dhue mich dienstlichen bedanckhen, sondern dem Contigent der 346 werde ich dem 4 Februarii E. Libd. durch meinem Geschlechtsbedienten auszhalen lassen. Hoffe auch auss dero Gnadt vndt Hendten dass aussgefertigte diploma zu empfangen. In vbrigen ich versichere E. L., dass meine dinstschuldigste deuotion, absondrlich, wo ich hofflich befehlicht bin, wirdt vndt solle allezeit ghegen meinem geschlecht verbleiben (vnd ich kheine separation mache noch machen werde der geschtaldt) *) domitt wir vndt vnsre nachkhommende in beschtendikher einickheit vndt liebe verbleiben mochten; (durch was es anlangt) **)

[Vlastnoruční poznámky hr. Václava:]

Coppia schreybens an dem Graven Adolff v. Sternberg. — Copia an dem Graff Wratschlaw Adolff von Sternbergk.

75.

1664 d. 30 ledna v Praze. — Hr. A. Vratislav oznamuje hr. Václavu, že vidimovaný opis říšského diplomu právě do Řezna zasýlá, aby dle něho česká dvorská kancelář originál expedovati mohla. Jméno kupce domu prozraditi nesmí, dokud cena není jmenována. (List vlastnoruční.)

Hoch vndt Wohlgebohrner graff. Hochgeehrter hertzliebster herr Vetter. Euer Libd. hochwerthe zeilen hab ich mitt schuldigstem danck empfangen, weilen ich darauss vernommen, dass dieselben meine treye vndt wahrhafftig iederzeitt meinende, wie nicht weniger meiness brudern, affection vndt vertrauen gegen deroselben erkhennen vndt freit mich nicht wenig, dass nunmehr dieser sach ein endt gemacht wirdt.

Dass vidimirte reichsdiploma schicke ich heindt nacher Regenschpurg, damitt demselben gemess dass originale von der königl. Böhmischen Hoffcantzley expedirt werden möge. Immittelss derffen Euer Libd. mitt dem Geldt noch nicht eilen. Dan so baldt ich von dem Hoffregistratore werde errinnert werden, dass ess schon verfertigt vndt die keys. Bulla beygedruckt, will ich auch wegen der bezahlung Euer Libd. erinnern. Es ist mihr entzwischen genug an dero so willfehriger erklerung.

Wegen des Kauffers dess Hausess wolte ich Euer Libd. gern den Nahmen schreiben, aber er hatt mihrss verbotten, so lang er den preiss

*) Co v ( ), jest přeškrtnuto.

**) Přeškrtnuto a nedokončeno.

dessen nicht weiss.*) Aber er ist bereitt der billickeit nach auff einmahl alles bahr zu erlegen. Bitte Euer Libd. saumen nicht, alss dan will ich Ihnen treilich dienen, vndt erkleren sich auff dass billichiste.

Mein Weib befihlt sich sambt meiner Ihr G. beeden vndt hoffen sie zu Radowessnitz kinfftigen friling fleissig zu bedienen. Mein bruder befihlt sich gehorsamb, ich aber verpleibe Euer Libd. dinstschuldigster treyer Knecht vndt Vetter

A. W. Graff v. Sternberg.

Prag den 30 Jan. 1664.

P. S. Wan Euer Libd. gedinst [sic] ist, will ich Ihnen zu zeitten communiciren, wass ich von Regenschpurg empfangen thu. Nos interim hic ducimus in bonis dies nostros.

76.

1664 d. 20 února 1664. — Hr. A. Vratislav oznamuje hr. Václavovi, že, jakmile diplom dojde, jej ihned zašle, a prosí, aby mu plnou moc neprodleně odeslal. (List vlastnoruční.)

Hoch vndt Wohlgebohrner graff. Hochgeehrter hertzliebster herr Vetter. Sobaldt ich nuhr nach meiner gefarlichen kranckheit so viel krefften erlangt hab die Feder in die handt zu nehmen, hab ich alsobaldt der schuldigckeit zu sein erachtet, mich Euer Libd. zu einem wie wohl alten diener von neyem auffzuopffern.

Heindt haben Ihr Eminentz dieses geschtatterle an Euer Libd. lautendt von dem H. bischoffen von Wien mihr zugeschickt, derbey sich entschuldigen lassen, dass sie dass pettschafft ereffnet haben; ist aber gleich wohl von deroselben wiederumb verpetschiret worden.

Dass Diploma erwarte ich schtindtlich; soll alssdan alsobaldt Euer Libd. zugeschiket werden. Die Vollmacht zu auffsetzung vnseress Contractss erwarte ich mitt Verlangen.

Ihr G. der gnedigen Frauen Muhmb befehlen wir unss beide zu gnaden. Ich aber werde schtätz verpleiben Euer Libd. dienstschuldigster treyer Knecht vndt Vetter

A. W. Graff v. Sternberg.

Prag den 20 Febr. 1664.

---

*) Kupcem tím byl sám hr. Adolf Vratislav, který dům ten na náměstí malostranském ležící dne 28 února 1664 za 5700 zl. rýn. skutečně koupil; ze summy té zaplatil 3000 zl. hotově, zbytek uvolil se zaplatiti při nejblíže příštím sv. Jiří

77.

1664 d. 3 března v Praze. — Hr. A. Vratislav zasýlá hr. Václavovi kontrakt a oznamuje, že přesídlí na Malou stranu. (List vlastnoruční.)

Hoch vndt Wohlgebohrner graff. Hochgeehrter liebster herr Vetter. Beyliegendt haben sie den Contract zu empfangen; bin auch darmitt zufrieden vndt fordere nichtss weiterss. Bitte allein Ihr G. die Frau Muhmb, dero mich sambt meinem Weib gehorsambst empfehle, wolle doch mihr zur Gnad diese schlechte erkantniss meiner dinstbahrkeit annehmen. Die andere Wochen, wilss Gott, werde allgemach mein domicilium transferiren vndt dero befehl auf der kleinen seithen erwarten.

Wie ich dan vnverenderlich verpleibe Euer Libd. treyschuldigster knecht vndt Vetter

A. W. G. v. Sternberg.

Prag den 3 Martii 1664.

78.

1664 d. 13 března v Praze. — Hr. A. Vratislav oznamuje hr. Václavovi, že diplom teprvé v několika dnech dojde, poněvadž část expedice české dvorské kanceláře v Linci zůstala. (List vlastnoruční.)

Hoch vndt Wohlgebohrner graff. Hochgeehrter liebster herr Vetter. Vor die so treye gedechtnuss dero dienerss erschtatte ich gehorsamben danck. Hoffe auch Euer Libd. werden einer beschtendigen gesundtheit geniessen.

Gestern hab ich von dem Registratore der Böhm. Hoffkantzley ein entschuldigungssschreiben empfangen, dass die expedition dess diplomatis so lang nicht erfolget, aus vrsachen, dass ein grosser theil der Expedition zu Lintz geblieben, man also nicht erfolgen khunnen. Jedoch werde sie in wenig tagen vnfehlbar einlauffen.

Ihr G. meiner gnedigen Frauen Muhmb khusse ich den rock. Mein Weib befihlt sich zu Gnaden. Ich aber verpleibe Euer Libd. dinstschuldigster treyer knecht vndt Vetter

A. W. G. v. Sternberg.

Prag den 13 Martii 1664.

79.

1664 d. 24 března v Řezně. — F. S. Maiblie, úředník dvorské české kanceláře, omlouvá se hr. A. Vratislavovi, že od svého odjezdu z Prahy nepsal, ježto čekal, až diplom bude vyhotoven; zatím zasýlá obligaci, která u taxovního úřadu byla složena. (List vlastnoruční.)

Hoch und Wohlgebohrner Reichs Graff. Gnedig- vndt Hochgebiettender Herr Herr. Dass Euer Gräffl. G. Ich seither meiner Pragerischen Abreiss niemahlen geschrieben, Ist die vrsach, dass Ich vermeint eine so gute gelegenheit zue vberkhomen, durch welche E. Gräffl. G. ich die bey dem Taxambt hinderlassene Obligation zuesambt dem nunmehr ausgefertigten Diplomate gehorsambst vberschicken hette können.

Weilen sich aber biess anhero nichts eraignet ausser Ihrer G. der Frauen Gräffin von Sternberg Zueruckreiss, zue welcher Zeit Ichs auch noch nicht bey handen gehabt, Alss schicke immittelst hiebey gelegt die über den gewesten Rückstandt aussgehendigte Obligation vndt in deme Ich vernohmen, das der Herr Appellation Rath von Knott täglich alhero erwarttet wirdt, So werde ich bey dessen zueruckreiss, im Fahl sich immittelst keine andere guete gelegenheit eraignen sollte, Ihme Herrn von Knott das Diploma mitgeben, dass es E. Gräffl. G. zue aignen Handen eingelieffert werden möchte, Vnderthänig bittendte, dass E. Gräffl. G. diesse verweillung mir nicht zuemessen, noch in vngnaden vermercken, sondern wie allezeit also hinfüro mein gnediger Herr verbleiben wolle, zue dero behaarlichen gnaden mich vnderthänig empfehle Euer Gräffl. G. vnderthänig gehorsambster

Fab. Seb. Meyblie m. p.

Regenspurg den 24 Martii 1664.

Sein Hoch vndt Wohlgebohrnen Herrn Herrn Adolph Wratislaw des heyl. Römischen Reichs Graffen von Sternberg, Herrn auf Zasmuckh, Malotin vndt Hosticz, der Röm. Kay. May. Rath, Cammerern vndt Vice Praesidenten bey denen Appellationen zue Prag, Ihrer G. G. Prag.

80.

1664 d. 28 března v Praze. — Hr. A. Vratislav oznamuje hr. Václavu, že diplom posud nedošel, že však každou hodinu jej očekává. (List vlastnoruční.)

Hoch vndt Wohlgebohrner graff. Hochgeehrter hertzliebster herr Vetter. Auss dem beyschluss haben Euer Libd. zu ersehen die Vrsach, warumb dass Dyploma so lang ausgeblieben. Erwarte es also schtindtlich.

Mit Versicherung, dass ich ess alsobaldt hinausschicken vndt die Zeitt meiness lebenss verpleiben werde Euer Libd. dinstschuldigster treyer knecht vndt Vetter

A. W. G. v. Sternberg.

Prag den 28 Martii 1664.

P. S. Ihr G. der gnedigen Frauen Muhmb thue ich mich sambt meinem Weib zu gnaden empfehlen.

81.

1664 d. 30 května v Praze. — Hr. A. Vratislav oznamuje hr. Václavovi, že při svém návratu diplom již doma nalezl, i žádá jej, by proti řádným kvitancím diplom i peníze si vyzvedl. (List vlastnoruční.)

Hoch vndt Wohlgebohrner graff. Hochgeehrter liebster herr Vetter. Bey meiner zuruckkunfft nacher Prag finde ich dass dyploma. Vndt weilen zugleich auch der Termin Scti Georgii allbereit verschtrichen, alss bitte ich Euer Libd. wollen sollichess geldt*), wie auch gedachtess dyploma gegen quitungen erheben lassen, mihr aber die von mihr jezt gemeldten dyploma halber gegebene Versicherung wiederumb zuruckzuschicken, nicht weniger auch dero bedienten anbefehlen, dass er von dem Magistrat wegen bezahlter ruckschtendiger schteyer**) die quitung erhebe vndt solliche zu meiner besserer sicherheit mihr einhendige.

Mein Weib befihlt sich sambt meiner Ihr G. der Frauen Muhmb zu gnaden vndt ich verpleibe Euer Libd. treyschuldigster knecht vndt Vetter

A. W. G. v. Sternberg

Prag den 20 Maii 1664.

*) Doplatek kupní ceny za dům 2700 zl. rýn. — **) Za dům povinných.

III.

Listy Františka Max. Leopolda z Talmberka hr. Václavu Jiřímu ze Šternberka.

1665 — 1666.

82.

1665 d. 3 prosince v Ratajích. — F. M. L. z Talmberka žádá jménem bratra svého Rudolfa, který na cestu do cizích zemí vydati se chce, hr. Václava, aby zaplatil mu dluh i s úroky v úhrnné summě 11.200 kop.

(Original s vlastnoručním podpisem.)

Vysoce urozený s. římské říše hrabě! Pane pane ujče mně vzáctně laskavý! Před VMti netajím, kterak chvála Pánu Bohu mezi mladšími pány bratry mými o všechnu otcovskou pozůstalost náležité podělení se stalo. A poněvadž ten dluh za VM. dle oblicatí pod dat. 1630 zůstávající na deset tisíc kop a dvanácte set kop ouroků se vztahující na pana Rudolfa, nejmladšího bratra mého, jest přišel, on pak pan bratr můj chtíce svého štěstí dále hledati a cizí země což jednomu každému mladému gavaleru přísluší prohlédnouti žádných prostředkův jiných nevynacházejíc, které by k jeho slušnému předsevzetí sloužiti mohly, a jsouce já jakožto poručník jeho o to se dle mé největší možnosti starati povinen, VMti poslušně žádám, že takovou summu i s ouroky co nejdříve mně k rukám složiti a odvésti sobě oblíbiti ráčíte; nebo neohlídajíce na žádnou zimu dotčený pan bratr můj v krátkým čase cestu před sebe vzíti oumyslu jest.

Odpovědi, kterou bych se spraviti mohl, od VM. očekávám a zůstávám VM. upřímný a věrný služebník a ujec

F. M. L. s Talmbergka.

Dathum z Rattaj 3 Xbris 1665.

Vysoce urozenému pánu panu Václavovi Jiřímu sté římské říše hraběti z Šernbergka, pánu na Českém Šternberce, Dalkovicích a Radovesni-

cích, JMC. raddě, skutečnému komorníku a soudci zemskému v království českém, panu ujci mému vzáctně laskavému JM. k dodání.

[Vlastnoruční poznámka hr. Václava:]

Na to sem odpověď dal 3 Xbris.

83.

1665 d. 3 prosince. — Hr. Václav žádá F. M. L. z Talmberka, aby k němu na Šternberk přijel a o požadavcích svých s ním jednal ve smyslu císařem ustanovené komisse. (Koncept.)

Copia z psaní J. M. p. p. Františkovi Maximiliánovi Leopoldovi z Tallmbergka pod dathum 3 Decembris Ao. 1665 učiněného.

Psaní VM. pod dathum z Rattaj 3 currentis datyrované sem dostal, na kteréž služebně odpovídám.

Předně. Že by to nebylo vedle vůle a posledního jmínění neboš. vzáctné paměti p. p. Jana nejstaršího z Tallmbergka a mého vždyckny nejmilejšího p. ujce, kdyby se tak stricte se mnou procedirovati mělo; nýbrž poněvadž ste ráčili svou vzáctnou osobou přítomným býti, všeho doslejchati i taky dadouce se ta věc, co téměř naposled JM. p. ujec mluviti ráčil, sepsati, ráčili ste rukou svou a sekrytem stvrditi, tak sem té k VM. celé naděje, že ráčíte v tom tak prostředkovati a k tomu cíli vésti, ta starobylá láska aby zachována byla a já obstáti mohl.

Za druhé. V krátkém čase po smrti neboš. p. p. ujce sem se při JMti panu otci VM. a mým laskavým p. ujci jak skrze psaní prohlasoval, strejce mého hrabě Vratislava Adolfa z Šternbergka posílajíc, jako i sám jezdíce porovnání přátelské offerriroval a jistě tak upřímně jmínil, vohlídajíce se na tyto strastný a bídný časy jemu jistý quantum za takovou pretensí podával. Že pak ale sem tak byl nešťastnej a z jaké příčiny se nestalo, ráčili ste na Šternberce, můj nejmilejší pane ujče, sám v největší důvěrnosti oznámiti a osoby jmenovati. Kdež ta věc tak dalece zašla, že nemohouce se státi mezi námi přátelské porovnání, přinucen sem byl (an hrubě nerad) k JMC. se poníženě utécti a commissí k porovnání ty věci vyžádati, což sem i obdržel a taková commissí před rukama jesti, jako i vzáctní p. p. commissaři jmenováni, kteří JM. neboš. p. otce před sebe právě v tom čase, když ta spěšná a nešťastná smrt v to vkročila, citirovati jmínili.

Však nicméně tak, jak sem sám osobně z JM. p. otcem tractirovati chtěl (ačkoliv to za těžce v tyto přetěžký časy přichází tomu, kterej se nedlužil, ničímž jak můj otec tak já užil a ouroků do 50 tisíc po ta létha na tu summu vše na hotově odvedeno jesti, platiti), tak taky z VM. přátelsky a rád tractirovati a jednati budu s tím upřímným vinšem a srdečnou žádostí, aby bez commissí mezi námi přátelské porovnání mohlo následovati. A kdykoliv račte mně tu milost, za kterouž služebně prosím, chtíti učiniti, ke mně na Šternberk na kus hovězího masa přijeti a jistotu sebou přinésti, budu dle

mé možnosti sloužiti a dáleji z VM. z mý strany, co mně možného bude činiti, jednati.

Podobně též cele dokonalé naděje sem, že ráčíte oba se taky ke mně tak, jako praví přátelé a ujcové, pro další mé se téhož věrné odsluhování okázati.

84.

1665 d. 5 prosince v Ratajích. — F. M. L. z Talmberka vyvrací námitky hr. Václava a oznamuje, že k žádné kommissi se nedostaví, ježto co poručník přísahou jest vázán právo sirotka hájiti. (Orig. s vlastnoručním podpisem a P. S.)

Vysoce urozený s. římské říše hrabě! Pane pane ujče můj nejmilejší! Psaní VMti pod dathum z Šternbergka 3 hujus, v kterémžto na mé k VM. učiněné odpovídati ráčíte, že bych procedirovati neměl dle vůle dobré paměti pana strejce, poněvadž VM. z dluhu spravedlivého jakožto poručník mého mladšího p. bratra upomínám, sem přijal.

Nicméně při sobě vynaleznouti nemohu, poněvadž starých a VM. od dobrý paměti p. strejce darovaných ouroků nežádám, nýbrž to, co dobrý paměti p. strejc u přítomnosti mé na kolikeré VM. prosby a žádosti darovati nechtěl, vyhledávám.

Co pak za druhé dokládati ráčíte, že jste JM. panu otci dobrý paměti skrze p. hrabě Vratislava jistou summu offerirovati ráčili, o témž mně hrubě dobře povědomo. Nicméně táž offerta tak špattná byla, že kdyby týž dluh dokonale nespravedlivý byl, míněji byste neráčili offerirovati mocti. I poněvadž pak dobrý paměti p. otec takové špattné summy přijíti nechtěl, VM. na rozvážení dávám jakožto gavaleru vzáctnému, kterýž taky poručníkem i pod touž přísahou jste býti ráčili, jakouž já nyní zavázán sem, zdalibych k takovému porovnání dobrým svědomím a bez ublížení mé duše přikročiti mohl, poněvadž můj p. bratr mně předpověděl, nejsouce již žádné dítě, kdybych mu takového něco, žeby jemu na škodu bylo, měl učiniti, že by budoucně svůj dokonalý regres na mně míti chtěl. Pročež tehdy VM. poslušně prosím, že mně při VM. vzáctný osobě z svrchu psaných příčin omlu(ve)ného míti ráčíte.

Co se pak vyžádané commissí dotýče, o tom sem dávno slyšel. Nicméně vědouce já že JMC., pán nás všech nejmilostivější, všechněch všudy sirotkův ochránce býti ráčí, skrze to nižádné skrácení p. bratru mému jakožto sirotku se nestane a já jménem poručnicským o věc spravedlivou k žádné commissí se postaviti moci nebudu.

Pročež tehdy VM. žádám, že jinší resolutí a prostředek k zaplacení téhož dluhu vynaleznouti ráčíte tak, aby mezi námi jakožto VM. poslušnýma služebníky žádná příčina nepovstala takovou věc právně a tu kdež

náleží, an by potřeba byla, u JMC., pána nás všech nejmilostivějšího, vyhledávati.

Dle poručení VM. bych rád, dá P. Bůh, dne zejtřejšího poslušně sloužil. Nicméně, poněvadž JM. paní mateře z Prahy dnes na noc očekávám, při VM. omluven býti žádám.

Můj p. bratr a moje nejmilejší VM. a všem přináležejícím se poslušně poroučejí a já zůstávám VM. upřímný a věrný služebník

F. M. L. s Talmbergka.

Z Rattaj 5 Xbris 1665.

Kdykoliv jindy račte poručiti, já budu sloužiti; však jinší resolutí, nežli míti ráčíte, račte přijíti.

[Adressa česká na Šternberk. Pod ní na obálce připsáno vlastní rukou hr. Václava:]

»Na toto sem odpověd nedal.«

85.

1665 d. 9 prosince v Ratajích. — F. M. L. z Talmberka žádá hr. Václava za kategorickou odpověď na svou upomínku, poněvadž bratr jeho na cestu neprodleně vydati se chce a peněz odjinud sehnati nelze. (Orig. s vlastnr. podpisem.)

Vysoce urozený s. římské říše hrabě! Pane pane ujče a kmotře můj vzáctně laskavě nejmilejší! Až posavad jsem z prodloužilostí odpovědi na psaníčko mé teď posléz VM. učiněné očekával. Poněvadž pak pan bratr můj stále na mně dotírá a vždy neohlídajíce se na žádnou zimu, neb se obává, kdyby až do jara čekati měl a v těch místech, kam jeti míní, o vojně se silně proslejchajíc že by těch případlnosti zhlídnouti nemohl, vždy cestu svou před sebe vzíti oumyslu jest, nevěda já pak o žádných jinších prostředcích, kterak bych panu bratru mému v slušném oumyslu jeho pomocti mohl, tu, kde jemu náležející rest patří, hleděti musím.

Protož VM. poslušně žádám, že mně cathecoricskou odpovědí, kterou bych se dokonale a zajisto spraviti mohl, co nejdřív poděliti ráčíte. Jakou od VM. odpověd dosáhnu, budu dále věděti jak pokračovati.

Mezitím poroučejíce nás z obojí strany [do] ochrany božské zůstávám VM. upřímný a věrný služebník a ujec

F. M. L. s Talmbergka.

Dathum z Rattaj 9 Decemb. 1665.

[Adressa česká na Šternberk. Poznámka při ní:]

»Praesent. 10 Decemb. 1665.«

86.

1666 d. 3 února v Ratajích. — F. M. L. z Talmberka děkuje hr. Václavovi za zaslané noviny, vyslovuje obavy, že nastávající sněm přinese jim asi přísné vybírání starých restů, a podává sám některé novinky. (List vlastnoruční.)

Vysoce urozený hrabě! Pane ujče a kmottře mně nejmilejší! Za odeslanný novinny VM. poslušně děkuji, nicméně žádtný velký potěšenní se s nich vzíti nemůže. Pán Bůh rač jenom nám ubohým Čechům pomocti. Ale bojím se, že nastávající snem nám tak pernej bude, že nám všechnu chudt k hosspodarství skazí obzvláštně, jestli tak pertinaciter budou chtíti starý restanty dobejvati. Já přisahám Pánu bohu, že nikoliv dle poručenní jejich nebudu kraj vícejic hubiti a kaziti, radějic jim tu službu i to hosspodárství odevzdám a budu nekam jinam pomohati jinších hubiti a ne svý dobrý přátele a sousedy, poněvadtss to proti bohu a císaři jest.

VM. prossím, pokudtss co odt ninejšího pana directora kanceláře novýho strany restův dostattiráčítte, že mně s tím taky poděliti ráčíte.

Já sem slyšel, že všechny resty hraběnce Strocový*) v Pechynsským kraj(i) sou vykázánny a pánni místodržící na pánny hejjtmane krajsský ňákého hejttmana Quasta na executí poslali.

Račte pro boha sturmmovati, adt nám tolik neudělají, sice budem skaženni.

Moje Evrle**) se VM. všem poslušně poroučí a já dle ochrany boží zůstávám VM. poslušný a věrný služebník a kmottr

F. M. L. z Talmberka.

Z Rattaj 3 Februarii 1666.

Monsieur Monsieur le Conte Wenzel de Sternberg a Sternberg.

87.

1666 d. 17. března v Ratajích. — F. M. L. z Talmberka vymlouvá hr. Václavovi, že by mu na Šternberk více vojáků byl přidělil, než příslušelo. (Orig. s vlastnor. podpisem.)

Vysoce urozený s. římské říše hrabě! Pane ujče a kmotře mně laskavě nejmilejší! Psaní VMti dnešního dne z Šternbergka dattirované náležitě sem přijal a co v takovém, že by Šternberg nad jinší panství v delogirování soldatův praegravirován býti měl a že to vše až posavad mlčením pomíjeti, jako i to, kde na kterém panství a statku a jak mnoho rejtharstva od každé compag. skutečně logiruje, v náležitá místa přednésti chtíti ráčíte, lítostivě a skoro s plačtivýma očima sem vyrozuměl jsouce já jak JMC. jako

*) Hr. Strozzi ze Schreitenthalu. — **) Manželkou pana Františka byla Eva Regina roz. Kustošova ze Zubří.

i VM. vždycskny poslušný služebník žádnému křivdy učiniti nemíním. A pokudž to tak, jak se dokládá, tu kde náleží, přednésti chtíti ráčíte, při vůli VM. všeho zanechávám, nebo vím, že v poli na 2 neb 3 usedlý jeden rejthar respective mluvíc proti horákům do qvartiru přišel, nyní pak nevím, proč by mi od VMti takové důtklivé slova se psáti měly.

Aby pak takové panství, které by proti jinším ulehčení v kraji mělo, se vynacházelo, o tom pochybuji a dividirujíc celý kraj na 7 dle vysazeného počtu usedlých jeden rejthar přichází. Protož aby se tu VMti ňáké ublížení státi mělo, o tom pochybuji. A poněvadž z nich jeden každý svůj měsiční platt dostává, taky jim žádný ničímž povinen není.

Já však, v čem dále VM. sloužiti mohu, rád učiním, neb sem a zůstávám VM. upřímný a věrný služebník

F. M. L. s Talmbergka.

Dathum z Rattaj 17 Martii 1666.

[Adressa česká. Při ní poznámka:]

»Psaní od p. France z Tallmb. v příčině přidání jednoho soldata na panství Šternberské.«

88.

1666 d. 29 května v Ratajích. — F. M. L. z Talmberka vyzdvihuje dle přání hr. Václava jednoho rejthara ze Šternberka, kam by sám rád přijel, kdyby věděl, že hrabě se naň nehněvá. (Orig. s vlastnor. podpisem.)

Vysoce urozený hrabě! Pane ujče, kmotře a sousede můj laskavě nejmilejší! Psaní VM. s přiloženýma novinama jsem náležitě přijal, za kteréž VM. poslušně děkuji a dle zakázání mého toho rejthara z quartiru dle přiloženého ordru vyzdvihuji. Račte jemu takový odevzdati, aby na Kostelec k hejtmanu s ním se vypravil. Já pak kdybych věděl, že již víceji na mně tak jako prvé hněvati se neračte, nepominul bych se k VM. vypraviti, poslušně sloužiti a o některých věcech důležitých s VM. rozmluviti.

Poroučejíce mezi tím VM. k mocný ochraně boží zůstávám VM. poslušný služebník

F. M. L. s Talmbergka.

Dattum z Rattaj dne 29 Maji 1666.

IV.

Listy Matouše Ferd. Sobka z Bílenberka, arcibiskupa pražského, hr. Václavu Jiřímu ze Šternberka.

1668—1674.

89.

1668 d. 6 srpna. — Děkuje za blahopřání zaslaná za příčinou jmenování jeho arcibiskupem pražským a ujišťuje svou stálou náklonností.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane. VM. psaníčko dvoje sem přijal a jistě stálou starou upřímnost a důvěrnost poznal, za kteroužto co nejpěkněji děkuji, obzvláštně pak za upřímnej vinš k arcibiskupství Praskýmu. Bohu všemohoucímu přičítati jest, nebo mý meritta příliš špattná jsou. Dextera Domini fecit virtutem, dextera Domini exaltavit me. Od téhož milost a pomoc očekávati se muší, nebo vidím před očima, jaký starosti a práce mne očekávají.

O rozmnožení nepřátel a závistníkův mlčeti muším. K mýmu bohu a k mýmu císaři mou naději a doufání zkládám. Vím, že mne neopustí.

Co se dáleji mý ossoby dottejče, račte se bezpečiti, že jistě a konnečně skusiti a najíti račte u mne to symbolum semper idem. Budu toliko očekávati příležitost, abych mohl skuttkem dokázati, že jsem a do smrti zůstanu VM. upřímnej, stálej, důvěrnej sluha a přítel

6 Augusti

Matth. Ferd. biskup,
jmenov. arcibiskup.

JM. paní se všechen poroučím. Byl bych srdečně rád navštívil z panem oppattem. Mám v pátek, v neděli a potom na pannu Mariji ordinationes. Po panny Mariae muším do Rychnova z panem hejttmanem zemskejm. Tu neděli mám u pana Vitanovskýho*) položiti kámen první na kostel. A tak in octava Assumptionis budu zasse zajisto doma.

Vysoce urozenému pánu panu Václavovi hrabětti z Šternberga, pánu na Šternberce, JMC raddě, soudci zemskýmu a komorníku JMC.

---

*) Hynek Dětřich Vitanovský z Vlčkovic, pán na Supí Hoře a Vorlici.

[Při této adresse jest připsána poznámka hr. Šternberského registratora buď z konce XVII neb ze samého počátku XVIII století tohoto znění:]

»N° 303. J. M. kníž. P. arcibiskupa pražského rozdílné listy.«

90.

1668 d. 10 září v Chrasti. — Píše, že zejtra na krátkou návštěvu k hraběti na Radovesice přijede.

Vysoce urozený hrabě. Poněvadc již dávno má povinnost byla sloužiti a navštíviti, z dovolením dne zejttřejšího na noc na Radovesnici sloužiti nepominu, však na kráttkej čas.

JM. paní poníženě ruku líbám a zůstávám VM. upřímnej, starej, věrnej sluha

Matth. Ferd., jmenov. arcibiskup.

Actum v Chrasti dne 10 Septb.

91.

1668 d. 20 října. — Velice se těší na návštěvu hraběte. Mohli by se u hr. Šporka v Heřmanově Městci setkati a potom společně na Chrast jeti.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane patrone. Příteli upřímný. S velikou radostí očekávati budu a nikam neodjedu. Kdybyste ráčili chtít pana Landshaubttmana zastihnouti, ráčili byste mušit před Všema Svattými ke mně přijeti. Všechny Svatý ještě z semnou slaviti bude. Tak bychom se zhledali spolu. Oni jsou hrubě žádostivi vidětti a nemůže pan hejttman dýle čekati.

Žádám za oznámení, kdy vyjeti ráčíte. Já bych k generálu Šporkovi*) na noc přijel. Potom spolu bychmy do Chrasti jeli.

Již zůstávám V. Milostech [sic] všechen upřímnej služebníček

20 Octb.

M. F. biskup,
jmen. arcibiskup.

[Adressa německá do Radovesic.]

92.

1668 d. 27 října. — Těší se na příchod hraběte a bude jej u hr. Šporka očekávati, odkudž pak společně na Chrasť pojedou.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější**) (NB. Jak se ingoust vylil, tak se jistě srdce vylilo.) pane důvěrně a srdečně milý. Radostně jsem

*) Hrabě Jan Špork, pán na Heřmanově Městci, Malešově atd.

**) Na »v« vylil se mu z péra inkoust.

přečetl milý psaníčko. Jistě z radostí očekávati budu šťastnej příjezd a 6 Novemb. na noc též k panu generálovi*) přijedu, abych hned i tam mohl líbezně přivítati a potom sám na mejm vozejčku do Chrasti mý nejmilejší hosti přivézti, kterejm se všechen odevzdávám a zůstávám upřímnej, povinnej služebník až do motyky a lopaty

M. F. arcibiskup.

V Chroustovicích**) mou ambassadu vykonám náležitě.

27 Octb.

[Adressa německá na Radovesice.]

93.

1669 d. 5 února. — Omlouvá se, že pro katar na Šternberk přijeti nemůže a vyřizuje pozdravy.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane synáčku! Nepochybně že již mý psaníčko došlo, v kterým se vymlouvám, že nenadále nehuttney cattharr na mne přišel, tak že nesmím se vydati na cestu. Protož ještě jednou prosím za odpuštění. Nesmím, nesmím se vydati, nebo ty cattharry tento rok jsou tak nebezpečný. Chvála milýmu Pánu Bohu již sice jest lípe mnohem, ale však přece doma zůstati muším. Již, mý nejroztomilejší dětti, odpuste mně; však mně jest to dosti lítto, že nemohu sloužiti a se v Šternberce drobett pottěšiti. Již já to všechno všechno nahradím; prosím, prosím za odpuštění. Posílám hned zase reittknechta, aby časně oznámil. Právě mne mý věrní vokolní navštivili, mezi kterejma jest paní Hissrlová, která se pěkně poroučí obvzláštně JM. paní Voršilce. Nepomine co nejdříve svou povinnost vykonati. Přijela z Vídně teprv v pátek. Ten můj kanovník z Šmídberg posílá panu synu ručnici a nějakej prášek. Poroučí se co nejpěkněji.

Já pak zůstávám mých nejmilejších Šternberskejch upřímnej, důvěrnej táta a volnej služebník

5 Februarii 1669. M. F. arcibiskup.

[Adressa německá na Šternberk.]

94.

1669 d. 1 března. — Závidí opatu sv. Prokopskému, že s hrabětem konec masopustu stráví, ješto sám povolán byl od císaře do Prahy.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Poněvadc má ten Prokopský***) šťastnější bejti nežli já, nechci jemu tu poctivost učiniti,

*) Hr. Janu Šporkovi na Heřmanův Městec.

**) Patřily v té době hr. Františku Karlovi Libštejnskému z Kolovrat.

***) Opatem kláštera sv. Prokopa na Sázavě byl v ten čas Fr. Daniel Ildefonsus O. S. B.

abych ho jináče jmenoval. Proč on má bejti u mejch nejmilejších dětti a srdečnejch miláčkův na tento massopust a já nebohej mám toho vinšovanýho potěšení zbaven bejti. Již jest darmo. Chtěj nechtěj muším mu to přece přáti. Však myšlením jistě daleko nebudu.

JMCísařská mne citirovala; mušil jsem do Prahy. Pan praelat poví všechno, jak zse mnou jest. Jsem byttem totus incognito*) u pana nejvyššího purgrabího (N. B. kdybych JM. paní Voršilky**) myšlení měl vyjeviti, vím, že bych trefil, co myslí). Nemohlo jináče bejti, poněvadc ještě nejsem poctivej a nesmím dokonale na jevo.

Již, mý nejmilejší dětti, poroučím se. Nemám kdy více psáti. Nezapomínejte na toho, kterej professí učinil, že zůstává až do | upřímnej táta a sluha

1. M. F. arcibiskup.

Pater Lorenc má bejti, soll nicht fastnaht sein, ale lustig.

95.

1669 d. 16 dubna v Kolíně. — Oznamuje, že konfirmace jeho na arcibiskupství již přišla, však bez umenšení taxy, zve na svátky do Řečice, sděluje pořad svého svěcení a končí přáním veselých svátků.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Při odjezdu a quitování mýho předešlýho biskupství přijedouce do Colína k Pátrům Kappucínům milý psaníčko jest mně odevzdáno, kdež i měl jsem to mínění mejm psaníčkem navštiviti a oznámiti, že již chvála milýmu Pánu Bohu má confirmací přišla, však bez umenšení taxy; jak pravívá pan Rabenhaubtt:***) Nažerte se jich, tak i já Římanům říci mohu: Non est abbreviata manus Domini. Pán Bůh mně taky pomůže, ačkoliv dosti tvrdej vořech, nežli jej rozlousknu. 18[M] za confirmaci, panu hraběti Harrachovi za mobilia 24 tisíc a co jinší náklady. Já nyní jedu do Prahy a do města incognito pojedu. Dne štvrtečního vykonám svěcení oleje a potom pojedu k Řečici. Tam svátky budu držeti. Coš bych rád mýho synáčka a nejmilejší dcerušku na svátky v Řečici měl a s nima veselý Alleluia spíval. V sobotu k vobědu budu v Řečici, ve středu po svátcích pojedu do Brna anebo raději mimo Brno do Tuřan. Tam první neděli po svátcích přijmu pallium od biskupa Ollomouttskýho; potom pospíším do Řečice, nebo ten pátek před druhou nedělí bude sollennis ingressus do Prahy. To jsem s povinnosti mé tajiti nemohl, mý nejmilejší dětti.

*) Nebylť posud na arcibiskupa posvěcen a dosazen a nesměl proto veřejně v Praze vystupovati.

**) Paní Voršila Polexina, manželka hr. Václava J. H. ze Šternberka, žila se svým bratrem Bernardem Ignácem z Martinic, nejv. purkrabím praž., v nevůli.

***) Ferdinand František Rabenhaupt ze Suché, hejtman kraje Čáslavského atd. † r. 1675.

Nyní vinšují od milostivýho Boha šťastný, veselý, radostný a líbezný svátky. Bůh všemohoucí rač dáti mnohejch jiných šťastně dočkati, abyste ráčili všichni po skončení mnoho šťastnějch lett radostný Alleluia tam věčně spívati.

To z upřímného srdce jak mýmu nejmilejšímu pánu tak i nejmilejší JM. paní dcerušce a všem milejm děttem vinšuji a přeji. Et benedictio Domini sit super Vos et maneat semper.

Já zůstávám v naději, že dokázati budu, že jsem upřímnej, věrnej táta a sluha

M. F. arcibiskup.

V Colíně Capucínským 16 April.

Et quid Episcopus Sternbergensis*) concinat bassinando faelicissime Alleluia in Annos.

[List s adressou chybí.]

96.

1669 d. 25 dubna. — Lituje, že na svátky jej nenavštívili, a omlouvá krátkost listu přílišným zaneprázdněním.)

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Potěšení mé nepřišlo a tak na jinší čas odloženo býti musí. Mezi tím pěkně děkuji za velikou affectí. Pan oppat oustně bude povídat, jak jsem zaneprázdění měl. Propterea abbrevio calamum sed non affectum, kterej nyní jest pět mil dlouhej, od Řečice až do Šternberga.

JM. paní se všechen poroučím. Milý dětti požehnej milej Pán Bůh

Já zůstávám mýho milýho synáčka a milejch děttích [sic] upřímnej stálej táta a sluha

25 April. M. F. arcibiskup.

[Adressa německá na Šternberk.]

97.

1669 d. 9 května. — Děkuje hraběti za upřímou lásku a přání k dosažení praž. arcibiskupství, mluví o závisti jiných, kteří jej zkaziti chtěli, lituje, že hrabě nebezpečně stonal, a slibuje v červenci na Šternberk přijeti.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Upřímná láska, té nemůže skrýti, a jest jako dejm, kterýho nelze zavříti, aby se nevyjevil. Též to tu vynacházím, že mejch nejmilejších dítek Šternbergskejch ke mně upřímnost skryta nejní, nýbrž hned pattrna a zjevna. A já se jináče mstíti

*) Nejstarší syn hraběte, hr. Jaroslav.

nemohu, než že jistě zasse naproti tomu hned mý srdce dokonale jim dávám a dediciruji.

Příliš laskavě nejmilejší pan syn mně přeje a vinšuje můj příjezd do Prahy a můj posses arcibiskupství praskýho. Nejní, jistě nejní z těch, který se závistí mohli rozpuknouti, když viděli, že z takovou uctivostí do Prahy přicházím. Již jest všechno přemoženo; již závist nehť sama sebe žere, která se domívala mne skaziti. Pan oppatt s. Prokopskej všechno oznámí, jak se vedlo; ale já též, jak bude náležittě sepsáno, nepominu odeslati. Mezi tím mně srdečně líto, že můj nejlaskavější pan syn tak nebezpečně stonal. Pán Bůh rač všechny ode všeho zlýho zachovati. Již bych přál, aby ten Junius konec brzo vzal, nebo in Julio z Prahy až na Šternberg uteku. Však nejprv k svattýmu Prokopu.

Nehť posel, kterej do Prahy chodívá, se zastavuje; snad budu míti někdy něttco co psáti. JM. paní se všechen poroučím. Neračte oba na toho zapomínati, kterej jistě zůstává až do ╪ upřímný, stálej táta a sluha

9 Maii. Matth. Ferd. arcibiskup.

A co dělá Neoscopus? má bejti Neo Episcopus Sternbergensis.*)

[Adressa německá na Šternberk.]

98.

1669 d. 18. června. — Oznamuje velmi rozmarně, že dne 29 června na Šternberk přijede, a přeje si, aby někdo časně do Mnichovic přišel a odtud cestu mu ukázal.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Mou ottcovskou povinnost vykonati jsem povinnen a mý nejlaskavější dětti [v] vlastním příbyttku požehnati. Pročeš mimo moci boží tu středu před svatým Prokopem do Šternberga upřímo přijeti míním. Však prvé dovolení žádám. Po obdržení toho vinšoval bych, aby někdo, kterej by mně do Šternberga cestu vokázal, do Mnihovic časně přijel; nebo já z Prahy vyjedu o třech hodinách a v Mnihovicích obědvati budu, abych tím dříveji k mým nejmilejším děttem přijeti mohl.

Ve štvrtek pojedemy k svatýmu Prokopu a tam vykonámy pobožnost na noc zasse do Šternberga. Než prosím žádnou sobě nepříležitost nedělati, nebo já se za domácího vydávám a chci domácí důvěrně bejti.

JM. paní Voršilka když mně dá velkou míssi gern Sehen,**) již bude všechno dobře. Než bojím se vo competenci z biskupem Šternbergskejm. Já postavím proti němu mý dva kapplany z liščíma vocasy. Nehť on vezme vlčí. Kdo koho přemůže?

*) Hr. Jaroslav.
**) Ráda viděti?

Milý dětti požehnej milej Pán Bůh. Já pak zůstávám upřímný táta, sluha a všechno

18 Junii. M. F. arcibiskup.

Prosím toto psaní do Řečice poslati.

[Adressa německá na Šternberk.]

99.

1669 d. 12 září na Košumberce. — Slibuje, že konečně zejtra hraběte navštíví.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Dá Pán Bůh dne zettřejšího konnečně postavím se na službu. Dnes, to jest ve štvrtek budu přez noc u generala Šporka; zejttra tím raněji vyjedu.

JM. paní se všechen co nejpěkněji poroučím. Jiný požehnej Pán Bůh. Zůstávám upřímný táta a sluha

M. F. arcibiskup.

Na Cošnberce dne 12 Septb.

100.

1669 d. 5 října. — Líčí živými barvami krutou podagru, která jej po příjezdu od nich v noci zachvátila a hrozně týrala, tak že teprvé nyní hraběti k jmeninám přáti může. Táže se na svého suffragána a mají-li růženec »dreiunddreissiger«, který Kristus sám jedné panně v Roveredu požehnal.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Ten den, jak jsem od mejch nejmilejších dětti jsem vyjěl, byl mně šťasnej, poněvadc jsem šťastně a zdráv domů byl přijěl. Ale ta následující noc všechna nešťastná, nebo přišla mně do pravýho lokte podagra ukruttně; odtud se dala do ruky pravý, z ruky pravý do nohy levý, z levý nohy do pravý, odtud do kolena. Potom se ten neřád jako smluvil a spolu všudy přeukruttně trápil, div že jsem se nezbláznil. Od neděle tu mám pokoj. Toliko ještě koleno nechce dobře činiti. Ukruttnost pak odtud poznati může, mimo že všechno jako konev otteklo jest, na obou nohách puchejře co malý vejce slepičí ta šelma tyranka jest udělala, jako když se jeden spálí. Mušil jsem dát roztříhnoutt; vyšla žluttá voda, která když uschla, zůstalo na talíři jako klí. Obě pak nohy muší balvíř hojit, nebo jako šerokej tolar zůstalo místo a již ta voda počala do živýho zhrát. Obě nohy i koleno plničko červenejch neštovic jako semence.

A tak, nejmilejší dětti, nebohej táta dostal tenkrát od ty ukruttný, bezbožný, bohaprázdný haldy ukruttnej pardus.

Pil jsem mlíko; ono se ve mně zsedlo, salva venia jako tvaroch natírlich vycházelo, coš jsem měl těškej porod, až hrozno. Pamatoval jsem na ty nebohý ženy; a tak dva dni taky paní manda trpěla, že mušila bavlnu z olejem dřevěným míti. Nevím, budu-li mocti tento tejden na nohy postoupiti.

To jest o mým po tyto čassy mizerným spůsobě.

Nyní na milýho Vácslavíčka pamatovati se muší. Octav jest a tak nic nesmeškáno. Sláva jak Bohu tak milýmu svatýmu Vácslavu budiš na věky, poněvadc milost boská a přímluva svatovácslavská našeho milýho Vácslava z Šternberga v dobrým zdravím nám všem upřímným k obzvláštnímu potěšení tak milostivě a milosrdně zachovala.

Bože dejš mnoho prodlouženejch lett šťasněji a veseleji dočekati a přečekati, tak aby z našeho milýho Vácslava nám větší sláva a radost přibyla. To z upřímnýho srdce vinšuji a přeji; nemohouce z mýho hrobu státi, nic jinýho leže na znamení mý upřímný náhlnosti a lásky nalízti jsem nemohl, toliko špattnej obrázeček; měl jsem sám přijíti, však malovanej, a z mlčavým pohlídnutím to všechno, co péro koná, vykonati; než malíř pro zdvichání sklínček dostal nevohybnou ruku, tak že ještě neschotovil. Než bude tento tejden hottov.

A tak se všechen pro vinculo odevzdávám tak, abych byl mejch nejmilejších Šternbergskejch perpetuus vinctus et victus. Amen.

JM. paní Voršilce, mý nejroztomilejší, věrný, upřímný, srdečný dcerušce, ottcovsky se poroučím. Mý drahý milý dětti požehnej milej Pán Bůch.

Já pak zůstávám všech všech nepromĕniteldnej, stálej, upřímnej, věrnej táta a sluha

M. F. arcibiskup.

Was macht mein suffragan; ist er worden aus lahmen krumb oder grad?

Máte-li dětti rosarium, jenž se jmenuje drei und dreisiger? jest od jedny svatý panny, která ještě živa z Rovorettě. Sám Christus Pán ji vyučil se modliti a jí několik rosarí požehnal. Já jsem dostal jedno originale; dottknutý mají tu moc jako originalia.

101.

1669 ku d. 21 října. — Lituje velice, že tak brzo odjedou, a prosí o maličké pozdržení, ješto by paní hraběnce malé vázáníčko rád vlastnoručně odevzdal.

Můj nejrottomilejší [sic] pane syne. Jak jsem pak tak nešťastný, že jsem nevěděl o tak brským odjezdu; byl bych jistě domu pospíšil a jiný visity zanechal. Ale přece o maličký zastavení žádám, bydbych ležel. Ale však, jak pak ráno stávám, již mám přece naději; nebo chtěl jsem mali-

čičký vázáničko*) JM. paní sám do milejch ručiček dáti, aby z milejch ručiček odevzdáno bylo. Pokudž nemůže bejti, tehda bude následovati.

Mně zatím prosím do hlubinky srdce poroučeti, jakož se všem poroučím a zůstávám tak, jaks se může dokazovati a že umírám mejch mejch nejupřímnějších nejupřímnější táta a služebníček

M. F. arcibiskup.

JM. panu hraběti z Šternberga.

[Psáno velmi zběžně, patrně na spěch.]

102.

1669 d. 17 listopadu. — Děkuje za laskavou vzpomínku a vypravuje o odjezdu nejv. kancléře do Vídně, o odhadu Rychmburka, o změnách při dvoře, o stavu věcí v říši, Turecku i Uhřích atd.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Za tak roztomilý spomínání na mrzutýho tátu velice děkuji. Já jistě nezapomínám a pravím: Ubi thesaurus sinceritatis et fidelitatis, ibi est cor meum et hinc stella mei Sternbergici in corde sicut flamma coruscat.

Pan canclíř nejvyšší**) pospíchal, nebo ossobu jeho hrubě [v] Vídni desiderirovali.

Odhad v Richenburgu***) prvottně těšce šel, tím tížeji celý dominium. To jediný já se divím, že takový excessus a proti právu oppositiones tomu hrabětti se dovolují a žádná reprehensio severior nenásleduje. Jinýmu by to nešlo. Zucker†) ještě lípe se bude chovati, nebo se nad hrabětem bude moci nyní mstíti. Ale att dá na se pozor, aby mu kradně reverendu nevyprášili.

Při dvoře bude proměna. Jeden přednější L: dostane sice podlí mého zdání content, ale o druhým pochybuji.

O recrutích se píše, pokudž alliancí z císařem a z říší tak, jasse††) píše, continuirovati bude, říše 30^{M} lidu chovati chce. Turek se rozmyslí. Nicméně nějtco on myslí, poněvad lid z Candii do Dalmatii a Macedonii rozložil. Uhři ti nám nic dobrýho nespůsobí, ti in Oberungern.

Naše princesin již jistě nevěstou; tak přinesla tato pošta.

Já dne zejttřejšího pojedu do Prahy. Tam mne míti chtějí a na mne křičejí. Kdyby moji miláčkovi byli na Šternberce, byl bych cestu tam obrátil. Až podruhý.

*) Paní hr. Voršila měla jmeniny dne 21 října.
**) Jan Hartvík hr. z Nostic.
***) Rychmburk náležel hr. Berkům z Dubé.
†) Jan Arnošt Cukr z Tamfeldu, rada nejv. purkrabství pražského?
††) jak se.

Oppatt Sstrahovskej*) minulou středu hrubě pospíchal k věčnosti; snad již jest tam, nebo medici ho deserirovali. Nyní jedu do Želiva; tam mne nejakou comoedí chtějí obveseliti na rozhodnou.

Haisenšteina štifftohter Břesovcova**) bude míti jednoho Doudlebskýho. Zadali za consens sine denuntiationibus copulirováni bejti.

Již novýho nevím, než že se my nejmilejší dcerušce JM. paní pěkně pěkně všechen všechen poroučím. Druhý milý dětti požehnej Pán Bůh. Zůstávám srdečně upřímnej táta až do hrobu

17 Noveb. M. F. arcibiskup.

Toto psaníčko žádám do Colína poslatí.

103.

1669 d. 1 prosince. — Oznamuje, že na pozvání pí. kněžny Marie B. Piccolomini byl v Náchodě na svatebním veselí; vypravuje o zasnoubení arcikněžny Eleonory Marie králi Polskému Michalu Višňověckému, o věně jejím, o nerozhodnosti císaře, o Turcích a Uhřích, o událostech v říši a ve Španělsku a konečně o návštěvě, kterou ho syn hraběte poctil.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Psaníčko nejmilejší de dato 22 Novemb. jsem dne včerejšího navracejíc se domů jsem dostal. Byl jsem v Náchodě. Kněžna Piccolomini***) tak horlivě mně psala, že jsem jí nemohl odpovědíti. Byl jsem přijel minulou středu tejden do Prahy a najdouc psaní od kněžny druhej den jsem se dal na cestu.

Praesident†) ani slovíčka nepsal. Omlouval se, že předně on se toho veselí dokonce nic neujímal a všechno kněžně vládnouti nechal; za druhý že žádnýmu příteli o tom veselí neoznámil, nebo kdyby byl jednoho žádal, mezi jinýma byla by závist a nářek, proč toho a ne jinýho. A tak na svatou Katteřinu po večerní copulaci a tractaci skovali se pod peřinu a jistě dostal pan praesident dobrou chuttnou zvěřinu, která mu přidá do nossě kejchavnýho křenu. Nebo v pravdě míti bude podlí svého contentu dobrou ženu, která se hoditi bude k žádajícímu plemenu.

Při dvoře se divně děje. Pravda jest, že to zasnoubení††) jest nám užitečný propter timores Turcicos et Gallicos, si Galla fuisset. Ale bude snadno million státi. 500^M^ dáti se má a jest concludirováno. Však aby pro druhý nebyla consequentia, císař dává toliko 100^M^, druhý 400^M^ císařovna stará dává s lásky; co však nepochybně císař dáti muší. Austaführung,

*) Vincenc Makarius Frank zemřel dne 20 listopadu 1669.

**) Marie Barbora Vřesovcová z Vřesovic a Oldřich Jan Doudlebský z Doudleb.

***) Maria Benigna, roz. vévodkyně saskolauenburská

†) Praesident nad appellacemi František Norbert hr. Kinský, který měl za manželku hr. Annu Františku Ursenbeckovou?

††) Králi polskému Michalu Višňověckému (1669—1673) zasnoubena byla arcikněžna Eleonora Marie, sestra císaře Leopolda I.

klenoty, cesta co státi bude, obzvláštně poněvadc císařovna sama a na hranice sprovoditi chce, to jistě nemalý quantum vynese. Nyní největší starost jest, jaká věrná ossoba a subiectum capax jí dáno bude, který subiectum na císařský interesse pozor dá a s Poláky rozumně zacházeti uměti bude. Schaffgoč in aula nostra non ita bene audit, sicut existimatur.

De primariorum conventione et conpositione desperatur imperator prudentissimus. Capit omnia et in prudentia vix habet sibi similem, sed deest re re sol sol ut ut io io.

Recruti jistě budou. Že jsmy měli polehčení drobet, totižto ročně asi 50^{M}, co jest, když nyní trojnásobně snad to nahraditi mušímy a císař přece to nedosáhne, co stratil; nebo ty ossoby a takový nenajdemy.

O Turku co se spargirovalo, nic nejní; než proviantýruje Neiheisel hrubě.

Uhři ti nám nic dobrýho nespůsobí. Obávati se, aby těch pětt gespanschafft v vrchních Uhřích nerebellirovaly.

Triplaallianc má již dokonalá bejti a Švédům těch 200^{M} thollarův odvedeno. Než jak se píše, že by Brandeburg, Münster a Francouz proti Hollenderům allianci zavříti měl; divně se plette na tom světtě.

Johann de Austria*) nechce ze Špianhel; obávati se, aby on nepracticiroval a královny guberno nevzal a jí do kláštera strčel. Haec breviter et confidentissime. Maneo syncerissimus semper servus et avus

M. F. archiepiscopus.

1 Decemb.

D. Filius hodie me honoravit. Est sane egregius. Deus illum conservet. Nolui illum cras dimittere, nisi prius mecum prandeat. Sic illum dein cum benedictione dimittam. Erit sane aliquando magnum solatium. Deus conservet et parentes et illum una cum caeteris.

104.

1670 d. 5 ledna. — Velice horlivě se omlouvá, že opomenul blahopřání zaslati a nahrazuje to nyní. Vypravuje o císaři, o smrti hraběnky z Vrbna a o své cestě do Lužice.

Moji nejroztomilejší dětti. Mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa. Ideo precor. Jsem něttco příčina sám a taky nejsem; ale jináče jsem se jistě nedomíval, než že moji tak, jak jsem jinším vinšoval, též psaníčko doložili, jako prvottně se stávalo. Ale nyní vidím, že se státi nemusilo. Již jest darmo. Prosím, prosím hříšničkovi odpustiti. Ani já hned nevím, ani nemohu mysliti, že jsem nepsal, anebo zdališ jsem psal a psaníčko snad pod titulem k panu starýmu z Tallenbergovi [sic] přišlo; nebo já jemu též

*) Byl nemanželským synem krále Španělského Filipa IV.

upřímně psávám. Nyní to nahražuji. Od od [sic] milostivýho Boha hojnost nebeskýho milosrdenství vinšuji, abyste ráčili od milýho Boha jak na duši tak i na těle požehnaní na mnohá léttha setrvati a já příležitost měl mou ottcovskou povinnost a služebnost mnohem víceji a lípeji než kdy prvé dokazovati. Milý dětti požehnej též milej Bůch, aby se dle contentu milejch rodičův jako růžička červenaly a vůni nejlíbější všelijakých ctností od sebe vydávaly. To hned z hlubokosti srdce mého vinšuji a přeji.

Mám mnoho pletich, který nyní nelze vypsati, a tak nejní divu, že drobett nepamatlivej jsem byl. Ale ještě pravím, že hned nevím, jak se pak to stalo. Domíval bych, že spíše by se bylo státi, že bych sám na sebe byl mněl zapomenouti nežli na mý upřímný milý dětti. Již se odevzdám při šťastným zhledáním pokuttě. Nezapomenu již, než brzo zase budu psáti. Příčina taky jest, že psaní přichází a žádnej se pro odpověď nehlásí; jako tentokrát právě přišlo psaní o devíti hodinách, když jsem měl ke mši svatý přijíti. A přece jsem přede mší psal, nebo po mši hned odjeti muším.

Císař chvála P. Bohu zdravější. Ty Špianhelky madonny dělají mu nepříležitost. Schvální curir do Špianhel jest poslán, aby napomenuty byly, aby císaře drobet šanovaly. Hraběnka stará z Vrbna včera umřela. A já muším v tom nehuttným čase do Lužice na visitaci.

Zůstávám mejch nejroztomilejších dětti upřímnej tatíček a povinnej služebníček

5 Jan. 1670. M. F. arcibsp.

105.

1670 d. 27 února. — Vypravuje, že masopust v bolesti skončil, a sděluje novinky z Říma o volbě papeže, o králi francouzském a o šelmách Uhřích.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane synáčku. Těším se, že jste všichni ráčili massopust vesele dokonati. Já in lecto doloris. Nemohl jsem jináče nežli dolorose massopust skončiti. P. nejvyšší písař*) ten pomáhá vždycsky čas po poledních tráviti a mne těšiti. Hrajemy spolu labetu vo krejcar; hrozně sobě škodímy.

Já nyní bolesti nemám, nic méně nemohu na nohy stoupiti; jsou jako by byly naduty. Snad po druhý lepší noviny o mým zdraví psáti moci budu. Prokopskýho pontificem neviděl jsem; takto nebohej náklad musí vízti nemalej. Z Říma nic neslyšet. Pronuisi (?) a Vidoni jsou in praedicamento. Jeden udělal křik, že jest papežem cardinal Alteri a že hned velikou almužnu rozdávati bude. Přiběhlo ad Vaticanum mnoho množství lidu a vykřikovali: Cardinal Alteri papež vivat a ono nebylo nic. Tu musil duca Sauelli z quardy je rozzehnati. Vo králi Franttským se píše, že jest ne-

*) Byl jím r. 1652—1671 Mikuláš z Gerštorfu.

mocnej a že blázní. Pan nejvyšší purgrabě včera vyjeti chtěl. Píše, že budej těškej sněm.

Šelmy Uhři chtějí naše z Zattmaru a z těch míst zahnati. Posílá se tam větší quarnison.

Studnici, která jest u s. Oldřicha [v] Vídni, z který se voda vede do císařský kuchyně a jinam, tu chtěli taky nakaziti. Našel se pes naplněný jedovatými věci [sic] a nejaká materie jako vápno. Ten šelma, kterej to udělati chtěl, zlámal klíč; lidi přišli, na to utekl.

Sice novýho jest málo. JM. paní Voršilce se co nejpěkněji poroučím. Milý dětti požehnej Pán Bůh.

Zůstávám mýho nejlaskavějšího p. syna nejupřímnější táta a sluha

27 Feb. 1670. M. F. arcibiskup.

[Adressa německá na Šternberk.]

106.

1670 d. 17 března. — Píše o trapné své nemoci, o sněmu českém a moravském, o stavu věcí v Uhřích, o pobytu císařovny v Polsce, o volbě papeže, o příspěvku uděleném knězi sv. Prokopskému a o nedobrovolném postu mladého hraběte.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Oznamuji, že ještě nemohu k dokonalýmu zdraví přijíti. V sobotu minulou přišla na mně colika, kámen, větrové tak velice, že jsem se mohl zblázniti. Trvalo to 20 hodin, ukruttnost pak 8 hodin pořadem, 3 clystyry sal. ven. jsem přijal; kámen opravdivej nebyl ale materia fiscosa et prilosa tak hojná, aby byla pospolu, skoro štvrt žejdlíku byla by vynesla. A to všechno šlo per fistulam et quidem quasi guttatim cum summo dolore. Nyní chvála Pánu Bohu jest lípe.

Sněm tuchej; ještě nic nejní conclusum, krom ty 1333 portí od martium svůj začátek berou. Aufbott a jeho werbung bude státi 133^{M} fl., vychování pak nemálo. Zejttra budou o tom v sněmě mluviti.

Píše mně biskup ollomoutský, že jejich sněm jest tvrdý, ale však potřebnej, poněvadž skoro jistá vojna s Turkem bude. Jakož sice z Vídně mně se píše, že vezir zu Offen našemu dolmetzovi pravil, že on nebude raditi k nějaký vojně, než jestliže ti hussaři nepřestanou, tu že budou přinuceni na nětco pomysliti. Uhři šelmy, kdyby oni nevěděli vo ochraně turecký, nemohli by tak lechkovážně se císaři protiviti.

Naše císařovna již bude zasse [v] Vídni, nebo 10 byla v Ollomouci. Nelíbilo se jí nic v Polště. Poláci, ačkoliv věděli, že našim quartyry jsou u Častochova zapsány, oni zmazali jména a se sami tam logirovali tak, že mnozí mušili na šírým poli zůstati. 27, jenž byl štvrtek, bylo zasnoubení; v pátek král k nevěstě nepřišel; dal se omluviti, že v postě každej pátek se zdržuje. Císařovny [sic] nic se to nelíbilo. Tractací byla dobrá.

V Římě ani vo papeži neslyšet. Každá factí poslala do Frankreichu a do Špianhel. Sottva před velikonocí papeže míti budemy.

Prokopský pontifex byl by byl něttco dostal na pomoc pro ponte,*) než nic neříkal. Nic méně sice má sobě připověděno 300 fl. na kostelní sstřechu. Mladej pán měl u mě onehda jísti; než divně se jemu plettlo, tak že až do třech hodin s poledne postiti se musil; nepochybně že o tom psal.

JM. paní se všechen poroučím. Milý dětti požehnej Pán Bůh.

Já zůstávám mýho nejmilejšího p. syna upřímnej, stálej táta a sluha

13 Martii. M. F. arcibiskup.

107.

1670 d. 24 března. — Děkuje za přání, stěžuje si na podagru v noze a co se týče hr. Jaroslava, doufá přivésti Plzeňské k tomu, aby biskupství u nich sídlo své mělo.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Děkuji pěkně za ten milej vinš. Pán Bůh rač též všem dáti šťastný veselý Alleluia na mnohá prodloužená létha. Já domívám se, že místo Alleluia budu míti Miserere nebo tuto noc podagra v pravý noze přeukruttně mne trápila. Pán Bůh pomáhej.

Strany našeho Jaroslava píše p. canclíř, že nebude dificultací, než že Pilzenští nechtějí míti biskupství. Odpověděl jsem, že já jich k tomu konečně přivedu. A tak čassu dejme čass, stane se brzo.

Již milý dětti požehnej vás milej Pán Bůh. Bolí ještě ruka.

Zůstávám upřímný, věrný táta až do hrobu

24 Martii. M. F. arcibiskup.

108.

1670 d. 2 dubna. — Zprávu dává o své churavosti, slibuje zlomiti odpor Plzeňských, že v městě svém biskupství míti nechtějí, a ujišťuje, že hrab. Jaroslava neopustí.

Vysoce urozený hrabě. Chvála milýmu Pánu Bohu lípe se vynacházím. V neděli z tou největtší těškostí mši svatou jsem vykonal, než trpěl jsem za to. Mám naději, že druhej tejden vstanu. Neměl jsem přílišný bolesti, ale voteklinu velikou.

Co se našeho Jaroslava dottejče, již já z Pilzenskejma budu tractirovati. Blázni jsou, že odporují, co již prvé in contractu salis s císařem jest smluveno. Chtějí bejti fideles filii ecclesiae a nechtějí to přijíti, co fidelitatem vel maxime requirit. Již já to brzo spravím. Ještě jim strach pustím, že co

*) Na stavbu mostu, kterou právě podnikal.

dostali od církve, to se jim snadno vezme. Mýho Jaroslava neopustím, nebo táta jeho a máma ty jsou hned v prostřed srdce mého. A já jsem a zůstávám všechen srdečnej až do hrobu

2 Aprilis. M. F. arcibiskup.

[Adressa německá na Šternberk.]

109.

1670 d. 4 dubna. — Přeje veselé svátky, vypravuje o testamentu i přípravě k smrti hr. Františka Adama Žďárského ze Žďáru, a o různých jiných věcech.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Velikonoční svátky, žádostiv jsem velice, aby šťastný a veselý byly; pročeš vinšuji od všemohoucího Pána Boha hojnost požehnání nebeskýho a sladhost jeho nebeské milosti, tak abyste ráčili spolu i z nejmilejší JM. paní Voršilkou, který se všechen odevzdávám, a nejmilejšíma svými, který Bůh požehnej, sladce a vesele Alleluia prospěvovati a čas velikonoční z radostí jak na těle tak na duši stráviti a mnoho jinejch šťastně dočekati. Amen. Staň se. To z upřímnýho, věrnýho, ottcovskýho srdce vinšuji a přeji.

Já in meis pedalibus nejsem dokonalej; sice chvála Pánu Bohu zdravej. Hrabě Žďářskej*) poslední mele; učinil testament sestrám, jak slyším, nepříjemnej; však nevím, co v něm. To vím, že též na mne nezapomenul. An fuerit memor tanquam amici, an tanquam archiepiscopi, nescio. Vnum ex his. Si tanquam archiepiscopi, probabiliter aliquam partem bonorum assignavit pro Laureto**) suo et alimentacione Franciscanorum, ut archiepiscopus possideat bonum et inde alat Patres et conservet Lauretum.

Pěkně se k smrti připravil a řekl: pocházím od máteři z domu Martinickýho; mám k Bohu naději, že pro zásluhy jejich předkův, který tak věrný a stálý byly církve katholiský, Bůh se nade mnou rozpomene, hříchy odpustí a věčnou slávu popřeje.

Serini taky z mrttvejch stává a se koří. Perdon dosáhl; než nevím, jak se mu bude moci věřiti. Svýho syna chce císaři k zástavě dáti. Tatenbach ten bude tvrdě examinirován a snad i zkrze pana tvrdýho a tuhýho mistra. Psaní z ciframi, ku kterejm i klíč se dostal, ty mu pomáhají, že se s ním tak zaházeti bude.

*) František Adam hr. Žďárský ze Žďáru zemřel na Kladně dne 5 dubna 1670 co poslední mužský člen rodu svého.

**) Loretánskou kapli pro Františkány s kláštercem »Hájek« na panství Tachlovickém založil již otec jeho Florián Jetřich Žďárský r. 1623; stavba domu řeholního dokonána však teprv r. 1684.

Požehnej vás milej Pán Bůh, roztomilý dětti. Zůstávám nepromčniteldnej věrnej táta a sluha.

Pontifex 30 fl. míti bude na pomoc. Račte-li zde peníze*) pottřebovat, zložím je zde.

4 April. M. F. arcibiskup.

[Adressa německá na Šternberk.]

110.

1670 d. 27 června. — Sděluje, že by dne 1 července rád na Šternberk přijel, aby opat sv. Prokopský naproti mu přišel, a vypravuje o hrozné bouři v Želivě.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane synáčku. Chcete-li mne u sebe míti, nejmilejší děttáttka, chcete-li, tehda přijel bych k Vám, dá Pán Bůh, v outterej**) na noc. Nechcete-li, tehda přece přijedu a mušíte mne míti, leda bych se mušil nejakýho pána z Kejovic báti; tu bych na mou pravdu utíkal. Poněvadc pak veliký horko jest, kdyby se naproti mně poslal vozejček až do Vlašimě, tehda bych v outterej přijěl k vobědu, nebo bych vyjel z Řečice co den; 8 hodin muším míti až do Vlašimě. Tak bych v outterej nejdýl vo devíti na Vlašimě byl a hned na vůz sedl, k vobědu přijel. My koně a pakáže ty by potom k víčerou na Šternberg přijěly. Chce-li s. Prokopský proti mně přijeti a cestu vokázati, dobře; nechce-li, nehť tak nechá. Než mýho synáčka***) hned dokonale nechci; nebo jest hrozný parno.

JM. paní nejmilejší dcerušku co nejpěkněji pozdravuji. Jiný pak milý dětti požehnej milý Pán Bůh. Zůstávám ten nejmenší, však nejvěrnější táta a služebníček

Na spěch 27 Junii. M. F. arcibiskup.

P. S. Dnes bylo zde hrozný povětří. V Želivě udeřilo do věže, kde zvonili. 2 ossoby hned na místě zůstaly, třetí ossoba po chvíli umřela. Dva

*) Hr. Václav Jiří častěji býval v penčžitých nesnázích, což dá se vysvětliti tím, že statky jeho za dřívějších nepokojných dob velice zpustly, že značně byly zadluženy a že stále mnoho peněz hlavně na výchovu synů svých potřeboval. Tak ku př. dle seznamů vlastnoručně jím podepsaných bylo na panství Šternberce samotném dluhů dne 28 dubna 1668 zl. 15.150, dne 5 října 1671 zl. 19.850 a dne 25 června 1677 dokonce již 22.750 zlatých. »Vejtah outrat všech, které byly vzešly z strany JM. pana hraběte Jaroslava na vyzdvižení canovnictví Ollomoucského a Passovského« udává je v l. 1661 až 1665 na 5625 zl. 11 kr., které do r. 1672 vzrostly na 10.337 zl. 34 kr. Nejmladšího syna Jana Václava cesty do cizích zemí a ku dvoru stály v l. 1665—1671 celkem 15.024 zl. 6 kr. A k tomu přijde mimo jiné ještě náklad na druhého syna hr. Ferdinanda Karla, který vojínem byl, ale již r. 1675 v cizině zemřel.

) Dne 1 července v předvečer Navštívení p. Marie, v kterýžto den obyčejně na Šternberce a u sv. Prokopa býval. — *) Hr. Václava.

jiní spáleni, o kterejch se pochybuje. Ještě jiní dva hrubě uraženi. Zejttra lipe zvím; ale toto jest jisto.

111.

1670 d. 11 října. — Pochybuje, že opis visitace panství vydán mu bude, a slibuje hraběte navštíviti. Nemoci hr Jaroslava v Pasově velice želí.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Pochybuji, aby se visitací*) copia vydala; žádnýmu nebylo povoleno. Zkoštuji, zdališ mohu dostati. Summariter právě posílám. Již udělám podlí nejvyšší možnosti, co by mohlo bejti k prospěchu.

Den nebo dva před ss. Simona Judy mám naději, krom moci boží, že se uhlídámy. Coš jest mně líto o pana syna v Passově. Pán Bůch bude chrániti. Jistě bych želel ho jako vlastního bratra. Bůch všemohoucí jináče učiní a nás brzo z lepší novinnou pottěší.

JM. paní se všechen dokonale poroučím. Sslečenky pozdrav milej Pán Bůch. Zůstávám upřímnej táta

11. M. F. arcibiskup.

Právě p. praelat u mně jest. Z celosti nebude moci bejti, než v tyto vesnice tolik sedláků ossadlech [sic], tolik chalupníků. Nedá se to hned dělat. Parvam patientiam.

112.

1670 d. 16 listopadu. — Zprávu dává o své cestě v Plzeňsku a o jednání s Klatovskými v příčině zřízení biskupství u nich. Po případě mohlo by se pro hr. Jaroslava pomýšleti i na biskupství Litoměřické neb Hradecké.

Vysoce urozený hrabě. Toulal jsem se dosti v Pilzensku, tak že jsem strávil skoro 3 neděle. Zhlísel jsem rozličný místa. Nèttco jsem nalezl, ale ještě se nic nemůže koupitti. Nebo Klatovští chtějí míti biskupa, ale nechtějí dáti domy pro bydlení. Já jsem jim pravil, zdališ se domívají, že mohu vystavěti bytt pro biskupa v povèttří. Ale i bydby možná bylo, se obávám, že budú naříkati, že jim beru prospect**) do nebe. Nevím, co císař řekne a jak se resolviruje na mou brskou relaci. Denique viděli Klatovští, že Pilsákům***) se dobře vedlo, při cancelláře český, tak i oni chtějí a se domívají obdržeti tak dobře jako Pilsáci. Miseria. Excitat jam affectus

*) Úřední popis panství i povinností poddaného lidu

**) Vyhlídku do nebe.

***) Plzenští opírali se zřízení biskupství v městě nechtějíce dovoliti, aby děkanský chrám stal se biskupským; sami pro sebe prý si ho vystavěli a s velikými oběťmi až posud zachovali.

pro ecclesia; favemus plus saeculo. Já sice císaři důttklivě budu psáti a a z panem canclířem,*) kterýho očekávám okolo sstředy, náležittě rozmluvím.

Od hraběttě z Trauttmansdorfa byl jsem dostal zase [s] zděšením psaní, kde mně byl psal, že náš milej pan Jaroslav zassе hrubě stůně. Však slyším nyní, že jest dobře. Pán Bůch ho uchovej. Biskup Littoměřittský stůně. Kdyby to bylo, šli bychom na to nebo na Hradetský biskupvství.

JM. paní se co nejpěkněji poroučím. Milý dětti pozdrav P. Bůh.

Zůstávám mýho nejlaskavějšího p. syna upřímnej, věrnej táta a sluha

M. F. arcibiskup.

Kníže z Sassu a kněžna budou u mně dnes obědvat. 16 Nov.

[Adressa německá.]

113.

1670 d. 17 listopadu. — Píše, že nejvyššího purkrabí při jednání o biskupství pro hr. Jaroslava praeterirovati nesmějí, a udílí poučení, kdy a jaké listy komu v té příčině zaslati se mají.

Můj nejmilejší pane synáčku. Mušímy jináče tu věc začíti, jak jsmy prvotně spolu mluvili, že nemuší nejvyšší purkrabě**) bejti praeterirován; pročeš jemu napsati, aby on se též interponiroval. Nebo by on mohl nám překážku učiniti a hněv novej, že by se tudy poznati mohlo, že račte míti sinistrum affectum. Fiat hoc prius a já potom s ním též mluviti budu. On přijede v sobotu do Prahy a zůstane přez neděli zde. Bylo by nejlípe, aby jak k němu tak též ke mně psaní se stalo. V jeho psaní doložit, že se mně o tom píše obzvláštně. V mým psaním [sic], že se píše panu nejv. purgrabímu. Já v neděli vokáži jemu psaní a vezmu příčinu s ním mluviti. On nepochybně též mně svý psaní vokáže a tak hned ta věc půjde.

JM. paní se všechen co nejpěkněji poroučím. Milý dětti pozdrav Pán Bůch. Budu obědvat u nejvyššího landhoffmistra.***) On včera u mne obědval. Erimus memores. Maneo syncere adaesissimus

Matth. Ferdinandus archiepiscopus.

Raptim 17 Nov.

[Adressa německá do Radovesic.]

*) Nejvyšším kancléřem kr. č. byl v l. 1652—1683 hr. Jan Hartvík z Nostic.

**) Hr. Bernard Ignác z Martinic, švakr hr. Václava.

***) Maxmilián Valentin hr. z Martinic byl v l. 1658—1677 nejvyšším hofmistrem království českého.

114.

1670 d. 23 listopadu. — Slibuje oznámiti výsledek jednání svého s nejv. purkrabím.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Včera přijèl pan nejvyšší purgrabě, dnes budeme spolu u Theatinů.*) Již já nepominu, jak náleží o tom psáti, aby bylo všechno dobře; nebo jsem povinnen těm sloužiti věrně, kde vím a příliš jsem bezpečen, že jsou moji hned srdeční a upřímní přátelé, kterejm jsem všechen všudy odevzdanej.

Novýho nic dokonce nevím. JM. paní se všechen poroučím. Milý dětti požehnej milej P. Bůch.

A zůstávám mýho nejmilejšího pana syna ten nejupřímnější táta a sluha

23 Nov. M. F. arcibiskup.

S. Prokopskýho pozdravuji. Visitator jest v Moravě. Nic nepíše na to, co jsem já jemu psal pro s. Prokopa.

115.

1670 d. 28 listopadu. — Dává zprávu o své rozmluvě s nejv. purkrabím.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Minulou neděli mluvil jsem z panem nejv. purgrabětem. Nemusil ještě psaní míti, nebo pravil, že in particulari o tom jemu nic nejní psáno, nicméně že on rád učiní; že by neškodilo, aby pan syn se jednou dal vokázati.

Já již neopustím a jináče neudělám, nýbrž pomalu budu již mysliti na concept.

Již jsem všechen mejch nejmilejších Šternbergskejch. Muším zavírat; přiházi na mne hosti. Zůstávám všechen upřímnej

M. F. arcibiskup.

Na spěch 28 Nov.

116.

1670 d. 20 prosince. — Blahopřeje k nastávajícím svátkům vánočním i k novému roku; sděluje, že na Smečně biřmoval; stěžuje si, že v Římě z taxy nic sleviti nechtějí, a slibuje psáti každý týden.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější a nejdůvěrnější pane syne. Přátelská povinnost, otcovská náhlnost přiházi z upřímným a srdečným vinšem. Oboum mým nejmilejším a nejvěrnějším dětem vinšuji od milostivýho Boha hojnost boského požehnání na ty nastávající vánoční slavnosti

*) Theatiny (Kajetány) uvedl do Prahy nejv. purkrabí Bernard Ignác hr. Martinic r. 1665 a daroval jim svou vinici s kaplí za Strahovskou branou.

a hned následující novej rok. Požehnejš Bůch obě upřímný srdce, abyste ráčili v milosti boské netoliko ten rok, ale mnoho jiný [sic] na mnohá prodloužená lettha dle contentu srdce svého z svýma nejmilejšíma díttky, kterým svatý požehnání a všem posílám, živu bejti zde šťastní a tam věčně blahoslavení. Upřímně, důvěrně, srdečně a hned z hlubokosti mé vnitřnosti vinšuji a přeji.

Já jsem byl u nejvyššího purgrabího.*) Ten mně zdržel na Smečně 8 dní; biřmoval jsem tam 765 ossob. Žádná smínka**) nebyla.

Ti Římští hladoleti nehtějí od 9^M^ corun nic uleviti. Posílám mýho kanovníka k císaři, co mám dělat. Zdališ chce samottnýmu papeži psáti. Pokudž ne, aby dovolil dluhy dělat na arcibiskupství. Nevím, co vyvolí, a já nedbám. Chtěli-li mne míti za arcibiskupa, nehť hledají prostředky, abyh se tam dostal. Však bez toho císař jest mně dlužen 22^M^.

Bejvá-li příležitost z Radovesnic na Šternberg, já bych třebas každej tejden psal, nebo každej tejden jde posel do Prahy. Nechával by u Kappucínů v Kolíně psaní a jiný vyzdvihl. Nebo jistě miluji, quia non inveni tantam fidem in Israel et tantum affectum sincerum.

Všechen se poroučím a zůstávám obouch mých nejmilejších upřímný, neproměniteldnej sluha

20 Deceb. M. F. arcibiskup.

[Adressa německá do Radovesic.]

117.

1670 d. 29 prosince. — Opětuje dřívější své blahopřání a prosí paní o nový opis receptu na flastr.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane a nejmilejší synáčku. Psaní jsem dostal. Bože dejš, aby to všechno, co sobě vinšujem, se stalo; nebo já jiného sobě nevinšuji, než abych mohl mým nejmilejším děttem sloužiti. Nepochybně snad mý oboje psaní již došlo.

Já nemám nic novýho, co bych psal, než že jsem a zůstávati budu až do mý smrti VM. nejupřímnější táta a povinnej služebník

M. F. arcibiskup.

JM. paní všechen všechen se poroučím a žaluji, že jsem recept strany toho flastru založil a nemohu ho najíti. Prosím, prosím za vejpis. Já u Kappucínů v Colíně káži, aby se můj posel každej tejden zastavoval. Sslečenky požehnej milej Pán Bůch.

29 Deceb.

[Adressa německá.]

---

*) Nejvyšším purkrabím pražským byl v l. 1651—1685 hr. Bernard Ignác z Martinic. — **) Zmínka o biskupství pro hr. Jaroslava?

118.

1671 d. 8 února. — Lituje, že hrabě katarem trpěl, líčí svou chorobu, vypravuje o návštěvě hr. Jaroslava a naznačuje cestu i formu žádosti, aby jemu od císaře nějaké biskupství bylo vyhraženo; těší se, že hr. Václavovi klíč komořího byl udělen.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější, nejdůvěrnější pane synáčku. Že ten catharr trápil, hrubě nerad to slyším. Pán Bůh rač dáti, aby do Sásavy všechen padl a se tam utopil. Já chvála Pánu Bohu neměl jsem ho tento rok. Přičítám tabáku, kterýho každodenně po vobědě a po večeři užívám a vdycsky, račte odpustit, naplněný šátek dostávám.

Předvčírem měl jsem hrubou alterací, tak že jsem, z odpuštění, klystyr užíval, kterej celou hodinu i dýl operyroval tak, že mdloba po mdlobě přiházela. Všechna hlava studená, pott studenej, potom horkost a rozpálení těla; než druhej den bylo mně lípe a jest až posavad, tak že jsem včera mohl vyjeti. Ta šelma podagra nic dobrýho nejní.

Že jsem nepsal, žádná příležitost se neohlašovala. Muším se přiznat že jsem divil se, co to muší bejti, tak dlouho vo mejch Šternbergskejch nic neslyšeti. Pan syn byl u mně; jest nottnej. Pán Bůh ho požehnej. Mluvili jsmy spolu důvěrně. Taky mně nechal cartu bianku, kterou odsýlám a domnívám se, aby takovej koncept na ni napsán byl a se odeslal p. nejv. canclíři, aby on se přimluvil u císaře; a napsati taky p. nejv. purgrabímu, aby se přimluvil. Císař potom pošle to pánům místodržícím, aby oni o tom zse mnou rozmluvili. Nebo se tak taky zse mnou stalo. Již já potom budu věděti, co činiti. Než račte taky císaři psáti:

V. G. Weil ich vernommen habe, das ihn kurczer Zeitt ein neues Bisthumb ihm Pilsner Creis erhoben soll werden vnd Zweiffels ohne mitt einem tauglihen subiecto ersettzt, das zwar die Qualiteten meines Sohns zu rühmen nyht gebührett, gleihwoll werden Ihr Mai. anderwertts von ihm erfahren. Dieweil nun ich vnd meine Vorfahren iederzeitt dem hohlöbl. haus gettreü gewesen (recensere merita) vnd ich auh gern meine Kinder Ihr Mai. ganttz zuergeben vnd zu vntterwerffen gesonnen, Als thue ich gehorsahmbst bitten, meinen Sohn vntter die Zall gehorsahmbster vnterthaner anzunemen vnd mitt dem Titul des Bisthumbs zu begna[di]gen vnd beigelegtes memorial von meinem Sohn mitt gnaden auch anzusehen vnd allergnädygste Resolution zu ertheilen. Breviter.

A tak, dá Pán Bůh, naše intencí půjde. To tím dříveji učiniti, aby to dosáhlo p. nej. purgrabího. Panu Wratlovi*) napsati, aby on sám se při panu nejv. purgrabím přimluvil. Communicirovat jemu všechno, co se píše.

*) Hr. Adolfu Vratislavovi ze Šternberka.

Posel ani se neohlássil. Mušil jsem poručit, aby zchválního poslali. Zůstávám všechen upřímnej, věrnej, neproměniteldnej, stálej táta, sluha, přítel až do hrobu

Matth. Ferd. arcibiskup.

JM. paní nejmilejší dcerušce se všechen poroučím. Vňučáttka požehnej milej Pán Bůh. 8 Feb.

Těším se, že P. Venttzl*) dostal klíč. Pán Bůh ho pozdrav. Erit aliquando magnus.

119.

1671 d. 15 února. — Odmítá veškeré díky, slibuje dáti o hr. Jaroslavovi co nejlepší dobrozdání, a vypravuje některé novinky o Turcích, Holanďanech a o sněmu.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Nepottřeba tak děkovati. Jest má povinnost, netoliko to, ale i mnohem více učiniti; cokoliv v mý moci jest, to jest všechno mým milým Šternbergským k službě. Schválně tuto poštu psáti jsem nechtěl, ale druhou se stane, totižto ve středu. Císaři nyní psáti se nemůže, nebo JMC. bude žádati mý zdání; tu já dám to nejlepší.

Byl jsem ty dni churavej; mušil jsem se resolvirovati k massu jedení. Podagra by ráda chtěla na mně; než mám naději, že ji přemohu. Knihu žádanou dám vyhledati, pokudž jsem ji někomu jinýmu nepučil.

Pan nejvyšší písař bude u mne. Děkuji na místě jeho, že neračte na něho zapomínati. Zde drobett začínají mrazy a dávají nám naději k ledu. Že Turek se do Uheřskejch věcí míchati nebude, jsmy ujištěni. Hollenderové jistě budou míti vojnu z Francousem. Sice nic nejní novýho. Pan nejvyšší purgrabě jest nařízenej militarem oeconomiam do řádu přivézti. Sněm se začne 9 Martii.

My nejmilejší paní dcerušce se co nejpěkněji poroučím. Druhý milý dětti požehnej P. Bůh.

Zůstávám až do hrobu upřímnej táta a sluha

15 Feb. M. F. arcibiskup.

[Adressa německá na Šternberk.]

120.

1671 d. 4 března. — Těší se, že ve Vídni pro hr. Jaroslava dobré disposice jsou, a doufá ve šťastný výsledek.

*) Jan Václav, nejmladší syn hr. Václava.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Srdečně rád vidím, že dobrý dispositiones [v] Vídni se staly strany našeho Passovskýho.*) Já dnes posílám recommendací císaři a includiruji do psaní pana hrabětte z Nostitz.**)

Psaní jsem communiciroval panu nejvyšímu landhofmistru;***) odsílám je zasse. Já nic nepochybuji, než šťasný prospěch a dobrou resolucí. Nového zde málo mámy. Proposicí ukáže, jaký contribucí budou.

JM. paní se co nejpěkněji poroučím a zůstávám mýho nejmilejšího pana syna upřímnej táta a sluha

dne 4 Martii. M. F. arcibiskup.

[Adressa německá na Šternberk.]

121.

1671 d. 2 dubna. — Píše o chorobě své, k vůli níž do Teplice pojede, o nepěkném se chování Klatovských, o chystané koupi statečku blíž Klatov pro potřeby kuchyně biskupské, o přítomnosti hr. Jaroslava a o stavbě kláštera u sv. Jana.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Ti urvalci poslové se neohlašují; byl bych já prv psal. Děkuji co nejpěkněji, že hned milostivě na svýho tátu spomínají. Já trpím defectum, že se žluč tak vylívá; jenžto na sebe dávám pozor, dnes jsem přijímal; velká věc, salvo honore, vyhnána. Já po svátcích nejdýl ten pondělek do Teplice pojedu.

Klattovští se hrubě opponirují a vykazují místo (grobiáni NB) v předměstí mezi špitálníky. Ale dávám dobrou odpověď na všechno. Míním, že císař jináče se rozmyslí. Kupuji jeden stateček kuchynskej malou míli od Klatov. Má všechno, co tak do kuchynně pottřeba; rybníkův assi na 300 kopp, ovčín na 600, loučný lessy a velkou řeku, kde v líttě pěkný ryby se nachází; v hrubě veselým místě.

Náš pan Jaroslav jest zde. Byl u mně v pátek. Dnes jsmy též pospolu byli. Já zejttra pojedu k svatýmu Janu; stavím tam klášter.†)

JM. paní se co nejpěkněji poroučím a zůstávám mejch nejmilejších děttí upřímnej, věrnej táta

dne 2 April. M. F. arcibiskup.

[Adressa německá.]

*) Hr. Jaroslav Hol. ze Šternberka byl kanovníkem olomouckým a passovským.
**) Jana Hartvíka, nejv. kancléře kr. č.
***) Hr. Maxmiliánu Valentinu z Martinic.
†) U sv. Jana pod skalou.

122.

1671 d. 9 dubna. — Stěžuje si na bolesti, které snáší, a napomíná hrab. Jaroslava, aby na sebe pozor měl a příliš se nestaral; starat chce se sám. Prosí o silnou levandulovou vodu.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Milý psaníčko našlo mne v loži; po dva dni kámen a při tom věttry tak mně strápily, že hned jsem nevěděl, co mám činiti. 16 hodin pořád v největších boletech; včera večer okolo pětti, zase trápení celou noc až do dvouch po půl noci. Nyní chvála milýmu Pánu Bohu jest lípe a kámen rozdrobenej vandruje, tak že zejttra budu moci vstáti. Bude u mně pan nejv. purgrabě, nejv. landhofmistr a celý homonstvo. Náš pan Jaroslav tolikéž. Chvála Pánu Bohu že jest zdráv; v pravdě muší dáti na sebe pozor. Nestarat se; již já se starati budu. Jsem drobett mdley; muším přestati.

JM. paní, mý nejmilejší paní dcerušce, se poroučím. Prosím vo tu silnou levandelovou vodu; ta mně hrubě příjemná. Dětti požehnej Pán Bůch. Milost božská rač dáti zde časně a vesele spívati na mnoho lett Alleluia a potom tam na věčnosti. Zůstávám upřímnej táta

9 April. M. F. arcibiskup.

[Adressa německá na Šternberk.]

123.

1671 d. 17 května ve Štiříně. — Vrátiv se z Teplice líčí účinek lázní i pobyt svůj tam, kde důvěrně obcoval s kurfirstem saským Janem Jiřím II a jeho rodinou i družinou. Ku konci přeje šťastné Letnice.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Přijěl jsem z lázně v sobottu chvála Pánu Bohu zdravej; však ten den vyšel kámen ze mne dosti velkej; neměl jsem přílišný bolesti. Dnes pak bolesti byly a druhej kámen vyskočil a tak lázeň dokázala svou operaci. Měl jsem v Teplici hosti. Dnes tejden churfürstová přijela do Teplice; tu jsmy complementy měli spolu. Druhej den po poledních dal jsem visitu; ona mne na merendu pozvala večer, a když jsmy spolu byli, přijěl churfürst*) sám a po dvouch hodinách churprinttz. Do takový upřímnosti jsmy spolu přišli, že se tomu ti jeho junkrové velice divili. Jeho příjezd měl bejti incognito; nicméně zjelo se jich, že jsem do 60 ossob stravoval a 48 ossobám každej den po 5 ssaskejch groschích dával. V outerej přijěl, v pátek po obědě odjěl. Bumbalo se dosti dobře. Já jsem na větším díle Neckerwein, to jest vodu skořicovou, pil. Měl z sebou tejný raddy, directora Frysen a general-

*) Jan Jiří II., kurfirst saský.

feldmarschalkleittnambta, hrabětte von der Nadt. Budou divný rozprávky mezi praedicanty; na den Vstoupení Christa Pána littoval, že na mý mši nebyl. Tejný věttci mně zvěřil, který JMCísařský přednešeny budou. Stálo mně to něttco, ale nic nedbám Mnoho dobrýho catholitským v Lužici ta známost přinesse.

Dá Pán Bůch, když se zhledámy, budu více povídati. Mezitím milost a požehnání Ducha svatýho vinšuji, aby tu velikou slavnost můj nejmilejší pan syn spolu i s nejmilejší paní a ze všema svejma z hojnou radostí jak na těle tak na duši strávili a mnoho jinejch šťastně přečekali.

Poroučejíce se do další affectí zůstávám upřímně věrnej táta a sluha

M. F. arcibiskup.

V Štiřímě*) dvě míle od s. Prokopa dne 17 Maii.

124.

1671 d. 18 května (?) — Lituje velice, že hraběti peníze zapůjčiti nemůže, poněvadž sám žádných nemá; obává se, že vyhlédnutý pro biskupa statek zatím do jiných rukou přijde, a domlouvá konečně, aby hrabě potřebné peníze u přátel si vypůjčil.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Pro boha prosím račte odpustiti, já nevím pomoci. Pravda jest, že v čas pottřeby přítele pozná. Kdybych vlastní peníze měl, rád bych půjčil; ale nemám. Nechť Bůch mne tresce, nemám. Nebude se mně věřiti. Opakuji, jak Bůch nade mnou jest, nemám.

Na biskupský důchody čekati, psal jsem prvé, že mnoho čassu ujde. Však ještě statek nejní koupenej. Nyní chtěl jsem koupiti za 30M fl. Nuntius apostolicus píše, že muší nejprv do Říma taxu a descriptí téhož stattku poslati. Nežli odpověď příde, statek do jinších rukouch příde, tak že jsem se nad tím velice alteriroval. Na takovej spůsob nevím, kdy se nejaká koupě stane. Bydby se koupily stattky, je již jinší ordinací, že užitek, kterej před confirmací se zhromáždí, nepříde panu biskupu, ale na vyzdvižení canonitzství obráceny bejti mají.

Že v ty věci pomoci nemohu, tak se turbiruji, že pan nejvyšší sudí**) z jinšíma divili se mý alterací, ale nevědí proč; byly jsmy spolu v zahradě.

Ani jsem jísti nemohl. Již nevím pomoci, leda se račte dlužiti. Na pozůstalost pana Jaroslava kdo co pučí? Prosím pro Boha, neračte se hněvat; já jistě se styděti budu před ottči přijíti, že nemohu v tom sloužiti. Na půl líta, na rok, našel by se přítel na jistý v tom časse zaplacení a zapsání řádný. Sice nelze.

---

*) Statek Štiřín blíž Jílového dostal se r. 1673 v držení téhož arcibiskupa, který jej po své smrti klášteru u sv. Mikuláše na St. m. pražském odkázal

**) Vilém Albrecht Krakovský z Kolovrat 1656—1678.

Již se poroučím a zůstávám pana syna nejmilejšího jistě zarmoucenej, ale však věrnej otec a sluha

Dne 18. M. F. arcibiskup.

125.

1671 d. 24 května. — Přeje, aby lázně Karlovarské dobře účinkovaly, a slibuje později, až v Oboře chrám Páně světiti bude, při téže příležitosti je navštíviti. Svěcení kostela kapucínského v Kolíně odloží se snad až na den sv. Františka.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Nepochybně, že lázeň*) dobře všem slouží. Bůch všemohoucí rač dáti svý svatý požehnání, abych šťasně a potěšiteldně mohl přivítati.

S panem praesidentem komory český jsmy se smluvili, aby na s. Jana v Voboře posvěcení chrámu Páně bylo. Odtud potom k mejm milejm dětem. V sobotu položení prvního kamene, v neděli posvěcení chrámu Páně,**) v pondělí posvěcení voltářův; potom do Kuttný Hory na Navštivení Panny Mariae. Z Kuttný Hory k svatýmu Prokopu. A tak nepochybně na s. Jana račte bejti blíž Colína. Již se muší tak státi; dáleji odložiti nemohu.

JM. paní se co nejpěkněji poroučím, pana syna důvěrně pozdravuji a očekávati ho budu z radostí, nebo on spíše se navrátí. Novýho tam máte dosti. Já jsem chvála Pánu Bohu zdráv. Slečenky požehnej milej Pán Bůch. Zůstávám mýho nejmilejšího pana syna upřímnej důvěrnej táta a sluha

M. F. arcibiskup.

Všem známejm a dobrejm přátelům se pěkně děkuji.
dne 24 Maii.

P. S. Právě jsem dostal milý psaníčko a těším se, že panu synu lípe jest. Pozdrav ho milej Pán Bůch. Strany svěcení kostela kappucínského nevím, jak by se odložiti mohlo. Jestliže se na ten čas státi nemůže, již se odložiti muší a já ani potom nevím kterej čas determinirovati, nebo jsem sobě již všechen čas až do s. Václava rozměřil. Mušilo by již až na den s. Francisca in Octobrem odloženo bejti, anebo někdo se ustanoviti, kterej by pottřeby tam zjednal. Nebo jistě nevím čassu. A tak bych tu neděli po svatým Janě v Voboře světil. Jestliže by pak pan praesident taky odložiti chtěl, byl bych též spokojen. Všechno se to matte. Račte se spolu s panem praesidentem rozmluviti. Všudy se mně compass převracuje. Brskou odpověd očekávati budu.

[Adressa německá do Karlových Varů.]

*) Karlovy Vary, kde hrabě s rodinou prodléval.

**) Chrám sv. Trojice při kapucínském klášteře v Kolíně posvětil arcibiskup skutečně v neděli dne 28 června 1671.

126.

1671 d. 26 května. — Píše, žc obával se již, že lásku jejich ztratil, a oznamuje, že jemu lázně dobře sloužily. Doufá, že paní Voršilka se na sv. Hoře s bratrem smířila, a vypravuje některé novinky z říše.

Vysoce urozený hrabě. — Můj nejlaskavější pane syne. Jináče jsem nemyslil, než že jsem víru a lásku stratil u mejch milejch děttí. V pravdě byl bych nevinně k tomu přišel. Byl bych rád učinil a až posavad učiniti chci, co toliko jest možnýho, nebo jistě obzvláštně tu odepříti bych nemohl.

Já jsem chvála Pánu Bohu zdravej do Prahy se navrátil a lázeň mně hrubě dobře sloužila. Těším se, že se všichni z panem nejv. purgraběttem na s. Hoře zhledaly. Snad JM. paní Voršilka z bratříčkem*) se smířili, co by se bylo svattě stalo; nottně pravdu povědít a potom dobře být, to jest srdečně a upřímně. Pokudž by se to bylo stalo, nepochybně dobrý rozumení potom následovalo. Rád bych slyšel.

Novýho málo mámy. Franttzousi již roztrusují jejich nemoc u Mastrichu; dokonale nejní oblehnuto. Skoro se neví, jak sě děje. Zdališ proti Špianhelům též se vyhlásí neb ne. Abychom toliko my měli pokoj!

JM. paní co nejpěkněji se poroučím. Milý dětti požehnej Pán Bůch.

Zůstávám až do hrobu upřímnej, stálej táta a sluha

Dne 26 Maii. M. F. arcibiskup.

[Adressa německá.]

127.

1671 d. 31 května. — Doufaje, že lázně dobře slouží, táže se, je-li k svěcení kostela kapucínského v Kolíně vše připraveno. Vypravuje, že Kolín vyhořel a že na druhý týden s Plzeňskými opět vyjednávati bude.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Nepochybně, že lázeň**) dobře slouží. Pán Bůch rač dáti. Strany svědcení kostela rád bych za jisto věděl, zdališ někdo bude nařízen, kterej u Kappucínů disponirovati bude a pottřeby k svědcení spůsobí, jak jsem psal. Nestane-li se tenkrát, již muší odloženo bejti.

Píši panu praesidentu, že město Colín vettším dílem zhořelo. Cappucínský klášter měl zůstati. Plzenští mají ke mně přez tejden přijeti; tu s nima dám se do smlouvy. Novýho dokonce nic nevím.

---

*) Paní Voršila Polexina, manželka Václava Jiřího Holického ze Šternberka, byla sestra Bernarda Ignáce z Martinic, nejvyššího purkrabí pražského.

**) Karlovy Vary.

JM. paní a panu synu se pěkně poroučím. Milý dětti pozdrav a požehnej pán Bůch. Pospíchám na processí do Starýho města a zůstávám mýho nejlaskavějšího pana syna upřímnej táta a sluha

31 Maii. M. F. arcibiskup.

[Adressa německá]

128.

1671 d. 7 června. — Těší se, že všichni zdrávi jsou, vypravuje, kdy a jak vysvěcen bude klášter Kapucínův v Kolíně a chrám v Oboře, posílá noviny poštou došlé a jiné sděluje: že nejv. purkrabí poděkovati se chce, o nemoci hr. Millesima, o postřelení hr. Althana a o obležení města Braunschweigu. Plzeňským poslal psaní na dvou arších, a ten týden snad přijdou k němu.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Těším se tomu, že račte všichni zdrávi bejti. Pán Bůch rač dáleji conservirovati. Já jsem po processích cattharr dostal; včera jsem se po vobědě mušil položiti; dnes chvála P. Bohu lípe jest.

Mluvil jsem strany svědcení z Kappucíny. Oni praví, že by bylo nejlípe na svattejch Petra Pavla anebo tu neděli hned před tím; nebo by rádi před kapitulou provinciální měli tam clausuram, tak aby in capitulo mohli disposicí učiniti. Pročeš jsem psal paní Nosticový,*) zdališ chce někoho jinšího ustanoviti anebo jistý peníze na tu tractací vykázati. Cappucíni sami chtějí někoho ustanoviti, kterej tractirovati bude. O mně nejní žádná starost; já u cappucínův budu logirovati a moji lidi v hospodě. Jenom jest o ten jeden voběd. Mý lidi a sebe já sám oppattřím. Nevím, jaká příde resolucí. Potřeby k svědcení já všechny oppattřím a zapravím; o to se nic nestarat. Na den sv. Jana v Oboře císařský svědcení se stane.

Noviny z předešlý pošty odsýlám. Příde-li z pošty dnešní něttco, přiložím. P. nejv. purgrabě píše mně, že po processích usilovati bude propuštění. Hrabě Millesimo hrubě a nebezpečně stůně.

V Plzensku nejvyššího lejttnonbta, domívám se z Althamu, pod nejvyšším Schneidou, když svejm soldatům dal za první máj něttco píti a snad z veselosti stříleli, byli by zabili, tak že nebezpečně ranněn jest. Dostali toho, kterej to učinil. Domívají se, že by státi mělo z návodem Štaufenberga; nebo ten, kterýho dostali, má bejti z Štaufenberga poddanej.

Právě Millesimo*) skazuje, že s pomocí boží tuto noc apostema se ottevřelo a tak že lípe jest.

Knížata z Braunschweigu a Lunnenburgu město Braunschweig oblehli; nepochybně že je chtějí sobě dokonale podmaniti.

*) Eleonora hr. Nosticová, roz. Popelová z Lobkovic, založila klášter kapucínský v Kolíně r. 1666; kostel jeho posvěcen dne 28 června 1671.

**) Hr. Karel Leopold Millesimo.

JM. paní se co nejpěkněji poroučím jakož i panu synu. Dětti a jiný požehnej milej Pán Bůh.

Plzenští již mají mý psaní na dvouch arších; budou jistě na něm speculirovati. Snad tento tejden přídou.

Zůstávám mýho nejlaskavějšího p. syna upřímnej, věrnej sluha a táta

7 Junii M. F. arcibiskup.

Známý pěkně pozdravuji.

129.

1671 d. 2 července. — Lituje, že nemohli se setkati, poněvadž zaměstnán byl násilím, jehož hejtman na Třeboni proti čtyřem duchovním se dopustil. Musí i do Vídně jeti, kde již o biskupství pro hr. Jaroslava postarati se chce.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane synáčku rozmilý. Jinam mne avocirovala tragoedie u hrabětte Schwarttzenberga na panství Wittingau, kde hejttman se pokušil 4 duchovní z gvaltem do arrestu vzíti a jiný protivný věci contra immunitatem ecclesiasticam před sebe bráti. Muším do Vídně. Proto jsem milýho s. Prokopa ctíti nemohl. Chtěl jsem v outterej jeti, než nevím, zdališ cum maiori nebo minori hlula [sic], abych disgustí nespůsobil; poslal jsem do Vídně schválního k nej. purgrabímu.

Srdečně rád slyším, že již pro pana syna biskupství jest resolvirováno. Agam jam potenter Viennae, ut acquiramus cito nomen.*) JM. paní se co nejpěkněji poroučím a všem jiným. Lituji, že nemužemy pospolu bejti. Pan oppatt att mne má in memento.

Zůstávám mýho nejroztomilejšího p. syna upřímný táta a sluha

M. F. arcib.

Na spěch 2 Julii.

130.

1671 d. 3 července v Řečici. — Lituje, že přání hraběte vyhověti nemůže, poněvadž před odjezdem svým do Vídně ještě na hospodářství v Řečici a v Tejně dohlédnouti musí. Při té příležitosti skrotí drobet pýchu Plzeňských pro odpor jejich proti novému biskupství, a s nunciem jednati chce o biskupství královéhradeckém.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Lítto jest mně dosti, že nemohu podly mé žádosti mým nejroztomilejším děttem sloužiti.

*) Zatím byl již hr. Jaroslav, kanovník olomoucký a pasovský, jmenován od císaře v sezení tajné rady dne 21 června 1671 biskupem klatovským. Když však pro odpor rady města biskupství tam zřízeno býti nemohlo, stal se dne 26 října 1675 biskupem litoměřickým a v té hodnosti i zemřel dne 12 dubna 1709.

Muším před mým odjezdem k hospodářství dohlídnouti. Že jsem dlouho tu nebyl, jakož i v Tejně, zle se vedlo. Můj odjezd nestane se až 14 Julii, nebo muším též do Tejna pohlídnouti druhej tejden.

Příčina jediná jest a žádná jinší pro hrabětte z Schwarttzenbergu. Chtějí mně příliš mou jurisdictí et communitatem ecclesiasticam zlehčiti. Principiis obsta, sero medicina paratur. Cum occasione ista chci některý věci císaři proponirovati concernentia archiepiscopatum, jakož i chci, aby něttco bylo concludirováno strany biskupství Pilzenskýho. Muším drobett pejchu Plzenskejch skrotiti, nebo muší biskupa admittirovati. Nebo bude-li v Klatovech, tehda jméno Plzenskej kraj zruscheno bejti a Klatovskej kraj se jmenovati. Takto jsem jim hlavu myl onechda, že v brský visitací drobett na jejich caeremonias pozor dám a k počtům důchodův kostelních v přítomnosti mý jich přiženu. Vzácný říská města nezavrhovaly biskupství, a ti smějí je zavrhnouti. Jistě jim při císaři doložím.

Cum nuntio též muším conferenci míti strany biskupství Královhradetský.

Ty jsou příčiny. A tak milý dětti na ten čas beru odpuštění a všem všem se co nejpěkněji poroučím zůstávaje mýho nejlaskavějšího pana syna upřímně důvěrnej táta a sluha

Řečice 3 Julii. M. F. arcibiskup.

131.

1671 d. 3 července. — Těší se, že jej navštíví, a bude je v neděli k obědu očekávati.

Můj nejlaskavější pane syne. Krátce k panátce [sic] nejmilejší táto a synáčku. Z celýho srdce rád uhlídám. Nechci mnoho psáti, než budu, dá Pán Bůch, v neděli očekávati k vobědu. Kdyby mamrlinka chtěla a mohla též přijeti, coš by mně milo bylo. Vyjeďte zejttra. Již já očekávati budu z radostí a nechci žádnú odpověď dáti než oustní. Proto bych rád brzo, brzo viděl, nebo nejsem jist z mou cestou.

Zůstávám až do hrobu upřímný táta a sluha

M. F. arcibiskup.

Dne 3 Juli 7 hodinu večer.

[Adressa německá na Šternberk.]

132.

1671 d. 6 srpna. — Vypravuje o mnohých visitách i o dlouhé audienci u císaře; hr. Jaroslav by mohl dosíci biskupství kr. hradeckého, kdyby hr. Valdštejn resignoval.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane synáčku. Čas jsem zmařil z visití a revisití. Tento tejden jsem začal agirovat; včera audienci

byla u císaře; přez půl hodiny jsem tam byl u císaře. Budu již pořadem continuirovat; již nic nezapomenu, co k prospěchu bude mýmu nejmilejšímu vnučáttku.*) Wolstein**) potenter agit pro Wratislauiensi et putatur, sicut mihi Roma scribunt, quod et hunc resignabit; adeoque ego hic disponam, si resignaret aut vacaret Reginohradecium, vel illuc nostrum***) promoveremus. Sinat me agere; ago tamquam is, qui vere sum sincerissimus pater et servus

6 Augusti. M. F. archiepiscopus.

Pozdrav milej P. Bůch JM. paní Voršilku a milý dětti.

133.

1671 d. 4 září. — Vypravuje, jak po cestě z Vídně na kámen těžce stonal a že z Řečice přes Týn do Prahy se odebéře. V příčině biskupství pro hr. Jaroslava zatím vše odloženo.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Přijěl jsem do Řečice všechen strápenej. Kámen hned za mosty Vídenský začal trápit až hrozno. Z odpuštění, ustavičně krevná urina z tou největtší bolestí jako po krůpějích vycházela celej den a celou noc. Mušil jsem zůstat 3 míle od Vídně ležett v Stokerau. Mohl jsem se zbláznit. Ráno přestalo. Jel jsem dále, ale však potom zasse bolesti, až do Jihlavy jednak na voze, jednak na koni, jednak pěhourem,†) jednak jsem na zemi ležel. - V Jihlavě u doctora po přijímání jednoho tranku a přiložení cataplasma kámen vyskočil. Tu hned bylo lípe.

V outerej jsem přijěl, dnes jsem pouštěl žilou; bylo čas. V neděli po poledních pojedu do Tejna; assi v pondělí zasse doma budu. 16 vyjedu do Prahy.

Strany našeho Jaroslava všechno odloženo, až uslyšíme, zdališ z Valdštejna††) bude biskupem v Vratislavě, jakož on sobě to jisstí; ale bojím se.

JM. paní Voršilce všechen se pěkně poroučím. Milý dětti požehnej P. Bůch. P. Wentzel†††) pěkně pozdravuje; několikrát byl u mně.

Zůstávám nejmilejší dětti všechen váš

Na spěch 4 Sept. M. F. arcibiskup.

[Adressa německá do Radovesnic.]

*) Hr. Jaroslavu ze Šternberka.

**) Jan Fridrich hr. z Valdštejna, jmenovaný (1668) biskup hradecký dosazen byl až dne 4 března 1674), ucházel se marně o bohaté biskupství Vratislavské, stal se ale později arcibiskupem pražským (1675—1694).

***) Hr. Jaroslava.

†) Pěchour = chůze nohou; pěchourem = pěšky.

††) Jan Fridrich hr. z Valdštejna, jmenovaný biskup královéhradecký.

†††) Hr. Jan Václav, nejmladší syn hraběte.

134.

1671 d. 14 září. — Žertovně přijímá kázáničko pro nějakou veselejší hostinu ve Vídni, a slibuje pro hr. Jaroslava zaslati resoluci, jakmile od nejv. kancléře odpověď dostane. Hr. Valdštýn biskupství Vratislavské neobdržel.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější a nejmilejší synáčku. Obzvláštně jsem byl potěšen přečtouce milý psaníčko. Pozdrav a uchovej ode všeho zlýho milej Pán Bůh nás všechny. Capitulinku milou přijímám; než kdo mohl se odporovati tak silnejm, jako tam byli? Od ledu mušil jsem píti, však ne příliš čerstvě; nebo v takovým horku, jako tam bylo, byl by člověk bez občerstvení vomdlel. Můj synáčku koštovat a jetti do Vídně, zdališ tak svattě, holečku zlattej, tam živ budeš. Occasio facit furem.

Strany pana Jaroslava již jsem já psal panu nej. canclíři.*) Čekati muším na odpověď. Tu potom dokonalou resolucí odešlu. Píše se mně z Říma, jakoby z Wallsteina, pokudžby Vratislavský biskupství nedosáhl, že by ani o to**) nestál. To jsem oznámil panu nejvyš. canclíři. To sice pravda, že Walštejnskejm hrozně do hlavy půjde, byvše tak rozhlášení; nýbrž jistíce všechno, nyní že se všechno zjinačilo a Franttz Augustin zpáttkem z práznejm měšcem odjeti mušil.

JM. paní nejmilejší dcerušce se pěkně poroučím. Milý dětti požehnej milej Pán Bůch.

V pátek příští budu v Praze. Odtud psáti nepominu. Zůstávám mýho nejlaskavějšího p. syna upřímnej táta a sluha

14 Septb. 1671. M. F. arcibiskup.

[Adressa německá.]

135.

1671 d. 24 září. — Děkuje za přání k jmeninám, sám ke dni sv. Václava blahopřání posílá a s knězem sv. Prokopským skleničku dobrého vínka na zdraví vypije. Vypravuje noviny z říše a sděluje, že panu nejv. purkrabí dispensace ještě nepřišla.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější a nejmilejší pane syne. Milý psaníčko právě přídouc od mý práce, nebo jsem 80 ossob pro ordinibus měl, jsem dostal. Dokonce nevím vo žádný nemilosti; ale já jsem se domíval, že z semnou moji dětti nejsou spokojeni. A tak nyní sobě rozumíme. Ale já zůstávám starej a neproměniteldnej. Že jsem tentokráte nemohl sloužiti, jistě byly překážky. Již to jindy muší se nahraditi.

*) Jan Hartvik hr. z Nostic.
**) O biskupství kr. hradecké.

Za vinš co nejpěkněji děkuji a zasse na den svatýho milýho Václava od milosrdnýho Boha hojnost boskýho požehnání vinšuji a v nejlepším contentu a prospěhu na mnoho lett prodloužení věku srdečně přeji. Vivat in annos.

Prokopský jest u mně právě; bude a půjde sklínčka dobrýho vínka na zdraví.

V říši domívám se, že se drobett veznmou za vlassy nejprv a potom pokoj udělají. Ještě se nespojili. Hollenderové se zakázali pro naši armádu každej měsíc 30^M tholarů dáti. Nevím, jak bude. Z Frankreihu sice jest čerstvej a nebude se chtíti dáti zahanbitt. Colinský a Münster ti budou spívat Miserere.

Pan nejv. purgrabě jest na Schmečně. Dispensací ještě nepřišla.*)

JM. paní Voršilce se pěkně pěkně poroučím. Dětti požehnej milej P. Bůh. Zůstávám upřímnej táta až do |

M. F. arcibiskup.

Raptim 24 Septb.

[Adressa německá.]

136.

1671 d. 22 prosince. — Projevuje blahopřání k svátkům i k novému roku, žehná syna do Uher se ubírajícího, a oznamuje, že general Kopp přijde do Vídně a Kaiserštein že bude v Praze.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejmilejší a nejlaskavější pane syne. Milosrdnej Bůch z hojnosti požehnání boskýho račiš naplniti všech mejch milých dětti srdce z svou nesmírnou milostí, aby z tím nebeským darem oslavení netoliko ty sváttky a novej nastávající rok šťasně slavili a začali, ale i mnohý jiný lettha z touž hojností milosrdenství božího požehnání na těle a na duši dočekali a strávili. Co z upřímnýho srdce vinšuji a přeji.

Že nepíši anebo odpověď nedávám, jistě nejsem příčina, než že se žádnej pro odpověď nehlásí. Kterak pak bych mohl na ty zapomenouti, který svý srdce rozdělují a mně upřímně obětují? Ukruttník bych byl a ne otec neuznávaje tu srdečnou lásku. Však pak jsem všechen váš, moji nejroztomilejší dětti. Oppatruj milej Bůch milýho pana syna**) do Uher se ubierajícího; však já na něho nezapomínám a při šťasným zhledání povím, a v známost dám mou srdečnost a otcouvskou [sic] péči.

Našeho milýho p. Jaroslava uchovejš též Bůch ode všeho zlýho; již jest též v prostřed srdce mého.

Všechen zůstávám milýho pana syna upřímnej táta a věrnej sluha

22 Deb. 1671. M. F. arcibiskup.

*) Žádal, aby pro churavost zbaven byl úřadu svého.

**) Jana Václava, nejmladšího syna hraběte.

General Kopp pojede do Vídně v sobotu; na poště tam příjme commendu. Kaiserštein bude v Praze.

Vysoce urozenému pánu panu Václavovi hraběti z Šternberga, pánu na Šternberce, JMC. raddě, komorníku, soudci zemskýmu, pánu synu nejlaskavějšímu. Šternberg.

137.

1671 d. 30 prosince. — Těší se, že svátky dobře zažili; vypravuje o své churavosti, o hr. Václavu, o událostech v říši, o Francouzích a Holanďanech, o zavraždění hr. Thurna ve Vratislavi a o hraběnkách z Millesimo a z Vrtby.

Vysoce urozený můj nejlaskavější pane hrabě. Rozmilý psaníčko jsem dostal. Těším se, že svátky v dobrým zdravím se skončily. Pana Prokopskýho chválím, že důvěrně sloužil.

Já jsem též chvála Pánu Bohu svátky šťasně dokonal. Dva dni počal jsem bejti churavej; měl jsem alterací. Obával jsem se podager, nebo po všem těle horkost a mdloba přiházela. Užíval jsem dvakrát prášek pro pocení, kterej mně dobře činil, cattharr vyjevil, rozzehnal a mne k dokonalýmu zdraví přivedl.

Že pan Jaroslav zdráv jest, jistě se z toho převelice těším, jakož i že pan Wenttzl šťasně nepochybně do Uher přišel. Strany pana Wenttzle jsou dobrý myšlení; ještě se nemohou vyjeviti. Drobet patiencí. Upřímně potom budu psáti. Sunt cogitationes pro futuro.

Noviny zde mámy, že mezi churfürstem Colínským a městem pokoj jest, nebo již zde mámy puncta pacis. Franciaus na Hollandery rozpálenej dal peníze mincovat; na jedny straně jest slunce cum isto temmate: Nec pluribus impar. Hollenderové proti tomu dali též minci a na jedny straně slunce cum temmate: Sol sta. A tak skrze to Franttcouse více rozhněvali.

Pan nejvyšší purgrabě jest zasse zdráv, však ještě nevyhází. V Vratislavě hrabě z Turnu, Malteser, z nějakým Ryngsmaul*) měl nedorozumění Ryngmaul v noci přišel do domu, upřímo šel, kde ss Turnu ležel a dal mu hned dvě štechady. Z Turnu se hned vysvihyl, popadl za krk Ryngsmaula, porazil ho a padnouc na něj umřel. Ryngmaul jest in arresto.

Hraběnka Millesimová i z Vrtby**) mají syna. To jsou noviny.

JM. paní, mý nejmilejší paní dcerušce, vinšujíc ještě jednouc šťasný novej rok se pěkně poroučím. Milý dětti požehnej Pán Bůh.

Zůstávám upřímnej věrnej táta a sluha až do ⸸
30 Decb. M. F. arcibiskup.

[Adressa německá.]

*) Volfgang hr. Rindsmaul.

**) Johanna Eusebia, roz. hr. Žďárská, porodila v prosinci r. 1671 syna Jana Bernarda hr. M., a Barbora Terezie, roz. Kokořovcová z Kokořova, syna Františka Václava hr. z Vrtby

138.

1672 d. 6 ledna v Řečici. — Oznamuje, že v neděli jistě nejv. purkrabí u něho na obědě bude, aby se hr. Jaroslav též dostavil.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Oznamuji, že jsem dostal avisu o nej. panu purgrabětti,*) že dne zejttřejšího u mně bude. Očekávám sice jistějšího posla, nicméně zajisto zejttra nebo v neděli k vobědu přijede. Pan hrabě z Vrbna**) jest u mně. Nechtěl jsem čekat na jistější novinu, aby pan syn tím dříveji zvěděti mohl. V neděli u mně zůstane.

JM. paní se pěkně poroučím a zůstávám mýho nejmilejšího pana syna upřímnej táta a sluha

M. F. arcibiskup.

V Řečici dne 6 Janu.

[Adressa německá na Šternberk.]

139.

1672 d. 20 února. — Oznamuje, že po popelci přijede na Řečici, kde by jej po saních navštíviti mohli. Kdo presidentem komory č. bude, ještě že rozhodnuto není.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Těším se dobrýho zdraví. Já chvála Pánu Bohu jsem nyní zdravější. Dá Pán Bůch ten štvrtek po popelci chci do Řečice; tam zůstanu assi 10 dní. Kdyby dobrá sanice byla, mohly by moji dětti dáti korbu vozní na saně a schup do Řečice. Dnes držím massopust z mejma Kappucíny na Račanek.***)

Zde strany praesidenství†) divný noviny; ani se žádnej šikovati nemůže. Císař píše, že udělá, quod in Domino videbitur: ergo non est factum. Hoffpraesident píše, že nic není resolvírováno a že Holleweil dokonce nebude. Lamberg pak píše již dvakrát v tejnosti Holleweilovi, že bude. Komu pak věřit. To jsou trampoty.

Sice málo novýho. JM. paní se všechen poroučím. Dětti požehnej Pán Bůh. Zůstávám mýho nejmilejšího pana syna upřímný táta

M. F. arcib.

Na spěch 20 Feb. 1672.

[Adressa německá.]

*) Hr. Bernard Ig. z Martinic.

**) Ferdinand.

***) na Hradčanech.

†) Presidentem komory č. stal se 1672 hr. Jiří Ludvík ze Sinzendorfu.

140.

1672 d. 27 února. — Jeda přímo na Řečici nemůže se v Šternberce zastaviti, doufá však, že jej v Řečici po saních navštíví. Pana Holleweila lituje. Vypravuje o zázračném uzdravení císařské princezny a končí zmínkou o sněmě a o návštěvě pana nejv. purkrabí.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Tenkrát na Šternberg přijeti nemůže bejti; pojedu upřímnou cestu. Dá Pán Bůh v sobotu budu v Řečici a tam zůstanu assi 12 dní, více nic, tak abych na svatýho Josepha byl v Praze. Přál bych, aby tak sanice zůstala, že by moji milý dětti na saních mohly ke mně přijeti. Jak budu na Řečici, hned pošlu posla.

Pana Holleweila jest mně lítto; velice to bere do hlavy, obzvláštně ona sama; jakkoliv toho secretáře byl velikej fahler, tak jaks nyní se všechno na secretáře svádí a jest psáno, že secretář jest dobře trestán. Ale však pan Holleweil sám pochybil; neměl se absentirovati z raddy, aniž neměl odpovídati, když byl kam zván. Mně samýmu odpověděl, když jsem ho k sobě zval. Již se stalo. Kdyby ještě sobě to přílišně, jak činí, nevšímal, mohlo by ještě to pominouti. Dokonale praví, že bude podpraesidentem dvorským. Visitací nejprv se stane.

O mladý princesí nepochybně že pan syn ví; již od ní i doctoři opustili. Císař zarmoucenej odešel a měli ji za mrttvou. Přinesouc svattej hřebík, z kterým Krista Pána pravá ruka přibita byla, položili na prsy. Díttě ihned okřáhlo a dokonale zdravý bylo. Pán Bůh dále pomáhej.

Náš sněm jest zavřen; birdac*) na půldruhýho lítta, 50^M camerální, 25^M na werbung, 30^M na fortificaci. Ale soldatessky přibylo něttco.

JM. paní se co nejpěkněji poroučím; slečenky pozdrav Pán Bůh.

Dnes bude purgrabě u mně; udělám mu pěknou musiku.

Poroučím se a zůstávám mýho nejmilejšího pana syna upřímnej táta až do hrobu

M. F. arcibiskup.

27 Februarii 1672.

[Adressa německá na Šternberk.]

141.

1672 d. 6 března. — Oznamuje příjezd svůj na Řečici, táže se, jak jim půst svědčí, posílá odpůstky pro Divišov, vypravuje, že v Praze pro Španěly se verbuje, a žertovně táže se, kdy že od Šternberských Řečice attaquirována bude.

*) Biertaz, daň z piva, posudné.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Chvála Pánu Bohu jsem zdráv. Přijel včera do Řečice. Tento tejden zde se zdržím, druhej tejden povandruji zasse. Nyní nic jinýho nežádám než vědětti, kterak se milý dětti mají a jak jim ten půst svědčí. Já muším masso jísti; doktor dokonale jináče nechtěl; však ráno, večer toliko polívku, leda bych žaloudek cítil, že jest mdlej. Takto jsem po tyto čassy měl žaloudkem co činiti.

Posílám indulgentias pro Divišov. Novýho nic nemám. V Praze se verbuje pro Špianhela. Již jest jisto, že přišla ze Špianhel ratifikací alliancí z Hollandery a poručení gubernátorovi v Niderlandu defensive et offensive proti Franciouzi agirovati.

Já nyní očekávám též ze Šternberga resoluci, kterak se odtud proti Řečici agirovati bude. Zdališ tento tejden od Šternbergskejch bude Řečice attaquirována nebo ne. Den chci vědětti, tak abych mohl se k odporu připraviti. Tela praevisa minus feriunt. Tak abych doma byl; nebo se nekterej den strojím na Rychnov. Muším tu velice reformirovat.

JM. paní se co nejpěkněji poroučím Vňučata požehnej Pán Bůch. Zůstávám upřímnej, věrnej táta a sluha

M. F. arcibiskup.

Dne 6 Martii 1672.

[Adressa německá na Šternberk.]

142.

1672 d. 8 března. — Těší se na attaquu svého nejmilejšího nepřítele a přeje paní Voršilce brzké pozdravení.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Srdečně rád toho mýho nejmilejšího nepřítele uhlídám a na jeho příjemnou attaquu očekávati budu. Ten největší srdečnej karthoun proti němu nabiji; střelím, však nezastřelím. A tak boj bude, však boj lásky a upřímnosti, ačkoliv netoliko šturm ale i minírování se státi má, poněvadč Prokopský se na pomoc bere, aby pevnost prokopal. Když on kopati bude, kopnu zasse anebo contra kopati dám, až mu sklíně*) okolo úst lítati a do gamby**) stříkati budou; až milo na to se hleděti bude.

Nejmilejší paní Voršilkou [sic], mou nejroztomilejší paní dceru, velice lituji, že se zle vynahází. Pán Bůch ji pozdrav a potěš. Milý dětti požehnej Pán Bůch; att mamerlinku dobře oppattrují!

Poroučím se všem a zůstávám upřímnej, věrnej táta

Dne 8 Martii M. F. arcibiskup.

[Adressa německá na Šternberk.]

---

*) Sliny. — **) Gamba = huba, tlama.

143.

1672 d. 11 března. — Trpce žaluje na to, že milé své spatřiti nemůže, lituje nemoci paní Voršilky a posílá jí odpůstky.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Má všechna naděje a mý potěšení všechno utonulo a zlou vodou do Hamburgu pluje, a co ještě více mne trápí, že já též takový překážky jsem dostal, že nemohu viděti to, co srdce mé žádostivo jest a miluje. K svatýmu Josephu do Prahy přijeti nebylo by možná tak, jakž nyní jest disponirováno a disponirovati jináče již se nemůže. Z obouch stran trápiti se bude srdce; všudy patientia jest pottřebna.

Mně jest líto mý nejmilejší dcerušky, paní Voršilky, že nemohu v její nemoci ji pottěšiti; potěš a pozdrav ji milej Pán Bůch. Nechtěl jsem posla dáleji zdržovati. Posílám indulgentias. Z Prahy nepominu ihned psáti, jaks tam přijedu. Prokopskýho v Praze uhlídám.

Poroučím se všechen a všem zůstávaje věrnej, upřímnej, stálej táta a sluha až do hrobu

M. F. arcibiskup.

Dne 11 Martii 1672.

[Adressa německá na Šternberk.]

144.

1672 d. 14 dubna. — Děkuje za přání k nastávajícím svátkům a vypravuje novinky o králi polském.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Za upřímne vinš pěkně děkuji. Milosrdnej Bůh rač dáti, ty svátky šťastně zkončiti, Alleluia vesele spívati a mnoho jinejch blahoslaveně na duši i na těle dočekati. Co z upřímnýho srdce vinšuji a přeji zůstávaje upřímnej, věrnej táta a sluha až do hrobu

M. F. arcibiskup.

Císař se declariroval polskýho krále manutenirovat in throno et thoro; dicitur impotens et sibi hic Pragae equitando virgam fregisse. Regina tamen dicit expresse se malle cum isto mendicare, quam cum alio regnare.

14 April.

[Adressa německá.]

145.

1672 d. 12 června. — Píše, že nejv. purkrabí k němu na Řečici přijede a snad i hr. Ferdinand z Vrtby.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Pravda jest, že Jeho Excell. pan nejvyšší purgrabě míní ke mně na Řečici přijeti. Jedinýho pana hrabětte Ferdinanda z Wrttby se obavám, aby on mně nějakej poněvadc*) neučinil. Však přece mám dobrou naději.

Dnešní pošta něttco přinese. Jest ještě dosti čassu. Tak jak mně psal, míní on Corporis Christi festum v Passově držeti, v pátek tam zůstati a v sobotu zasse spáttkem jeti.

Pokudž posel neodejde a pošta příde, nepominu post scriptum učiniti JM. paní nejmilejší dcerušce se pěkně poroučím. Milý dětti požehnej Pán Bůch. Zůstávám mýho nejlaskavějšího p. syna upřímný tata a sluha

12 Junii. M. F. arcibiskup.

[Adressa německá na Šternberk.]

146.

1672 d. 14 června. — Píše o cestovním programu pana nejv. purkrabí, s nímž o panu Jaroslavu promluví.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Pan nej. purgrabě píše, že na den svatýho Víta chce bejti v Krumlově; Corporis Christi tam chce držeti; nebo odpoledne anebo v pátek odtud jeti do Passova. V Passově den se zdrží, hned zasse spáttkem. Domívá se k svatýmu Janu u mně bejti. Ta jest jeho resolucí.

Já budu dnes přez tejden anebo ve středu konnečně ráno na Řečici. Zde jsmy též mráz měli. U mně jak dlouho zůstane, vědětti nemohu.

Strany pana Jaroslava, dá Pán Bůh, oustně rozmluvímy. Zůstávám upřímnej táta

Dne 14 Junii. M. F. arcibiskup.

JM. paní všechen všechen se poroučím.

147.

1672 d. 25 června. — Píše, že jest hostem na Černovicích u hr. z Talmberka, a lituje, že cestovní program více změniti nelze.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. — Hned právě pospíchám z odpovědí. Dnes jsmy obědvali v Černovicích; náleží panu Stallenbergovi,**) milýmu našemu starýmu Čechu, po Paradisovi;***) ale já jsem byl hospodářem a z Stallenbergem. Večer přijeli jsmy, než zemdlení od cesty.

---

*) Poněvadž (nemohu, nepřijedu).

**) Hr. Vilému Václavovi z Talmberka.

***) Martinu Jindřichovi Paradysovi z Eschaide.

Pozdravení jsem vyřídil všem. Poroučejí se, obzvláštně Jeho Exell. Nemůže bejti tenkrát; již všechno jináče oppattřeno. Zejttra zůstane u mne; pozejtří na Votici; odtud v outterý na Mrač k hrabětti z Vrbna.*) Nelze zjinačiti, a tak nemohu bejti dobrejm prokurátorem. Již prosím za odpuštění.

Nejvyšší paní burgraba**) obzvláštně poručila mně nejmilejší paní dcerušku pozdraviti. A já se jí též pěkně poroučím. Požehnej dětti milej Pán Bůch. Zůstávám upřímný, věrný táta až do hrobu

M. F. arcibiskup.

Na spěch 25 Junii.

148.

1672 d. 28 července v Řečici. — Vypravuje, jak kostely a zvony světil i lidi biřmoval, lituje, že pro cestu do Jihlavy navštíviti je nemůže, a vypisuje noviny z války s Francouzi, pro kterou asi nové peníze od sněmu žádány budou, ačkoliv lid již tak ochuzený jest, že ani krávu prodati nelze.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Skončil jsem mý toulání a dne včerejšího zasse na Řečici přijel. V Littomyšli 17 Julii jsem světil jeden kostel,***) odpoledne biřmoval, dne druhýho též jsem posvětil 13 zvonů, potom jsem jel na Mírov k biskupu ollomoutskýmu, navrátil jsem se zasse do Littomyšle a druhej kostel***) Patribus Piarum Scholarum posvětil, odpoledne biřmoval, tak že blízko 1800 ossob jest biřmovanejch. Domíval jsem se, že to brzo odbydu tak, abych mohl zkrze Chrudimskej kraj moji nejmilejší děti navštiviti. Než nebylo možná, poněvadc dne pondělního do Jihlavy muším ad festum Portiunculae. Připověděl jsem hrabětti Collaltovi, že tam přijedu. Dal jsem slovo, muším parolu držeti. A tak prosím za odpuštění. Jistě byl bych srdečně rád přijel obzvláštně pro našeho milýho pana souseda Zásmuttzskýho.†) Než nebylo možná. Prosím toto psaníčko odeslati.

Nedostal jsem ještě poštu ani Praskou ani Vídenskou a tak nevím, co bych novýho psáti mohl. Náš lid že pomaršíruje, to již jest vědomo; bojím se, že příliš pozdě. Zatím Franttzous opanuje všechno v Hollandu, učiní pokoj a nás udeří. On jinýho nic nemyslí, než oppanovat říši. Praví se, že dal minttzi bíti na jedny straně Fortunu pod nohách mající dva vorly z nakloněnejma hlavami cum ista inscriptione: aut Caesar aut nihil. To by bylo dobře, bude-li continuirovat, že biskup münsterský od něho se odvrátil. Tudy by armáda římská silnější byla. Pokudž říše dobře míní, Franttzous snadno přemožen bude.

---

*) Janu Františkovi hr. z Vrbna.

**) Zuzana Polyxena z Martinic roz. z Dietrichšteina.

***) Kostel sv. Anny na hřbitově a kostel p. Marie při kolleji piaristické.

†) Pánem na Zásmukách byl tehdy hr. Adolf Vratislav ze Šternberka († 1703).

Bojím se, že budem míti ein Engezusammenkunfft,*) nebo jak slyším Rakušané mají dáti mnoho tisíc na nový werbungy. Mám však naději, že my najdem prostředek, tak že nebude větší contribucí. Však bez toho nebozí lidé nevědí odkud co vzíti. Již dávají svý krávy, a nejní, kdo by je koupil.

JM. paní, jakožto nejmilejší dcerušku, duchovně pozdravuji a se jí co nejpěkněji poroučím. Milý vňučáttka požehnej milej Pán Bůch.

Já zůstávám mýho nejmilejšího pana syna neproměniteldnej, upřímnej táta a sluha

M. F. arcibiskup.

Řečici 28 Julii 1672.

149.

1672 d. 1 srpna. — Lituje, že s hr. Vratislavem setkati se nemůže, ježto hospodářství v Řečici i Týně zreformovati musí; slibuje, že vhodného faráře pro Divišov opatří, a sděluje, že ku přání hr. Collalta právě do Jihlavy odjíždí; hr. Václavu přeje, aby brzo celý regiment dostal.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější, nejmilejší pane syne. Jest mně srdečně líto, že nemohu se zhledati s panem hraběttem Vratlem.**) Píše mně po příjezdu z Prahy, že dlouho se zdržovati nebude, a já mám zde celej měsíc co činiti z reformací mýho hospodářství, tak že hned mně čas skorem kráttkej jest. Měl jsem hejttmana toho největšího zloděje a šelmu. Na druhý panství Thein nad Vltavou též mussím a tak jistej čas věděti nemohu, zdališ přijeti moci budu. Postarám se podly nejvyšší možnosti, nebo sám jsem hrubě žádostiv moji milý dětti viděti.

O faráře anebo děkana se postarám, abych nalezl nějakýho dobrýho člověka, kterej se hoditi bude. Právě se posadím na vůz a pojedu do Jihlavy. Pan hrabě Collalto příliš mne dal prositi.

JM. paní se pěkně poroučím. Milý dětti požehnej Pán Bůch. Panu Venttzlovi přeji compagni a vinšuji štěstí, aby brzo regiment dostal.

Zůstávám mýho nejmilejšího p. syna upřímně náhlnej táta a sluha

M. F. arcibiskup.

Již já dáleji budu psáti.

1 Augusti 1672.

150.

1672 d. 30 srpna v Řečici. — Lituje, že pro neodkladný svůj odjezd do Prahy již je neuvidí, stěžuje si, že kněz sv. Prokopský jej nenavštívil; za to nejvyšší hofmistr a pan Jaroslav z Martinic s chotí u něho a na Loutkově byli.

*) Schůzi užší kommisse k vůli novým nákladům válečným.

**) Hr. Adolfem Vratislavem ze Šternberka.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Tenkrát se neuhlídámy. Muším do Prahy pospíšit. Mám tam trampot několik. Chtěli mne v Praze míti již tento tejden, však nemohl jsem ještě odjeti. Pročeš beru odpuštění a poroučím se do starý náhlnosti a lásky.

JM. paní dcerušku pěkně pozdravuji. Milý dětti požehnej Pán Bůch. Jak do Prahy přijedu, nepominu psáti, co tam novýho najdu. S. Prokopský již mne ani nezná. Nepřijíždí ke mně. Neviděl jsem ho po ten všechen čas, co jsem byl v Řečici.

Nej. Landhoffmistr*) přijel ke mně v pátek minulej k vobědu. Zůstal u mně ten den; druhej den jěli jsmy spolu na Louttkov.*) V neděli přijěl zasse ke mně k vobědu; dnes jede do Tejna, odtud na Horažďovice, potom na Plánici. Pan Jaroslav z svou paní též tu byl. Tito zůstanou tento tejden na Louttkově, potom pojedou do Prahy. S tím zůstávám mýho nejlaskavějšího pana syna upřímný táta a sluha

M. F. arcibiskup.

V Řečici dne 30 Augusti.

151.

1672 d. 12 října v Louňovicích. — Děkuje za přání k dědictví po panu Karlovi Adamu z Říčan, jehož tělo odveze do Prahy, kam sám již zejtra se vrátí, až v zimě; zatím uložil je v Louňovicích.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne! Velice děkuji za tak upřímnej vinš. Buď Pán Bůch ze všeho pochválen.

Velkej křik jest vo té pozůstalosti,**) ale v pravdě mnoho tu nejní. Peněz málo, klenoty sprostý, sstříbra něttco; ale však od sstříbra mnoho jinam legiroval. Velkou medenici, velkou konev k s. Vácslavu a 2 sstříbrný trouby, item 6 svícnů, jednu medenici, dvě táce do Lounovskýho kostela.

Legátův jest přez osm tisíc; protož poručil stateček Vodlohovice*) prodati a legata zaplatiti. S pohřebem a z jinýma pottřeby att mám deset tisíc; málo mně zůstane. Náš Prokopský taky dostal tisíc zlattých.

Nemohl jsem tělo dát vézti do Prahy, nebo již vonělo. Zatím se[m] je depositiroval v Lounovicích; až bude zima.

Na den s. Vácslava podepsal testament, na den s. Františka umřel a v hábitě pochován; na octav s. Vácslava mně jest testament odevzdán. Pán Bůh rač jemu milostiv bejti; sice pěkně umřel.

---

*) Maxmilián Valentin hr. z Martinic byl majitelem Loutkova od r. 1670.

**) Pan Karel Adam z Říčan, který dne 4 října 1672 zemřel, odkázal v poslední vůli statek svůj Louňovice arcibiskupství pražskému. Aby pak četné jiné odkazy snáze vyplaceny býti mohly, nařídil, aby statek Odlochovice, který od roku 1615 držel, byl prodán.

Zejtra, dá Pán Bůh, muším do Prahy.
JM. paní se co nejpěkněji poroučím a zůstávám upřímnej táta až do

M. F. arcibiskup.

Lounovitz dne 12 Octb.

[Adressa německá]

152.

1672 d. 24 října. — Posílá, jak byl slíbil, kněze pro Divišov na zkoušku. Spěchá na sněm.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Odsýlám jednoho mně hrubě recommendirovanýho na Divišov. Pokudž se líbiti bude, nehť jest na probě. Att kázání udělá, zdaliž se bude líbiti. Poroučím se pěkně všem, všem. Pospíhám na sněm a zůstávám mýho nejlaskavějšího p. syna upřímnej, stálej táta a sluha

Dne 24 Octb. M. F. arcibiskup.

[Adressa německá.]

153.

1672 d. 3 listopadu. — Lituje, že kněze, kterého pro Divišov odporučil, hned vikářem jmenovati nemůže. Zprávu dává o uzavření sněmu a povolených daních, o novinách z bojiště německého, o Polácích i Moskovitech a o návštěvě knížete saského; slibuje opatřiti půjčku 3000 zl. na dvě léta.

Vysoce urozený hrabě. Můj zvláště milý pane syne. Mám naději, že ten recommendirovaný se hoditi bude, ale aby měl bejti hned vicarius, to více možná nejní; než časem připovídám. Protož za odpuštění žádám. Jistě nejní možná, aby kdokoliv tam přišel, vicariatum by hned nedosáhl, ex urgentibus causis.

Sněm jest zavřen. Militaria jsmy nemohli než povoliti, však cum moderamine et certis exceptionibus. Tranksteur na rok toliko. Reliqua jako před rokem.

Novýho nic jinýho Že naši ještě stojí u Frankfurtu, však na větším díle u Meinttz a kde jest Nassau. Nevím, co bude. Nobelessa polská ta nechce pokoj potvrditi. Moskovita ten též jest proti tomu.

Naspěch. Jest kníže z Sassu tu; muším skoro vdysky u něho vězett a on u mne.

JM. paní co nejpěkněji se poroučím. Zůstávám všechen upřímný

M. F. arcibiskup.

Raptissime 3 Nov.

Byl u mně místoburgrabě. Co možnýho bude, učiním a najdu jednoho, kterej 3[M] pučí na jistej čas a s bídou na 2 lítta.

Dnes obědvá z Sassu z semnou u purgrabího.

154.

1672 d. 22 prosince. — Přeje šťastné svátky vánoční a veselý nový rok; těší se, že hr. Ferdinand compagnii obdržel; vypravuje novinky z říše, o Uhřích, Turcích i Polácích a lituje poddaných, kteří pro stálé války velké daně platiti musí.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Za upřímnej a srdečnej vinš co nejpěkněji děkuji. Milosrdnej Bůch rač hojnost svejch nebeskejch požehnání popříti, abyste ráčili všichni všichni tak požehnaní ty sváttky zkončiti, novej rok vesele začíti, v nim šťastně setrvati a mnoho jinejch v nejlepším contentu srdce svého dočekati. Na to i mý ottcovský požehnání odsýlám, mou ottcovskou povinnost obnovuji, že jsem a budu neproměniteldnej táta a sluha. Obzvláště pak se mý nejmilejší dcerušce JM. paní se poroučím.

Rád jsem tomu, že pan Ferdinand*) compagni dostal, než bojím se, že vo panu generálovi zlý noviny uslyšíme. Byl velice nemocnej, tak že vo něm pochybovali.

Naše armada táhne do wintterquartyrů do Westphaly; ale jest tam již všechno ruinirováno. Armada hrubě ztenčena. Nejv. vachmistr Kaill přez 50 ossob stratil při svý compagnie.

V Uhřích nejní příliš ještě dobře. Nejvyšší Žák stratil přez 200 mužů Balfi též. Vylouděli je, tak že naši se domívali, že rebellantův málo jest mezi tím oni byli skryti.

Turek jest šelma. Bude-li s Poláky pokoj, jistě on udeří na nás. Pán Bůh pomáhej. Já nevím, kterak obstojí nebohej poddanej. Příde do roka na jednoho ossedlýho skoro 14 fl. Kde vezme? Mluví se dosti; nic nepomáhá, že jsmy povinni na vojnu concurrirovati.

Poroučím se a zůstávám upřímnej, věrnej táta a sluha

Dne 22 Decb. M. F. arcibiskup.

155.

1673 d. 24 února. — Těší se z posledního dopisu, líčí svůj zdravotní stav a slibuje s prelátem Želivským na své Šternberské vzpomínati.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Z psaní odeslanýho troje potěšení jsem dosáhl: 1° že moji nejmilejší dětti v dobrým

*) Druhorozený syn hraběte Ferdinand Karel.

zdraví pozůstávají, 2º. že náš pan Jaroslav dobře se vynachází, 3º. že zasse naděje jest biskupa Passavskýho Čecha dostati. V pravdě bych rád viděl, aby z Pettyngu**) byl. Slyším, že jest hrubě dobrej pán. V týmdni budemy míti jistotu.

Já jsem do Lounovitz ve třech hodinách přijěl a tak pětt hodin na cestě strávil. Druhej den jsem do Řečice jěl. Chvála Pánu Bohu se dosti dobře vynaházím, toliko že již třetí den často ve mně povětttří se dá slyšeti; račte odpustit; sedm i osm sedes a všechno jako voda; a bouří se ve mně, však bez bolesti. Zdaliž žaloudek mdlej anebo zastuzenej? Piji víno rakouský, piva nemnoho; taky jsem se napil vína silnýho, Vin damassko. Snad když budu masso jísti, bude lípe.

Mý novinny z Prahy ještě nepřišly. Dnes praelat Želivskej bude u mně nezapomeneme na naše Šternbergský.

JM. paní nejmilejší dcerušce se co nejpěkněji poroučím a odsílám z pěknejm poděkováním koschüček. Milý dětti požehnej Pán Bůch. Já se všechen mým milým Šternbergským odevzdávám a zůstávám stálej, nesměniteldnej, upřímnej táta a sluha

Dne 24 Feb. M. F. arcibiskup.

[Adressa německá na Šternberk.]

156.

1673 d. 23 čėrvna. — Oznamuje, že přijel do Louňovic, a přeje si své milé děti u sebe míti; novinu zvěděl, že Angličané a Francouzové na moři jsou potlučeni.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane synáčku. Jsouce tak blísko, mušil jsem těmato malýma řádky pozdraviti a, jak má nejmilejší paní dceruška ráčí míti spolu i ze všema svejma, přezvěděti. Pán Bůch dej dobrou novinu. Právě dnes o jedný hodině s poledne přijel jsem do Lounovitz; zejtra zde zůstanu. Přál bych milý dětti zde míti. Již se mušíme zhledati.

Novinu jinší nemám než, že Engličané a Francouzi na moři jsou potlučeni; particularia budu míti; tak mně se píše z Drážďan.

JM. paní Voršilce na millionkrát se poroučím. Milý dětti pozdrav Pán Bůch. Zůstávám mýho nejmilejšího pana syna upřímnej táta

M. F. arcibiskup.

Na spěch dne 23 Juni 1673.

Vysoce urozenému pánu panu Václavovi hrabětti z Šternberga a na Šternberce, JMCé raddě, soudci zemskýmu, do Šternberga.

---

*) Hr. Sebastián z Pöttingu stal se skutečně biskupem pasovským.

157.

1673 d. 25 června. — Vítá hraběte z hostin a míní na den Navštívení P. M. na Šternberk a k sv. Prokopu zavítati; hr. Ferdinandovi štěstí na cestu přeje a kněze sv. Prokopského pozdravuje.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Vítám Vás z tak mnoho hostin a dobrýho mění. Nepochybně že pan synáček nottně sstlústil po tak mnoho dobrejch koustkův. Požehnej Pán Bůch.

Nyní otázka, kterak se zhledámy. Já pravím takto. Od dneška přes tejden bude Panenky Mariae Navštívení. Kdyby se takto stalo, abych já v sobotu před tím mý nejmilejší dětti navštivil, zůstal bych tam v neděli, v pondělí a v outterej. Jeli bychmy k svattýmu Prokopu, po vobědě od s. Prokopa do Lounovitz, nebo muším potom spáttkem pospíšit. Tak by mohlo bejti, pokudž by mým milým děttem příležito bylo.

Panu Ferdinandovi*) vinšuji mnoho štěstí na cestu. Milosrdnej Bůch ho pozdrav a požehnej. Já z pěkným pozdravením též mý nehodný požehnání odsýlám.

Chtěl jsem dnes na Řečici; Jankovskej z Tallenberga**) překazil. Pozval mne k sobě; a tak zejttra tím ranněji odjedu. Prokopskej jest pyšnej; proto mne ani nezval k svatýmu Prokopu pro pejchu, že bude u sebe míti všechny preláty celýho řádu v Čechách a v Moravě a Benediktinskej sněm a zjezd. To mu voní a jde do nossu jako dobrá chuttná vodvářska anebo jako putze puncí [sic] tabák. Praeláti budou mu spendirovat až hrozno jistě; čepička bude po stranně na hlavě. Je-li příttomný, pozdravit ho přece drobett.

JM. paní se všechen odevzdávám a milý dětti všechny požehnávám a zůstávám sstará, upřímná víra

Dne 25 Junii. M. F. arcibiskup.

Je-li Millesimo***) zasse v Praze, ne prasse.

158.

1673 d. 18 října. — Vypravuje, že po Všech Svatých do Vídně pojede, aby tam vymohl odložení sněmu. O úroky by neupomínal, kdyby peníze patřily jemu a ne semináři. Sděluje některé novinky z bojiště francouského a oznamuje úmrtí paní Kateřiny Voračické.

*) Druhorozený syn hr. Václava Jiřího hr. Ferdinand Karel zemřel již 1675 co cís. hejtman v Augšburce.

**) Rudolf Frant. hr. z Talmberka na Jankově.

***) Hr. Karel Leopold.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější pane syne. Mušil posel drobett dnes čekati, nebo jsem měl práci tříhodidnou. Consecriroval jsem portatilia*) do padesáte.

Těším se, že moji milý dětti zdrávy jsou. Já jsem chvála Pánu Bohu zdráv. Strojím se do Vídně hned po Všech Svattejch. Chtějí mně překážku učiniti; než nedám sobě překážeti, nebo chtějí 20 Novb. sněm míti a já žádám odložení a jináče neudělám.

Co se dottejče ouroků, ty peníze náleží mýmu seminarium; kdyby byly mý, neříkal bych ani slova vo ourok. Toliko canclíři anebo vicesecretáři causalio odvézti. Nejní nic zmeškáno.

Novýho málo. Francouzi trpí hlad; našim chvála Pánu Bohu se přiváží. Hollenderové a Špianhelové se spojili; jdou proti naši armádě, aby nějak conjunctí překazili. Franttzouzi míní k Fillipsburku. Pán Bůh dej štěstí.

JM. paní Voršilince se pěkně poroučím. Milý dětti pozdrav Pán Bůh.

Voradčická,**) jak měla s spora, umřela v sobotu.

Zůstávám mýho nejmilejšího pana syna upřímnej táta a sluha.

18 Octb. M. F. arcibiskup.

159.

1673 d. 22 prosince. — Přeje šťastné svátky i nový rok a dává hraběti radu, jak v příčině přiznání výnosu z poddaných se zachovati má.

Můj nejlaskavější pane syne. Málo píši, mnoho, mnoho mám činiti. Repetiruji zasse mý vünsche. Bůh všemohoucí rač dáti nám všem dlouhej věk a svý svatý požehnání.

Strany poddanejch nevidím jinší prostředek, než dáti ten list přiznávací a žádati, aby ti commissaře, kteří prv byli, totižto p. Přechořovskej,***) zhlídli a examinirovali, tak že nebude pottřebí očitýho zhlídnutí, než že najde, že sedláci svýmu pánu jináče na robotty nejezdí anebo že jich jináče neužívá a neužije. To tím dříveji dáti na kancellář a držeti se sněmu, kde expresse stojí, když to dokáže, že jináč než za $^1/_2$, za $^1/_4$ ossedlýho poddannýho užívá a ne za celýho.

*) Portatile t. j. altare, jest oltář k přenešení, čtyrhranný to kámen rámcem dřevěným obepjatý, do jehož prohlubiny biskup za dlouhých obřadů ostatky svatých ukládá,

**) Paní Kateřina Alžběta, rozená Malovcová z Malovic, choť pana Vojtěcha Jiřího Voračického z Paběnic, zemřela dne 14 října 1673 a pohřbena jest v kostele sv. Jakuba v St. m. pražském.

***) Krištof Karel Přehořovský z Kvasejovic, hejtman kraje Bechyňského.

JM. paní se všechen poroučím. Milý dětti požehnej milej Pán Bůh. Zůstávám ten nejupřímnější táta

22 Decb. M. F. arcibiskup.

[Adressa německá na Šternberk.]

160.

1674 d. 10 července. — Líčí stručně pětinedělní svou visitační cestu přes Kovanice, Křinec, Náchod a Polici do Brounova, Kladska a Vratislavi, zpět přes Svídnici, Polici, Choceň a Sedlec, kdež všude slavnostně byl přivítán a v Broumově, Kladsku a Polici mnoho set věřících biřmoval. Cestu tuto, celkem 92 míle, vykonal v úplném zdraví.

Vysoce urozený hrabě. Můj nejlaskavější a nejmilejší pane syne. Též má nejroztomilejší paní dceruško a mý milý černovoký vňučáttko. Nepsal jsem, přiznávám se a jest pravda a slušná věc, že milý dětti proto na tátu nevrlý jsou. Ale ne darmo se stalo. Nebo táta chtěl ossobně a desetkrát lípe slovem než z písmem všechno povídati, domívajíce se, že u svatýho Prokopa a potom na Šternberce se zhledámy. Nebohej táta. Přijedouc k svatýmu Prokopu nenalezl to, co miluje duše jeho, a tak ho všechno zmejlilo. Tu máte milý dětti. Krátce všechno napíši.

První den 4 Julii*) jel jsem do Starý Boleslavi; tam jsem zůstal v neděli.

V pondělí jsem jel do Kovanic k panu Hubrikovi;**) tam jsem zůstal ten den.

V outterej jel jsem k Marczynovi***) na Křinec; tam jsem zůstal.

Ve sstředu jel jsem na Sloupno; náleží oppatu Broumovskýmu. Tam jsem zůstal.

Ve štvrtek jel jsem k Franttzovi Gallassovi na Auřinoves†) k vobědu. Prosil mně za kmotra; dal křtít dceru. Jel jsem ten den až do Jaromiře.

V pátek obědval jsem v Náchodě a na noc do Police k panu oppatu Broumovskýmu.††)

V sobotu přijel hrabě Göttz†††) a sprovodil mne až do Broumova. Ten den byl jsem pak přivítán nejprv 12 schalmajů, před lesem compagnie

*) Připsáno dodatečně a patrně omylem; nastoupilť cestu v sobotu dne 2 června neb v neděli dne 3 června, kdy zůstal v St. Boleslavi. Plných 5 neděl byl na cestách, vrátil se v pondělí dne 9 července na Louňovice a Řečici a zaslal odtud hned v úterý dne 10 července 1674 tento list. Za jeho arcibiskupování připadl svátek sv. Víta na pátek jen v r. 1674.

**) Hubryk z Hendrsdorfu.

***) Jan Rudolf hr. Morzin.

†) Hořiněves blíž Jaroměře, statek hr. Františka Ferd. Gallasa.

††) Opatem broumovským byl Tomáš Sartorius (1663—1700).

†††) Jan hr. Götz († 1681) byl zemským hejtmanem v Kladsku.

scholtzův a konšelův do sta koní. V lessi bylo 28 bierfidler a jeden dudník; vesele hráli. Půl míle před Broumovem compagnie měšťanův. V městě až do kláštera mezi musquetyry jel jsem a na rynku dva praporce měšťanův; u kostela řeholní a trubače; v kostele slavný Te deum laudamus.

V neděli jsem biřmoval přez 13 sett.

V pondělí též biřmoval blísko 12 sett.

V outterej skoro celej den psal.

Ve středu byla disputací; tu jsem sám oppugniroval.

Ve štvrtek k hraběti Göttzovi na jeho statek; hrubě veselej.

V pátek na s. Víta jsem tam zůstal a zhlížel jeho zahrady a štěpnice; jistě pěkný jsou. Večír pěknej, ačkoliv malej, feuerwerk na vodě.

V sobotu do Varty*) na pouť; po poledni do Glattzka. Půl míle od Glattzka z štyrma kornety přijěl hrabě Göttz naproti. U brány na pevnosti 3 kussy vystřelili; duchovní a clerisei mezi musketyry od brány až k kostelu sprováděli. Na place přez 400 v zbrani stálo. Před kostelem Patres Jesuviti přivítali; slavný Te deum laudamus. U hrabětte ložirovaní; tu tři pěkný salve dali.

V neděli po poledních biřmováno 1440 ossob; potom drobet do zahrady.

V pondělí ráno biřmováno 954 ossoby; po poledne u Jesuvitů kráttká, však pěkná comoedie.

V outerej do Broumova provázel hrabě Göttz; tu pěkná comoedie byla a večír pěkná sstřelba v zahradě.

Ve středu k hrabětti z Hobergu na Fridlandě;**) zůstalo se tam přez noc.

Ve štvrtek do Grissova***) řádu cistercienskýho. Tu přivítání s jednou pěknou compagní rejttharův, potom na druhým místě trubače, dáleji šalmaje, štvrt míle od kláštera praelat s baronem Gersdorfem†); při tom trouby a bubny. Před klášterem šalmajů přez 12 a compagnie musquetyrů. Zůstal jsem tam.

V pátek po snídaní na jedno probosství klášteru přináležející.

V sobotu tři míle od Vratislavi voběd. Přijěl tam probošt Vratislavskej; na jeho voze, dodané jemu před městem první místo do Vratislavi, žádnej nepoznal; druhou branou mý officiry z baronem Gersdorffem žádnej se neptal; pottom oppat broumovský. Tu se ptali, kde jest arcibiskup, že jedl 3 míle odtud; odpověděl oppat, že již jest v městě. Neměl jsem jednom všecho 9 ossob.

V neděli nebejvajíce podlí správy mnoho lidu, tak že jsem na schvále pozdě sloužil, ono lidu plno tu bylo. Incognito. Deo gratias. Kanovníci

*) Warta, město v nynějším prus. Slezku, s krásným kostelem, v němž se nalézá zázračný obraz p. Marie, ku kterému tisíce lidí každoročně putují.

**) Ve Slezku.

***) Grüssau, klášter ř. cisterc. ve Slezku, mezi městy Friedlandem a Landshutem.

†) Geršторf z Gerštorfu.

všechni navštívili mezi nima z Holštejna. Dva pak ani mne nedali přivítat; hněvali se jiní; byl jeden s nich suffragán, kterej pravil: Nun ist geschehen, der kombt bishof zu werden;*) alle accomodiren sich. Blázen.

Ten den zůstal doma kníže; odpoledne shlídil poklad kostelní.

V pondělí opověděl se magistrát; nemohlo se odepřít; přivítali a 16 konev vína praesentirovali. Potom dali zhlídnout Zeighaus; jistě pěknej. Tractiroval hlučně jeden kanovník na děkanství, snad na poručení pana děkana hraběte z Waldštejna.**) Na noc v zahradě, kde byl též kníže z Holdšteina a jiní kanovníci.

V outterej v zahradě u Jesuvitů, kde bylo skrze spěv pěkný přivítání od nejpřednější mládeže. Na večer u barona z Gersdorffu; všudy byly přední raddy císařský a jeden z předních Vratislavskej, kterej přede všema pravil líbajíc ruku, že mnoho knížat a potentátův bylo tu, ale žádnýho tak chtivě a právě s lásky, poněvadc mnoho dobrýho slyšeli, žádali viděti jako mne.

Ve sstředu hned ráno proti obyčeji dali ottevříti bránu. 4 míle od Vratislavi na jesuvitckým stattku tractiroval officiál hlučně. Jel jsem do Svídnice; toliko na vozejčku Jesuviti a magistrát na koni poslali zvědětt, kde jsem; a já jsem byl v městě. Rector v colleji, když jsem byl tu, zvěděl; já zhlídnouc kostel a collegium v refectorium mušili dáti svý porcí jídla. Tu jsem pojedl a ještě míli odjěl.

Ve štvrtek do Broumova.

V pátek navštívili okolní.

V sobotu jel jsem k ottci mýho Sigmunda Šmídel.***)

V neděli u Bohuchvala Dobřanskýho;†) na noc do Police.

V pondělí půl páta sta biřmováno.

V outerej v Náchodě voběd; na noc do Solnice.

Ve středu do Kocně k paní Schönkirhový;††) tam jsem zůstal

Ve štvrtek k paní Zárubovy, †††) jak jest z Lissau sestra; tam jsem zůstal.

V pátek na vobědě u hraběte Romedi z Thunu;*) na noc do kláštera Sedlickýho u Hory Kuttny.

V sobotu k svatýmu Prokopu.

---

*) Biskupství vratislavské bylo právě uprázdněné.

**) Jana Friedricha.

***) Sigmund Maxm. byl otec Sigmunda Leopolda Šmídla ze Šmíden, pána Dolních Teplic († 1698).

†) Bohuchval Dobřenský z Dobřenic, syn Jana Petra na Hořejších Teplicích.

††) Terezie Marketa, dcera Zikmunda Kurze ze Senftenova, provdaná za Zikumunda Petra ze Schönkirchen, byla v ten čas paní na Chocni.

†††) Na Libanice u Chrudimi, které si r. 1660 koupila paní Marie Maxm. rozená z Lissau, manželka Rudolfa Václava Záruby z Hustiřan.

*) Na Žehušicích u Čáslavi.

V neděli tam zůstáno.

V pondělí na Lounovice, potom na Řečice. Všechny cesty 92 míle. Amen.

Tu máte milý děti. Poroučím se všechen jakožto, kterej jsem zdravější nežli v Praze a zdravej byl po všechen čass krom jedenkrát pro zlost cesty unavenej.

Váš všechen

M. F. arcibiskup.

10 Julii hromou rukou.

Pro milýho nic těškýho.

REJSTŘÍK JMEN OSOBNÍCH A MÍSTNÍCH.

REJSTŘÍK VĚCNÝ.

Mimo Rozpravy vyšlo:

V. V. Tomek. Mappa staré Prahy k létům 1200, 1348 a 1419 . . . . Cena 5 zl.
Dr. Bohuslav Rieger. Zřízení krajské v Čechách. Část I. . . . Cena 3 zl. 75 kr.
» » » » » » Části II. seš. 1. Cena 1 zl. 50 kr.
» » » » » » » » » 2. Cena 2 zl. 10 kr.
Ferdinand Tadra. Soudní akta konsistoře Pražské. Část I. (1373—1379.) Historický Archiv České Akademie č. 1. . . . . Cena 2 zl. 90 kr.
Ferdinand Tadra. Soudní akta konsistoře Pražské. Část II. (1380 1387.) Historický Archiv České Akademie č. 2. . . . . Cena 3 zl. 20 kr.
František Dvorský. Listy paní Kateřiny z Žerotína rozené z Valdštejna. I. Dopisy z roku 1631 a 1633. Historický Archiv České Akademie č. 3. Cena 2 zl. 25 kr.
František Dvorský. Listy paní Kateřiny z Žerotína rozené z Valdštejna. II. Dopisy z roku 1634 a 1635. Historický Archiv České Akademie č. 7. Cena 2 zl. 50 kr.
Dr. František Kameníček. Prameny ke vpádům Bočkajovců na Moravu a k ratifikaci míru vídeňského od zemí koruny české r. 1605 1606. Historický Archiv České Akademie č. 4. Cena 2 zl.
Dr. Vojtěch J. Nováček. Listář k dějinám školství Kutnohorského. (1520—1623) Historický Archiv České Akademie č 5. . . . . Cena 1 zl. 40 kr.
Ferdinand Tadra. Summa cancellariae (Cancellaria Caroli IV.). Formulář král. kanceláře české XIV. století. Historický Archiv České Akademie č. 6. Cena 2 zl. 10 kr.
Zikmund Winter. Život církevní v Čechách. Svazek první. . . . Cena 1 zl. 30 kr.
» » » » » » druhý. . . Cena 1 zl. 40 kr.
Ferdinand Tadra. Soudní akta konsistoře Pražské. Část III. (1392—1393., 1396—1398). Historický Archiv České Akademie č. 8. . . . . Cena 3 zl. 50 kr.
Max. Dvořák. Dva denníky dra. Matiáše Borbonia z Borbenheimu. Historický Archiv České Akademie č. 9. . . . . Cena 1 zl. 80 kr.
Ferdinand Menčík. Paměti Jana Jiřího Haranta z Polžic a Bezdružic od r. 1624 do r. 1648. Historický Archiv České Akademie č. 10. . Cena 1 zl. 50 kr.
Emil Ott. Soustavný úvod ve studium nového řízení soudního. Cena 1 zl. 20 kr.
Zikmund Winter. Děje vysokých škol Pražských od secessí cizích národů po dobu bitvy bělohorské (1409—1622). . . . . Cena 1 zl.
Ferdinand Tadra. Soudní akta konsistoře Pražské. Část IV. (1401—1404.) Historický Archiv České Akademie č. 11. . . . . Cena 2 zl. 40 kr.
Dr. Ladislav Klicman. Processus iudiciarius contra Jeronimum de Praga habitus Viennae a. 1410 - 1412. Historický Archiv České Akademie č. 12.

Alois Wiesner, Praha.

